Şah İsmail

TARİHİ ROMAN

Mustafa Yuka

gece kitaplığı

Yayına Hazırlayan • Gece Kitaplığı

Birinci Basım • MART 2019 / ANKARA

ISBN • 978-605-7631-03-9

© copyright
Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Gece Kitaplığı
Adres: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak
Ümit Apt No: 22/A Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 384 80 40

www.gecekitapligi.com
gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt
Bizim Büro
Sertifika No: 26649

Şah İsmail

TARİHİ ROMAN

Mustafa Yuka

gece kitaplığı

Melüllenme deli gönül
Gez bir zaman var nic'olur
İndir tahtını yüceden
Yık bir zaman gör nic'olur
Şah Hatayi

Halife Hasan, Erdebil Tekesinden memleketine - dönüp bir mağarada ^bir dergâh kurdu ve kalan ömrünü burada geçirdi.

Batıdan doğuya esen sert bir rüzgâr eşliğinde, müthiş bir kar yağıyordu. Evlerin damlarından tutun da, yeşil çam ağaçlarının tepelerine kadar, her taraf karla kaplanmıştı. Ağaçların dalları kar altında eğilmiş, aç kalmış serçe kuşların cıvıldaması ile renklenmiş, güzel bir kar manzarası vardı. Kargalar, çok üşümüş olmalı ki ağaçların dalları üzerinde bir şeylere tutunmaya çalışırken, dalların eğilmesine ayak - uyduramayıp tekrar uçmak zorunda kalıyorlardı.

Serçeler de yiyecek bulmakta zorlanıyorlardı. Evinde odunu olanlar ocaklarını yakmış, ocak başlarında kış masallarına hazırlanıyorlardı. Evinde odunu olmayanlar ise yazın hazırlamış oldukları tezeklerle durumu idare etmeye çalışıyorlardı.

Yalımlı'da bu yıl kış çok çetin - geçiyordu. Hayvanların yiyecekleri ya tamamen bitmişti ya da bitmek üzerey-

di. İnsanlar, damların üzerinde karları kürerken ellerini durmadan üfleyerek ısıtmaya çalışıyorlardı. O kadar çok kar vardı ki, damların üzerindeki bunca kardan kurtulmaya çalışmak insanları çileden çıkarıyordu.

Bir de kuzeyden esen hafif bir rüzgâr, dumanları paçadan alıp içeri sokuyordu. Paçaların duman çekmesi, rüzgârın hızı ile orantılıydı. Çok şiddetli rüzgârlar estiğinde paçalar biraz daha iyi duman çekiyorlardı.

Halife Hasan, uzun bir yolculuktan sonra köyüne yaklaşmıştı. Bu kadar şiddetli fırtınaya rağmen hayatta kalmayı başarmıştı. Artık köyüne yaklaşmış, yolu az kalmıştı. Köyde artık köpek sesleri kulaklarını tırmalıyordu.

Bunca soğuk ve kara rağmen Halife Hasan, bu karı yara yara kendi köyüne gelmeyi başarmıştı.

Halife Hasan, uzun süredir Erdebil'de Şah Haydar'ın tekkesinde kalmış, - ondan eğitim almıştı. Artık eğitimini tamamlamış, Şah Haydar'ın velisi olarak memleketine -Korkuteli'nin Yalımlı Köyü'ne- dönüyordu.

Daha önce de aynı tekkeye oğlu Han ile birlikte gitmişti. Oğlu Han ile birlikte orada ders almış, ondan sonra köylerine geri dönmüşlerdi. - Ama hiçbir zaman böyle bir kara kışa yakalanmamıştı.

Bunca karı yara yara Yalımlı Köyü'ne kadar gelmesi bir mucizeydi. Zorla kendini köyüne atmış ve evine doğru yönelmişti. Dışarıda kimse görünmüyordu. Kapının önüne geldi ve elindeki asa ile kapıya vurmaya başladı. Oğlu Han, annesi ile birlikte ocak başında - oturuyordu. Han, hemen koşarak kapının arkasına dayamış oldukları ağaç közü çekerek kapıyı açtı. Karşısında babası Halife Hasan duruyordu. Önce gözlerine - inanamadı. Gözlerini ovalayıp tekrar baktı. Yanlışı yoktu, karşısında duran babasıydı.

Han, babasını bırakarak tekrar içeri koştu. Annesine bağırarak "Anne, babam geldi babam,"dedi. Annesi Hatun Han kapıya koştu. Karşısında duran kocası Halife Hasan'ın ta kendisiydi. Hatun Han evvela gözlerine inanamadı. Biraz duraksayıp "Hoş geldin, Hasan. İçeri girsene,"dedikten sonra kocasının boynuna sarıldı. Halife Hasan içeri girdi ve arka bölümdeki ocağın başına geçip oturdu. Etrafını dikkatlice inceledi. Çoktandır kendi evinden uzaktaydı. Evinde fazla bir değişiklik görmüyordu. Her şey bıraktığı gibiydi.

Karısı ocağın diğer yanına oturdu. Han ise her ikisinin arasına çömelip oturdu. - Hatun Han merakını daha fazla gizleyemedi:

"Dışarıda bunca kışa rağmen sen nasıl gelebildin?"

"Ben Antalya'ya geldiğimde, orada hava çok güzeldi. Yollar da çok güzeldi. Buralarda bu kadar kış olacağını hiç düşünmeden geldim."

"Allah korusun, yolda bir tipiye yakalanabilirdin. Toroslar'ın kışına fazla güven olmaz."

"Biliyorum, Korkuteli'ne yaklaştıkça kışın şiddeti biraz daha arttı ama geri dönecek de değildim."

"Neyse, sağ selim geldin ya, gerisi önemli değil."

"Evet, iki aydır yollardayım."

"Erdebil'den beri geliyorsun değil mi?"

"Evet, Erdebil'deydim, orada Şah Haydar'ın tekkesindeydim."

"Hep tekkede mi kaldın?"

"Evet, hep tekkede kaldım. Başka nerede kalabilirdim ki?"

"Şah Haydar o kadar insanı nasıl barındırabiliyor ki?"

"Tekkeye bütün Erdebil yardım ediyor."

"Erdebil'deki Müslümanların hepsi de mi yardım ediyor?"

"Hepsi demeyelim de, imkânı olan herkes yardım ediyor," dedi Halife Hasan. Evini ve çocuklarını çok özlediği her halinden belliydi. Hem konuşuyor hem de karşıda duran kışlık erzaka bakıyordu. Burkul, un ve diğer kışlık yiyecekler karşıda yün çuvallar içinde dizilmişti. Halife Hasan, odada bulunanları fark etmiş olması üzerine karısına dönüp sordu:

"Ben yokken siz neler yaptınız? Kışlık, hazırlıklarınızı nasıl yaptınız? Senin yokluğun bizi perişan etti. Her şeyi oğlumla birlikte yaptım ama yoruldum."

"Orakla buğday dererken kimse size yardım etmedi mi?"

"Yok, etmediler."

"Çifti de mi siz sürdünüz?"

"Evet, ben sürdüm."

" Kardeşlerim size hiç yardım etmediler mi?"

"Kimse kapımızı bile açmadı."

"Yanlış yapmışlar."

"Sağ gözünü kapatırsan, sol gözüne bir faydası olmuyor."

"Maalesef durum öyle olmuş."

"Bir evde erkeğin olmamasının zorluklarını ben yeni öğrendim."

"Odunu ne yaptınız?"

"Oğlumuz Han ile birlikte ormanda odun - kestik. Orada sorun yaşamadık."

"Oğlumuz sana hiç zorluk çıkardı mı?"

"Oğlumuz yanımdan hiç ayrılmadı. Benim tek yardımcım - o oldu."

"Oğlumuzun adı ta Erdebil'den söyleniyor."

"Nereden dedin?"

"Erdebil'den dedim."

"Ne diyorlar oğlumuz için?"

"Geçen yıl benimle beraber tekkeye gitmişti ya. Onun geçen yıl orada yaptıkları çalışmaları takdirle karşılıyorlar."

"Başka ne diyorlar?"

" Geleceğinin çok parlak olacağını söylüyorlar."

"Doğrudur, onun da öyle bir zekâsı var işte."

"Orada konuştuğu herkesi mest etmiş"

- Bu sırada oğlu Han söze karıştı :"Baba, benim orada birçok arkadaşım vardı. Ben o dergâhta - pek çok kişiyle tanıştım. Üstelik - onlardan çok şey öğrendim."

"Evet, orada seni anlatıyorlar oğlum."

"Ben ilk defa Batin ve Zahir'in ne anlama geldiğini orada öğrendim."

"Bazı uyanıklar Allah'ı kandıracağını sanıyorlar değil mi?"

"Sen dışarıda nasıl görünürsen görün, Allah senin içini çok iyi biliyor."

"İşte bu Batın ve Zahir ile alakalı bir şey."

"- Ben oradayken medrese hocası orada yaşanmış bir olayı anlattı:

Bir camiye Batın ehli dervişler yerleşirler. Orada bir odada kalmaktadırlar. Gündüz işe giderler, gece ise camideki bu odaya gelirler ve biraz uyuyup sabaha kadar zikir, fikir ve rabıta ile meşgul olurlar. Aynı camiye ilim talebeleri de gelirler ve onlar da bir odaya yerleşirler ama bunların sayıları dervişlerden fazladır. Dolayısıyla dervişlerden rahatsız olurlar ve onlara;

"Arkadaşlar, burası cami. Yani ilim, irfan yeri. Siz gidin kendinize bir dergâh yapıp orada kalın. Burada kalabalık yapıyorsunuz," derler.

Dervişler de bunlara;

"Evet, burası bir cami. Yani zikir, tefekkür ve rabıta yeri. Biz size bir şey demedik. Bizi kovmaya çalışacağınıza kendinize bir dershane yapın," derler.

Talebeler anlaşamayınca olayı kadıya aksettirirler. Kadı her iki tarafı da dinler, her iki tarafı da haklı bulur, bir karara hükmedemez. Ama talebeler ısrarla diğerlerinin gitmesini istemektedir çünkü camiye sığamazlar. Kadı düşünür, zaman ister. Taraflar camiye dönerler.

Gece olunca kadı gizlenerek camiye gelir. Talebelerin olduğu cama sopa ile - vurup gizlenir. Sesi duyan talebeler cama çıkarlar ve " HEEEY!!! HOOOP!! KİM O? " diye bağırırlar.

Kadı kendini göstermez, gizlenerek bu sefer de dervişlerin bulunduğu tarafa gelir, sopayı cama vurur. Sesi duyan tüm dervişler hep bir ağızdan "YA ALLAH!" diye bağırırlar. Hallerine devam ederler ve içlerinden sadece biri kalkıp camı açar, dışarıyı kontrol eder ve gelip yerine oturur.

Kadı içeri girer, talebelere hitaben "Burası 'heeey, hooop' deme yere değil, Allah deme yeridir. Hemen burayı terk edin" der ve hükmünü dervişlerden yana kullanır." Bu esnada annesi söze karıştı:

"Dini istismar eden, kendilerini akıllı sanan bir cahil tabaka mensubu kimseler Allah'ı kandıracaklarını sanıyorlar. İçlerinde bir sürü fesatlık var. Bu adamlar kendini sofu sanıyor. Haydi biz onları kabul ettik, yarın hakkın divanında onlar Allaha ne diyecekler?"

Halife Hasan -cevap vermek üzere konuşmaya başladı:

"Dervişlik bir Allah aşkıdır. Önce Allah'a âşık olacaksın. Sonra onun her şeyi gördüğünü ve bildiğine inanacaksın. Ondan sonra ona özde teslim olacaksın."

Han, babasına dönerek,

"Bu hikâye her şeyi özetliyor zaten," dedi

"Evet, özetliyor oğlum."

"Baba, bizim bu topraklarda Zahir düşünen insan daha çok şekle, kıyafete önem veriyor, değil mi?"

"Evet, ama - ona kimse doğru olanı anlatmamış ki. Baba, insanlar neden - oldukları gibi görünmek yerine hep hile yaparak farklı görünürler? Bunlar kendilerini bizden gizleyebilirler ama Allah'tan kendi iç dünyalarını nasıl gizleyecekler?"

Bak oğlum, bu konuda Hz. Mevlana çok önemli şeyler söylemiştir. Mevlana der ki:

"Ya olduğun gibi görün ya da göründüğün gibi ol."

Mevlana'nın burada ifade etmek istediği husus insanın özüyle, sözüyle bir olması, yanar döner, bir öyle bir böyle davranmamasıdır. İşte bunun adı Batın düşüncedir. Mevlana'ya göre, Allah'ın bildiğini kuldan saklayamazsın. Yani dalkavukluk yapıp bir yerlere gelmek için yalan yanlış işler - yaparak -kendine sofu desen bile bu elbet ortaya çıkacaktır.

- Bazı insanlar evlilik öncesi karakterlerini saklarlar. Sonra da karakterleri ile baş başa kalırlar. Bunlar şimdi kimi kandırdıklarını sanıyorlar? Bu iş sakalla ve gösteriş için yapılan ibadetlerle olmaz. Bu gibi durumlar - daha sonra mutsuz evliliklerin yaşanmasına sebep vermektedir."

Halife Hasan, artık bir Erdebil halifesi idi. Erdebil Tekkesi onu bu amaçla Anadolu'ya göndermişti. Erdebil Tekkesi'nin İslam anlayışını Anadolu'da yaymaya çalışacaktı. Bunca tartışmadan sonra sızıp uyudu.

Yorgundu. Karısı onun yatağını ocağın yanına yaptı ve yatağına girmesini söyledi. Halife Hasan, hemen kalkıp yatağına uzandı.

Hatun Han ile oğlu Han da bir süre sohbet ettikten sonra uyudular. Havada bir sessizlik vardı. Dışarıda kar yağıyordu. Bazen bu sessizliği rüzgârın - uğultusu bozsa da ortalığa genelde sessizlik hâkimdi.

Ertesi gün Halife Hasan'ın gelişini duyan köylüler - onu ziyaret etmek için evine gelmeye başladılar çünkü o çoktan beri ortalıkta görünmüyordu. Çok uzaklara gidip geri geldiğini komşuları da biliyorlardı. Komşular sabah

kahvaltısından sonra Halife Hasan'ın kapısını çalmaya başladılar. Ondan öğrenecek çok şeyleri vardı.

Komşusu Cihangir kapıyı çaldı. Kapıyı oğlu Han açtı. İçeri girip "Hü Erenler" diyerek onu selamladı. Halife Hasan da "Hü Erenler" diyerek onu karşıladı. Birbirlerine sıkıca sarıldılar. Hal hatır sordular. Halife Hasan ona ocak başında yer gösterdi ve beraberce ocak başına oturdular. Cihangir, komşusu Halife Hasan'a dönerek:

"Komşu, yediğin içtiğin senin olsun. Neler gördün, neler duydun Şah'ın memleketinden, sen ondan haber ver," dedi.

"Komşu, ben çok uzun bir yolculuktan sonra Erdebil'e varabildim. Erdebil gidip görülüp yaşanması gereken bir yer."

"Tekkede miydin?"

"Erdebil Tekkesi'ndeydim."

"Tekkenin mürşidi, kâmili kimdi?"

"Şah Haydar diye birisiydi."

"Şah Haydar'la nasıl anlaşabiliyordun, Acemce konuşmuyor mu o?"

"Yok, Türkçe konuşuyordu."

"Şah Haydar bizim dilimizi mi konuşuyordu?"

"Evet, bizim dilimizi konuşuyordu."

"Orada ne yaşadın, neler gördün?"

"Orada gerçek İslam'ı yaşıyorlar."

"Neden öyle söyledin?"

"Çünkü buradaki Müslümanlık anlayışında hep gösteriş için ibadet ediliyor."

"Nasıl yani?"

"İçinde her türlü hileyi barındıran biri-, gösteriş için sakal bırakıyor."

"Ee, ne olmuş buna?"

"Ne olacak, hiç anlamını bilmediği dualar ile Allah'a ibadet ettiğini sanıyor amae dediğini kendi de bilmiyor."

"Başka?"

"Başka ne olsun! Esnaflar müşteri çekmek için anlamını bilmedikleri sözleri dükkânlarına asıyorlar."

"Bunları neden anlatıyorsun?"

"Müslüman olmak için önce mümin olmak gerek. İşte eksik olan bu."

"Buradaki Müslümanlar mümin değil mi?"

"Buradaki Müslümanların tamamını kastetmedim. Burada mümin de var, mümin olmayan da var."

"Peki, orada durum nasıl?"

"Erdebil hep Müslümanlığın özüne hitap etti. - 'Eğer içiniz temiz değilse, ağzınızla kuş tutsanız Müslüman olamazsınız. Önce içinizdeki kötülüklerden kurtulmalısınız' dendi Erdebil'de hep."

"Müslümanlığın bu anlattıklarınla ne alakası var?"

"Erdebil Tekkesi, önce insanın özü temiz olmalı diyor."

"Mutlaka öz temiz olmalı. Eğer öz temiz değilse bütün ibadetler güme gider."

"Erdebil diyor ki bir Müslüman, önce özü, sonra sözü ile Hakk'a yürümeli."

"Evet, doğru sözler bunlar."

"Erdebil bu İslam anlayışına Batın İslam diyor."

"Erdebil Tekkesi, 'Zahir ile İslamcılık yapmak yanlıştır. Önce özün temiz olmalı,' diyor." dedi Halife Hasan.

Halife Hasan, komşularının tüm - sorularına cevap vermeye çalıştı. Bütün - destekçileri ve komşularıyla yeni bir tekke kurmak istiyordu.

Komşusunun anlattıkları Cihangir'in kafasına yatmıştı. Cihangir de hep Erdebil'i merak ediyordu. Erdebil Tekkesi'ni ve onun başındaki Şah Haydar'ı merak ediyordu.

Halife Hasan, hem komşuları ile sohbet ediyor, hem de bir mağarada inzivaya çekilmeyi düşünüyordu. Ondaki aşk Allah aşkı idi. O, Allah'ına varmak istiyordu. Erdebil'de böyle bir eğitim almıştı.

Halife Hasan bütün bunları düşünürken kapı açıldı ve içeriye komşusu Cabbar girdi. Herkesi selamladı ve içeri geçip gösterilen yere oturdu. Cabbar ile Halife Hasan karşılıklı olarak birbirlerinin hal hatırlarını sordular. Cabbar ona,

"Erdebil'de ne yaptın, ne öğrendin kardeşim?" diye sordu. Halife Hasan usulca başını kaldırıp sağına soluna bakındıktan sonra cevap verdi:

"Erdebil'de yeni bir devlet kuruldu. Devletin başında ise Şah Haydar var. Bu devlet Ehlibeyt geleneklerine göre kuruldu. Bu devlet Ehlibeyt yanlısıdır. Bu devlet haktan ve halktan yanadır."

"Ne yapıyorlar, nasıl yönetiyorlar bu devleti?"

"Bu devlette Allah aşkı var. 'Allah'a âşık olmadan Allah'ı anlayamazsın' diyorlar."

"Bu ne demek oluyor?"

"Bu anlayışa göre benlik ve Allah anlayışı yanlıştır. İkicilik yaratmaktır. Benlik Allah ile birlikte anılır. Her ikisi de bir bütünün parçasıdır."

"Allah ile kul arasına hiçbir şey giremez. Onlar birbirlerini tamamlarlar."

Allah'ın kendisinin aşk değil, aşkın Allah'ın zatına ulaşmak için bir araç olduğunu düşünebilirsiniz diyorlar. Bu anlayışla Allah'a ulaşmak isteyenin önce Allah'a aşık olması gerekirçünkü bu düşüncede benlik ve Allah ikilemi vardır. Bir olamamanın mantığıdır. Allah'a nasıl ulaşılabilir ki onu sevmeden? Allah'ın huzuruna kabul edilebilmek için benliğin kapıda bırakılması bir emirdir. Benliği ile insan ancak kendi kendinin kölesidir. Benlik çok kötü bir anlayıştır. Bir mümin benliği ile konuşmamalıdır.

İnsanın önce özünü temizlemesi gerekir. Aşk sevginin özüdür. Allaha varmak için öze bakmak gerekir. Özü yakalamak için Allah'a âşık olmak gerekir. Allah hiçbir zaman bizim uzağımızda durmamıştır."

"Doğru şeyler söylüyorsun, Halife Hasan."

"Bu anlayışı buralarda da yaymak gerek."

"Erdebil böyle mi diyor?"

"Evet, Erdebil böyle diyor. Ben de böyle düşünüyorum."

"Sen bu anlayışı burada yaygınlaştırsan, padişah efendimiz de çok sevinir."

"Sevinir mi dersin?"

"Neden sevinmesin ki?"

"Bilmem, padişahlar -doğruyu pek algılayamazlar."

"- Padişahımız Beyazıt farklı biri."

"Ben de öyle düşünüyorum."

Tartışma gittikçe kızışmaya başladı. Anadolu Türkmenleri artık Şah Haydar'ı savunuyor ve ona güveniyorlardı.

Osmanlı padişahı II. Beyazıt Anadolu'da meydana gelen bu fikir akımlarından uzak duruyor, onlarla fazla ilgilenmiyordu. Osmanlı sarayında ise şehzadeler arasında bir uzlaşmaz rekabet vardı. Şehzadeler bazen babalarını dinlemeyip kendi başlarına kararlar alabiliyorlardı.

Padişah II. Beyazıt zaman zaman şehzadeleri İstanbul'a çağırıp onlara birtakım nasihatler - veriyor ve - onları tekrar görev yerlerine gönderiyordu.

Hıristiyanların takvimine göre 1509 yılında İstanbul'da çok büyük bir deprem olmuştu. Bütün İstanbul halkı uzun süre evlerini terk etmiş, dışarıda kalmayı tercih etmişlerdi. Padişah II. Beyazıt da saraydan ayrılarak bir süre çadırda kalmak zorunda kalmıştı.

Halife Hasan ise, Kızılcadağ'a gidip orada bir mağarada inzivaya çekilmeyi düşünüyordu. İnzivaya çekilirken

beraberinde oğlu Han'ı da götürmek istiyordu.

- Sohbet gitgide koyulaşmaya başladı. Cabbar, Halife Hasan'a dönerek sordu:

"Sen bundan sonra inzivaya çekilmeyi düşünüyorsun değil mi?"

"Daha karar vermedim ama öyle düşünüyorum."

"Oğlunu da mı yanına alacaksın?"

"Oğlum Han, bir süreliğine Erdebil'e gidecek. Daha sonra o da yanıma gelecek."

"Peki, buna sultan ne diyecek?"

"Sultan Beyazıt bize yardım edecek."

"Bundan emin misin?"

"Evet, bundan eminim."

"Sizin yolunuzda sadece Türkmenler mi vardır?"

"Yok, bizim yolumuz 72 millete de açık bir yoldur. Ama işin başındakilerin çoğunluğu Erdebil Türkmenleridir."

"Sonra bu bölgede bir kırım, bir kıyım yaşamayasınız?"

"Biz Allah'ın emirlerini yerine getiriyoruz. Kim bizi neden kıysın ki?"

"Allah her zaman çilesini en sevdiği kullarına çektirirmiş."

"Evet, öyle derler ama ben buna pek inanmıyorum."

"Tekrar Erdebil'e gidecek misin?"

"Şimdilik ben gitmeyeceğim, oğlum Han gidecek."

"İstanbul'da gelen haberler de çok iyi değilmiş."

"İstanbul'dan gelenler ne anlatıyorlar?"

"Orada çok büyük bir deprem olmuş. Çok sayıda insan ölmüş."

"Kim söyledi?"

"Buradan geçen kervancılar."

"Başka ne söylediler?"

"Padişahın çocukları da rahat durmuyorlarmış."

"Babaları hâlâ hayatta. Baba ölmedi ki taht kavgası yapsınlar."

"Baba ölmeyince de sancı oluyormuş." dedi Cabbar.

Hava artık iyiden iyiye karamıştı. Artık hayvanlarının yeminin verilme saati gelmişti. Önce Cihangir ayağa kalktı, ardından ise Cabbar ayağa kalktı ve evlerine gittiler.

Halife Hasan, artık dünyadan - elini eteğini çekmişti, bütün yatırımını inançları için yapıyordu. Oğlunu Erdebil'e gönderdikten sonra Kızılcadağ'a çekilip kendi kabuğuna çekilmeyi düşünüyordu.

Halife Hasan kervan yoluna iniyor, oradan geçen kervancılara İstanbul'da neler olup bittiğini soruyordu. İstanbul'dan hiç de iyi haberler gelmiyordu. Çok sevdiği padişah II. Beyazıt zor durumdaydı. Şehzadeler arasındaki ayrışmada taraf olmak da istemiyordu.

Halife Hasan bunları düşünürken karşı taraftan çan sesleri gelmeye başladı. Belli ki bir kervan geliyordu. Ker-

van kendisine yaklaştıkça çan sesleri artmaya başladı. Hava soğuktu. Yolun kenarında biraz bekledikten sonra kervan geldi. Kervanın önündeki adam ona selam vererek konuşmaya başladı:

"Selamünaleyküm."

"Aleyküm selam ."

"Hayırdır? Ne bekliyorsun bu yollarda?"

"Öylesine bekliyorum işte." "Hava soğuk, yol uzak, hava kararmadan hana ulaşmak zorundayım. Bir diyeceğin varsa hemen söyle."

"Diyeceğim şu ki siz İstanbul'dan çıkıp geldiniz. Sizin vasıtanız ile İstanbul'dan bir haber alayım dedim."

"Hangi konuda haber almak istiyorsun?".

"Sarayda neler olup bittiğini öğrenmek istedim."

"Ne yapacaksın sen sarayda olup bitenleri?"

"Bir şey yapacağımdan değil, sadece merak ettim."

"Çok merak iyi değildir, kardeş."

"Öylesine sordum işte."

"İstanbul'da şehzadeler daha babaları ölmeden taht kavgasına düştüler.

Korkut, Ahmet ve Selim, babalarının tahtını paylaşamıyorlar."

"Baba ne diyor bu işlere?"

"Yerini korumak istiyor ama onu yerinde bırakırlarsa tabii."

"Sence hangisi padişah olabilir?"

"Şu anda babası Şehzade Ahmet'i yerine vasiyet etti ama, saraylarda bin türlü fırıldak döner."

"Ahmet nasıl bir insan?"

"Diğerlerine göre biraz daha olumlu ve yumuşak huylu bir insan."

"Onu padişah yapmazlar."

"Neden?"

"Çünkü insanlar her zaman kendilerine zulüm edenleri severler."

"Bunu inanarak mı söyledin?"

"Evet, insanlar her zaman zalim insanı güçlü ve lider olarak görmek isterler."

"Belki de haklısın."

"Sence kim kazanır?"

"Bence Ahmet padişah olur."

"Kim söyledi?"

"Birinin söylemesine gerek yok. Saray ondan yana tavır aldı. Padişah da ondan yana tavır aldı. Geriye kim kaldı ki?"

"Selim bu işin peşini bırakmaz."

"Selim artık dışlanmış gibi görünüyor."

"Neden?"

"Çünkü Ahmet İstanbul'a yakın olan Amasya'ya vali olarak atandı. Selim ise gözden uzak olan Trabzon'a gönderildi. Bu şehzadelerin padişah olması geleneğidir. Padişah istemediğini uzağa - gönderir."

"Ama her zaman da böyle olmaz."

"Gelenek böyle ama. Bunu herkes bilir."

"Şehzade Cem de İstanbul'a daha yakındı ama onun yerine -II. Beyazıt padişah oldu."

"O bir istisnadır; istisna oyun içinde oyunlarla gerçekleşti."

"Şimdi olmaz mı böyle oyunlar?"

"Olur elbette. Neden olmasın?""Öyleyse dengeler her an değişebilir."

"Tabii ki değişir ama bunların hâlen babaları sağ değil mi?"

"Evet."

"O zaman bu neyin kavgası?"

"Padişah II.Beyazıt çok zayıf kaldı da ondan."

"Padişah tahtına sahip çıkmalı, değil mi?"

"Ebette tahtın sahip çıkmalı ."

Halife Hasan kervancıdan ayrılıp eve döndü. Kervancı da yoluna devam etti.

Halife Hasan, İstanbul'daki gelişmelerden çok rahatsız olmuştu. En çok da bir kardeş kavgasının çıkmasından korkuyordu. Onun gönlünde Erdebil tipi bir devletin

yaratılması yatıyordu. Erdebil'deki devlette peygamberin ehlibeytinin ruhu vardı. Ehlibeyt anlayışına göre dizayn edilmişti. Erdebil Devleti'nde Emevi anlayışı tümden tasfiye edilmişti.

Halife Hasan başını öne eğmiş, derin derin - düşünerek evinin yolunu tutmuştu. Kafasında fırtınalar esiyordu. Oğlu Han, Erdebil'e gidecekti. Kendisi ise Kızılcadağ'da bir mağarada inzivaya çekilmeyi düşünüyordu. Osmanlı Devleti'nden destek isteyecekti. Sultan Beyazıt'tan sonra Osmanlı Devleti'nin halinin ne olacağı belli değildi.

Kızılcadağ'daki mağaralar yaşamaya elverişli mağaralardı. Oralarda kitap okuyarak derin düşüncelere dalmanın çok iyi olacağına inanıyordu. Orada çok güçlü destekçiler edineceğinde emindi.

Eve geldikten sonra oğlu Han ile birlikte hazırlıklarını yapıp bir gece ansızın mağarasına göç etti. Oğlu bir süre burada kaldıktan sonra Erdebil'e gidecekti. Kendisi ise o mağarada inzivaya çekilecekti.

Mağaraya epeyce odun ve yiyecek taşımışlardı. Mağarada yiyecekleri bir yana, odunları diğer yana dizdikten sonra kendilerini okumaya verdiler. Baba oğul, kitaplarını açarak okumaya başladılar.

O geceyi huzur içinde geçirdiler. Okudular, düşüncelere daldılar, ondan sonra da uyudular.

Halife Hasan ve oğlu Han'ın mağarada inzivaya çekilmesi - çevre köyler tarafından duyulmuş, onlara komşu köylerden ziyaretçiler gelmeye başlamıştı.

Oraya gelen komşu köylüler, - onlara yiyecekler de getiriyorlardı. Onlara odun getirenler de vardı.

Halife Hasan ve oğlu Han, yavaş yavaş bu hayata alışmaya çalışıyorlardı. Ancak Han'ın pek zamanı yoktu. Han Erdebil'e gidecekti. Onun orada görecek dersleri vardı.

Çok geçmeden babası, Han'ı Erdebil'e gitmek üzere yolcu etti. Han, bir - grup arkadaşı tarafından mağaradan alınarak Erdebil'e yolcu edildi.

Halife Hasan bu mağarada tek başına kalmıştı. Tek başına ibadetler ediyordu. Gündüzleri ise ziyaretçileri hiç eksik olmuyordu.

Bir gece vakti eşkıyaların kapısını çaldılar. Mağaranın girişinde durup "Kim var burada?" diyerek seslendiler. Bir süre bağrışmalar devam etti. Ama Halife Hasan yerinden kalkıp onlara cevap vermedi. Kendine göre dualar okuyor ve zikir ediyordu. Eşkıyalar mağaranın kapısı önünde bağırmaya devam ettiler. O, yine ses vermedi. Sonunda eşkıyalar mağaranın ışığına doğru ilerlediler. Biraz ilerledikten sonra bir çam çıranın önünde oturmuş bir adam gördüler. Adam, elindeki kitabı okumaya devam etti. Başını kaldırıp onlara bakmadı. Eşkıyaların başı olan "Kavala" adlı eşkıya ona yaklaştı:

"Sen kimsin, buralarda ne ararsın?"

Halife Hasan başını hiç kaldırmadan cevap verdi: "Esas sen kimsin? Sen bana senin kim olduğunu söyle."

"Ben bu dağlardan sorumlu olan Çolakoğlu'yum. Bu dağlar bizlerden sorulur."

"Çolakoğlu, seni duymuştum. Bana yabancı değilsin."

"Peki ya sen kimsin?"

"Ben Allah'ın dervişlerinden, Erdebil Velisi Halife Hasan'ım."

"Halife Hasan, başını kaldır ki seni göreyim."

"Buyur gör, işte ben Halife Hasanım." "Şah Haydar'ın dergâhında olduğunu biliyordum, Şahım benim."

"Ben epey kaldım orada. Onun Halifesiyim."

"Seni çok duymuştum, Halife Hasan."

"Ben Erdebil'den geldim. Burayı kendime mekân belledim. Oğlum Han'ı ise Erdebil'deki dergâha gönderdim."

"Biz bu dağlarda olduğumuz müddetçe siz hiçbir şeyden çekinmeyin."

"Yok, çekinecek bir şeyimiz yok."

"Vallahi buralarda öyle kötü adamlar var ki, canınıza bile kıyabilirler."

"İnsanlar ölmek için doğarlar. Gelip alsınlar bu canı. Bu can için kimseye eyvallah etmem."

"Halife Hasan, senin adını hep duyarım. Seni insanlığa hizmet eden birisi olarak duyarım. Ben hep seni uzaklardan da olsa koruyacağım."

"Ben hep buradayım. Çevredeki köylüler gündüzleri beni ziyarete gelirler. Bana bolca yiyecek getirirler. Siz de ne zaman acıkırsanız buraya gelebilirsiniz."

"Geliriz, sen hiç merak etme."

"Bizim kapımız herkese açık, lakin katil olana bizim gönlümüz kapalıdır. Eğer bir kuşun kanadını kırarsanız, bir daha bana uğramayın."

"Biz bu dağlarda cana kıyanlardan değiliz. Biz bu dağlarda adaleti sorguluyoruz."

"Buna sevindim. İnsan önce insan olmayı öğrenmeli."

"Biz bu dağlarda nice insanlık düşmanına ve katile insanlığı öğrettik."

"Zordur insan olmak, ama istenirse olunur."

"Bu dağlarda devlet yoktur, derviş. Bu dağlarda biz olmasak katil sürüleri oluşur."

"Onu tahmin ediyorum."

"Biz aslında eşkıya değiliz. Kimsenin malına, canına şimdiye kadar zarar vermedik. Biz namert olan için buralardayız. Biz burada olduğumuz müddetçe herkes huzur içindedir."

"Osmanlı zaptiyeleri ile hiç karşılaştınız mı?"

"Bu dağlara Osmanlı zaptiyesi uğramaz."

"Nereye uğrar peki?"

"Onlar genellikle büyük kasabalarda olurlar."

"Size el altından haber salmazlar mı?"

"Bize ne diye haber salsınlar ki?"

"Belli mi olur? İnsanlık hali."

"Bak derviş, Osmanlı'da bu aralar işler biraz karışıkmış. Onların işine fazla karışmayacaksın. Onlar kardeşler. Bir bakarsın dövüşmüşler, bir bakarsın barışmışlar."

"Onlar bize karışmadıkça, biz de onlara karışmayız."

"Derviş, biz gidiyoruz. Seni hep gözetleyeceğiz. Haydi, Allah'a ısmarladık."

"Haydi güle güle."

Çolakoğlu ile adamları oradan ayrıldılar.

"Halife Hasan, yarım bıraktığı kitabın başına oturup okumaya devam etti. Kitap okuma faslı bittikten sonra tek başına dualar etmeye başladı. Halife Hasan artık kendini Allah'a adamış, Erdebil'e bağlı bir dervişti. Onun dünyasında dünya malı yoktu. Onun dünyasında Tanrı'ya yakarma, Tanrı'ya varma diye bir şey vardı. Tanrı'ya varmanın en önemli yolu ise dünya zevklerinden arınmaktı. Onun piri olan Şeyh Haydar da öyle diyordu. Bir dervişin sahip olabileceği en büyük sermaye bir hırka, bir de bir lokmadan ibaretti. Fazlasının insanı şeytanlaştırabileceğini söylüyordu. "Dünya malı dünyada kalır, önemli olan bilgi," diyordu Şeyh Haydar.

Halife Hasan her geçen gün büyük karmaşanın içinde kaybolmaya devam ediyordu. Erdebil'de yeni bir devlet kurulmuştu. Bu devlet başka devletlere benzemiyordu. Bu devlet Ehlibeyt'i temsil ediyordu. Şeyh Haydar öyle diyordu. Ehlibeyt adına çalıştıklarını söylüyordu. Ehlibeyt ona göre bir Tanrı makamıydı. Tanrı, Peygamber'in torunlarına uçsuz bucaksız bir sevgi bağışlamıştı. İşte bu uçsuz bucaksız sevginin hep hatırlanması için Kerbela'da Hüseyin'in başını Yezit'e kestirmişti. Yezit ondan sonra lanetlenmiş, Hüseyin ise hep mazlumun yanında saf tutmuştur.

Aslında Hüseyin de, Yezit de hiç bitmeyecektir. Yezit hep gücün simgesi olacaktır. Hüseyin ise - mazlumun simgesi... Erdebil Halifesi Hasan da hep gönlünde Hüseyin'i esas alan bir devlet hayal etmiştir. Erdebil Şeyhi Haydar'ın kurmuş olduğu devlet Hüseyin'i esas alıyordu. Onun düşmanı ise hep Yezit olarak kalacaktı.

Halife Hasan Erdebil'deki Şeyh Haydar'ın düşüncelerine dalmış gitmişti. O sırada mağaranın girişinde bir ses geldi: "Hasan, Hasan neredesin?" Bu ses karısı Hatem'in

sesiydi. Halife Hasan, hemen ayağa kalkıp mağaranın girişine doğru yöneldi. Mağaranın girişinde karısı Hatem vardı, onunla yüz yüze gelerek onu selamladı:

"Hoş geldin, Hatem."

"Hoş bulduk, Hasan."

"Hayırdır, buralara kadar neden geldin?"

"Seni görmeye geldim."

"Hoş geldin, sefa geldin ama buralar çetin yerler."

"Olsun, çetin olsa ne olur ki?"

"Yorulursun."

"Seni görmeye değer ama."

"Sen bilirsin."

"Oğlan epeydir gitti. Ondan da bir haber alamadık."

"O emin ellerde. Onu merak etme."

"Evlat bu; merak etmeden olmuyor ki."

"Köyde ne var ne yok?"

"Köyde ne olsun? Herkes işine bakıyor. Bir biz can telaşına düşmüşüz."

"Bizi başkaları ile karıştırma."

"Neden?"

"Bizim işimiz başkasının işine benzemez. Biz bu dünyaya bir nizam vermek için gelmişiz. Onun içindir ki dünya malında gözümüz yoktur."

"Ha, az daha unutacaktım! Birkaç gün önce Korkuteli Karakolu'ndan zaptiyeler geldiler."

"Niye gelmişler?"

"Seni sordular."

"Beni ne yapacaklarmış?"

"Bilmiyorum."

"Sen ne dedin?"

"Antalya'ya gitti dedim. Gelirse söylerim dedim."

"Doğru söylemişsin. Benim yerimi kimselere söyleme."

"Yok, söylemem."

" Benimle ne işleri olabilir ki?"

"Bilmiyorum."

"Ben de bilmiyorum."

"Gidecek misin?"

"Gideceğim."

"Nereye?"

"Korkuteli'ne gideceğim."

"Ne zaman gideceksin?"

"Zamanı yoktur, gideceğim. Sonra gelmedin deyip üzerime gelebilirler."

"Devletin işleri çok karışık, dikkat et kendine."

"Padişahın çocukları devleti paylaşamıyorlar."

"Padişah daha ölmeden mirası paylaşmaya kalktılar."

"Erdebil'deki yeni kurulan devletin böyle bir sorunu yok. Onlar her şeyin Ehlibeyt için - olduğunu söylüyorlar."

"Bunlar daha babaları ölmeden taht kavgası başlattılar. İstanbul'da neler olup bittiğini kimse bilmiyor." Halife Hasan, Korkuteli zaptiyesinin kendisini çağırmasından çok tedirgin olmuştu. Karısı Hatem'i Tekeli'ye gönderdikten sonra bir müddet daha mağarasına kapandı. Kendisine getirilen yiyeceklerin büyük bir kısmını ormandaki hayvanlara verdi. Mağara çevresine konulan yiyecekler hayvanlar tarafından zevkle yeniliyordu.

Halife Hasan, bir süre sonra Korkuteli'ne gitme kararı aldı. Gidip zaptiye ağası ile görüşmesi gerekiyordu. Zaptiye ağası onu çağırmıştı. İstanbul'da da durum hiç iyi değildi. İstanbul'da şehzadeler arasında kıyasıya bir mücadele vardı. Bu kardeş kavgası kendisine de bulaşabilirdi. Bütün bunları düşündükten sonra Korkuteli'ne gitmeye karar verdi.

Halife Hasan, atına binip Toros Dağları'na tırmanarak Korkuteli'ne gitti. Zaptiye binasını sordu. Kapıda bir zaptiye nöbet tutuyordu. Ona yaklaştı:

"Selâmünaleyküm, kardeş." "Aleyküm selam."

"Zaptiye ağası beni çağırmış, buradalar mı?"

"Evet, buradalar."

"Beni onunla görüştürür müsün?"

"Burada bekle; haber vereyim."

"Tamam, bekliyorum."

Nöbetçinin zaptiye ağasının odasına girip ona bir dervişin kendisiyle görüşmek istediğini söylemesi ve müsaade alması üzerine içeri girebileceği söylenen Halife Hasan, kapıyı çalıp içeri girerek zaptiye ağasını selamladı:

"Beni çağırmışsınız."

"Senin adın nedir?"

"Halife Hasan."

"Nereden geliyorsun?"

"Tekeli'den geliyorum."

"Sen Erdebil Tekkesi'nden gelen adamsın öyle mi?"

"Evet, Erdebil Tekkesi'nden geldim."

"Tamam, ben de seni arıyordum."

"Ne yapacaktın beni?"

"Seni ben gökte arar iken sen yerden elime geçtin."

"Ben o kadar aranacak bir adam değilim ki."

"Seni padişah efendimiz arıyor."

"Padişah efendimiz beni ne yapacak ki?"

"Padişahımız Sultan Beyazıt senin kurmuş olduğun tekkeye yardım etmek istiyor."

"Benim kurmuş olduğum tekke değil ki."

"Peki ya nedir senin yaptığın iş?"

"Ben bir mağarada inzivaya çekilmiş bir insanım."

"Peki, buraya gelip giden yok mu?"

"Var tabii. Bizimle gönül bağı olan herkes buraya geliyor."

"İşte bundan dolayı padişahımız size yardım etmek istiyor."

"Padişahımız sağ olsun. Ama biz dünya malından elimizi çekeli epey zaman oldu."

"Vallahi ben onu bilmem. Sizin için gelen bir padişah fermanı var. İsterseniz fermanı ben size okuyayım."

"Oku bakayım."

"Erdebil Tekkesi'nden gelmiş, Korkuteli'nin Tekeli Köyü'nde dergâhını kurmuş olan Halife Hasan'a yılda altı veya yedi bin akçe verilmesi fermanımdır."

"Padişahımız nasıl uygun görmüşse kabulümüzdür."

"Bundan böyle bu fermanla hazineye geleceksiniz, bu parayı alacaksınız."

"Tamam, bundan sonra geleceğim ve bu parayı alacağım."

"Derviş, sen şu anda tam olarak nerede kalıyorsun?"

"Ben Tekeli'nin arkasındaki dağlarda bir mağarada kalıyorum."

"Tek başına mısın?"

"Evet, tek başımayım."

"Korkuyor musun?"

"Neden korkayım ki?"

"Ne bileyim, sonuçta hepimiz insanız."

"İnsanın korkusu ölüm ise, biz onu aştık zaptiye ağası."

"Ölümden korkmuyor musun?"

"Biz ölümün kıyısında gezdik hep. Ölüm ise bizim içimizden hiç ayrılmadı. İç içe olduğumuz ve birbirimizi tamamladığımız bir işten neden korkayım ki?"

"Siz demek ki ölümden korkmuyorsunuz."

"Ölüm korksun bizden."

"Ölüm hiç kimseden korkmaz ki."

"Ölüm bizden korkmazsa biz de ondan hiç korkmayız. Biz her şeyimizi açıkta yaparız. Biz içimizi hep temizledik. İçi kirli olan korksun."

"Sizi anlıyorum derviş."

"Sen bizi anlayamazsın zaptiye ağası."

"Neden?"

"Bizi dünyaya gönül gözlerimizle bakarız. Gönül gözleri ki yalandan, haramdan arınmış gözlerdir. Biz halkımızı kandırmak için yapmacık zahir görüntülerle haram yiyip göz boyamayı yok sayarız."

"Sizin o gözlerinizden bir çift fazla göz yok mudur bana da veresiniz?"

"Gönül gözü günahlardan arınmış, dışarıdan bakınca özü görünmüş, insanı kâmil olmuş, hakikat mertebesine ermiş müminlerin gözüdür. O gözler pazarlarda satılmaz. Bunu böyle bilesin."

"Hakikatin sırrına ermek zor iştir derviş. Çok ince ve uzun bir yolun sonunda varılacak bir makamdır."

"Evet, o yol erenlerin yoludur. Dört kapı; kırk makamı aşarak varılacak ve Allah'a yakın olunacak bir makamdır."

"Derviş, sen bu makamların neresindesin?"

"Onu ancak Allah bilir. Bize düşen görev içimizi dışa yansıtmaktır."

"Hiç gizli bir şey kalmayacak mı?"

"İnsanlığa ve gelecek nesillere ait hiçbir karanlık sayfa kalmayacak."

"Sence zahir düşünenler yanlış mı yapıyorlar?"

"Yok, öyle bir şey söylemedim. Yalnız kuldan saklanan her kötülük, Allah tarafında bilinir. Onu söylemek istedim."

"Evet, bu söylediklerin doğru."

"Birileri dış - suret diyor, ben ise iç - suret diyorum."

"Dış suret sence aldatıcı mı?"

"Kendini aldatır. Komşusunu veya dostunu aldatır."

"Ama o insan da ibadetini yerine getiriyor."

"Evet, ibadetin dış kısmını insanlara yansıtıyor ama iç kısmındaki kirlere hiç dokunmuyor."

Halife Hasan müsaade isteyip oradan ayrıldı. Bundan sonra her üç ayda bir Korkuteli'ne gelip padişah yardımı alacaktı. Padişah Beyazıt hakikat yolunda olan müminleri diğerlerinden hep ayrı tutmuştu. Halife Hasan, Korkuteli'nde aldığı akçeleri yardıma muhtaç insanlara yardım etmek için kullanacaktı.

Halife Hasan'ın kaldığı mağara her gün yüzlerce kişi tarafından ziyaret ediliyor ve insanlar onun hayır duasını almaya geliyorlardı. Halife Hasan ziyaretlerin artması ile beraber mağarayı bir dergâha dönüştürdü. İnsanlar orada ders alıp vermeye başladılar.

Halife Hasan, bir kenarda tek başına ibadet ettikten sonra kalabalığa dönüp onların dertlerini dinliyor ve sorularına cevap vermeye çalışıyordu.

Kalabalığın arasından biri el kaldırdı ve konuşmak istediğini söyledi. Halife Hasan, ona önce kendini tanıtmasını, ardından konuşmasını söyledi. Adam kendini tanıtmaya başladı: "Ben Elmalı'dan geldim. Adım Cafer. Sizin Erdebil Tekkesi'ne bağlı olduğunuzu öğrendikten sonra sizinle görüşmeye geldim."

"Sen Erdebil'i biliyor musun?"

"Benim babam bize bir ömür boyu Erdebil'i anlattı. Babam orada esir kalmıştı."

"Hayırdır, nereden esiri kalmıştı babanız?"

"Babam, Timur tarafından esir alınıp Türkistan'a götürülmek istenen o otuz bin Türkmen gencinin arasındaymış."

"Nasıl olmuş bu iş?"

"Timur, burada Yıldırım Beyazıt'ı esir aldıktan sonra

Anadolu'da esir aldığı gençlerle beraber Erdebil'e uğramış, o zaman Erdebil'de Şah Ali diye biri varmış."

"Ne iş yaparmış?"

"Erdebil Tekkesi'nin piriymiş."

"Bu adamı baban nerede tanımış?"

"Esir olan babamı Erdebil'in Şah'ı kurtarmış."

"Ee?"

"Timur, Erdebil Tekkesi'nin başındaki ve onun piri Şah Ali'ye çok saygı duyuyormuş."

"Sonra?"

"Timur, Erdebil'den geçerken Şah Ali'ye uğramış. Ona bir isteğinin olup olmadığını sormuş. O da demiş ki bu esir aldığın otuz bin kişiyi bana bağışlayacaksın. Timur da onu kıramamış ve babam dâhil otuz bin kişiyi serbest bırakmışlar."

"Sonra ne olmuş?"

"Sonra Timur çekip memleketine gitmiş."

"Esirler orada mı kalmış?"

"Esirlere Erdebil Tekkesi sahip çıkmış. Onları yedirmiş, içirmiş, sonra da onları memleketlerine göndermiş."

"Şah Ali dediğiniz Şah Cüneyt'in babası mı?"

"Onu bilmiyorum."

"Timur, Türkçe biliyor muymuş ki Erdebil tekesindeki şahla rahat konuşabilmiş?"

"Timur da Türkçe konuşuyormuş. Erdebil Tekkesi'nde de Türkçe konuşuluyormuş."

"Yani bunların tamamı Türkmen, öyle mi?"

"Evet, esir eden de, esir alınan da, aracı olan da, hepsi Türkmen."

"Öyle mi söylerdi babanız?"

"Evet, öyle söylerdi babam."

"Şimdi kaç kişi var bu esirlerden buralarda?"

"Onların çocukları var. Bunların hepsi de Erdebil pirlerini çok severler."

"Evet, haklılar, eğer o insanlar kurtarılmasaydı, hepimizin geleceği kararacaktı."

"Babam, ölmeden önce hep Erdebil'in güzelliğini ve tekkesinin güzel ahlâkını anlatırdı."

"Doğru söylüyormuş."

"O tekkede yanlış insan barınamazmış."

"Doğrudur; yanlış hemen orada belli olur."

"Babam derdi ki, yalancıyı, yanlışı, hileyi hiç affetmezlermiş."

"Şimdi aramızda Erdebil'de esir olmaktan kurtulmuş otuz bin can ve onların çocukları mı var?"

"Evet, aynen öyle."

"Bu çok büyük bir rakam değil mi?"

"Onu ben bilmem fakat doğru olan bu."

Söylenen rakam çok büyüktü. Erdebil'den etkilenen ve Erdebil pirlerini yakından tanıyan insanların var olması ona umut verdi. Bu rakam otuz bin mürit demekti. Gerçi bunların çoğu ölmüştü ama onların çocukları vardı. Onlar da babalarından etkilenmişlerdi.

Halife Hasan'ın bu insanlarla tanışması ve onları tekkesi ile tanıştırması için çalışması gerekiyordu. Bunun için de işlek bir yere tekkesini taşımak zorundaydı. Bu kadar insanı dağdaki bir mağarada örgütlemek imkânsız gibi bir şeydi.

Halife Hasan, bir süre sonra Elmalı'nın merkezine tekkesini götürme kararı aldı. Bundan sonra Elmalı'dan tekkesini yönlendirecekti.

2.BÖLÜM

Ben senin
düşlerinin vadisindeydim.
Ben seni
hayalimde hapsetmişim, biliyor musun?

Sen ise bana
bir yorgunluk çayı demliyorsun.
kafam karışık.

şimdi ben,
depremlere gidip geliyorum
sen,
bunun farkında mısın?
M.Yuka

Şehzadeler, Sultan Beyazıt'ın sarayından ayrılıp kendi saraylarını kurmaya çalışıyorlar.

İshak Paşa saraydaki söylentilerden usanmıştı. Birçok söylentide kendisinin de adı geçiyordu. Bunları Sultan Beyazıt ile paylaşmak için onun kapısını çaldı. Sultan Beyazıt, sarayda oturmuş kahvesini yudumluyordu. İshak Paşa onu başı ile selamladıktan sonra gösterilen yere oturdu. Sultan Beyazıt, biraz bitkin ve halsiz görünüyordu. İşler çok da iyi gitmiyordu.

Sultanın sağlığında taht kavgaları başlamıştı bile. Şehzadeler arasında çok büyük bir rekabet vardı. Şehzade Ahmet, Amasya'ya vali olarak atanmıştı.

Şehzade Korkut Teke Sancağı'na vali olarak atanmıştı. Antalya, Korkuteli bu bölgeye bağlıydı.

Şehzade Selim ise Trabzon'a vali olarak atanmıştı. Üç şehzadenin hedefi de padişah olmaktı ama babaları sağ olduğu müddetçe onların padişah olma şansları yoktu.

Şehzadeler babalarının hasta olduğunu, bu işi bir süre daha götürdükten sonra padişahlığı bırakacağını düşünüyor, sarayda kendilerine destekçi bulmaya çalışıyorlardı.

İshak Paşa, Sultan Beyazıt'a hemen konuyu açtı: "Padişahım, sarayda bir kamplaşma var. Herkes bir şehzadeye taraf olmuş, birbirlerini şehzadelere jurnalliyorlar. Bu da sarayda bir huzursuzluğa neden oluyor. Ben bunları size iletmek için geldim."

"Ne diyorlar?"

"Diyorlar ki falan kişi, falan şehzadeyi destekliyor. Falan kişi de falan şehzadeyi destekliyor.

"Yahu İshak Paşa, ben daha ölmedim ki. Ben sağ ol-

duğum müddetçe kimse benim tahtımı paylaşamaz."

"Evet, sultanım, ben de hep öyle diyorum ama beni de bir tarafa yamamaya çalışıyorlar."

"Senin için ne diyorlar?"

"Güya ben Şehzade Ahmet'ten - yanaymışım. Hâlbuki ben hiç kimseden yana olmadım."

"Kim söylüyor bunu?"

"Koca Mustafa Paşa söylüyor."

"Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuyor?"

"Şehzade Korkut'un yanında görünmek istiyor da ondan."

" Sarayda başka neler konuşuluyor?"

"Padişahın en kısa zamanda görevi Ahmet'e bırakacağını söylüyorlar."

"Nasıl böyle bir kanıya varmışlar?"

"Diyorlar ki padişahlar, İstanbul'un en yakınına atadığı kişileri padişah yapar."

"Ahmet, Amasya valisi, öyle mi?"

"Evet, öyle diyorlar."

"Öyle ya, Selim Trabzon'da, Korkut ise Teke'de. Bunların içinde İstanbul'a en yakın olan yer Amasya'dır."

"Bilmiyorum, Sultanım, sarayda söylenenleri ben size söylüyorum."

"Bunların tamamı tesadüften ibarettir."

"Tesadüf olduğunu ben de tahmin ediyorum, ama söylenenler böyle."

"Peki, senin gönlünden kim geçiyor İshak Paşa?"

"Hiç düşünmedim padişahım."

"Sence en uygunu kim olabilir?"

"İnanın ben hiçbir şey bilmiyorum."

"Saray bu konuda ne diyor?"

"Saray, Ahmet'ten yana ağırlığını koyuyor."

"Çoğunluk öyle mi düşünüyor?"

"Evet, çoğunluk Ahmet diyor."

"Selim için ne diyorlar?"

"Selim'i çok sert buluyorlar."

"Çok mu sert diyorlar?"

"Evet, sarayda ondan yana hiç kimse ile konuşmadım."

"Sarayda hiç destekçisi yok mu?"

"Yok, en azından ben rastlamadım."

"Neden yok?"

"Çok hırçın da ondan."

"Bir şey mi yaptı?"

"Hayır, o oğlu Süleyman olayından sonra saray ondan çekinmeye başladı."

"Süleyman ne yaptı ki?"

"Şehzade Selim'in oğlu Süleyman Eskişehir Sancağı'na atanmıştı. Şehzade Selim buna çok sinirlendi."

"Neden sinirlendi?"

"Kendisi Trabzon valisi, oğlu ise kendine daha yakın bir yerde değil."

"Evet."

"Neden Trabzon'a yakın bir yere atamadınız da onu Eskişehir'e atadınız diye gelip sarayda her önüne geleni fırçaladı."

"Benim haberim olmadı ama."

"Belki sultanı sinirlendirmeyelim diye size bir şey hissettirilmedi."

İshak Paşa müsaade isteyip kalktı gitti. Sultan'ın kafası karışmıştı. Kendisi hâlen sağ iken evlatları mal ve mevki peşinde birbirlerini hırpalıyorlardı.

Şehzade Selim, Trabzon'da olmasına rağmen sarayda her istediğini yaptırabiliyordu. Oğlu Süleyman'ın Eskişehir'e atanmasını iptal ettirerek onu Giresun'a aldırmayı başardı.

Şehzade Korkut ise Antalya'da, Saruhan'a gelmeyi başarmıştı. Korkut, İstanbul'a yaklaşınca padişahın kendisi olacağını sanıyordu.

Sarayın desteğini arkasında hisseden Şehzade Ahmet, artık Selim ile çekişmekten çekinmiyordu.

Üç şehzade de kendilerini geleceğin padişahı olarak görüyordu-. Ama önce babalarının ölmesi veya padişahlığı bırakması gerekiyordu.

Sultan Beyazıt, oğulları arasında çıkabilecek bir taht kavgası için çok endişeleniyordu. Kendisi de kardeşi ile çok çetin bir taht kavgası yaşamıştı. Kardeşi Cem Sultan ile savaşmak zorunda kalmış, onun çok uzak ellere gitmesine neden olmuştu. Aynı şeyi çocuklarının yaşamasını istemiyordu. Kardeşler arasındaki bir savaşın ülkesi için bir yıkım olacağına inanıyordu. Bunun önünü kesmeye çalışacaktı.

Sultan Beyazıt'in, farklı annelerin çocukları olan oğullarını kontrol etmesi zordu. Şehzadeler annelerinin teşviki ile hareket ediyorlardı. Padişahın her bir eşi kendi oğlunun padişah olmasını istiyordu. Sultan Beyazıt bunların önünü kesmek için saray ricallerini odasına davet etti.

Saray görevlisi, sarayda görevli bütün ricalleri padişahın odasına çağırdı. Haberi alan saray görevlileri padişahın odasına akın akın gelmeye başladılar. Önce padişahın odasının giriş eşiğini öptüler. Daha sonra elleri önde bağlı olarak onu başı ile selamladılar. Daha sonra diz çöküp eteğini öptükten sonra arka arkaya yürüyerek gösterilen yere oturdular.

Sarayda gelmesi beklenen ricallerin tamamı gelmişti. Sultan Beyazıt önce bölgedeki son gelişmeleri anlattı. Sultanı rahatsız eden iki temel sorun vardı. Birincisi yanı başında Erdebil'de yeni bir devletin kuruluyor olmasıydı. Bu devletin başındaki kişi hem Türk, hem de Müslüman'dı. Bu çok tehlikeli bir gelişmeydi. Osmanlı halkı her an için kendilerininki ile aynı dili konuşan ve onlarla aynı dine mensup bir yönetimle birlik olabilirdi. Böylece Osmanlı Devleti'nin altı her an için oyulabilirdi. Bunun için ne yapılması gerektiğini ulemaya sordu.

İlk önce Koca Mustafa Paşa söz aldı:"Erdebil bölgesinde de bizim gibi Türkçe konuşurlar. Onlar da bizim inandığımız Allah'a ve peygambere inanırlar. Bu çok tehlikeli bir gelişme. Eğer - birbirimizinkinden ayrı anlayışlara sahip olsaydık bu sorun olmazdı. Şimdi sorun olan aynı kökten, aynı dilden, aynı dinden gelmemiz bizim için tehlikeli olabilir."

Ahmet Paşa: "Erdebil'de böyle bir devletin kurulması hiç de iyi bir gelişme değildir. Bu devleti kuranlar Şeyh Cüneyt'in ailesidir. Şeyh Cüneyt'ten sonra oğlu Şeyh Haydar böyle bir devletin temelini atmış. Onun ölümünden sonra da onun oğlu olan Şah İsmail devletin başına geçmiş. Şah İsmail'in çok genç, dinamik, çok akıcı Türkçe konuşan, şiir yazan bir insan olması bizim toplumumuzu da etkiler. Bu adama destek verecek milyonlarca Türkmen var. Ya bu Türkmenler bu topraklardan çıkarılmalı ya da bu adamın padişahlığı önlenmeli diyorum."

Candarlı İbrahim: "Timur, Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu'yu terk etti. Anadolu'yu terk edince beraberinde otuz bin tane de Türkmen gencini Anadolu'da toplayıp esir edip Taşkent'e götürmeye karar verdi. Bu otuz bin insanı gören Erdebil Tekkesi Şeyhi Ali bu durumdan çok rahatsız oldu. Timur, bu Erdebil Tekkesi'ne çok saygı duyuyordu. Tekkeye gitti ve Şah Ali'ye bir isteğinin olup olmadığını sordu. O da esir alınan otuz bin Türkmen delikanlısının kendisine bağışlanmasını söyledi. Timur ise hiç tereddüt etmeden bu otuz bin kişiyi Şah Ali'ye bağışladı. Şah Ali, bu otuz bin genci Erdebil Tekkesi'nde besledi, onlara baktı ve her birini eğitti. Ondan sonra hepsini serbest bıraktı. Şimdi bu otuz bin kişinin çocukları, torunları aramızda dolaşmakta. Bu otuz bin kişi Erdebil Tekkesi'ne candan ve gönülden bağlı insanlardı. Bunlar yarın bir savaş halinde hiç tereddüt etmeden karşı tarafa geçecek insanların çocukları ve torunlarıdır. Onun için bence de çok tehlikeli bir gelişme.

Bütün Türkmenler bu Erdebil Tekkesi'ne yürekten bağlılar. Bu insanların bizim aramızda ayrışmaları lazım diyorum."

İshak Paşa: "Eğer bu Erdebil erenleri Türkçe konuşmasalardı, Müslüman olmasalardı sorun yoktu. Sorun, bu insanların bizim tebaamızla aynı dinden, aynı kökten gelmeleridir. Bir ipte iki cambaz olmayacağına göre, aynı sınırda iki Türk ve Müslüman devlet de olmayacaktır. Bunların imha edilmesi gerekir."

Zenbilli Ali Efendi: "Şah Haydar'ın oğlu Şah İsmail kendisini peygamber soyuna kadar dayatıyormuş. Peygamber soyundan geldiğine göre kendisi bir seyit olmalı. Bu Şah çok güzel Türkçe konuştuğu için Türkmenlerin gönlünü fethetmeyi başarmış biri. Şimdi aynı toprakta aynı kültürde iki devlet olmaz. Bunlardan biri diğerini yok etmek zorunda. Onun için hazırlıkların bu yönde yapılması gerekli. Yoksa onlar Osmanlının altını oyarlar. Tıpkı Yıldırım Beyazıt'ın askerleri gibi, karşı tarafa geçme riski her an için söz konusu olabilir."

Şeyhülislam Molla Abdülkerim: "Benim gördüğüm kadarıyla bütün endişeler, hemen bizim burnumuzun dibinde hem Müslüman, hem de Türk olan bir devletin kurulması ve bizim ülkemizi tehlikeye sokmasına yöneliktir. Böyle durumlarda bu taraftan o tarafa, o taraftan bu tarafa geçişler çok hızlı olur. Kim kimin yanında belli olmaz. Onun için bizim onlardan ayrı olmamız onların da bizden ayrı olması gerekir. Erdebil Tekkesi zaten kendisine Ehlibeyt Tekkesi diyor. Şah İsmail, Hatayi mahlası ile Ehlibeyte şiirler, deyişler yazıyor. Biz ise onlardan ayılmalıyız. Onlarla hiçbir ortak yanımız olmamalı. Biz de bu topraklarda kendimize Ehli Sünnet demeliyiz. Ehlibeyt ile Ehlisünnet birbirinden ayrı olmalı ki birbirlerine geçişlerin önü alınmalı. Böylece bütün kaygıların da ortada kalkacağını düşünüyorum."

Sultan Beyazıt: "Sizin ileri sürdüğünüz öneri uzun vadeli bir öneridir. Bizim hemen bir şeyler yapmamız lazım."

Şeyhülislam Molla Abdülkerim: "Arapların yaşadığı bölgelerdeki medreselerde biz Ehlisünnet imamlar tedarik edebiliriz."

Sultan Beyazıt: "Hangi Arap topraklarında temin edebiliriz ki?"

Şeyhülislam Molla Abdülkerim: "Arapların çok büyük bir kısmı Emevi saltanatın hükümranlığı altında tam yüz yıl kaldı. Emevi onların köklerini Ehlibeyt'ten kopardı. Onlar kendine Ehlibeyt yerine Ehli Sünnet dedi. Bu Arap topraklarına inince, çok sayıda Ehlisünnet medrese bulabilirsiniz. Oradaki çocukları alıp getirin ve Anadolu'ya dağıtın. Bakın Şah İsmail önünü kesiliyor mu, kesilmiyor mu?"

Sultan Beyazıt: "Bunu düşüneceğim."

Ali Paşa: " İslam'ın bir tek devleti olmalı. İki devlet çok tehlikeli olur."

Sultan Beyazıt: "Ön tedbir olarak tebaamızın düşüncesini onlardan ayırmalıyız."

"İshak Paşa: "O zaman Şeyhülislam Molla Abdülkerim Efendinin söylediklerini yapmak gerek."

Sultan Beyazıt: "Arap imamları ile alakalı olan fikir makul görünüyor. İslam ümmeti şu Türkmen belasında ayrışmalı diyorum."

Mustafa Paşa: "Türkmenleri zaten Emevi savaşçıları da Müslüman saymıyorlardı. Onlara Mevali İslam diyorlardı. Bunun anlamı 'Köle Müslümanlar' dı."

Şeyhülislam Molla Abdülkerim Efendi: "O zaman derhal hazırlıklar yapılsın. Arap medreselerinde ne kadar yetişmiş hoca varsa getirilip dağıtılsın. Böylece Türkmen denilen hainler de bizden ayrışsın."

Sultan Beyazıt: "Bu mesele kapandı. Şimdi diğer konuya geçelim. Benim üç oğlum var. Bu üç oğlum da şimdiden padişah olma havasına girdiler. Ben daha hayattayken benim mülkümü paylaşamıyorlar. Kendi aralarında çatışıyorlar. Bir de sarayda sizlerden destek aldıklarını orada burada söylüyorlarmış. Bu konular ile alakalı en az bilgi sahibi olan kişi benim. Ne dersiniz?

Koca Mustafa Paşa: "Benim bildiğim kadarıyla çatışma Şehzade Ahmet ile Şehzade Selim arasında. Korkut'un da böyle bir talebi varsa pek açığa vermiyor."

Sultan Beyazıt:" Sarayda epey tartışma yaşanmış."

Çandarlı İbrahim :"Kimler arasında?"

Sultan Beyazıt: "Ben çok şey bilmiyorum. Konuyu bugün açıklığa kavuşturalım."

Ali Paşa: "Şehzade Selim, benim gördüğüm kadarıyla Şehzade Ahmet'e gösterilen ilgiden çok tedirgin. Şehzade Ahmet'in padişah olacağını sanıyor ve onu çok kıskanıyor."

Sultan Beyazıt: "Ne diyor?"

Ali Paşa: "Diyor ki siz beni ta Trabzon'a gönderdiniz. Neden İstanbul'a yakın bir yer değil de Trabzon? Oğlum Süleyman'ı neden Eskişehir'e gönderdiniz de bana yakın bir yere göndermediniz? Ahmet neden Amasya'ya atandı? Böyle sorular soruyor işte."

Sultan Beyazıt: "Peki, Ahmet ne diyor?"

Ali Paşa: "Ahmet galiba kendini garantide gördüğü için sesi çıkmıyor."

Sultan Beyazıt: "Kim vermiş ona bu garantiyi?"

Ahmet Paşa: "Padişahım, sizi bilmiyorum ama sarayda ona çok büyük bir destek olduğunu herkes biliyor."

Sultan Beyazıt: "Bunu nereden çıkardın?"

Ahmet Paşa: "Saraydaki bu son tartışmadan sonra oğlu Süleyman'ın tayini Eskişehir'den Giresun'a, yani kendisinin yakınına yapıldı."

İshak Paşa: "Padişahım, eğer zamanında önlem alınmazsa, kardeş kanı dökülebilir."

Sultan Beyazıt: "Huzursuzluk çıkaran oğlum da olsa onu affetmem".

Ahmet Paşa: "Padişahım, gerçeği söylemek gerekirse şu anda Şehzade Ahmet ile Şehzade Selim arasında alttan alta gizli bir savaş başladı bile."

Sultan Beyazıt ":Sen bunları hissediyorsun, öyle mi?"

Ahmet Paşa: "Evet, ben bunları hissediyorum."

Sultan Beyazıt: "Sizce burada kim sorun yaratıyor?"

Candarlı İbrahim: "Bana kalırsa Şehzade Selim diğer kardeşlere baskı yapmak istiyor."

Sultan Beyazıt: "Bu tahmine itirazı olan var mı?" diye sordu.

Bu konuda hiç kimse konuşmak istemedi. Sultan Beyazıt da böylece toplantıyı kapatmış oldu. Toplantıya katılan devlet ricali evlerine gittiler.

Sultan Beyazıt gelişmelerden çok rahatsız olmuştu. Her taraftan kardeş kavgası sesleri geliyordu. Oğulları arasında gerçekleşmesi mümkün bir kardeş kavgasından çok korkuyordu. Diğer yanda, yanı başında kurulan yeni bir Türk ve Müslüman devletin varlığından çok tedirgindi. Erdebil ile yapılacak bir savaş da kardeşler arasındaki bir savaş olacaktı. Bu gelişmelerin her ikisi de Sultan Beyazıt'ı çok kaygılandırıyordu. Hıristiyanların takvimine göre 10 Eylül 1509 günüydü. Sultan, sarayında yatağının üzerine uzanmış derin derin düşünüyordu İki olay için de akacak kanı tasvip etmiyordu. Bu iki olayın herhangi birinde taraf olmak istemiyordu. Ne oğulları arasındaki bir çatışmada, ne de Şah İsmail ile yapılacak bir savaşta taraf olması mümkündü. Onun için kafasındaki sorunlar gittikçe karmaşık olmaya ve düğümlenmeye başlamıştı. Çözümsüzlük gittikçe derinleşiyordu. Gözlerine bir türlü uyku girmiyordu. Doluya koyuyor almıyor, boşa koyuyor dolmuyordu.

Sultan böylece derin sorunlarla uğraşırken aniden bir uğultu gelmeye başladı. Bu öyle büyük bir uğultuydu ki, Sultan bu sesin nereden geldiğine şaşırdı. Yatağının üzerinde silkindi, ayağa kalkmak istedi, kalkamadı. Çok büyük bir sarsıntı ile tekrar yerine oturdu. Saray duvarları hızla sallanmaya başlamıştı. Duvarların birdirbirine çarpması çok büyük bir gürültü yaratıyordu. Sultan kendisini dışarı atmak istedi ama her ayağa kalkışında düşüyordu. Yer gök gümbür gümbürdü. Sultan kendisini dışarı atmak için çırpınıyordu ama olmuyordu. Bu çok büyük bir depremdi. Düşe kalka kendisini dışarıya atmayı başardı.

Her taraf toz duman içindeydi. Yeryüzü beşik gibi sallanmaya devam ediyordu. İstanbul bir felaket yaşıyordu. İstanbul yıkılmıştı. Toz duman arasında hiçbir şey görünmüyordu.

Sultan sağa sola koştu, bir şeyler yapmak istedi ama kimseyi bulamıyordu. Bir şey de yapamıyordu. Sultan çaresizce çırpınırken karısı Nigar, endişeden fal taşı gibi açılmış gözlerle, büyük bir telaş içinde onun yanına geldi. Onun kolundan tuttu.

"Sultanım, sende bir şey var mı?" diye sordu.

"Yok, bende bir şey yok. Diğerlerinden bir haber ver, Nigar."

"Sultanım, sarayda yıkılma yok. Telaş etme."

"Abdullah nerede, Alemşah nerede, Mehmet nerede?"

"Telaşlanma sultanım, şimdi gelirler."

"Ama her yer toz duman. Bütün İstanbul yıkıldı."

"Sabah her şey daha net görünecek," dedi. O arada içerideki padişahın diğer eşleri de dışarı çıkmaya başladılar. Nigar'dan sonra Şirin de yanlarına gelmeye başladı. Ondan sonra Gülşah, Bülbül, Hüsnüşah, Gülbahar, Feredşah Hatun da dışarı çıktı. Sultan Beyazıt eşlerinin ve ailesinin diğer fertlerinin sağ selim dışarı çıkmasına çok sevindi. Kadınları sultanın etrafında toplandılar. Onu sağ selim görünce onlar da rahatladılar. Bülbül Hatun, kocasına dönerek sordu:

"Sultanım, İstanbul'un diğer yerlerinden hiç haber aldınız mı?"

"Hayır, alamadım."

"Sultanım, bu gece İstanbul yıkıldı."

"Öyle görünüyor."

"İnşallah fazla zayiat olmamıştır."

"Onu ben bilmiyorum."

"Her yer toz duman içinde."

"Etrafımızdaki evler de yıkılmış. Bunların altındakilerin ne âlemde olduğunu bilmiyoruz."

Sultan bunları tartışırken dışarıda yavaş yavaş kalabalıklar oluşmaya başladı. Ama toz duman hâlen çekilmemişti. Gecenin karanlığı toz duman ile bütünleşmişti, hiçbir şey görünmüyordu. Hüsnü Şah Hatun da Sultan'a yaklaşarak konuştu:

"Sultanım, şükürler olsun ki bizim de içinde bulunduğumuz sarayda fazla bir şey görünmüyor. Diğer yerlerde ne var ne yok bilmiyoruz. Askerlerinizin ne durumda olduğunu bilmiyoruz."

"Doğru söylüyorsun, Hüsnü Şah Hatun, hava bir aydınlansın, her şeyi öğreneceğiz."

"Aydınlanmayı beklemek olmaz. Saat daha akşamın onu bile olmadı. Enkaz altında birileri varsa sabaha kadar ölür."

"Ne yapılabilir?"

"Askerlerinizi seferber eyleyin. Onlar icabına baksınlar."

"Doğru söylüyorsun, Hüsnü Şah."

"Hemen en yakın kışlaya haber salmalısınız."

"En yakın olan Mustafa Paşa'nın birliği."

"Hepsini buraya toplamalısınız."

Sultan Beyazıt hemen oradaki görevliyi çağırdı. Devlet ricalinin hemen toplanmasını söyledi. Görevli hemen

koşup Ali Paşa'nın kapısını çaldı. Ali Paşa hâlen sağdı. Evi yıkılmamıştı. Sultanın emrini ona iletti. Sultanın bütün devlet ricalinin sarayın önüne gelmesini söylediğini de ona iletti.

Mustafa Paşa hiçbir yerde yoktu.

Vezir Mustafa Paşa ve yüz altmış askeri yıkılan kışlanın altında kalmışlardı. Sultan hemen Mustafa Paşa'nın kurtarılması için emir verdi. İstanbul'un çeşitli bölgelerinde toplanan askerler, kışlanın taşlarını kaldırmaya başladılar. Hava çok karanlıktı. Göz hiçbir nesneyi görmüyordu. Karanlık olduğu için rahat çalışamıyorlardı.

Sultan, enkazın başına geldi. Bütün devlet ricali oradaydı. Mustafa Paşa'dan haber yoktu. Seslenmelerine rağmen karşılık vermiyorlardı. Sultan Beyazıt'ın yanındaki İshak Paşa'ya sordu:

"Diğer birliklerden haber aldınız mı?"

"Daha birçok yere ulaşamadık."

"Can kayıbız çok olmuştur."

"Öyle görünüyor sultanım, denizde de dev dalgalar oluşmuş."

"Çok yüksek mi dalgalar?"

"Beş altı metre kadar."

"Onun hasarı daha çok büyük olmuştur."

"Evet, yıkılan yerleri bu defa su basmış."

"Çok ölü var diye korkuyorum."

"Sultanım, Allah'ın dediği olur."

"Evet, ama çok ölü var."

"Bu kışlada kaç asker vardı?"

"Burada yüz altmış asker vardı."

"Mustafa Paşa ile beraber mi?

"Hayır, Mustafa Paşa hariç."

"Çok büyük bir felaketle karşı karşıyayız. "

Bu esnada Şeyhülislam Molla Abdülkerim yanlarına yaklaştı. Sultan Beyazıt ona sordu:

"Hocam, nedir bu yaşadığımız felaketler? Neler oluyor?"

"Şükretmek gerek sultanım."

"Şükredeceğiz ama en sevdiğimiz insanlar şu anda enkaz altındalar."

"Gene de şükretmek lazım sultanım."

"Evet, Hocam, gene de Allah'a şükretmek gerek. Beterin beteri vardır."

"Sultanım devir bozuldu. Allah da hışmıma geldi."

"Hangi devir hocam?"

"Bugün yaşadığımız her şey, bize bir şeyler öğretiyor."

"Anlamadım hocam."

"Yani şu İstanbul sokaklarında kadınlardan geçilmiyor. Kadının yeri evidir. Çarşı pazarda ne işi vardır!

"Sence kadınlar mı bu işin sebebi?"

"Kadınlar sadece bir tanesi."

"Diğerleri nedir?"

"Kardeş kavgaları."

"Bizim çocuklardan mı bahsediyorsun?"

"Tabii; kardeş kavgasının olduğu yerde Allah hışma gelir."

"Onlar İstanbul'da değiller ki."

"Olsun."

"Yani onların yüzünden olsa, onların da zarar görmesi gerekmez miydi?"

"Onların da zarar görmeleri gerekmez ki."

"Bunların birisi Trabzon'da, diğeri, Amasya'da çalışıyorlar. Bir başkası da Saruhan'da kalıyor. Şimdi ne alakası var Hoca Efendi?"

"Sultanım, bunlar var olana şükretmediler. Daha çok alalım dediler. Allah da gazaba geldi."

"Bunları sonra konuşalım. Toprak altında daha binlerce can var. Önce bunları kurtaralımHava sıcaktı. İnsanlar kan ter içinde taşlar arasında insan bedeni arıyorlardı. Her yer can pazarıydı. Yavaş yavaş insanların cesetleri dışarıya çıkmaya başlamıştı. Boğazdaki dev dalgalar yıkılan binaların üzerinde çamur bir tabaka oluşturmuştu.

İnsanlar çaresizlik içinde dolaşıyor, ne yapacaklarını bilmiyorlardı. - Gün yavaş yavaş ağarmaya başlamıştı. Sultan Beyazıt, Galata önlerine geldi. Gördüklerine inana-

madı. Deniz coşmuş, Galata Surlarını aşmış, yıkılan binaların çoğu su altında kalmıştı. Buralardan insanların sağ çıkması ancak mucize olabilirdi. Sultan Beyazıt, Zembilli Ali Efendi'yi çağırdı. Sultan ona denizin taşmasını sordu.:

"Ali Efendi, her şeyi gördük de böylesine ilk defa rastlıyorum. Bu deniz nasıl taşar?"

"Deprem olunca denizler taşarlar. Yerine sığmazlar Sultanım."

"Bu iş nasıl oluyor?"

"Deprem olunca denizdeki sular yükselir. Onları arkasındaki dev dalgalar sıkıştırır. Bu dev dalgalar yükselir. Böylece taşkınlık yapar."

"Çoğu yer su altında kalmış."

"Oralar zamanla çekilir."

"Ama orada insanlar var. Onları nasıl çıkaracağız?"

"Oradaki insanların sağ çıkma şansları yok. Onların tamamı ölmüştür."

"Evet, bunu ben de tahmin ediyorum ama bunların sahipleri yarın cenazelerini isteyecekler."

"İşte o iş biraz zor sultanım."

"Ne yapmak lazım?"

"Siz önce suyun altında olmayan yerlerde çalışma yürüteceksiniz."

"Şimdi elimiz kolumuz bağlandı işte."

"Neden?"

"Çaresizlik kötü bir şey."

"Evet, kolun kanadın bağlanır."

"Buraları en sona bırakmak gerek, "dedi. Artık hava aydınmış, İstanbul harabeye dönmüştü. Sultan Beyazıt, çaresizce oradan oraya koşturup duruyordu. Sanki İstanbul'da sağlam bina kalmamıştı. Boğaz'dan başlayarak şehri gezip görmeye başladı.

İstanbul surlarında çok büyük tahribat vardı. Galata'daki mahzenler yıkılmıştı. Galata Kulesi hasarlıydı. Kız Kulesi'nde derin çatlaklar oluşmuştu. Rumeli ve Anadolu Hisarları ve fenerlikleri çökmüştü. Çekmece köprüleri ile Silivri Kalesi gibi önemli yerlerde ağır hasar vardı. Binlerce ev yıkılmış, altlarında insanlar can vermişlerdi. Birçok insan ise taşların altında yaralı çıkarılıyorlardı. Sultan Beyazıt dışarıda askerlerin gelmesini ve kurtarma çalışmalarının hızlandırılmasını emretti. Dışarıda binlerce gönüllü ve asker İstanbul'a akın etti. Kurtarma çalışmaları çok hızlı başladı.

Hükümetin emri ile üç gün üç gece boyunca fakirlere yemek verilmesi istendi.

Sultan Beyazıt Sadrazam Ali Paşa'yı çağırdı. Çalışmaların hızlandırılmasını ve İstanbul'daki hasar hakkında kendisine bilgi verilmesini istedi. Sadrazam Ali Paşa çok yorgundu. En çok sevdiği arkadaşı Mustafa Paşa yüz atmış atlı askeri ile beraber hâlen enkaz altındaydı. Onlara hâlen ulaşılamamıştı. Ali Paşa kendisine gelen son bilgileri padişaha sunmaya çalışıyordu. Ama her an gelen bilgilerle durum değişebiliyordu.

Sultan Beyazıt, Sadrazam Ali Paşa'ya Mustafa Paşa ve askerlerinin son durumunu sordu: "Mustafa Paşa ve askerlerine ulaşıldı mı?"

" Hayır, sultanım, daha çalışıyorlar."

"Hanedanda ölen var mı?"

"Üç kişi var sultanım. Onlar da sizin kuzenleriniz."

"Şehirde durum nasıl?"

"Şehir tam bir viraneye döndü sultanım. Başka şehirlerde durumun nasıl olduğunu bilmiyoruz."

"Sadece İstanbul'da 109 cami ve diğer ibadethaneler yıkılmış. Bin dört yüze yakın ev harabeye dönüşmüş."

"Kaç ölü var?"

"Şu anda bize gelen bilgilere göre beş binin üzerinde insan ölmüş. Bu sayı daha da artabilir."

"Denizin kabarması çok zayiat vermiş mi?"

"Toprak ve balçık altında binlerce insan varmış."

"Bu iş nasıl olmuş?"

"Deniz depremle beraber köpürmüş ve azgın bir hal almış. Önüne gelen her şeyi yıkmış. Galata surlarını aşarak sokaklarda taşkınlık meydana getirmiş. Çok şiddetli olmuş. Eski su bentlerini de yıkmış."

" Halka duyurun, kimse evlerine girmesin."

"Evet, onu tellallarla insanlarımıza duyuracağız."

"Benim için ne yaptınız?"

"Sarayın duvarlarına güvenmiyoruz. Bu nedenle sizin için sarayın bahçesinde bir çadır hazırladık."

"Tamam, ben bu çadırda kalırım."

Bu arada Zembilli Ali Efendi onların yanına geldi. Çok üzgün görünüyordu. Sultan Beyazıt ona yeni bir haber olup olmadığını sordu. Zembilli başını önüne eğerek cevap verdi:

"Mustafa Paşa'nın cesedine ulaşıldı."

Sultan Beyazıt neye uğradığına şaşırdı. "Ölmüş mü?" diye sordu. Zembilli de başını sallayarak cevapladı:

"Ölmüş Sultanım."

"Askerlerden sağ çıkan var mı?"

"Yok, askerlerin tamamı da ölmüş."

" Yüz altmış askerimizin her biri ölmüş mü?"

"Ölmüş."

Sultan Beyazıt bu ölümleri duymuş olmanın neticesiyle sarsıldı. İçin için ağlamaya başladı, ama gözyaşlarını dışarıya yansıtmadı. Kimseyle bir süre konuşmadı.

Artçı depremler arka arkaya sallamaya devam ediyordu. Kimsenin can güvenliği yoktu. Herkes huzursuz olmuştu. Elli gün kadar, aralıklarla devam eden bu deprem, İstanbulluları huzursuz etti. İnsanlar sürekli bir heyecan içinde korkulu günler geçiriyorlardı.

Günler geçtikçe farklı bölgelerde farklı haberler gelmeye başladı. Çorum'da toprak kaymış, sanki yer yarılmış, insanlar toprağın içinde kaybolmuşlardı. Gelibolu tarafında çok büyük tahribat olmuştu. Sultan Beyazıt'ın doğduğu şehir Dimetoka, bir toprak yığınına dönüşmüştü.

Sultan Beyazıt artık İstanbul'da huzur bulamıyordu. Edirne'ye gitmeye karar verdi. Talihsizlik onun yakasını bir türlü bırakmıyordu. Bu defa da Edirne'de İstanbul'daki depremin bir benzeri meydana geldi. İstanbul depreminin üzerinden henüz on beş gün geçmemişti ki, ikinci depreme de orada yakalandı.

Hayrettin adında bir mimar Edirne'de padişah için ahşap bir ev yaptı. Ev çok hafifti. Yıkılsa da padişaha zarar verecek bir ev değildi. Padişah Beyazıt bu evde ikamet etmeye başladı. Aynı yıl Edirne'de bu depreme benzer bir deprem daha oldu. Tunca Nehri taştı. Her yanı su bastı. Tunca Nehri bir hafta halka geçit vermedi. Geçmek isteyenler ise suların derinliklerinde kaybolup gittiler.

Sultan Beyazıt bundan sonra İstanbul'u nasıl imar edeceğini planladı. Artık acılar biraz dinmişti. Bu konuda toplantılar düzenledi. Toplantılar sonucunda birtakım kararlar alındı. Kimisi emeği ile kimisi parsı ile İstanbul'un imarına katkıda bulunacaktı. Toplantılar sonunda İstanbul'da yıkılan yerleri yeniden yapmak veya tamir etmek için yirmi evden bir kişi bedeni ile çalışacaktı. Diğerleri ise ev başına yirmi akçe para vereceklerdi.

Sultan Beyazıt bütün Osmanlı - imparatorluğunda deprem seferberliği ilan etti. Çalışmaların sonuçlarını öğrenmek için Sadrazam Ali Paşa'yı çağırdı:

"Çalışmalar nasıl gidiyor vezir?" Ali Paşa çalışmaların sonuçlarını ona anlatmaya başladı:

"Şimdilik bir sorun yoktur sultanım."

"Anadolu'dan kaç amele getirdiniz?"

"Otuz yedi bin amele şu anda çalışıyor sultanım."

"Rumeli'den kaç amele getirdiniz?"

"Rumeli'den 29 bin civarında insan topladık."

"Kaç tane mimar toplayabildiniz?"

"Yaklaşık her iki bölgede toplam üç bin mimar ve marangoz topladık sultanım."

"Kaç günde bu işi bitirirsiniz?"

"Üç aya kalmaz sultanım."

"Her şey yerine gelir, ama ölen geri gelmiyor vezir."

"Doğru söylüyorsunuz sultanım."

"Surları ne yaptınız?"

"Onları da onarıyoruz."

"Başka ne yaptınız?"

"Galata Kulesi, Kız Kulesi ve Çekmece Köprüleri'ni de onarıyoruz."

"Haydi, biraz daha gayret edin. Önümüz kışa doğru gidiyor."

"Baş üstüne sultanım."

Sultan Beyazıt'ın yoğun çabaları sonucu yaralar sarılmaya başladı. Ama ölenler bir daha gelmediler. İstanbul'un İmarı altmış beş günde tamamlandı. Surlar yeniden onarıldı. Galata Kulesi ve Kız Kulesi eski hallerine dönüştürüldü.

3.BÖLÜM

Tarîkatın erkanına ey mü'min
Müşkilimiz halloldu bizi gör imdi
Gönül bizden yolu erkânı sorar
Üç yüz altmış bin uğrağı var imdi

İ'tibâr etmezler bunda yalana
Verir nasîbin yüz sürüb gelene
Ay Ali'dir gün Muhammed bilene
Gerçek isen ikrârına dur imdi

Gitmez oldu şu gönlümün karası
Aşk od'una ciğerimin yanası
Kırk makamdan benim bağrım yanası
Merhem eyle dört kapuda sar imdi

Bâtıl olub kendi özün saklama
Yüz sürüb de kilimini yoklama
Evliyânın gevherini saklama
Müşterisin buldun ise ver imdi

Şah Hatâyî âhı arttı tâlibin
Neyleyeyim bunda fırsat galibin
Dil evliyânındır kulak tâlibin
Rakibler duymasın süregör imdi

Şah Hatayi

Halife Hasan'ın oğlu olan Han, Erdebil'de tekkesine döndü ve ismi "Şah Kulu" olarak değişti.

Halife Hasan'ın oğlu Han, Erdebil Tekkesi'nde uzun süredir eğitim alıyor ve olgunlaşıyordu. Babası onu Antalya'dan Erdebil'e olgunlaşması ve Şah Haydar'ın düşüncesini kavramak amaçlı göndermişti. Halife Hasan, Erdebil'e defalarca gelmiş, Erdebil Tekkesi'nde kalmış, eğitim almış bir insandı.

Han, Erdebil Tekkesi'nin gözde talebeleri arsındaydı. Kısa bir sürede kendisini yetiştirdi. Hocaları onu çok seviyorlar ve ona her konuda yardımcı oluyorlardı.

Bir gün, Han'ın mürşidi olan Odman kendisini çağırdı. Odman odasında oturmuş kitap okuyordu. Han, kapıyı çalıp içeri girdi. Mürşit'i Odman başını hiç kaldırmadı. Han, elini bağlayarak "Pirim, beni çağırmışsınız," dedi. Mürşit'i olan Odman, başını kaldırdı, onu tepeden tırnağa süzdükten sonra konuştu:

"Gel yanıma otur."

"Ben sizi ayakta dinlemek isterim."

"Yok, yok, otur orada bir yere."

"Tamam, pirim, oturacağım."

"Oğlum Han, uzun süredir buradasın. Eğitim aldın ve olgunlaştın."

"Sayenizde, pirim."

"Belki yakında memleketin Tekeli'ye döneceksin."

"Evet, pirim."

"Erdebil Tekkesi umutsuzluğa yer vermez. Buraya gelen herkes bir umutla gelir."

"Doğru söylüyorsun, pirim."

"Senin buraya ilk gelişini hatırlıyorum; çok farklıydın değil mi?"

"Evet, pirim."

"Şimdi ise delikanlı oldun."

"Doğru söylüyorsun pirim."

"Bundan sonra ben sana 'Han' demeyeceğim."

"Ne diyeceksin pirim?"

"Bundan sonra senin adın 'Şah Kulu' olsun."

"Nasıl uygun bulmuşsanız öyle olsun pirim."

"Şah Kulu ismini neden tercih ettim biliyor musun?"

"Bilmiyorum pirim."

"Buradan ayrılıp memleketine gidersen, burada yetiştiğin belli olmalı da ondan."

"O sizin takdiriniz, pirim."

"Şah Kulu ismini sana layık gördüm çünkü sende geleceği gördüm. Senin ismin ile bizim tekkenin ismi bir arada olsun dedim."

"Pirim, bu tekkede sizin sayenizde dünyayı yeniden keşfettik. Doğru ile yanlışı, yalan ile gerçeği, insanlığı ve insanlığın düşmanı olanı yeniden keşfettik. Biz hepimiz de size minnettarız."

"Bakın hepiniz de bir yerlerden geldiniz. Kimi Arap, kimi Kürt, kimi Türkmen, kimi Acem. Biz hepinizin hamurunu birlikte yoğurduk. Hiç aranızda ayrı gayri yaptık mı?"

"Ben öyle ayrımcı bir durum sezmedim. Bu tekke Erdebil Tekkesi. Bu tekkenin bütün hocaları Türkmen'di. Ama herkes burada bir kazanda kaynadı. Yemek oldu ve sofraya geldi."

"Biz size insan olmayı önerdik, çünkü önce insan olmak gerek. Siz ise burada önce insan olmayı öğrendiniz. Buna Batın dediniz. Biz size Batın ile insan arasındaki derin bağı öğrettik."

"İnsan olununca geriye hiçbir ayrı gayri bir şey kalmıyor zaten."

"Biz size iç güzelliğin ne olduğunu öğrettik. Siz ise buna 'Batın' dediniz."

"Siz bize yetmiş 'Yetmiş iki millet de birdir.' öğretisini öğrettiniz. Biz hangi milletteniz diye sorduk mu? Biz size insanlık milletinde olmayı öğrettik. İnsanları birbirinden ayıranları lanetledik."

" Evet, pirim, siz bize önce insan olmayı öğrettiniz."

"Söylediklerimi unutmayacaksın. Bundan sonra senin adın Şah Kulu, tamam mı?"

"Tamam, pirim, anladım ben,"

Şah Kulu, kendi mürşidi olan Odman'dan müsaade isteyip arkadaşlarının yanına gitti.

Erdebil Tekkesi'nde insanlar durmadan koşturuyorlardı. Köklü bir geçmişi olan ve onlarca dahi yetiştiren bir tekkeydi burası. Erdebil Tekkesi diğer tekkelere benzemezdi. Orada insanlar ham gelir, olgun olur ve pişer çıkardı.

Şah Kulu, son gelişmeleri iletmek üzere tekkenin başka bir dâhisi olan Dumrul'un yanına gitti. Dumrul ona çok önem veren bir hocasıydı. Dumrul ona hep olgunlaştığını ve memleketine dönme zamanının geldiğini söylüyordu.

Dumrul odasına çekilmiş bir şeyler okuyordu. Şah Kulu kapıyı çalıp içeri girdi. Hocası onu içeri aldı. Şah Kulu onun karşısında eğildi. Ellerini göbeğinde bağlayarak onu selamladı. Dumrul, ona oturmasını söyledi. Şah Kulu, Erdebil Tekkesi'ndeki bu hareketliliğin sebebini sordu:

Şah Kulu:" Hocam, tekkede bir hareketlik var. Herkes bir yerellere koşuyor. Bunun sebebi nedir?"

Dumrul: "Senin haberin yok mu?"

Şah Kulu: "İnan ben bir şey bilmiyorum."

Dumrul: "Bugün buraya Safevilerin Şah'ı İsmail gelecekmiş."

Şah Kulu: "Onun için mi bu telaş?"

Dumrul: "Evet onun için bu telaş."

Şah Kulu: "Sen daha önce Şah İsmail'i görmüş müydün?"

Dumrul: "Evet birkaç defa görmüştüm."

Şah Kulu: "Ben hiç görmedim hocam. "

Dumrul: "Onu yakında tanırsın. Gidersen memleketinde halka anlatırsın."

Şah Kulu: "Hocam bu adamı çok anlatırlar ama ailesi hakkında hiç kimse fazla bir şey anlatmıyor. Sanki saklanan bir sır var."

Dumrul: "Bunları sana anlatayım. Gerçi bunlar sırdır ama sen eğitimini tamamladın, yakında da buradan gideceksin. Senin bu konuda bilinmeyen bir şeyleri de artık bilmen lazım."

Şah Kulu: "Sizi canla başla dinleyeceğim hocam."

Dumrul:"Erdebil aslında bir tarikattır. Şah İsmail'in dedesi Şah Cüneyt'in de içinde olduğu bir tarikattır. Bu tarikatın ileri gelenleri bu ailedendir. Şah Cüneyt'ten sonra yerine Şah Haydar geçmiştir. Şah Haydar'dan sonra da oğlu İsmail tarikatı yönetmiştir."

Şah Kulu: "Erdebil Tekkesi bu tarikata mı bağlı?"

Dumrul: "Evet bu tarikata bağlı ve senin de bildiğin gibi Batın bir anlayışı vardır. Zahiri çok önemsemez ve öze dönüşü öğretir. Batın iç temizliğine yöneliktir."

Şah Kulu: "Şah İsmail, Batın düşündüğü için mi hep öldürülmek istenmiş?"

Dumrul: "Yok aslında öyle değil. Bu Şah, içinde sökün edip geldiği ailenin çok önemli olmasında kaynaklı

ve kötülere korku salan bir anlayışın korkularından dolayı öldürülmek istenmiştir."

Şah Kulu: "Soyu sopu neden birilerini korkutsun ki?"

Dumrul: "Bu adam, Akkoyunlu Devleti'nin padişahı olan Uzun Hasan'ın torunudur. Uzun Hasan'ın kızı Şah Haydar ile olan evliliğinden bu çocuk dünyaya gelmiştir. Babası Şah, dedesi ise padişah olan bu çocuk herkesi korkutmuştur. Bu çocuğun bir gün başlarına bela olacağı endişesini hep içlerinde taşımışlar."

Şah Kulu: " Bu adamı en çok Akkoyunlu Hükümdarı öldürmek istemiş diyorlar."

Dumrul:" Şah Haydar'ın güçlü bir ordusu vardı. Kafkaslarda "Şirvan" - Devleti'ne saldırdı. Şirvan - Devleti'nin başındaki Şirvan Şah, Akkoyunlu hükümdarından yardım istedi. Akkoyunlu Devleti ile Şirvan Devleti birlikte Şah Haydar'a karşı savaştı. Şah Haydar o kadar ustaca savaştı ki, bu savaşçı aile Akkoyunlu hükümdarı Rüstem Bey'i korkuttu. Şah Haydar bu savaşta öldü. Rüstem Bey Şah Haydar'ın bütün sülalesini yok etmesi için taraftarlarına emir verdi. O zaman Şah İsmail henüz bir yaşındaydı. Dayısı onu, annesini ve abisi Ali'yi kaçırdı."

Şah Kulu: "Nereye kaçırdı?"

Dumrul: "Şah İsmail'in babası Şeyh Haydar öldürüldükten sonra, İsmail, dayısı Sultan Yakup tarafından annesi Âlem Şah Begüm ve kardeşleri Sultan Ali ve İbrahim ile birlikte Şiraz Valisi Mensur Pürnak'ün yanına gönderildi. İsmail o sırada bir yaşındaydı. Sultan Yakup'un ömrünün sonuna kadar onları Fars'ta tutsak da olsa korudu. Daha sonra Sultan Yakup karısı tarafından öldürüldü."

Şah Kulu: "Yakup'un yerine kardeşi Rüstem geçti. Rüstem bu defa kardeşi Baysungur ile çatıştı, öyle mi?"

Dumrul: "Akkoyunlu tahtına geçen Rüstem Bey kardeşi Baysungur ile yaşanan saltanat mücadelesinde Haydar'ın oğullarından yararlanmak için İsmail ve kardeşlerini hapisten çıkarıp serbest bıraktı. Neredeyse 4,5 sene hapiste kalmış İsmail, kardeşleri ve annesi ile Tebriz'e geldiklerinde Rüstem tarafından çok saygılı bir şekilde karşılandı."

Şah Kulu: "Bu defa kör kaderlerini yenebildiler mi?"

Dumrul: "Kör kader onların yakasını hiç bırakmadı. Bu defa da Rüstem bunların yiğitliğinden korkmaya başladı. Onların bu cesur duruşlarından irkildi. Oysaki bunlar kendisinin yanında, ona yardımcı olmak için savaşıyorlardı."

Şah Kulu: "Bu defa ne yaptılar?"

Dumrul: "Bu defa da onlar Şah Haydar'ın ailesinden tedirgin olup onları yok etmeye çalıştılar."

Şah Kulu: "Bunlar ne biçim insanlar! Ellerinde zembil ile geleceği tespit edercesine insanlara kıyıyorlar."

Dumrul: "Bunlar İsmail'in dayıları ama saltanat korkuları onları hep tedirgin ediyordu. Bu çatışmalar esnasında İsmail›in büyük kardeşi Sultan Ali'nin ve diğer Kızılbaşların cesurca savaştığını Akkoyunlu hükümdarı gördü. İleride bunların karşısında hiçbir güç duramaz dedi."

Şah Kulu: "Bu padişah geleceği görür gibi insan harcıyormuş."

Dumrul: "Rüstem gelecek - korkusuyla Şeyh Cüneyt neslini ortadan kaldırmaya karar verdi."

Şah Kulu: "Peki sonra ne olmuş?"

Dumrul: Önce Erdebil›e gitsinler dediler ve onları Erdebil'e yönlendirdiler. Orada bunlar toplumda fazla ilgi görünce Rüstem yine korktu ve onları Tebriz'e getirdi. Tebriz'de, müritlerden birisi Ali'ye yanaştı:

"Rüstem var ya o Rüstem, sizin ailenizin bütün fertlerini öldürmeyi düşünüyor!"

Ali, bunu duyunca annesini ve kardeşi İsmail'i alarak Erdebil'den ayrıldı. Ailenin gideceğini öğrenen Rüstem Bey arkalarından bir ordu yolladı, Erdebil yakınlarında Şam bölgesinde yakalandılar ve çatışmak zorunda kaldılar. Bu çatışma sonucunda büyük Ağabey Sultan Ali öldürüldü. Ölmeden önce Şah Sultan Ali, İsmail›i varisi ilan etti.

Safevi taraftarları, İsmail'in arandığını öğrenince onu bir süre Erdebil'de, daha sonra da Reşt'de sakladılar.

Şah Kulu: "Orada bunları kim sakladı?"

Dumrul: "Lahçivan valisi de bu safevi tarikattandı. Onları sakladı."

Şah kulu: "Burada huzurlu olmuşlardır."

Dumrul:" Yok öyle değil. Onların Lahçivan'da olduğunu öğrenen Rüstem onların üzerine 300 kişilik asker gönderdi."

Şah Kulu: "Sonra ayaklandılar mı?"

Dumrul: "Yok vali onları bir sepete koyup ağaca astı. Askerler aradılar ama onları bulamadılar."

Şah kulu: "Ne güzel düşünmüş vali. Allah razı olsun ondan. Böylece İsmail paçayı yırtmış öyle mi?"

Dumrul: "İsmail zamanın âlimlerinden orada ders alır. Mevlana Şemsettin onun hocasıdır ve onun üzerinde fazla durur. Arapça, Farsça eğitim alır. Türkçe ana dilidir.

İsmail burada kendini dinleme imkânı bulur. Bolca okur ve kendini geliştirir. Kendini bu medresede olgunlaştırdıktan sonra Tebriz'e döner. Ecdadının mezarını ziyaret eder. Annesi ile görüşür.

Ama Erdebil hâkimi onu takip eder. Onun üstünde baskı oluşturur. O da Erdebil'i o zaman terk etmek zorunda kalır."

Şah kulu: "Mücadelesi hayran bıraktırıyor, değil mi?"

Dumrul: "Evet, hiç boş durmamış. Erzincan'a gitmiş, oradaki Batın aşiretlerden yedi bin kişilik bir ordu kurmuş ve artık kınına sığmaz olmuş."

Şah kulu: "Bu güç ve mücadele herkese kısmet olmaz. Sonra ne oluyor?"

Dumrul: Şah İsmail'in o ordusu Kura Nehri'ni geçerek Şirvan Şahlar Devleti üzerine yürümüş. Şirvanşah Ferruh Yasar'ın ordusunu yenmiş ve Bakü'yü zapt etmiş.

İsmail daha sonra kendisini ve ailesini yok etmek isteyen Akkoyunluların üzerine yürüdü. Akkoyunlu padişahı Elvend, Erzincan'a doğru kaçtı. Yeni ordu toplamağa çalışan Elvend hastalandı ve ardından Diyarbakır'da öldü."

Daha sonra da Tebriz'e girerek taç giyip kendini resmen "Şah" ilan etti. Safevi Devleti'ni kurdu. Kendisinin şah olduğunu ve devletin resmi dininin de Şii olduğunu bütün dünyaya ilan etti.

Şah Kulu: "Allah'ın yardımı olmadan bu kadar büyük işler becerilemez, değil mi?"

Dumrul: "Kendisine yapılan kötülüklerin hepsinin öcünü alır. Akkoyunlu hanedanı Murat Bey çok güçlü bir ordu topladı ve onun üzerine gitti, ama sonuç alamadı. Murat, Şiraz'a kaçmak zorunda kaldı. Bu savaştan sonra Azerbaycan, Fars ve Irak, Şah İsmail'in eline geçti."

Şah Kulu: "Adam çok acı çekmiş ama devlet kurması ve devletinin büyümesi de çok hızlı olmuş."

Dumrul: "Büyüme o kadar çok hızlı oluyor ki, etrafındaki devletlerin büyük bir bölümünü kontrol ediyor ve sonra da Bağdat'a giriyor. Ehlibeyt'in mezarına gidiyor. Irak'taki Muhammed Şehbani Devleti yıkılıyor. Şehbani de öldürülüyor."

Şah Kulu: "Şahımızın çok derin bir hikâyesi varmış. Hocam bunların çoğunu ilk defa duyuyorum. Şah durup dururken bir yerlere gelmemiş. Her şeyi bileğinin hakkı ile kazanmış."

Dumrul: "Büyük insanları büyük olaylar yaratır. Şah İsmail'in büyüklüğü yaşadıklarından kaynaklanıyor."

Şah Kulu: "Bir de bu adamın ozanlık yanı vardır. Benim gördüğüm kadarıyla ozanlık yanı, şahlıktan daha ağır basıyor."

Dumrul: "Şah, hem çok dahi bir adam, hem de çok güzel şiir yazar. Şah sadece devlet kurmadı. Edebiyatı da yeniden kurdu."

Şah Kulu: "Şiiri çok güzel. Ben bu kimsenin şiirini bu hazla dinlemedim. Mesela bir yerde diyor ki:

Hakikat bir gizli sırdır, açabilirsen, gel beri!
Küfr içinde iman vardır, seçebilirsen, gel beri!
Şah Hata›i›m eydir heman, dağları bürüdü duman.
İşte incil, işte Kur›an, seçebilirsen, gel beri!"

Dumrul: "Bir şiirini de ben sana okuyayım:

Sufi mezhebimin nesin sorarsın
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Gözlüye gizli yok ya sen ne dersin
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Eğnimize kırmızılar giyeriz
Halimizce her manadan duyarız
Katarda İmam Cafer'e uyarız
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Her kimin ki çerağını Hak yakar
Mümin olanları katara çeker
Aslımız On İki İmama çıkar
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Biz tüccar değiliz alıp satmayız
Erkan gözetiriz yoldan sapmayız
Gönlümüz ganidir kibir tutmayız
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz
Muhammed Ali'dir kırkların başı

Uralım Yezid'e laneti taşı
Hünkâr Hacı Bektaş Veli'dir eşi
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Baharda açılır gonca gülümüz
Ol dergâha doğru gider yolumuz
On İki İmam ismin okur dilimiz
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz
Şah Hatayi›m eydür Muhammed Ali
Onlardan öğrendik erkânı olu
Ali Muhammed'dir Muhammed Ali
Biz Muhammed Ali diyenlerdeniz"

Şah Kulu: "Hocam, şiir çok güzel. Bu şiirde kendi özünü ele veriyor. Kendi iman anlayışını ele veriyor. Dünyaya nasıl baktığını ele veriyor, değil mi?"

Dumrul: "Bak güzel kardeşim, sizin eğitiminiz bitiyor. Yakında memleketinize döneceksiniz ve yola hizmet edeceksiniz. Bu yol öyle bir yol ki, bir girersen bir daha dönüşü yoktur. Onun için Şah'ı yakından tanıyın. Şah'ı tanımadan onu anlayamazsınız."

Şah Kulu: "Çok derin bir felsefesi var. İnsan onu anlamakta güçlük çekiyor."

Dumrul: " Mesela bir toplantıda diyor ki "Damlayı sudan yarattıysa da, kendi aşkını ona verdi." Bu çok derin bir manayı ifade ediyor. Su ile damlanın bir bütünü ifade ettiğini söylemek istiyor."

Şah Kulu: "Onun anlayışı dört makam, kırk kapı üzerine mi inşa ediliyor?"

Dumrul: "Biraz da öyle. Batın bir insan önce içini temizler. İçi temizlendikten sonra dört kapıyı açar. Bu kapılardan içeri girdikten sonra kırk tane makam vardır. Hepsini de ziyaret eder. Ondan sonra tanrısına yakın olur."

Şah Kulu :"Gönül gözleri ile bunu mu ifade ediyor Şah?"

Dumrul: "Şah diyor ki: "Gönül gözüyle bak, Tanrı'nın didarını göresin. Niceye dek, kapıya ve duvara bakıp duracaksın."

Görünen varlıkların hepsinde, Tanrı ışığının doğuşunu görürsün.

Bu dünyada kör olan, ahirette de kör olur. Sonuçta sevgilisine ulaşamaz.

Şah Kulu: "Çok doğru sözler bunlar."

Şah Kulu ayağa kalktı. Hocası Dumrul'a minnetle pek çok kez teşekkür ettikten sonra, onu bekleyen arkadaşı Duman'ın yanına gitti. Duman da onun gibi eğitimin sonuna gelmişti. O da Şah Kulu gibi memleketine gitmek için gün sayıyordu. Erdebil Tekkesi'nde çok şey öğrenmişlerdi. Erdebil Tekkesi diğer tekelere hiç benzemezdi. Erdebil Tekkesi Ehlibeyt'i esas alan bir tekkeydi. Orada eğitim alan bir derviş dış görünüşe değil, içteki temizliğe önem veriyordu. Önce içindeki şeytanın atılmasını esas alıyordu. Dış görünüş insanı kandırmaya yönelik bir etkendi. Dışa vurulan dinin, cahil insanların din ile kandırılmasının aracı olarak kullanıldığına inanılıyordu. Önce iç temizliği şarttı. İçi temiz olmayanın ibadeti geçersizdi. İçi kirli olanı hiçbir ibadet kurtaramazdı. Onun için bir müminin önce Batın bir düşünceye sahip olması gerekiyordu. Batın düşünce ile zahir görüntü birbirine uyumlu ise doğru olabilirdi. Aksi olunca hiçbir anlam ifade etmezdi.

Şah Kulu, hocası Dumrul ile yaptığı sohbette çok şey öğrenmişti. Safevi Devleti'nin kurucusu Şah İsmail'i tanıma fırsatı bulmuştu. Şah İsmail o gün Tekkeye gelecekti. Tekkede incelemelerde bulunacaktı. Tekke talebelerine yeni şeyler söyleyecekti. Tekkedekiler belki de onu ilk defa göreceklerdi.

Şah Kulu, yavaş yavaş tekkenin yanına geldi. Görünürde kimse yoktu. Belli ki herkes kendi alanında Şah İsmail'in gelişi için hazırlık yapıyordu. Şah Kulu, doğru arkadaşı Duman'ın yanına gitti. Duman bir sehpanın üzerine oturmuş, bir şeyler okuyordu. Şah Kulu onu selamladı ve geçip oturdu. Duman usulenbaşını kaldırıp onun selamına başını sallayarak cevap verdi. Şah Kulu: "Bugün Şah İsmail gelecek, haberin var değil mi?"

Duman: "Evet, haberim var, kardeşim."

Şah Kulu: "Ne konuşacak acaba, onu çok merak ediyorum."

Duman: "O karar kendisine ait. Ne konuşursa biz de onu dinleriz."

"Şah Kulu: "Şah çok güzel Türkçe konuşuyormuş, sen bunu biliyor musun?"

Duman: " Zaten kendisi Türk'müş. Türkçe konuşuyor, Türkçe şiir yazıyor. Devletini Türkçe yönetiyor."

Şah Kulu: "Ben Şah hakkında çok şey öğrendim."

Duman: "Kimden öğrendin?"

Şah Kulu: "Dahi Dumrul'dan."

Duman: "Dahi Dumrul bunların yaşadıklarını bilir."

Şah Kulu: "Şah İsmail'e çok acı çektirmişler biliyor musun?"

Duman: "Evet, bunubiliyorum."

Şah Kulu: "Bence Türkçe konuşan herkes Şah İsmail'in etrafında birleşmeli, onun gösterdiği çizgide ilerlemeli diyorum."

Duman: "Bunlar doğru şeyler ama şimdi İran'ı Acem'den nasıl kurtaracaksın? Biraz zor iş."

Şah Kulu: "Osmanlı padişahları Türkmenleri dışlıyorlar. Onlar daha çok Balkanlardan gelen,ne konuştukları belli olmayan insanlarla beraber hareket ediyorlar. Türkmenler orada büyük baskı altındalar."

Duman: "Her şey güçten yanadır. Güç kimdeyse çoğunluk onun etrafında fır döner."

Şah Kulu:" Halka bunları anlatmak lazım değil mi?"

Duman: "Yakında ikimiz de memleketlerimize döneceğiz. Ben Bakü'ye döneceğim, sen ise Antalya'ya döneceksin. İşte esas sorun o zaman başlayacak."

Şah Kulu: "Sizin bölge de çok farklı değil."

Duman : "Nasıl yani?"

Şah Kulu:" Sizin Bakü bölgesine Şah İsmail'in babası Şah Haydar bir saldırı düzenlemiş, biliyorsun değil mi?"

Duman: "Evet, biliyorum."

Şah Kulu: "Şirvan Şahların damadı olan Akkoyunlular, kayınlarına yardıma gidiyorlar ve Şah Haydar'la savaşıyorlar. Şah Haydar o kadar kahramanca savaşıyor ki kayınpederleri olan Akkoyunlular ondan ürkmeye başlıyorlar.

Duman: "Sonra?"

Şah Kulu: "Tabii Şirvan Şahlılar yeniliyorlar ama Şah Haydar da orada ölüyor. Bu savaşı gören Akkoyunlu hükümdarı bunlardan korkuyor."

Duman: "Onun için mi bu sülalenin tamamını da katledin diyorlar?"

Şah Kulu: "Evet, bunun için katliam çağrısı yapıyorlar."

Duman: "Erdebil Tekkesi'ndeki bu öğretileri gittiğimiz her yere aktarmalıyız."

Şah Kulu: "Kardeşi Ali'yi, annesini ve kendisini dayısı Yakup saklıyor. Ama bir süre sonra Yakup da ölüyor."

Duman: "Bu Akkoyunlu hükümdarlığına da hiç güven olmuyor."

Şah Kulu: "Dışarıda bir kalabalık var. Galiba Şah geldi."

Duman :"Çıkalım mı?"

Şah Kulu: "Çıkalım."

Birlikte dışarı çıktılar. İnsanlar Erdebil Tekkesi'ne doğru akmaya başladılar. Herkes toplanmış, Şah'ın gelmesini bekliyordu. Şah birkaç dakikaya kadar orada olacağının haberini salmıştı. Kısa sürede Erdebil Tekkesi'nin önü mahşeri bir kalabalığa dönüştü.

Karşı tepede toz duman içinde atlılar göründü. Belli ki Şah İsmail geliyordu. Etrafında yüzlerce atlı vardı. Al renkli bir at üzerinde düzgün giyimli birisi diğerlerinden farklı görünüyordu. Belli ki bu gelen Şah İsmail'di. Çok hızlı bir şekilde dergâhın önüne geldi. Atının gemlerini

çekip atı durdurdu. Hemen orada birisi atın başını tuttu. Şah İsmail attan indi.

Attan iner inmez kalabalığı selamladı. Elindeki kamçı ile halkı selamladı. Onun için hazırlanan yüksek bir köşke çıktı. Tekrar halkı selamladı: Açıldı cennet kapısı

Girebilirsen gel beri
Kıldan incedir köprüsü
Geçebilirsen gel beri

Can melek canıdır
Ten Süleyman tenidir
Suyum arslan kanıdır
İçebilirsen gel beri

Bahçelerin gülüyüm
Ayn-ı cem bülbülüyüm
Kırk kapı kilidiyim
Açabilirsen gel beri

Hatayi'm eyder heman
Dağı bürüdü duman
İşte İncil ü Kur›an
Seçebilirsen gel beri...

Kalabalık onu alkışladı. Alkışlar o kadar çok hızlı oldu ki, Şah İsmail de şaşırmıştı. Oradaki kalabalığa hitaben konuştu:

"Kardeşlerim, biz kendi acımızla cebelleşirken, birileri bizi hedef tahtasına koydu. Biz daha çocuk iken, ölüm fermanımız yazıldı. Ama başarılı olamadılar.

Akkoyunlu hükümdarı dayım olurdu. Biri bizi öldürmeye karar verdi, diğeri bizi korumaya çalıştı. Bunu yaparken de insanlığa ihanet etmeyi hiç ihmal etmediler.

Bizim geleceğimizden korkan bu ödlekler önce ağabeyim Ali'yi öldürdüler. Sonra da beni öldüreceklerdi ama beceremediler.

Şimdi intikam zamanı değil, bunlara insanlık öğretme zamanı. Şimdi Ali'nin kılıç kuşanma zamanı. Şimdi Yezit 'in kim olduğunu halka açıklama zamanı. Benim davam halkımın davasıdır. Benim davam Kerbela'da Hüseyin'in davasıdır.

Kardeşlerim. İslam'ın peygamberi ve onun Ehlibeyt'i ile savaşanlar bize Müslümanlık taslayamazlar. Hz. Hasan'a zehir verenler bize Müslümanlık dersi veremezler. Hüseyin'in kafasını koparanlar ve onun yandaşları bize Müslümanlık satamazlar. Hazreti Ali ile savaşanlar, onu yenmek için Kuran'ı istismar edenler bize dindarlık taslayamazlar.

Kardeşlerim, bizim yeni kurduğumuz Safevi Devleti'nin çok düşmanı var. Bu düşmanlar hep olacak, bu yüzden biz de güçlü olmak zorundayız.

Aranızda Erdebil Tekkesi'nin talebeleri de var. Bu kutsal tekkeye ham halde gelen meyve olgunlaşarak dalında dibine düşer. Şimdi burada olgunlaşan gençlere sesleniyorum, memlekete gittiğinizde çok uyanık olun. Bizim

davamız Ehlibeyt'in davası. Bizim davamız Hz Ali'nin davası. Bizim davamız Hasan ile Hüseyin'in davası.

Kardeşlerim, yarın buradan mezun olup giderseniz hemen tekkenizi açın. Erdebil Tekkesi'nin birikimlerini bütün dünyaya taşıyın. Safevi Devleti'nin Ehlibeyt İslam anlayışını gittiğiniz her yere götürün. Siz ne kadar güçlü olursanız Safevi Devleti de o kadar güçlü olur.

Şimdi sözlerimi bir şiirle sonlandırmak istiyorum. Benim anlatmak istediklerimin bütün sırları şiirlerimde gizlidir. Ancak arif olan bu şiirlerin manasını çözer.

Serseri Girme Meydana
Aşık, Senden Yol İsterler
Kallaş İle Oturmadın
İman Ehli Kul İsterler.

Bu Yola Giren Oturmaz
Hak Söze Hile Katılmaz
Bunda Hiç Hile Satılmaz
Cevherinden Pul İsterler.

Bir Kılı Bin Pare Eder
Bu Yolu İhtiyar Eder
Şah›ım Bir Yol Kurmuş Gider
Yol İçinde Yol İsterler..

Şah Hatayi Der Neylersin

Her Müşkili Hal Eylersin

Ansın Çiçek Derersin

Yarın Senden Gül İsterler." Şah İsmail, bu konuşmadan sonra atına atlayıp yanındaki muhafızları ile birlikte o alanı terk etti.

Şah İsmail gittikten sonra herkes tekkeye döndü. Şah İsmail'in sözleri, tekke talebeleri arasında tartışılmaya başlandı. Şah İsmail ilk defa bir Ehlibeyt'e dayalı devlet kurmuştu. Bu devletin en önemli özelliği Ehlibeyt'e olan bağlılığıydı.

Şah Kulu, artık Tekeli'ye dönme hazırlıklarına da başlamıştı. Erdebil Tekkesi'nde artık yapacak bir şeyi kalmamıştı. Memleketine dönüp orada bir tekke açması gerekiyordu. Şah İsmail de öyle söylemişti.

Şah Kulu, görüşmelerden sonra dergâha döndü. Eşyalarını toplayıp heybesinin bir gözüne doldurdu. Yavaş yavaş Antalya'ya dönme hazırlıkları yapıyordu. Babası Halife Hasan Tekeli'de bir dergâh açmıştı. Kendisi de babasının yanında dergâha gidip gelecekti.

Han, artık yerini Şah Kulu'na bırakmıştı. Artık o Han değildi. Han yok olmuştu ya da ölmüştü. Yerine Şah Kulu gelmişti. Memlekete gittiğinde buna çok dikkat edecekti. Artık kimse ona Han diyemeyecekti. Piri ona Şah Kulu ismini takmıştı.

Han, bütün bunları ailesine nasıl anlatacağını düşünüyordu. Doğup büyüdüğü ailesi onu Han olarak biliyordu. Herkes ona Han diye hitap ediyordu. Bundan böyle onun adı Şah Kulu olmuştu.

Şah Kulu bir de çok uzun bir yolculuk yapacaktı. Erdebil'den yola çıkıp Antalya'nın Tekeli Köyü'ne kadar yürüyecekti. Tabana kuvvet diyecekti. Bu çok uzun bir yolculuk demekti. Bütün bunları düşünürken tekkeden arkadaşı olan Aşur ona yaklaştı. Onun heybesini hazırlayışını görünce dayanamadı, sordu:

Aşur: "Bu heybeleri neden hazırlıyorsun kardeşim?"

Şah Kulu boynunu bükerek cevap verdi:

"Galiba yolun sonuna geldik dostum. Yolculuk başlayacak."

"Ne zaman gideceksin?"

"Zamanı yok artık, çıkıp gideceğim."

"Bundan böyle biz birbirimizi göremeyecek miyiz?"

"Kısmette varsa görüşürüz."

"Kısmette ne olsun ki? Ben Bakü'ye gideceğim, sen ise Antalya'ya gideceksin."

"Kısmet dedim ya, atalarımız ne demiş,"Dağ dağa kavuşmaz ama insanlar birbirlerine bir gün kavuşurlar."

"Belki de öyledir kardeşim."

"Ben buraya Han olarak geldim. Şimdi de Şah Kulu olarak memleketime dönüyorum."

"Buralarda gözde olan mekteplilere yeni isim verirler."

"Ben gözde birisi miyim?"

"Tabii ki sen gözde birisin. Sen çok başarılı bir talebeydin."

"Bilmiyorum. Ben her şeyimle kendimi bu dergâha adadım."

"Bu dergâh da seni bu isimle ödüllendirdi."

"Ben derslerimi günü gününe yaptım. Dâhilerin derslerini canı gönülden dinledim. Bilmediklerimi gidip dâhilere sorarak öğrendim. Demek ki dâhiler de bunları dikkate alarak beni gözde ilan ettiler."

"Şah Kulu olmak kolay bir iş değildir. Sen şu an itibarıyla Şah'a en yakın insansın ki sen Şah Kulu oldun."

"Sahi sen Şah İsmail'i dinledin değil mi?"

"Evet, dinledim."

"Ne anladın o Şah'tan?"

"Şah çok derin sözler etti. Onu ancak arif olan anlar."

"Sen Aşur olarak ne anladın?"

"Ben ondan hesaplaşma gününün yakın olduğunu anladım."

"Kiminle hesaplaşma?"

"İslam dinini kendine kalkan yapan, İslam'ı sömüren, onu menfaatleri için kullanan, içi Yezit, dışı Hüseyin görünümlü münâfıklarla hesaplaşma zamanının gelip çattığını, yakında bu hesaplaşmanın da başlayacağını anladım."

"Çok doğru şeyler söylüyorsun."

"Peki, sen ne anladın?"

"Hemen hemen aynı şeyleri ben de sezinledim. Dün-

yanın hızla kirlendiğini, bu kirliğin dinimize bulaştırıldığını anladım."

"Bak Şah Kulu kardeş, bir de bize bir mesajı vardı. Biz o mesajı aldık."

"Bize ne dedi ki?"

"Bize dedi ki gittiğiniz yere Erdebil Tekkesi'ni de götürün. Erdebil Tekkesi bizim dervişlerin gittiği her yerde olmalı. Biz bu tekkelerin gücünü birleştirerek dünyadaki zulmü yok edeceğiz."

"Doğru söylüyorsun. Yoksa durup dururken Şah, neden kendi ismini her yere dağıtsın ki?"

"Bak sana Şah Kulu demişler. Sen gittiğin her yerde Şahımızın kulu olacaksın. Ona kulluk etmekten kusur etmeyeceksin. Ben de etmeyeceğim."

"Ailesinin yaşadıklarını da anlattı. Ailesine hep zulmetmişler. Onları en yakınları öldürmeye çalışmışlar."

"Babası Haydar, kardeşi Ali, hepsi de öldürülmüş. Kendisi de öldürülecekmiş ama birilerinin çabaları ile kurtulmuş. Bu ne kadar büyük bir ihanet değil mi?"

"Bütün bunların altında çıkar çatışması var ama bir yaşındaki çocuktan ne istenir ki?Bak kardeşim sen artık Şah Kulu'sun. Bunları güzel güzel gittiğin yerlerde anlatırsın. Senin için burada güzel bir uğurlama da yapılır."

"Ben bir yaşındaki çocuğun tehdit olarak görülmesini anlamış değilim. Bak Aşur kardeşim, eğer dayısı Sultan Yakup olmasaydı onların tamamını yok ederlerdi."

"Yakup da erken öldürüldü. Annesi onu Erdebil'e götürdüğünde daha ufacık bir çocuktu. Eğitimini burada aldı."

"Evet, hocası Mevlana Şemseddin'di."

"Evet."

"Bir süre sonra annesi de öldü. Ağabeyi Ali zaten öldürülmüştü. Bütün bunlar onu biledi."

"İşte bütün bu olumsuzluklara rağmen dost aşiretlerden yardım alarak yeni bir ordu kurdu."

"Bu ordu onun Şirvanşah Devleti'ni yenmesini ve Bakü'ye girmesini sağladı."

"Ondan sonra önü açıldı."

"Ondan sonra Tebriz seferi başladı."

"Tebriz zaferi onun inançlarının devlete yansımasını sağladı."

"Ondan sonra Bağdat Seferi başladı. Bağdat seferi Yezit ile hesaplaşma seferiydi. Yezit ve onun Emevi orduları sanki orada yenilgiye uğratılmıştı, dedi.

Bu sohbetten sonra Şah Kulu, arkadaşı Aşur'dan müsaade isteyip tekkenin dâhileri ile görüşmeye gitti. Şah Kulu artık alacağını almıştı. Aldıkları fikirleri değerlendirmek için memleketine dönmesi gerekiyordu. Çünkü o artık dört kapıyı da başarı ile açarak hakikate varmıştı. Hakikat ona bir hırka ile bir lokma emrediyordu. Artık dünya malından elini eteğini çekecek, dünya malı kime lazımsa onun olsun diyecekti. Şah Kulu yolların adamı olacaktı.

Şah Kulu, Tarikat, Şeriat, Marifet kapılarını aştığı için, Dâhiler onu Hakikat kapısına yönlendirmişlerdi. Şah İsmail de kendisi gibi bu basamaklardan geçerek buralara kadar gelmişti.

Şah Kulu, Piri olan Odman'ın yanına gidip memleketine dönme hazırlıkları olduğunu ona söyleyecekti. Onun kapısına varıp derin bir hüü çekti. Kapıyı çalıp içeri girdi. Pir Odman bir sedirin üzerine oturmuş, bir şeyler okuyordu. Onun karşısına çıkınca bir an duraksadı. Ondan sonra:

"Hüü Erenler." dedi. Kendisinin piri ve dâhisi olan Odman, aynı tondan ona "Hüü erenler," diye selamladı onu. Odman ona yer gösterdikten sonra Şah Kulu gösterilen yere oturdu. Şah Kulu bir dâhi ve kendisinin piri olan Odman'a şöyle söyledi:

"Pirim, tekkede yapacağımız fazla bir şey kalmadı. Müsaadeniz olursa ben Antalya'ya dönmek istiyorum."

"Antalya'ya mı?"

"Evet, Antalya'ya."

"Ne zaman gitmek istiyorsun?"

"Pirim Odman bana ne zaman git derse gideceğim."

" Benim müsaademi lüzum kılacak bir şey yok. Tekkedeki eğitimin bitti. Bundan sonrasına sen karar vereceksin, olur mu?"

"Pirim, burada yapılacak bir şey yoksa başka alanlara açılmamız gerekmiyor mu?"

"Ebette gerekiyor. Yaşadığımız bu dönem içerisinde her yanımız Müslüman kılıflı hainlerle dolu. Onun için senin gibi yetişmiş insanlar gittiği yerlere tekkesini açmalıdır."

"Ben de öyle düşünüyorum, pirim."

"Emevi'nin sülalesi de Müslüman göründü. İslam'ın da en büyük ihanetini yine onlar yaptılar."

"Onlar Müslüman değil miydi?"

"Müslüman, Müslümanların peygamberinin soyunu yok eder mi?"

"Yok etmez."

"İşte Müslüman görünümlü, içi Yezit olan anlayış, tam yüz yıl, İslam'ın bayraktarlığını yaptı."

"İslam en çok bunların zamanında yara aldı."

"Hâlen bunları Müslüman sanarak bunların peşine takılan milyonlarca insan var. İşte bunların gerçek yüzünü Müslümanlara anlatmak için senin gibi yetişmiş dervişlere ihtiyacımız var."

"Pirim, böyle büyük, içi âlimlerle dolu bir dergâhımız var. Artık buralarda yetişenleri her yere dağıtmak meyvesini toplamak mümkün değil mi?"

"Elbette mümkün ama bu iş biraz sabır ister."

"Aslında fazla da acelemiz yoktur."

"Neyse; sen ne zaman Antalya'ya gidiyorsun?"

"Yakında gitmeyi düşünüyorum."

"Biz sana ve mezun olan arkadaşlarına bir veda töreni düzenleyeceğiz."

"Gerek var mı?"

"Buranın böyle bir geleneği var."

"Gelenekte varsa biz de geleneklere uyarız."

"Şah İsmail, İslam yerine Yezit'in ekildiği her yere ulaşmak istiyor Şahımız."

"Yezit'çiler, yüz yıl İslam'a hükmettiler ama onları bin yılda temizlemek mümkün değildir."

"Yezit, kendi soykırımcı, köleci, ırkçı anlayışını İslam toplumuna İslam diye inandırdı."

"Toplumun bir kısmı, şu anda peygambere ve Kuran'a değil, Yezit 'in töresine inanıyor."

"Onun için İslam'ı arındırmak biraz zaman alacaktır."

"Pirim, Yezit'in imamları gidebildikleri her yere İslam diye Emevi töresini götürdüler."

"Bizim yaptığımız tespitlere göre, bu Emevi imamları Anadolu'ya kadar gelmişler."

"Yezit 'in imamları mı gelmiş?"

"Evet, bir grup Bedevi, Anadolu'da gezip Hüseyin ile Yezit'in kavgasında Hüseyin haksızmış diyorlarmış."

" Buna nasıl müsaade edilir ki?"

"Anadolu'daki Osmanlı anlayışı, Türkmen'in Ehlibeyt anlayışından çok korkuyormuş. Onun için Ehlibeyt'ten ayrılmak istiyormuş."

"Buna neden ihtiyaç duymuş ki?"

"Osmanlı sultanları Safeviler bizim altımızı oyuyorlar diyorlarmış."

"Nasıl yani?"

" Aynı dine mensup olan, aynı dili konuşan, aynı kültürü paylaşan fakat padişahları farklı olan iki devlet var. Birisi Osmanlı, diğeri ise Safevi Devleti. Osmanlı tahtını Safevi'ye kaptırmamak için Araplaşmaya karar verdi. Gidip Arap topraklarından Emevi anlayışlı hocalar getirdi. Arap hocalar Anadolu'da insanları ayrıştırıyor ve Emevi anlayışını yayıyorlarmış."

"Yanlış yapmışlar."

"Evet, yanlış yaptılar. Biz aynı milletten iki devlet olarak bir arada yaşayabilirdik."

"Safevi'den ayrı ve Arap töresini esas alan, Emevi İslam'a inanan bir anlayış hiç de hoş değil."

" Bu anlayışı ortadan kaldırmak lazım, değil mi?"

" Evet, bunun için aynı zamanda çok çalışmak lazım."

Şah Kulu bu sohbetten sonra ayağa kalktı. Daha gidip görüşmek istediği yerler olduğunu piri olan Odman'ın müsaadesini alarak oradan ayrıldı. Şah Kulu, hocasından ayrıldıktan sonra yatakhaneye gitti. Oradaki arkadaşlarını görünce hepsinden helallik istedi. Yarın Antalya'ya döneceğini arkadaşlarına söyledi. Belki de bir daha onlarla görüşemeyecekti. Arkadaşları onu bağırlarına bastılar.

O akşam yapılacak veda töreni için hazırlıklar bütün hızı ile devam ediyordu. Büyük salonda oturma düzeni oluşturulmuştu. Bir de dâhilerin konuşmaları için kürsüler hazırlanıyordu.

Mutfakta ise yemekler pişiriliyordu. Bir dönemin talebeleri memleketlerine geri gönderilecekti. Gelen talebeler ham iken orada olgunlaştırılmıştı. Bu olgunlaşan talebeler memleketlerine birer derviş olarak dönüyorlardı.

Tekkenin bütün duvarlarına akşam yapılacak töreni anlatan yazılar asılmıştı. Bütün talebelerin bu etkinliğe katılmaları isteniyordu. Şah Kulu, arkadaşları ile birlikte etkinliğin yapıldığı salona gitti. Salonun her yanında kandiller yanıyordu. Kandillerin önünden geçerek en arka sıralarda yerlere serilmiş yollukların üzerine oturdular. Salona insanlar akın akın gelmeye başladılar. Ön sıralara dâhiler ve diğer hocalar gelip oturmaya başladılar. Salon artık tıka basa masa dolmuştu. Dâhi Otman ayağa kalkarak kürsünün önüne gitti. Ellerini gökyüzüne doğru açtı ve ağzında bir şeyler mırıldanmaya başladı. Ondan sonra elini yüzüne sürerek konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar, bugün bir dönem yetiştirdiğimiz talebeleri mezun ederek memleketlerine gönderiyoruz. Biz diyoruz ki, arkadaşlar: Yolunuz açık, yüreğiniz pak, Ali kardeşiniz, Hızır yoldaşınız olsun. Gittiğiniz her yer Erdebil Tekkesi gibi olsun. Erdebil Tekkesi içi dışı bir olan mümin yetiştiriyor. Bu dergâhta ikiyüzlü, içi kirli, dışı cilalı Müslüman anlayışına yer yoktur. Bizim dergâhımız Batın anlayışı ile hep iç temizliği sizlere öğretti. İçi temiz olmayanlar, gece gündüz ibadet etseler de onların ibadetleri boştur. İbadet, iç temizliği için yapılmalıdır.

Kardeşlerim, gittiğiniz hiçbir yerde dünya malında gözünüz olmasın. Dünya malında kimin gözü varsa Allah onlara versin. Biz sırtımıza bir hırka, gündelik olarak da yaşamak için bir lokma temin edebilirsek bizim için yeter. Bizim görevimiz insanlığın üzerine musallat olan Emevi İslam'ını teşhir etmek, insanları Allah'ın yoluna davet etmektir. Bunun sonucunda Allah bize bunun mükâfatını mutlaka verecektir.

Sizler, gittiğiniz yerlerde sakın ola ki nefsinize uymayasınız. Biz nefsimizi terbiye etmiş insanlarız. Bu nefis kirlenmesi çok kötü bir şeydir. Gittiğiniz hiçbir yerde başkasının helaline kem gözle bakmayınız. Birilerinin sö-

zünü başka yere taşımayınız. Kimseye karşı kin ve nefret taşımayınız. Sizler birer derviş olduğunuzu unutmayınız.

Kardeşlerim, her zaman, her yerde haksızlığa başkaldırınız. Haksıza haksız deyiniz. Haksıza karşı suskun olmak, dinimize göre dilsiz şeytan olmaktır. Bu haksızlık kimden gelirse gelsin, adı, şanı, unvanı ne olursa olsun, siz buna başkaldırmak zorundasınız.

Kardeşlerim, haksızlıklar sadece münâfıklar tarafından yapılmaz. Bazen haksızlık yapan devletler, hatta padişahlar da vardır. Onlara karşı da sessiz kalmayacağız. Haksıza her koşulda haksız demeyi bileceğiz.

Kardeşlerim, Emeviler İslam'ın peygamberinin soyuna soykırım uyguladılar; hem de İslam'ın peygamberini öve öve yere göre sığdıramadılar. Bu ikiyüzlü İslam anlayışı Müslümanlar arasında da itibar gördü. Bizim görevimiz bunların ikiyüzlü, zahiri İslam anlayışını teşhir edip halkımızı aydınlatmaktır. Sizde gittiğiniz her yerde İslam'ın sözde olmadığını, özdeki İslam'ı, yani Batın İslam'ı insanlara anlatacaksınız.

Sözlerime son verirken hepinizin gözlerinden öpüyorum. Yolunuz sonsuza dek açık olsun diyorum."

Bu konuşmadan sonra salondakilerin tamamı ayağa kalktı ve onu başı ile selamladılar. Dâhi Odman yerine oturduktan sonra, salondakiler de yerlerine oturdular.

Konuşmadan sonra yemek faslına geçtiler. Bütün talebeler tabaklarını alarak yemek sırasına girdiler. Yemekler yenildikten sonra herkes odasına çekilip uyudu.

Sabahleyin, Şah Kulu ve diğer arkadaşları birbirleri ile vedalaştılar. Daha sonra herkes kendi memleketine gitmek üzere yola çıktı.

4.BÖLÜM

Sen içimdeki fırtınamsın
Ben ise sendeki bulut
Fırtınaya gönlümü verdim
Ne olur beni yüreğinde tut

Padişahımsın, sultanımsın
Sol yanımdaki derin sızımsın
Düz ovada bir çiçek sin
Bahar geldi,
Sen tohum, ben yağmur
Yüreğimdesin.
Söyle bana,
Sen artık yeşerecek misin?

Mustafa Yuka

Sultan Beyazıt'ın oğulları Şehzade Ahmet, Şehzade Selim ve Şehzade Korkut arasındaki taht kavgası kızışıyor.

İkinci Beyazıt hep batıdan gelebilecek bir tehlikeden tedirgindi. Macarların ve Venediklilerin ne yapacakları hiç belli olmazdı. Sultan Beyazıt batı üzerinde seferlere hazırlanıyordu.

Sultan Beyazıt batı ile meşgul iken, doğuda yeni bir devlet kuruluyordu. Bu devlet diğer doğu devletlerine benzemiyordu. Bu devleti kuran İsmail adında bir Türkmen'di ve Müslüman'dı. Anadolu'daki Türkmenler ona bağlanacağından endişe ediyordu.

Tebriz'de kurulan Safevi Devleti Türkmenlere umut vadediyordu. Türkmenler Türkçe konuşan, Türkçe şiirler yazıp okuyan, peygamber soyundan olan, Ehlibeyt'e yürekten bağlı olan bu devletin kurucusu Şah İsmail'e akın akın bağlılıklar gösteriyorlardı. Artık Türkmenlerin de bir devleti olacaktı. Hem de Ehlibeyt'e bağlı, Batın İslam'a dayalı bir devlet olacaktı. Sözde değil, özde Müslüman bir devlet olacaktı. İşte bu devletin adı Safevi Devleti olacaktı.

Türkmenler Araplardan uzak durmak istiyorlardı. Türkmen töresi ile Arap töresi arasında hiçbir ortak yan bulamıyorlardı. Türkmenler, kuzeyden, doğudan, batıdan, akın akın Şah İsmail'e bağlılık mesajları gönderiyorlardı.

Anadolu'daki Türkmenler de Şah İsmail'e akın akın bağlılık yeminleri ediyorlar ve onun şiirlerini dilden dile yayıyorlardı.

Şah İsmail'in Safevi Devleti Osmanlı ricalini rahatsız etti. Osmanlı Sarayı aynı dinden, aynı dilden burunlarının ucunda bir devletin kurulmasını kendileri için tehdit olarak görüyordu.

Şehzadeler, daha babaları ölmeden bir taht kavgasına tutulmuşlardı. Bütün şehzadeler İstanbul'a yakın bir yerde valilik yapmak istiyorlardı. Herkes biliyordu ki, babaları ölünce İstanbul'a ilk gelen kendisini padişah ilan edecekti.

Şehzade Korkut önce Antalya'daydı, bir süre sonra Saruhan'a geldi ve İstanbul'a biraz daha yaklaştı. Şehzade Selim ise Trabzon'daydı ve İstanbul'a en uzak olan şehzadeydi. Bu uzaklık en çok onu rahatsız ediyordu. İstanbul'a en yakın olan şehzade ise Şehzade Ahmet'ti. Ahmet, Amasya'da valilik yapıyordu. Amasya'da olmak onun için bir avantajdı.

Babası Sultan Beyazıt da Amasya'da vali iken kardeşi Cem Sultan'ı geride bırakarak İstanbul'a gelmiş ve padişah olmuştu.

Üç şehzade de birbirleri ile gizli bir yarış içindeydiler. Şehzade Ahmet ile Şehzade Selim arasında ise bu rekabet biraz daha belirgindi.

Sultan Beyazıt ise çocuklarının bu halinden çok rahatsızdı. Belki de hayattayken tahtı için şehzadelerin kavga etmesi bir ilkti.

Sultan Beyazıt, kendisini kaygılandıran bütün gelişmeleri devlet ricali ile görüşmüştü ama bir sonuca varamamıştı. Her üç oğlu da ayrı mekânlarda, ayrı insanlarla taht mücadelesi veriyordu.

Sultan Beyazıt oğullarının üzerine asker ile gitmek istediyse de buna bir türlü karar veremedi. Çünkü oğulları ile savaşıp kan dökmek istemiyordu.

Sultan Beyazıt, olup bitenleri bir karara bağlamak istiyordu. Onun için tekrar İshak Paşa'yı çağırdı. İshak Paşa, babası Sultan Mehmet'in de sadrazamıydı. Tecrübeliydi. Onun görüşlerine çok önem veriyordu.

İshak Paşa'yı sarayına çağırdı. İshak Paşa çağrıyı alır almaz hemen padişahın huzuruna geldi. Padişah tahtında oturmuş onu bekliyordu. Onun geldiğini padişaha iletti-ler. Padişah hemen onu çağırdı. İshak Paşa önce odasının eşiğine yüz sürdü. Sonra önünde eğilip eteğini öptü ve geri çekildi. Padişah ona oturacağı yeri gösterdikten sonra İshak Paşa yerine oturdu.

Sultan Beyazıt, hem yorgun hem de çok sinirli görünüyordu. Bir müddet hakim olan sessizliğin ardından Sultan Beyazıt konuşmaya başladı:

"İshak Paşa, sen de bilirsin ki, sarayda işler çok iyi gitmiyor. Batıdan ve doğudan tehdit altındayız. Bu yetmezmiş gibi, bir de şehzadelerin durumu var. Onlar da beni çok üzüyorlar. Gerçi geçen günkü görüşmede hep beraber, her şeyi enine boyuna tartıştık ama şimdi sonuç alma zamanı diyorum."

"Sultanım, bizim şehzadelerin taht kavgaları düşmanlarımız tarafından da inceleniyormuş. Onlar da kendilerince yorumlar yapıyorlarmış. Şimdi biz eğer iç kaleyi huzura kavuşturamazsak, dış cepheyi güvenceye alamayız."

"İç kale derken neyi ifade ediyorsun?" dedi Sultan Beyazıt. İshak Paşa başını kaldırıp ceav verdi:

"İç kale deyince üç şehzadenin hırçınlığını anlamaya çalışıyorum."

Şehzade Korkut'u bu çatışmaların tarafı olarak görmüyordu. Sultan Beyazıt gülümseyerek, "Üç şehzade değil iki şehzade diyelim, Korkut'u bunların dışında tutmak lazım," dedi.İshak Paşa gülümseyerek, "Neden onu dışarıda tutuyorsun sultanım?" diye sordu.

Sultan Beyazıt, oğlu Korkut'tan yana hiç hüsrana uğramamıştı çünkü onun padişah olma hırsı yoktu.

İshak Paşa sultanın bu sözlerine katılmadığını belli ederek söze girdi:" Sultanım, sen de bilirsin ki, her şehzadenin gönlünde padişah olmak geçer, ama sonuç alan yalnızca bir kişi olur."

Sultan Beyazıt, "Evet, doğru söylüyorsun, şehzadeler hep birbirleriyle uğraşmışlar ve sonunda birbirlerini de yemişlerdir. Bu da beni çok rahatsız ediyor,"dedi.

Bizi rahatsız eden bir başka konu da Safevi Devleti ve onun başındaki Şah İsmail. Bunun üzerinde de durmak gerek."

İshak Paşa, hızla devlet sınırlarının büyümesinden de tedirgindi. Bunları açarak padişaha anlattı: "Burnumuzun dibinde bir Safevi Devleti kuruldu. Bu devlet bir Türkmen devletidir. Başında ise Türkçe şiir okuyan bir Türkmen var. Bu adam, Timur ve Uzun Hasan'dan çok daha farklı biridir. Timur buraları talan etti. Uzun Hasan ise cürmü kadar yer yakabilir. Bu adam böyle değil. Bütün Türkmenler bunun şiirleri ile coşuyorlar. Ayrıca Bu Safevi Tarikatı ve onun devletinin gücü sadece maddi güce dayanmıyor bunlarının aynı zamanda manevi bir kuvvetleri de var."Sultan Beyazıt da bu devletten çok rahatsız olmuştu. Ama oğullarının taht her an patlak verebilecekken bunun düşünmenin sırası değildi. Beyazıt, paşaya :"Yılanın küçükken başını ezmeli. Yılanın tırnakları toprağı tutmaya başlayınca onunla mücadele etmek zor olur, " dedi.

İshak Paşa Anadolu'daki Türkmenlerin ona bağlanmasından endişe ediyordu."Türk soyundan gelen, Safevi tarikatının başına geçen İsmail, geleneksel Ehlibeyt ailelerine dayanarak İran'da Sasanilerden sonra kaybolmuş olan siyasal birliği yeniden kurmuş biriydi. Bunlar Şiilik'i

devlet dini olarak kabul etmişlerdi. Türkmenler de Şiilik'i benimsemiş bir kavimdi. "Bundan sonra Türkmenlerle çok işimiz olacak, " dedi.

Sultan Beyazıt iç çatışmalardan korkuyordu. "Dışarıdaki düşmanla mücadele etmek kolaydır. Çıkarsın sefere, ya onlar galip gelir ya da sen galip gelirsin. Benim korkum iç cephede. İçeride bir çatışma olursa biz ne yapacağız?"

"Evet, ben de öyle düşünüyorum. Şehzade Selim çok hırçın davranıyor," dedi İshak Paşa.

Sultan Beyazıt şehzadeler arasında en çok Ahmet'e güveniyordu. "Benden sonra Ahmet devletin başına gelmeli. Ben en çok ona güveniyorum," dedi.

"Benim gördüğüm kadarıyla bir iç çatışma süreci yaşanmadan Şehzade Selim tahtı Şehzade Ahmet'e bırakmaz, " dedi İshak Paşa.

Sultan Beyazıt da bundan çok rahatsızdı. "Beni de en çok bu tür düşünceler rahatsız ediyor. Ben de senin gibi düşünüyorum," dedi

İshak Paşa, Şehzade Selim'e bir ders verilmesinden yanaydı: "Şehzade Selim'in önü alınmazsa, bu devlette darbecilik bir geleneğe dönüşür ki; maazallah çok tehlikeli olur. Canı sıkılan şehzade babasına kafa tutar veya isyan eder. Bir de sonuç aldıysa devlet iç savaşa gider."

"Ne yapılacaksa yapılmalı. Sonra geç kalınırsa her şey alt üst olur." diyerek devam etti.

"Peki, senin önerin nedir. Ne yapmalı?"

İshak Paşa: "Ben derim ki, Selim hakkında hiddet göstermeden önce etkili ihtarlarda bulunmak gerekir. Hiddet göstermenin sonuçlarının nereye varacağı belli

olmaz. Bu şehzadenin yanına Molla Nurettin Sarıgürz'ü gönderelim. Ona saygı duyar. Belki ikna olur."

Sultan Beyazıt: "Olabilir. Bence de önce bununla birileri görüşmeli ve sonuç alınmalı. Eğer sonuç alınmaz ise işte o zaman güce başvurulmalı."

İshak Paşa: "Sultanım, şimdiye kadar hiçbir şehzade babasının sağlığında isyankâr davranmadı."

Sultan Beyazıt: "Bunlar benim iyi niyetimi istismar ettiler. Ben hiçbir zaman onları affetmeyeceğim."

İshak Paşa: "Şehzade Selim için söyleyeceğin başka bir şey yoksa diğer konuya geçelim."

Sultan Beyazıt: "Söyleyecek başka bir sözüm yok. Önce ikna etmeye çalışacağız, olmadı, dersini vereceğiz."

İshak Paşa: "Bu adam burnumuzun dibine kadar gelip dayandı. Bütün Türkmenleri de yanına çekti. Şimdi buna bir ders vermeli ki, bir daha böyle bir şeye cüret edemesin."

Sultan Beyazıt: "Bu Türkmen denilen kavme bir ders vermek gerek. Öyle bir ders verilmeli ki, Kızılbaş Şah İsmail'in etrafında kümelenmek neymiş öğrensinler."

İshak Paşa: "Bu Türkmen denilen kavim belalı bir kavimdir. Hiç yoktan bir devlet yaratıp herkesin başına bela oldular."

Sultan Beyazıt: "Sahi bunlar kim, nereden çıktılar? Bunların geçmişi var mı? Bilmiyoruz." dedi ve içini çekti.

İshak paşa gülümsedi. "Bunlar kendilerine seyit diyorlar. Bu Şah İsmail'in dedesi Cüneyt, Uzun Hasan'ın kız kardeşi ile evlendi ve Haydar adında bir oğlu oldu. Cüneyt babasının intikamını almak üzere Şirvan üzerine yürüdü.

Etrafında Türkmen aşiretler vardı. Onlara kırmızı başlıklar giydirdiği için bunlara Kızıl baş denildi. Bu çatışmada Şah Cüneyt öldü ve oğlu Haydar onun yerine geçti. Haydar da uzun Hasan'ın kızı ile evlendi. Bu evlilikten de Şah İsmail dünyaya geldi. Bu İsmail denilen adam da Hıristiyanların takvimine göre 1501 yılında Safevi Devleti'ni kurdu. Bu devlet Türkmen aşiretlerin öncülüğünde kuruldu." dedi.

Sultan Beyazıt, gülümseyerek, "Bu devlet daha çok yeni bir devlet, ama bizim iç işlerimizi tehdit ediyor." dedi.

"Evet, ediyor." dedi İshak Paşa.

"Bizim insanlarımızın altını oyarsa, maazallah bu ülke onlara kendiliğinden teslim olur."

"Bunlar Şiiliği Hüseyin ile Yezit arasındaki savaşa dayandırırlar. Güya Hüseyin yanlıları kendilerine Ehlibeyt, Yezit yanlıları da kendilerine Ehlisünnet diyorlarmış. Bu İsmail de Hüseyin'in soyundan bir seyitmiş. Ehlibeyt'i burada hâkim kılmaya gelmiş." dedi İshak Paşa ve padişahtan müsaade istedi.

Sultan Beyazıt bu görüşmeden sonra kararını verdi. Hiçbir şehzadeye taviz vermeyecekti. Önce onlarla görüşecekti. Eğer ikna olmazlar ise onlara karşı güç kullanacaktı.

En çok güvendiği oğlu Korkut da Mısır'a gidip geri dönmüştü. Babasından habersiz Mısır'a gitmesi onu çok rahatsız etmişti.

Sultan Beyazıt gelişmeler yüzünden çok tedirgindi. Bir taraftan Şehzade Selim'in isyankâr tavrı, diğer taraftan en güvendiği Şehzade Korkut'un Mısır'a gidip geri gelmesi onu huzursuz ediyordu.

Sultan Beyazıt ayağa kalkıp pencerenin önünde durarak Boğaz'ın sularını izledi. Bu sarayda yaşananlar onun gözlerinin önüne bir filim şeridi gibi gelip gitmeye başladı. Çocukluğunda yaşadıkları aklından hiç çıkmıyordu. "Keşke hep çocuk kalsaydım," diye geçirdi içinden. Annesi Gülbahar'ın onu şefkatle sarıp sarmalaması gözlerinin önüne sık sık gelirdi. Eski güzel günler gözlerinin önünden hiç gitmiyordu.

Daha sonra kendi çocuklarının doğumu, büyümeleri ve onlardan aldıkları heyecan gözlerinin önüne gelip gitti. O sırada kapı çalındı. İçeriye yaveri girdi ve Şehzade Korkut'un geldiğini, kendisi ile görüşmek istediğini söyledi.

Çoktandır Şehzade Korkut'u görmemişti. Korkut uzun süre Saruhan'da kalmıştı. Şimdi ise İstanbul'a dönmüştü. İstanbul'a neden döndüğünü babası da bilmiyordu.

Sultan Beyazıt, yaverine, şehzadeyi içeri buyur etmesini söyledi. Şehzade Korkut başı ile babasını selamladı ve eğilip eteklerini öptükten sonra geri çekildi. Kapıya yakın bir yerde ayakta beklemeye başladı. Sultan Beyazıt :"Sen neden buradasın?" diye sordu. Şehzade Korkut:

"Sizleri görmeye geldim Sultanım." diyerek babasının sorusunu yanıtladı. Sultan Beyazıt kızgın ve öfkeli bir şekilde ona bağırdı. "Sen Memluk Sultanı Gavri'ye neye gittin?" Şehzade Korkut, başını önüne eğerek cevap verdi:

"Ben Hacc'a gidecektim. Öylesine Mısır'a da uğramış oldum, tesadüfen onu gördüm," dedi. Sultan öfkeli bir şekilde "Ne zamandan beri Hacc'ın yolu değişti de Mısır'a uğradı?" dedi. Şehzade Korkut, çok mahcup bir şekilde cevap verdi:

"Benim size karşı hiçbir zaman art niyetim olmadı."

"Ben sana art niyetlisin demedim ki. Sen verilen görevi suiistimal ettin."

"Bilerek hiçbir şey yapmadım sultanım."

"Senin yanına gittiğin adam bizi buralardan çıkarmak için can atıyor, biliyor musun?"

"Bunları bilmiyordum babacığım."

"Hem de giderken, valilik yaptığın toprakları kime bıraktın da öyle elini kolunu sallaya sallaya gittin?"

"İnanın o kadarını düşünemedim sultanım." dedi. Sultan Beyazıt çok sinirlenmişti. Aslında bütün siniri Şehzade Selim'eydi ama öfkesini Korkut'tan çıkarıyordu. Sultan ona dönerek:

"Senin kardeşin Selim'in ne yaptıklarından haberin vardır." dedi.

"İnanın çok şey bilmiyorum."

"Bize karşı bir tertibin içindeymiş biliyor musun?"

"Bilmiyorum sultanım."

"El altında beni tehdit ediyormuş."

Gerçekten Korkut'un bu olup bitenlerden haberi yoktu. Babasına döndü ve gözlerinin içine bakarak:

"İnanın hiçbir şey bilmiyorum, "dedi.

Sultan Beyazıt oğullarının kendisine karşı ihanet içinde olmalarını bir türlü anlayamıyordu. Bunun bir yolunu bulmalıydı. Korkut'un Mısır'a gitmesine çok kızmıştı, ama gene de onu affetmek istiyordu. Uzun bir sessizliğin ardından Korkut, babasından af diledi. "Beni bağışlar

mısınız sultanım? "dedi. Sultan önce sessiz kaldı, sonra "Seni affediyorum, tekrar Antalya'ya dön, " dedi. Şehzade Korkut, derin derin içini çektikten sonra babasına teşekkür etti. Bundan sonra baba oğul arasında sohbet edilmeye başlandı. Sultan Beyazıt, oğlu Korkut'a dönerek aklından bir türlü uzaklaştıramadığı bahsi yine açtı :

"Seninle aynı anadan, aynı babadan olan Şehzade Selim ne yapmak istiyor biliyor musun?"Şehzade Korkut derin bir iç çektikten sonra, "Seni devirmek istiyor, Sultanım." dedi.

"Nasıl devirecek beni?"

"İnanın ben de bilmiyorum Sultanım."

"Sana hiçbir şey söyledi mi?"

"Hayır, söylemedi ama Ahmet'in Amasya'ya atanmasından çok tedirgin oldu."

"Neden tedirgin oluyor?"

"Sen de bilirsin ki, İstanbul'a en yakın şehzade sonra sultan oluyormuş."

"Siz buna mı inanıyorsunuz?"

"Sen ve Amcam Cem Sultan arasındaki kavga da böyle başlamadı mı?"

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Sen, dedem Fatih ölünce herkesten önce İstanbul'a gelip padişahlığını ilan ettin. Bütün dünya senin padişahlığını böyle biliyor. Bütün bunlar kötü örnek oldular."

"Siz her şeyi yanlış biliyorsunuz."

"Sarayda herkes senin padişahlığını böyle biliyor."

"Yanlış biliyorlar."

"Doğrusu nedir peki?"

"Doğrusu Fatih Deden sağlığında beni işaret etmişti."

"Kimse öyle demiyor ama."

"Boş ver kimin ne dediğini."

"Peki, amcam Cem Sultan neden kaçtı?"

"Amcan yanlış şeylere tenezzül etti."

Mesela ne yapmak istedi?"

"Yeniçerileri kullanarak bana kazan kaldırmak istedi ama olmadı."

"Bunları bilmiyordum."

"Siz çok şey bilmiyorsunuz. "Şehzade Korkut, babasından müsaade isteyip oradan ayrıldı. Sultan Beyazıt da şehzadelerine karşı çok yumuşak davranıyordu. Onları karşısına alıp çatışmak istemiyordu. Şehzadeler ise bir an önce babasının yerine geçmek istiyorlardı. Onun için babalarının altını oyup tahta geçmek için her türlü oyuna başvuruyorlardı.

Sarayda hiçbir şey doğru gitmiyordu. Saraydakiler de kendi aralarında bölünmüşlerdi. İleride kimin padişah olacağı bilinmediği için herkes şansına çıkarcasına bir şehzadenin peşine takılmıştı.

Şehzade Korkut, İstanbul'a gelmiş, kendi padişahlığı için alan yoklaması yapıyordu. Ama istediğini bulamıyordu. Babasının sonuna kadar bu işi götüreceğine o da inanmıyordu.

Şehzade Ahmet, babasının desteğini arkasına almış olmanın rahatlığı ile hareket ediyordu. İstanbul'a gelip tartışmalardan yana taraf olmak istemiyordu. Kendisini, babasının ölümünden sonra tahtın sahibi gibi görüyordu.

Şehzade Selim ise arkasına Yeniçerinin desteğini almış, hiçbir şeyden çekinmeden babasına meydan okuyordu. Babasına haber salıyor ve ondan, tahtı bırakmasını istiyordu.

Sultan Beyazıt bütün bu kargaşa içinde Molla Nurettin Sarıgürz'ü, Şehzade Selim'i ikna etmek için gönderdi. Sultan, böyle önemli bir din adamının onu ikna edebileceğine inanıyordu. Ona çok güvenmişti.

Molla Nurettin, bir ilkbahar akşamında onunla yüz yüze geldi. İstanbul'da o gün derin bir sessizlik vardı. Bu sessizlik bazen martı sesleri ile bazen de kıyıya vuran dalgalarla bozuluyordu. Havada bulut yoktu. Ay ise henüz doğmamıştı. Yıldızlar gökyüzüne sanki serpilmişlerdi. Molla Nurettin bir ağacın altına oturdu, bir süre gözlerini gökyüzüne döndürdü. Derin bir nefes aldı ve gözlerini yıldızlara dikti. Bir süre yıldızları izledikten sonra Şehzade Selim'in yanına gitti. Kısa bir sohbetten sonra Molla Nurettin fazla beklemeden konuya girdi: "Sarayın içinde sizinle ilgili birçok dedikodu yapılıyor, siz bunları biliyor musunuz?"

Şehzade Beyazıt, Molla'nın gözlerinin içine bakarak,"Bilmiyorum." dedi.

"Trabzon'da olmaktan pek hoşnut olmadığınız söyleniyor."

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Ben sarayda konuşulanları size söylüyorum, şehzadem, gerisini ben de bilmiyorum."

"Ben oğlum Süleyman'ın benden uzak bir yere atanmasına kızdım, hepsi bu kadar."

"Babanızla aranızda sorunlar olduğu söyleniyor, bunlar doğru mu?"

"Babamla ilgili sorunlarım var. Babam Şehzadeler arasında eşit davranmıyor."

"Kimi daha çok destekliyor?"

"Destek değil, kendisinden sonra Şehzade Ahmet'i işaret ediyor. Buna hakkı olmadığına inanıyorum."

"Peki, babanın birilerini işaret etme hakkı yok mu sence?"

"Hayır, hakkı yoktur. Su akar, yolunu bulur."

"Siz neye güvenerek böyle söylüyorsunuz?"

"Ben kimseye güvenmiyorum, lakin memleketin içinde bulunduğu durum bunu gösteriyor."

"Memleketin gidişatını iyi görmüyor musunuz?"

"Hayır, görmüyorum."

"Neden?"

"Türkmenler."

"Ne olmuş Türkmenlere?"

"Bu Türkmen denilen kavim Şah İsmail denilen bir adamın peşinden gidiyor."

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Her gün bir Türkmen aşiret, Şah İsmail denilen adama bağlılığını ilan ediyor. Bunu da gizlemiyorlar."

"Türkmenler, neden Şah İsmail denilen adamı desteklerler?"

"Aynı meşrepten geliyorlar da ondan. Türkmenler hep onun şiirleri ile kendilerini avuttular."

"Peki, ne yapmalı?"

"Aynı dinde, aynı dilde, yan yana iki devlet olmaz."

"Sonuçta onlar da bir devletler."

"Bu topraklarda ya Türkmenler olacak ya da biz olacağız. Türkmenlerle artık bir arada yaşama şansımız kalmadı."

"Ne yapacaksınız?"

"Bunlara bu topraklarda yaşama hakkı tanımayacağız."

"Bunu nasıl yapacağız?"

"Yönümüzü İran'a değil Arap topraklarına çevireceğiz."

"Baban burada ne yapabilir ki?"

"Babam bu Türkmen denilen kavme çok yumuşak davranıyor."

"Siz ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Ben onlara bu kadar müsamaha gösterme taraftarı değilim."

"Ne yapacaksınız?"

"Başka kavimlerle birliktelik sağlayacağım ve Türkmen denilen kavimle hesaplaşacağım."

"Bunları babanız duyarsa çok rahatsız olur. Siz de bilirsiniz ki babanız bir kuşun ölümüne bile razı olmaz. Bu tür sözler onu yaralar."

"Babam ne düşünürse düşünsün. Ben böyle düşünüyorum."

"Diğer şehzadeler için ne düşünüyorsunuz?"

"Herkesin bir hesabı vardır mutlaka."

"Nasıl bir hesap bu?"

"Ahmet, Amasya'da ve İstanbul'a en yakın olanı. Babasının vasiyeti ile kendini geleceğin sultanı olarak görüyor."

"Peki ya Şehzade Korkut?"

"O da Saruhan'daydı, galiba yakında Antalya'ya gidecek. Onun da gizli hesapları olduğunu düşünüyorum."

"Peki ya sizin durumunuz nasıl açıklanmalı?"

"Ben Trabzon'dayım. İstanbul'a en uzak olan benim. Eğer babam ölürse en son ben İstanbul'a varacağım. Ben vardığımda her şey bitmiş olacak."

"Peki, ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Bir şey yapmayacağım. Babam sağ iken ben ne yapabilirim ki?"

"Babanız da sağlığında taht kavgası verilmesinden çok rahatsızlık duyuyor."

"Ben ne yapabilirim ki? Padişah olan babam tahtında oturuyor. Yeniçeri Ocağı onun emrinde. Ben ne yapabilirim ki?"

"Siz babanıza bağlılık için şimdiye kadar hiçbir şey yapmadınız ki."

"Ne istiyor benden?"

"Ona bağlılığınızı dosta düşmana ilan etmenizi istiyor."

"Sizin huzurunuzda bağlılığımı ilan ediyorum. Ona yarın iletin."

"Şimdi şunu diyebilir miyiz? Şehzade Selim babasına karşı hiçbir kalkışma içinde olmayacak. Ona bağlılığını her fırsatta ilan edecek."

"Onu biraz önce de belirttim. Benim sorunum babamla değil, benim sorunum beni en uzak sancağa görevlendirmiş olması ile."

"Sonuçta birileri o sancağa vali olacaktı."

"Olacaktı ama neden beni seçti?"

"Şimdi ortaya ikinci bir sorun çıktı, o da Ahmet'in Amasya'ya atanması, öyle mi?"

"Evet, Ahmet İstanbul'a en yakın olan şehzade."

"Siz Ahmet'in de mi uzak bir sancağa atanmasını öngörüyorsunuz?"

"Hayır, onu demiyorum, babam kendisinden sonra Ahmet'in tahta çıkacağını söylüyormuş. Ben bundan da rahatsızım."

"Bunların hepsini Sultanımıza ileteceğim."

"Benim ona bağlılığımı söyleyebilirsiniz."

"Söyleyeceğim, merak etmeyin. Ancak babanız sizin Yeniçeri ağaları ile gizli gizli görüştüğünüzü de biliyor. Bundan da çok rahatsızlık duyuyor."

"Benim Yeniçeri Ocağı ile ilgili ilişkilerim sadece devlet işleri ile alakalı."

"Buna kimse inanmıyor ama."

"Benim Yeniçeri ile başka bir ilişkim olmadı. Bunu gönül rahatlığı ile ona söyleyebilirsin."

"Şimdi hiçbir sorun olmadığını söylüyorsunuz."

"Evet, öyle söylüyorum." Ben gidiyorum, yapılacak çok işim var." diyerek ayağa kalkıp oradan ayrıldı.

Molla Nurettin görüşmeden sonra doğrudan Sultan Beyazıt'ın yanına gitti. Beyazıt'a görüşmenin bütün ayrıntılarını anlattı. Şehzade Selim'in söylediklerinden tatmin olduğunu ona söyledi. Ama gene de çok dikkatli olmak gerektiğini ve onun ne yapacağının belli olmayacağını ona anlattı.

Sultan Beyazıt, tam olarak tatmin olmamıştı. Yeniçeri ağaları ile görüşmelerinin devlet işi olduğunu söylemişti. Devletin bu tür işlerinin onu ilgilenip ilgilendirmediğine bir türlü karar veremiyordu.

Hiçbir şeyin yolunda gitmediğini Molla Nurettin'e tekrar anlattı. Molla Nurettin'in söyleyeceği fazla sözü kalmamıştı.

Şehzade Selim, görüşmeden sonra Yeniçeri ağası ile görüşmek üzere topçu kışlasına gitti. Yeniçeri ağası ile uzun uzun görüştü. Ondan elini çabuk tutmasını istedi.

Şehzade Selim'e göre artık meyve olgunlaşmıştı ve bir an önce dalından koparılması gerekiyordu. Meyvenin kendiliğinden dalından düşmesini beklememek gerekiyordu. Bütün askerler gelişmelerden sonra tedirginlik duyuyorlardı.

5.BÖLÜM

kara konak
kara toprak
kara sevdam
kar altında

kara bakışlım
karanlık
korkuyu
ölümü
ve tohumların
toprak altından
çürümesini çağrıştırır

yürekler
köz içinde
umutlar
söz içinde

sevdalar
kin içinde

sen ise
bana
bir şeyler anlatıyorsun
inan
kara bahtlım
ne demek istediğini hiç anlamadım

Şah Kulu, babası Halife Hasan'ın dergâhının başına geçiyor.

Şah Kulu, uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra doğum yeri olan Teke ilinin, Korkuteli kazasının, Yalımlı Köyü'ne geldi.

Köylüleri onu köyün girişinde karşıladılar. Karşılayanların arasında annesi de vardı. Şah Kulu'nun gözleri, kalabalığın içinde babasını aradı ama görünürde yoktu. Annesine "Babam nerede anne?" dedi. Annesi sessiz kaldı. Bir daha tekrarladı. "Anne, babam neden gelmedi?" diye sordu, annesi dayanamadı ve ağlamaya başladı. Annesinin ağlaması babasının öldüğü anlamına geliyordu. Herkes birden sustu. Bu suskunluğu annesinin hıçkırıkları bozuyordu. Artık Halife Hasan yoktu. Halife Hasan'ın mağarada kurduğu dergâh, velileri tarafından devam ettiriliyordu.

Halife Hasan da Şah İsmail'in babası Şah Haydar'dan ders almış, çok iyi yetişmiş bir "Batın" inancı velisiydi.

Dört kapıyı aşmış ve Allah'a sığınmak üzere mağarasına kapanmıştı. Halife Hasan da Erdebil talebesiydi. Oğlunu da kendisi gibi yetişmesi için Erdebil'e göndermişti. Oğlu da babası gibi çok iyi yetişmiş, bilgi ve birikimle memleketine dönmüştü.

Kısa bir süre sonra herkes sıraya girdi ve ona baş sağlığı diledi. Mart ayı henüz gelmişti. Yeşil otlar her tarafı yeşile boyamıştı.

O gün lodos batıdan ılık ılık esiyor olmasına rağmen insanlara çarptıkça onları üşütüyordu. Güneş bütün güzelliği ile tepelerindeydi. Artık hayvanlar yayılmaya bırakılmıştı.

Yalımlı Köyü, Halife Hasan'dan boşalan tekkeye onun oğlunu hazırlıyordu. Memleketin durumu hiç iyi değildi. Memlekette yoksulluk ve açlık baş göstermişti. Hiç kimse İstanbul'da neler olup bittiğini bilmiyordu. Belli ki çok şey iyi gitmiyordu. Sarayda kıran kırana bir taht kavgası olduğunu herkes biliyordu.

Devlette düzen bozulmuştu. Devletin her kademesine rüşvet girmişti. İnsanların bugünden yarına güveni yoktu.

Şah Kulu eve geldikten sonra etrafındakiler evlerine dağıldılar. Şah Kulu ailesi ile baş başa kaldı. Babasının ölümünü sordu: "Anne, babam neden öldü?"

Annesi büyük bir üzüntüyle Şah Kulu'nun sorusunu yanıtladı:

"Baban tekkede kalıyordu. Haftada bir temizliğini yapmak için ben oraya gidiyordum. Aslında hiçbir rahatsızlığı yoktu. Orada, kendisinin ziyaretine gelen Türkmen beyleri ile sohbet ediyordu. Bir gün bana haber salmıştı. Ben de gittim, hasta olduğunu söyledi."

"Nasıl hastaydı?"

"Ben basit bir hastalık olduğunu sandım."

"Enfeksiyon değilmiş, öyle mi?"

"Yok, kalpten rahatsızmış."

"Sonra ne yaptın?"

"Ona bir fincan tereyağı eritip içirdim."

"Faydası olmadı mı?"

"Yok, faydası olmadı, çok sancısı olduğunu söyledi."

"Sancısını kesmek için hoca çağırdım. Okudu, üfledi fakat o da fayda etmedi."

"Baktım ki gözleri kayıyor."

"Türkmen beyleri onu kollarına alıp salladılar, hiç ses çıkmadı."

"Sonra ne yaptınız?"

"Artık benim yapacak bir şeyim yoktu. Türkmen beyleri onu ata bindirip Tekeli'ye bir cerraha götürdüler. Ama kurtaramadılar. Orada 'Hakk'a yürüdü' dediler."

Babasının ölümü Şah Kulu'nu derinden etkilemişti. Kolay mıydı babayı kaybetmek! Hem de kendisi onun başında yokken. Kabul edilecek bir durum değildi. Babası onun için, gölgesinde büyüdüğü bir dağdı.

Sabahleyin kalkıp güneşin doğuşunu seyretti. Güneşe önünü döndü, derin derin düşündü. Aslında ömür dediğin güneş gibiydi. Bir doğmak, bir de ölmek vardı. Hayattaki canlıların tamamı için geçerli olan kural buydu.

Bir buğday başağı güzün toprağa düşer, yaz ortasına kadar yaşar, ondan sonra kurur ve ömrünü tamamlardı. Bir karınca için de aynı şey geçerliydi. Bütün otlar ve börtü böcek de böyleydi. Bir doğum vardı, bir de sonunda ölüm vardı. Her şey sonunda Hakk'a yol alacaktı. Yani geldiği yere dönmek zorundaydı.

Her şeyin bir başı bir de sonu vardı. Baş ile son kısımları birbirlerine çok yakındı. Yaradan öyle yaratmıştı. Her şey bir denge içinde dünya denilen yerde devinip duruyordu. Dünyayı en çok insanlar kirletiyorlardı. Aslında bu dünyada herkese yetecek rızık vardı. Ama bazıları, zayıf gördükleri herkesin rızkına el koyuyordu.

Ömür dediğin çok kısaydı. İnsanların bu kısa süreli dünyada birbirlerini neden öldürdüklerini düşünmeye başladı. Aslında dünyayı insan kılıklı kişilerden kurtarmak gerekiyordu. İnsanı insanlığı özümsemiş insanlara bırakmak gerekiyordu. Ama bir türlü olmuyordu. Bir kral tahtı için her türlü kötülüğü yapmayı göze alıyordu. Bu yetmezmiş gibi etrafına topladığı birçok yalaka ile insanlar üzerinde baskı kuruyordu. Aç sefil diyarlara sefere çıkıyorlardı. Sefere çıkmak demek, yoksul halkı kılıçtan geçirmek demekti. Sonrasında da oranın yoksul halkını vergiye bağlamaktı.

Şah Kulu, dünyayı bu kötü gidişten kurtarmak gerektiğini düşünüyordu. Bu kurtuluş da ancak Şah İsmail'in öncülüğünde gerçekleşebilirdi. Şah İsmail, her şeyden önce bir Batın idi. Batın bir insanın iç dünyasına ayna tutmak gibi bir şeydi. Bir insanın özü, yani iç dünyası temiz olmadan nasıl temiz insan olabilirdi ki? Dışarısı göz boyamaya, insan yanıltmaya yönelikti. Dışarısının, yani giyimin, kuşamın, sakalın, saçın hiçbir önemi yoktu. İnsanın evvela içini temiz suyla yıkaması gerekiyordu. Şah İsmail'in öğretisi bunu emrediyordu. Babası Şah Haydar

da bunları söylemişti. Dedesi Şah Cüneyt de farklı şeyler söylemiyordu. Babası Halife Hasan bu öğretileri Şah Haydar'dan öğrenmişti.

Dergâhta öğrendikleri aklının bir köşesinde belirmeye başladı. Bir süre sonra babasının dergâhına gidip babasının bıraktığı yerde çalışmalarına devam edecekti.

Türkmen Aşiret reisleri, onun yolunu bekliyorlardı. Türkmen zor durumdaydı. Türkmen devletten dışlanmıştı. Türkmen ağır vergiler altındaydı. Göçer Türkmen her gittiği yayladan bir miktar hayvanını kaybederek dönüyordu.

Tımar beyleri de durumdan hoşnut değillerdi ki sık sık dergâha gelip şikâyetlerini dergâha iletiyorlardı. Tekke elinde birçok tımar beyinin tımarı elinden alınmıştı. İnsanlar zor günler geçiriyorlardı.

Şah Kulu bütün bu olumsuzlukları düşünürken aklına piri Şah İsmail geldi. Onun kendisini çok derinden etkileyen şiirlerini düşündü.

O sırada annesi yanına geldi. Annesi ona "Han" ismiyle seslendiğinden ona bir türlü Şah Kulu diyemiyordu. Annesi yanına yaklaşarak usulca omzuna dokundu: "Ne yapıyorsun Han?" dedi. Han başını kaldırıp cevap verdi: "Hiç işte, öylesine düşünüyorum. "

"Ne düşünüyorsun oğlum?"

"Geçmişte bıraktığım hatıraları bir anda düşündüm."

"Babanı mı düşünüyorsun?"

"Sadece babam değil, Erdebil'de yaşadıklarım da gözlerimin önüne geldi."

"Geçmiş geçmişte kaldı oğlum, sen yarına bakmalısın."

"Anne, yarınlarda çok karmaşık şeyler görüyorum."

"Neden öyle düşünüyorsun?"

"Hiçbir şey iyi gitmiyor, anne."

"Sen yarınlara güzellikler katarak bakmalısın oğlum."

"İnan ben de senin gibi düşünmek istiyorum ama bir türlü iyiye giden bir şey göremiyorum anne."

"Sen daha çok gençsin, eğitimlisin, okumuş birisin. Bir de seni evlendirirsek, bir de yuva kurarsan çok güzel şeyler olacak yavrum."

"Anne, tek başına mutlu olmak hiçbir şey ifade etmiyor. Mutluluk paylaştıkça güzelleşir."

"Ne anlatmak istiyorsun oğlum?"

"Komşun aç iken, sen burada mutlu olabilir misin anne?"

"Elbette, doğru söylüyorsun ama yapılacak fazla bir şey de yok."

"Anne, Erdebil öğretisi insana önce insan olmayı, sonra da bütün insanları ayırmadan kardeşliği öğretiyor. Bize insanları ayırmamamız gerektiğini söylediler."

"Doğru söylemişler, insan olmak çok önemlidir."

"Şimdi burada insanlar dış görünüş ile Allah'ı kandırmaya çalışıyorlar."

"Dış görünüş diyerek ne anlatmak istiyorsun?"

"Dış görünüş deyince sakal bırakmak, gösteriş için

ibadet etmek gibi çok büyük suç olanları kastediyorum. Önce iç dünyan temiz olmalı diyordu bizim hocalarımız."

"İç temiz olmazsa dış nasıl temiz olacak ki?"

"Bunlar karşılarındakileri kandırınca Allah'ı da kandıracaklarını sanan zavallılardır."

"Doğru söylüyorsun oğlum, gel de cahile bunları anlat."

"İnsanlara iç temizliği ile itibar edilmiyor. Meşrebine göre insan değerlendirilir. Yanlış olan budur."

"İçin fitne fesat dolu ise doğruyu nasıl anlatabilirsin ki?"

"Bazı padişahlar, yerlerini sağlamlaştırmak için insanları meşrepleri doğrultusunda bölüyorlar."

"O da ne demek oluyor?"

"İnsanları Ehlisünnet ve Ehlibeyt olarak ikiye bölüyorlar. Böylece ikiye böldükleri insanların bir kesiminin desteğini alarak krallıklarını güçlendiriyorlar.

Anne, bak sana bir şiir okuyacağım. Bu şiir pirime ait bir şiirdir. Ben bu şiiri çok sevdim. Pirim şiirinde şöyle diyor:

Sofi Mezhebimin Nesin Sorarsın
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz
Gözlüye Gizli Yok Ya Sen Ne Dersin
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Eğnimize Kırmızılar Giyeriz
Halimizce Her Manadan Duyarız
Katarda İmam Cafer'e Uyarız
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Her Kimin Ki Çerağını Hak Yakar
Mümin Olanları Katara Çeker
Aslımız On İki İmama Çıkar
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Biz Tüccar Değiliz Alıp Satmayız
Erkân Gözetiriz Yoldan Sapmayız
Gönlümüz Ganidir Kibir Tutmayız
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Muhammed Ali'dir Kırkların Başı
Uralım Yezid'e Laneti Taşı
Hünkar Hacı Bektaş Veli'dir Eşi
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Baharda Açılır Gonca Gülümüz
Ol Dergâha Doğru Gider Yolumuz
On İki İmam İsmin Okur Dilimiz
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

ŞAH HATAYİ'm Eydür Muhammed Ali
Onlardan Öğrendik Erkânı Yolu
Ali Muhammed'dir Muhammed Ali
Biz Muhammed Ali Diyenlerdeniz

Şah Kulu annesi ile birlikte kendi dünyalarına dalıp gitmişlerdi ki, ablası onları çağırdı."Gelin kahvaltı hazır," dedi. Şah Kulu ve annesi bu derin sohbetten sıyrılarak yönlerini eve çevirdiler. Ablası ona en çok sevdiği tarhana çorbasını yapmıştı. Tatlandırmak için de içine bolca pancar koymuştu.

Annesi ile birlikte eve döndüler. Ablası pişirdiği çorbayı getirip ortaya koydu. Hep beraber sofraya oturdular. Han çoktandır tarhana çorbası içmemişti. Doya doya tarhana çorbasını kaşıkladı. Tarhana çorbasını afiyetle yediler. Karınlarını doyurduktan sonra Şah Kulu bir yemek duası okudu ve Allah'ına rızık için teşekkür etti.

Bir ilkbahar sabahıydı. Dışarı çıkıp tekrar etrafına bakındı. Aslında babasının dergâh olarak kullandığı mağaraya gidecekti, ama daha erkendi.

Türkmen aşiretlerin liderleri ilerleyen saatlerde dergâha gelip kendisi ile görüşeceklerdi. Türkmenler zor günler geçiriyorlardı. Onlar yaşadıkları haksızlıklarını ona ileteceklerdi ki, o da haksızlıklara çare bulacaktı.

Türkmen yaylasında huzurlu değildi. Her gittiği yaylada bir kısım sürüsünü vergi olarak bırakıp geliyorlardı. Türkmen saraydan soyutlanmış ve hor görülüyordu. Bu da yetmezmiş gibi Şah İsmail'in kurduğu yeni devlet gerekçe gösterilerek Türkmen'i düşman etmeye çalışıyorlardı.

Türkmen beyleri bunları Şah Kulu'na iletmek istiyorlardı.

Eski tımar sahipleri de ellerindeki tımarların alınarak Türkmen olmayan diğer gruplara verilmesinden rahatsızlardı.

Yoksul halk da kardeş kavgalarından etkileniyordu. Şehzadeler arasındaki kavgalar haliyle tabana da yansıyordu.

Şah Kulu'nun yapacağı çok iş vardı. Bozuk düzeni ancak Şah İsmail düzeltebilirdi. Şah İsmail öğretisi peygamberlerinin soyu olan Ehlibeyt İslam'dan yanaydı. Ehlibeyt İslam aynı zamanda Batın inancını kabulleniyordu. Batın önce insanın özünün temiz olmasını öneriyordu.

Şah Kulu çok heyecanlıydı. Elinden tımarı alınmış bütün tımar sahipleri ile ve bölgedeki bütün Türkmen beyleri ile görüşmek üzere dergâha gitmeye hazırlandı. Ahıra girerek babasının atının yanına gitti. Önce o güzel atın gözlerinden öptü. Daha sonra onun sırtını kaşağı ile kaşımaya başladı. Atın hoşuna gidiyordu sırtının kaşınması. Bir süre babasının atı ile uğraştıktan sonra onun boynunu tutup onu dışarı çıkardı. Atın sırtına biraz güneş vurduktan onu ayarını bindirdi. Atın ayarını bağladıktan sonra Şah Kulu annesinden müsaade alarak atının sırtına atladı. Atının yönünü mağaraya çevirerek kamçılamaya başladı.

Bir süre sonra mağaranın önüne geldi. Dergâhın velileri onu dışarıda karşıladılar. Dışarıda bekleyen veliler hep birlikte "Hüüüü Erenler," diye bağırdılar. Bunun üzerine Şah Kulu da "Hüüüüü Erenler," dedi.

Velilerden bir tanesi atın başını tuttuktan sonra Şah Kulu atından indi. Elini döşünün üzerine koyarak herkesi selamladı. Dergâhtakiler da onu selamladılar.

Şah Kulu babasının eskiden kaldığı mağaraya gitti. Mağaradakiler onu ayakta karşıladılar.

Şah Kulu geçip yerine oturduktan sonra, elini düşüne koyarak "Hü Erenler" dedi. Bu desturdan sonra veliler de oturmaya başladılar. Havadan sudan sohbetler edildi. Halife Hasan'ın yeri boştu. Bu boşluk herkes tarafından hissediliyordu.

Dergâhın sağ tarafında veliler oturmaktaydı. Dergâhın sol yanında ise Türkmen beyleri oturmaktaydı. Türkmen aşiret beyleri kendilerini sıra ile Şah Kulu'na tanıttılar. Aşiret beyleri bölgelerindeki rahatsızlıkları anlattılar.

Afşar Beyi Merdan'in dizleri üzerinde edebi erkân oturdu ."Ben on saatlik yol yürüyerek buraya kadar geldim. Amacım Pirimiz Halife Hasan ile görüşmekti. Halife Hasan'ın ölümünü burada duydum. Şimdi karşımda Erdebil dergâhında yetişmiş oğlu oturmaktadır, umarım babasını aratmaz." dedi. Şah Kulu onu dikkatle dinliyordu. Şah Kulu ona "Devam edin." dedi. Merdan tekrar başını kaldırdı, "Pirim, biz en çok vergilerden şikâyetçiyiz. Bir de eşkıyadan. Devlet bizden çok vergi alıyor. Koyunlarımızı elimizden alıyor. Her geçen daha çok koyun kaybediyoruz. Kalanlarına da eşkıyalar ortak oluyor. Devletten sonra da eşkıyanın payını veriyoruz. Bize yaşama hakkı tanımıyorlar." dedikten sonra ayağa kalktı, onu başı ile selamladı ve yerine oturdu.

Şah Kulu, Merdan'ı dinledi. Sonra ona "Ne yapmamı istiyorsun?" diye sordu. Merdan "İşte bu işe bir çare bulmanız için biz buralara kadar geldik," dedi.

Şah Kulu biraz düşündükten sonra, "Benim için neler düşünüyorsun? Ben bütün bu olumsuzluklara karşı ne yapabilirim?" dedi.

Bu esnada söze Karakeçili aşireti beyi söze girdi: "Pirim, vergiler çok yüksek, her yayladan sürülerimizin yarısını bırakarak ayrılıyoruz. Şehzadeler kendi aralarındaki kavganın içine Türkmen'i de çekmek istiyorlar. Biz hep bu kavgadan uzak duruyoruz. Bunlar her nedense Türkmen'i sevmez oldular. Bu kötü gidişe çareyi hep beraber bulacağız, " dedi.

Şah Kulu sorulara soru ile cevap veriyordu:"Ben ne yapabilirim onu söyleyin." dedi.

Kızık aşireti beyi Mert, "Sen Türkmen'in sorunlarını padişaha götür ve çaresine baksın. Bize bir şey söylesin."

Şah Kulu başını kaldırdı,"Padişah diye birisi yok ki! " dedi.

Mert, "Padişaha ne oldu ki?"

"Padişah yerinde", dedi Şah Kulu.

"Neden padişah yok diyorsun?" dedi Mert.

"Ben yok demedim, sadece işlevsiz demek istedim."

"O zaman şehzadelerle görüşelim."

"Şehzadeler post kavgasındalar. Bulsan da görüşsen." dedi Şah Kulu.

"Peki ne yapmamı istiyorsunuz? Açık konuşalım."

"Şimdilik Sultan Beyazıt ile görüş, nabız yokla. Fikrini öğren" dedi Mert.

"Yarının sultanı Şehzade Selim'dir, herkes ona göre hareket etsin." dedi Şah kulu.

"O, Sultan Beyazıt'ın sorunu, " dedi Merdan.

"Sorunlar gittikçe ağırlaşıyor. Bir an önce sorunlara çözüm bulmak gerek," dedi Mert.

Anadolu bir baştan bir başa huzursuzluklar içinde çaresiz bir bekleyişe girmişti. Halk her gün biraz daha yoksullaşıyor, aşırı vergilerin altında eziliyordu. Türkmen, tamamen kendini dışlanmış hissetmekte ve kimseye bir şey söyleyememekteydi. Sanki Türkmen aşiretleri, Şah İsmail'e, Safevi Devleti'ni kurdurmuştu. Saray ile Türkmen arasında soğuk rüzgârlar esmekteydi.

Toplantıya yemek arası konuşmalar damgasını vurmuştu. İnsanlar ikişer üçer toplanmış, memleketin geleceğini konuşuyorlardı. Çepni aşireti beyi Noyan ile Şah Kulu da baş başa vermiş sohbet ediyorlar, yarınlar üzerinde tartışmalar yapıyorlardı. Çepni Aşiret beyi Noyan, Şah Kulu'na:"Bu gidişle nereye varacağız? Yaylalarımızda vergi ödüyoruz. Kışlaklarda vergi ödüyoruz, Saray'da bir tek Türkmen kalmadı. Türkmen kendisine yapılan bunca zulmü sineye mi çekecek pirim?"dedi.

"Şah Kulu biraz duraksadı. "Bu dünyada hiçbir şey karşılıksız kalmaz," dedi.

"Dayanacak gücümüz kalmadı," dedi Noyan.

"Bütün sorun Şah İsmail'in kurmuş olduğu Safevi Devleti." dedi Şah Kulu.

"Neden?"

"Çünkü bu devletin başındaki padişah senin benim gibi Türkçe konuşuyor, Türkçe şiirler yazıyor da ondan."

"Şah İsmail'in Türkmen olmasının bunlara ne zararı olabilir ki?"

"Şehzadeler ve onların babaları, yaptıkları zulümden

korkmuş olmalılar ki, Türkmen onun safına geçer korkusu yaşıyorlar."

"Onlar da Türkmen'e iyi davransınlar ki Türkmen onlardan ayrı düşünmesin."

"Sarayın tamamını Türkmen düşmanları ile doldurdular."

"Kim bunlar?"

"Kim olacak, Araplar ve diğer saray beslemeleri." dedi Şah kulu.

"Türkmen'i bunlar hiç kabul etmez ki." dedi Çepni Beyi Noyan.

"Evet, onun için Türkmen çok rahatsız."

"Bilerek Türkmen'i Şah İsmail'in kucağına atıyorlar."

"Biraz da öyle."

"O zaman Türkmen de buna göre davranmalı."

"Elbette buna göre davranmalı."

"Tavrını Şah İsmail'den yana koymalı."

"Eğer sonuç düzelmezse bu pilav çok su götürür." dedi Şah Kulu. Etrafına bakındı."Bakın burada onlarca Türkmen aşiretinin beyleri var. Her kesimin ayrı ayrı sorunları var. Bunlar eğer sorunları çözülmezse başka yollara başvuracaklar. Bunu biliyorum," dedi.

Merdan'ın kafası çok karışmıştı. Şehzadeler bir taraftan kendi aralarında çatışıyorlardı. Diğer yandan aşırı bir vergilendirme vardı. Geçtikleri yollarda eşkıyalar haraç alıyordu. Bunların çaresini bulmak için Şah Kulu gibi bir

insandan yardım temin etmeye gelmişlerdi. Buradaki insanların birlik ve beraberlik içinde hareket etmeleri onu umutlandırmıştı.

Aşiret beyleri sorunları teker teker Şah Kulu'na anlattılar. Şah Kulu da bu sorunları en kısa zamanda kendi bölgesindeki Şehzade Korkut'a iletecekti. Şehzade Korkut'un, Tekke Sancağı Beyi olarak kendi bölgesindeki sorunlarla ilgilenmesi ve onlardan sorumlu olması gerekiyordu.

Aşiret beylerinin gergin oldukları her hallerinden belli ediyorlardı. Kendi aralarındaki tartışmalarda bile bazen ses tonlarını yükseltmek zorunda kalıyorlardı.

Teke ili diğer illere göre sıcak sayılırdı. Artık bölgeye göçmen kuşlar da gelmeye başlamıştı. Ormanın ortasında bir mağarada memleket meseleleri tartışılıyordu. Henüz sonuç kısmına gelmemişlerdi. Yalımlı Köyü bir vadi içinde ormanlarla kaplı, yemyeşil, zümrüt gibi bir vadi içinde gelinlik bir kız gibi süzülüyordu. Vadinin üst kısmında ise Şah Kulu'nun içinde bulunduğu mağara vadiye bakıyordu. Kuşların sesi, rüzgârın sesi ile ağaçların uğultusu birbirine karışıyordu.

Vadinin bütün güzelliği mağaranın girişinde göz kamaştırıyordu. Halife Hasan, buraları rastgele seçmemişti. Güneşin ilk ışıkları bu mağaranın kapısından içeri giriyordu.

Aşiret beyleri ikişer üçer bir arada hem vadinin güzelliklerini seyrediyor, hem de sohbet ediyorlardı.

Begdili Aşireti Beyi Seyit ile Eymür Aşireti başı Hıdır Efendi, Şah İsmail'i konuşuyorlardı. Şah İsmail'in durumu onlara az da olsa umut veriyordu. Bu ikilinin yanına Peçenek Aşireti Beyi İlyas da yanaştı. Onlara "Galiba çok mühim bir mesele konuşuyorsunuz," Dedi." Begdili Aşiret Beyi Seyit gülümsedi."Yok yok öyle derin bir mesele yok,

aramızda sohbet ediyoruz sadece," dedi. İlyas kafasını kaldırıp etrafına baktı, "Ben Şah İsmail'in çıkışında çok umutluyum. İlk defa kendisine ben Türkmen'im diyen birileri padişahımız olacak, " dedi. Bu arada söze Hıdır girdi: "Sultan Beyazıt Türkmen değil mi?" dedi.

İlyas:" Onlar paçayı Araplara kaptırdılar."

Hıdır:"Araplar bizim halimizden ne anlarlar? Onlar hiçbir zaman Türkmen töresini anlamadılar, onu yaşamadılar ki."

İlyas:"Türkmen töresinden vazgeçtik, bizi maldan ve candan ettiler."

Seyit: "Sarayda sadece Araplar yok, Boşnaklar, Hırvatlar, Sırplar, Bulgarlar, yani Türkmen'den başka herkes o sarayda bir yer edinmiş."

Hıdır:"Esas sorun burada, Türkmen olmayan insanlar, Türkmen'e yön vermeye çalışıyorlar."

Seyit:"Bunların bir tek amacı var, Türkmen'i vergilendirmek."

İlyas:"Türkmen de kendisine kesilen her vergiyi anında vermek zorunda kalıyor."

Seyit: "Şehzade Ahmet gelirse her şey düzelecekmiş."

İlyas:"Sen bunlara inadın mı?"

Seyit: "Tabii ki inanmadım. Bütün mesele padişah olmak."

İlyas:"O da padişahlığı hak ettikten sonra, tebaasını soymaya çalışacaktır."

Seyit:"Doğru söylüyorsun."

İlyas:"Benim pirim, ecdadım olan şu Şah İsmail var ya? O, beni çok umutlandırıyor."

Şah Kulu, Türkmen Aşiret Beyleri ile ayrı ayrı görüştükten sonra tekrar toplanmaya karar verdi. Aşiret beylerinin tamamı, devletin Türkmenlere karşı olan ön yargısından hoşnutsuzdu. Türkmen yaylasında olsun, kışlaklarında olsun, devletin aşırı vergi alması onları sürekli yoksullaştırmıştı. Türkmen Osmanlı sarayında yok denilecek kadar azdı. Türkmen bütün saray tarafında horlanıp aşağılanıyordu. Sarayın tamamen devşirmelerin kontrolüne girmesi ve Türkmen aşiretlerinin aşırı derecede vergilendirilmesi, Türkmen'i saraya karşı çileden çıkarıyordu.

Türkmen beyleri bütün bu olup bitenleri görüyordu. Bu ayrımcılığın bir an önce sonlandırılması için Şah Kulu ile padişahın görüşmesini istiyorlardı.

Şah Kulu, aşiret beylerini tekrar mağarasında topladı. Son kararı almak için onların görüşlerini öğrenmek istiyordu. Mağaranın etrafındaki yeşillik gözleri büyülemeye devam ediyordu. Bu yeşilliğe bir de ilkbahar rüzgârı karışınca ağaçların ve otların alımlı dansı, insanların içini rahatlatarak sükûnet veriyordu.

Şah Kulu herkesi görüşme alanına aldı. Onlara son olarak ne yapmak istediklerini sordu. İlk sözü alan Avşar Beyi Merdan aldı:

"Zor günler geçiriyoruz, biz Türkmenler olarak devlet tarafından ayrımcılığa tabi tutuluyoruz. Belki bu ayrımcılıktan Sultan Beyazıt'ın haberi yoktur. Pirimiz Şah Kulu, hepimiz adına gitsin Sultan Beyazıt ile görüşsün. Sorunlarımızı çözsün." Bu konuşmadan sonra bir sessizlik çöktü. Şah Kulu birilerinin konuşması için etrafına baktı. Kimseden ses çıkmayınca Şah Kulu, Kara Keçili

Aşiret Beyi Şahgeldi'ye söz verdi. Şahgeldi dizlerinin üzerine çöktü, aşiretlere hitap etti:

"Şu anda zor günlerden geçiyoruz. Şehzadeler birlerine karşı çok erken başlayan bir yarış içine girdiler. Baba Sultan Beyazıt daha sağ iken şehzadeler arasında bir kardeş kavgası başlamış durumda. Biz Türkmenler de ister istemez bundan etkileniyoruz. Şehzadeler de bizim birilerinin yanında taraf olmamızı istiyorlar. Biz taraf olmayanınca da bütün şimşekleri üzerimize çekiyoruz. Biz şehzadelerin kavgasında taraf olmayacağız. Biz pirimizin safında yer alacağız."

Hava yavaş yavaş kararıyordu. Dergâhtaki kandilleri yanmaya başladı. Kandillerin altındaki yağlar eriyince mağaraya kendine has bir yağ kokusu çöküyordu.

Şahgeldi'nin konuşmasından sonra Kızık Aşiret Beyi Mert, dizlerinin üzerine çöküp başı ile pirlerini selamladı. "Şehzadeler arasındaki kavga gittikçe kızışıyor. Biz şimdi ya bu şehzadelerden birinin yanında duracağız ya da kendi başımıza bir karar alıp Erdebil'in yanında yer alacağız," dedi.

Şah Kulu Han, başını kaldırıp sağa sola baktı. Kimse bir şey söylemiyordu. Dayanamadı, kendisi Mert'e sordu:

"Taraf olursak hangi şehzadenin yanında olmamızı istersin?" Mert, bir süre düşündükten sonra "Bence en hayırlısı şehzade Ahmet'tir," dedi.

"Peki, Ahmet'in ne özelliği var?"

"Ahmet, diğer şehzadelere göre biraz daha iyi huylu, merhametli bir insan."

"Onun yumuşak duruşu ayrımcılık yapmayacağı anlamına gelir mi?"

"Onu bilmiyorum."

"Bilmediğimiz alanlara girersek avlanırız."

"Bilmiyorum, ben kendi görüşlerimi anlatmak istedim," dedi. Bu arada Begdili Aşireti Beyi Seyit söz aldı:

"Ben de sizler gibi bu gidişattan memnun değilim. Ben derim ki, birilerine taraf olmadan önce pirimiz durumu Sultan Beyazıt'a açıklasın, eğer sorun çözülmez ise o zaman toplanıp yeni bir karar alalım."

Bu sırada kapıda bekleyen gözcü içeri girdi. Piri olan Şah Kulu'nu başı ile selamlayıp ona: "Dışarıda sizinle görüşmek isteyen atlılar var.-," dedi. Şah Kulu, "Hemen içeri alın ,"dedi. Dışarıda bekleyen atlılar atlarından inerek onları dergâh görevlilerine teslim ettiler. İçeri girdiklerinde görüşme devam ediyordu. Şah Kulu Han'ı, ellerini göğsüne koyarak selamladılar. Gelen grup adına birisi öne çıktı. Şah Kulu, ne için geldiklerini merak ediyordu. Öne çıkan kişi Şah Kulu'na hitap ederek konuştu:

"Pirim, biz bu bölgedeki tımarları elinden alınmış sipahileriz. Biz Korkuteli, Tekke bölgesindeki tımar sahipleri olarak sizlere sorunlarımızı iletmeye geldik." Şah Kulu, ne anlatacaklarını merak ediyordu çünkü bu gelen insanlar hesaptan olmayanlardandı. Ekibin başında Azim adında eski bir sipahi vardı. Azim:

"Pirim, bizim gibi onlarca tımar sahibi, sizin gibi bir âlimden kendilerine öncülük yapmanızı bekliyorlar," dedi.

Şah Kulu, başını kaldırarak sordu:

"Siz benden nasıl bir öncülük yapmamı bekliyorsunuz?"

"Biz elinde tımarın alınmış ağalar olarak zor günler geçiriyoruz. Tımarlarımız biz Türkmenlerden alındı ve para karşılığı birilerine satıldı. Şu anda parası olan tımarları satın alıyor. Devletin kimin etrafında toplandığını halen bilmiyoruz. Kardeş kavgalarını sadece uzaktan seyrederken sorumlu olduğumuz insanlara da bir şey veremiyoruz."

Şah Kulu:

"Benden ne istiyorsunuz?"

"Biz deriz ki, Sultan Beyazıt şu anda etkisiz bir padişahtır. Şehzadelerin ne yapacaklarını, nereye varacaklarını bilmiyoruz; biz sizin öncülüğünüzde, kimseye taraf olmadan devletin bozulan düzenini yeniden kurarak devleti yeniden düzenleyelim, diyoruz."

"Sizin öyle bir gücünüz var mı?"

"Var olduğunu sanıyorum."

" Bu insanları nereden temin edeceksiniz?"

"Bizim gibi yüzden fazla eski tımar sahibi, bundan gayri sizin yanınızda duracak, bunu böyle biliniz."

"Siz açıktan savaşmaktan yanasınız, öyle mi?"

"Evet, biz bu şehzadelerin her biri ile hesaplaşmak istiyoruz."

"Bizim bu Teke bölgesinin şehzadesi Korkut olmalı. Siz onunla mı hesaplaşmak istiyorsunuz?"

"Sadece Korkut değil, diğerlerini de istemiyoruz."

"Şehzadeler taht derdinde, padişah can derdinde, biz tımar sahipleri ise devlet derdindeyiz. Devletimizi kaybediyoruz. Bize öncülük ederseniz, biz bu devleti kurtarabiliriz."

"Devletin bir yere gittiği yok."

"Devlet bir yere gitmiyor ama üç şehzade, üç sancakta, başkaldırmış durumda."

"Üç bölgede de devletin ağırlığı var."

"Öyle değil işte. Teke bölgesi Şehzade Korkut'un hâkimiyetinde şu anda."

"Diğer yerler?"

"Amasya bölgesi Ahmet'in hâkimiyetinde, Trabzon bölgesi de Şehzade Selim'in kontrolüne girmiş."

"Peki Sultan Beyazıt ne yapıyor?"

"İstanbul'da oturmuş olup bitenleri çaresizce izliyor."

Şah Kulu Han, bir müddet düşünüp etrafındaki Türkmen aşiret reislerine, tımarı elinden almış Varsaklara ve Sipahilere baktıktan sonra nihayet konuştu:

"Ben üzerimdeki baskıdan anlıyorum ki Türkmen zor günler geçiriyor. Bir taraftan, kışlak ve yazlıkların aşırı vergilendirilmesi ve Türkmen'in her gittiği otlakta mallarının bir kısmının vergi olarak alınması aşiretleri zor durumda bıraktı; diğer yandan, ellerinde tımarları alınmış sipahiler de zor günler geçiriyorlar. Sipahilerin elindeki tımarların para karşılığı zenginlere satılmasını vahim bir olay addediyorum. Ben sizin bu sorunlarınızı Sultan Beyazıt'a ileteceğim. Sultana bu sorunların düzeltilmesi için yalvaracağım." Toplantı sona erdi ve herkes atlarına binerek kendi bölgelerinin yollarına düştü.

Şah Kulu Han, kalabalık dağıldıktan sonra kendi yatağının bulunduğu kısma çekildi. Ertesi gün bütün bu sorunları İstanbul'a, Sultan Beyazıt'a iletecekti. Eline bir

kâğıt kalem aldı. Görüşmede alınan kararları o kâğıda yazdı. Kâğıdı katlayıp cebine koydu.

Ertesi gün anasının hayır duasını almak için Yalımlı Köyü'ne gitti. Yalımlı Köyü kaldıkları mağara arası sığ ormanlarla kaplıydı. Gökyüzünden başka bir yer görünmüyordu. Atların geçtiği bazı yerler uçurumdu. Atların ayakları aniden kayıverse, derenin derinliklerine kadar yuvarlanacaklardı. Derelerden aşağı yuvarlanmamak için çok dikkatli at sürüyorlardı.

Dağlarda kar sesi vardı. Yamaçlarda ise keklik sesleri kar sesine karışıyordu. Kar sesi yükseklerden düşen bir şelalenin su sesi gibiydi. Yere düşen su damlaları parçalara bölünerek bembeyaz bir hal alıyorlardı. İlkbaharda karlar erimişti, yüksek yamaçlarda aşağıya doğru düştüğünde çıkan yüksek seslere keklikler cevap veriyordu. Keklik sesi Şah Kulu'nun çok sevdiği bir sesti. Babası Halife Hasan evde keklik beslerdi. Ev kekliğinin sesine yabancı değildi Şah Kulu.

Şah Kulu, bütün müritlerine avlanmayı yasaklamıştı. Herkes gibi o hayvanlar da bir can taşıyor diyordu. Bir cana kıymanın cezası Allah katında çok ağır olmalıydı. Çünkü Allah'ın verdiği canı ancak Allah alabilirdi.

Şah Kulu'nun kafası çok karışmıştı. Annesinin ziyaretinden hemen sonra İstanbul'a gidecekti. İstanbul'a onlarca sorun ile gidecekti. İstanbul sorunlarını çözemezse ne yapacaktı? Bütün bunları düşünerek annesinin ocağına yaklaşıyordu.

Yanında kendisine eşlik eden arkadaşı Atman'a döndü."Atman, bir süredir mağarada görüşmeler yapıyoruz. Yalımlı'dan sonra İstanbul'a gideceğiz. İstanbul Türkmen aşiretlerini ve Sipahilerin önerilerini ciddiye almaz ise ne olacak, bilgin var mı?" dedi. Atman bir süre düşündükten

sonra "Pirim, aşiretler gerilmişler, yay gibi olmuşlar. Eğer bu vergileri Padişahımız düzeltmez ise, bu yayın nasıl ve ne tarafa fırlayacağını inanın ben de bilmiyorum," dedi. Şah Kulu Han da aşiretlerden ve Tımar sahipleri Varsaklardan ve Sipahilerden çok etkilenmişti. Çünkü onlar da zor günler geçiriyorlardı. Şah Kulu, Atman'a dönerek kaygı ve merak dolu sorularına devam etti:

"Sence bir kırılma olur mu?"

"Bence Türkmenler saray ile hesaplaşmak istiyor."

"Hesaplaşma derken ne anlatmak istiyorsun?"

"Başkaldıracaklar; durum onu gösteriyor."

"Padişaha başkaldırmanın bedeli ağır olur."

"Görünen köy kılavuz istemiyor."

"Peki, Atman, sence padişah bu isteklere olumlu bakar mı?"

"Olumlu bakacaktır ama şu anda padişahın kim olduğu belli değil ki."

"Neden öyle düşünüyorsun? Sultan Beyazıt var ya."

"Sultan Beyazıt şu anda gücü elinde bulunduramıyor."

"Peki ya güç hangi şehzadenin elinde?"

"Onu bilmiyorum ama her üç şehzade de kendine pay çıkarıyor." Şah Kulu Han da İstanbul'dan pek umutlu değildi ama bildiklerini yoldaşı Atman'a onaylatmak istiyordu. Atman İstanbul'da olup bitenleri yakinen takip ediyordu.

Hava kararmak üzereydi. Hava kararmadan Yalımlı'ya varmaları gerekiyordu. Karanlıkta ormanda yürümek zordu.

Şah Kulu Han, başını kaldırıp gökyüzüne uzun uzun bakmaya başladı. Gökte bir turna sürüsü geçiyordu. Onları uzun uzun izledikten sonra yoldaşı ile yeniden sohbete başladı

"İnsanlar arasındaki kin, nefret ve birbirlerini öldürme hırsı hayvanlar âleminde yoktur. Hayvanlar birbirlerinin etini yerler ama katliam yapmazlar. Birbirlerini katletme girişimi ve eylemi, sadece insanlara özgüdür. Onun için canlılar arasında en tehlikeli olanı insandır," Atman hiç düşünmeden ekledi:

"Her hayvan, yediği yemden sonra doyar. Fazla kan dökmez. İnsan denilen şey hiç doymak bilmiyor. Bakın şu şehzadelere, ellerinde dünyanın mülkü var ama yetmiyor."

"Ne istiyorlar peki?"

"Devletin tamamını istiyorlar."

"Korkut bu kavganın dışında mı?"

"Korkut, Teke Sancağı'nı az buldu, Saruhan'ı da kendi mıntıkasının içine aldı. Bu defa İstanbul'a yakın olmak istedi ki, babası ölünce ilk önce o İstanbul'a varabilsin ve padişahlığını ilan edebilsin. Bunun için Saruhan'a yerleşti."

"Babası ne dedi?"

"Babası durumu öğrenince onu tekrar Teke'ye gönderdi. O da buna itiraz etti, Çerkezlerin ve Arapların desteğini almak için Mısır'a gitti. Babası da bu gidişe çok bozuldu."

"Peki ya Selim ne durumda?"

"Şehzade Selim daha öfkeli görünüyor. Trabzon Sancağı İstanbul'a uzak diye isyan ediyormuş. Oğlu Süleyman'ı yakınına aldırdı. Ama o da Ahmet'ten çok tedirgin oluyormuş.""Ahmet'ten neden tedirgin oluyor?"

"Babası, benden sonra Ahmet padişah olsun demiş. Bu da Şehzade Selim'i çok rahatsız etmiş."

"Peki, bu işe Ahmet ne demiş?"

"Şehzade Ahmet, Amasya Sancağı'na vali olmuş. İstanbul'a en yakın şehzadenin şimdilik Ahmet olduğu düşünülüyormuş."

"Sultan Beyazıt eğer Ahmet olsun demiş ise, Ahmet bize padişah olur."Şah Kulu Han'ın kafasını en çok, görüşmelere katılan tımar sahipleri olan Sipahiler karıştırmışlardı. Hiç hesapta yokken oraya birçok sorun ile gelmişlerdi. Hem de çok hırslı görünüyorlardı. Şah Kulu uzun süre dışarıda olduğu için bunların sebeplerini bilmiyordu. Atman bunların sebeplerini çok iyi biliyordu. Şah Kulu o merakını da gidermek için, Atman'a sordu:

"Tımarlı Sipahiler neden bu kadar kızgınlar?"

"Türkmen'in elindeki tımarlar birer birer alındı. Türkmen tımar sahipleri tımarlarına el konduğunda mülksüzleşti."

Türkmen'in elinden alınan tımarlar kime verildi?"

"Tımarlar para karşılığı satıldı."

"Kime satıldı?"

"Tımar almak için kahraman olmaya gerek yok, mal gerek yalnızca,akçe gerek. Türkmen'de bunların hiçbiri yok. Parayı kim verir ise tımarlar onlara satıldı."

"Peki tımarları kim satın aldı?"

"Bezirgânoğulları, Kadıoğulları, nerede bir mütevelli oğulları varsa tımarlar onlara satıldı."

"Başka kime sattılar?"

"Padişahın ne kadar aşçısı, seyisi, mehteri varsa, hepsi ehli tımar oldu."

"Tımarlı sipahilerin öfkesi boşuna değilmiş."

"Boşuna olur mu? Türkmen tümden mülksüzleşti."

"Padişahın çevresi ve bezirgân takımı bu işten nemalanmışsa, onlar bir daha Türkmen'e bu mülkü vermezler."

"Sarayı elinde tutan devşirme takımı, Türkmen'e nefes aldırmıyor. Padişah da Türkmen'i değil bu devşirme takımını destekliyor."

"Bu durum bütün Osmanlı mülkünde yapılmış ise durum vahim demektir."

"Bak, bu insanlar bu konuda şiir yazmış, türkü yapmış her yerde söylüyorlar.:

"Yiğidi tamamen görevden aldılar,

Arzu geçidini yol eylediler.

Kılıçları bilmeyenler asker oldu.

Çürük ve kötü, yiğit yerine geçti.

Boşluk orduyu kapladı,

Yiğit, sıçan ve tavşana benzedi.

Her boşalan tımar açık artırmaya çıkarıldı.

Adalet ve lütfun gözü hasta oldu."

"Şiirler her şeyi anlatır. Sarayı kontrol eden devşirme her şeyi ele geçirmişti zaten. Geriye kalan Türkmen mülküne de böylece el konulmuş.

"Eğer Sultan Beyazıt sizi dinlemez ise, eski bildiğine devam ederse Türkmen ile Osmanlı arasında savaş çıkar. Bunu açık açık padişahımıza anlat."

" Bunu açık açık anlatmamı yanlış anlar. Onu tehdit ettiğimi zanneder. Ben ona daha münasip bir dille anlatırım."

Bir süre daha yürüdükten sonra Yalımlı Köyü'ne vardılar. Köylüler tarlalarda çapa ile, kazma ile iş yapıyorlardı. Şah Kulu'nun annesinin oturduğu evin önüne geldiler. Atlarından inerek atlarını kapının önündeki bir ağaca bağladılar. Annesi onları kapıda karşıladı. Oğluna sarılarak onu öptü ve içeri aldı. Atman ise anne ve oğlu baş başa bırakarak kendi evine gitti.

Şah Kulu, annesi ile derin bir sohbete daldı. Gelmişten geçmişten konuştular. Annesine, yakında halkın taleplerini görüşmek üzere İstanbul'a gideceğini söyledi. Annesi ona:

"İstanbul mu, o da nerede çıktı?" dedi.

Şah Kulu Han:" Görüşmelerde böyle bir karara varıldı. Ben de varılan neticeyi Sultan Beyazıt'a iletmekle yükümlüyüm."

"Osmanlı zaptiyesi geçen gün benim evimi bastı, seni arıyorlar. Sakın ola ki böyle yanlış bir iş yapmayasın."

"Beni neden arayacaklar ki anne?"

"Sen Türkmen Beyleri ile gizli toplantılar yapıyormuşsun."

"Gizli değil anne, biz açıkta toplanıyoruz. Gizlenecek hiçbir şey yok ki."

"Baban zamanında tekkeye verilen yardımı kesmişler. Seni de Erdebil'deki şahın adamı olarak görüyorlarmış. Ona göre ayağını denk al.

"Bunları sana kim söyledi anne?"

"Bunları bana Şehzade Korkut'un Subaşı'sı Hasan Bey söyledi."

"Hasan Bey, sana bunları mı söyledi?"

"Evet, bana bunları söyledi. Aslında kendisi kötü adam değil ama ne yapsın o da emir kulu."

"Ben bunları bilmiyordum anne."

"Siz Döşeme Derbendi, denilen yerde hiç görüşme yaptınız mı?"

"Evet, yaptık."

" Görüşmeye Tekeli Sipahiler de katıldılar mı?"

"Evet, ellerinden tımarları alınan sipahiler katıldılar."

"Bu sipahiler arasında, Çakıroğulları, Kızıloğlu, Göleoğlu, Dede Alisi ve Hızıroğulları var mıydı?"

"Evet, vardı da sen bunları nereden biliyorsun?"

"Bana bütün bunları Subaşı Hasan söyledi. Şimdi onları da arıyorlarmış."

"Durum böyle mi şimdi?"

"Evet, böyle."

"O zaman hiç hoş değil."

"Evet, oğlum, sen hiç İstanbullara gitme. Seni yolda avlarlar."

"Ben kime ne yaptım ki beni avlasınlar ana?"

"Kimin ne yaptığına bakmıyorlar oğlum. Sen insanların uğradığı haksızlığa karşı çıktın. Bundan daha büyük suç olur mu?"

"İnsana ve insanlığa sahip çıkmak suç ise ben bu suçu işlemeye devam edeceğim anne."

"Aman dikkatli ol oğlum. Kendine çok dikkat et. Bunların ne yapacakları belli olmaz."

"Anne ben kimseye bir şey yapmadım ki kendimi bunlardan koruyayım."

"Bunlar birdenbire Türkmen'e düşman oldular. Daha önce babana Halife Hasan diyorlardı. Ona yardım ediyorlardı. Şimdi ise her şeyi kestiler. Yardım filan vermiyorlar. Babana artık Halife Hasan demiyorlar."

"Peki, ne diyorlar?"

"Karabıyık diyorlar."

"Ben bunları bilmiyordum, anne."

"Sen daha bu topraklara yeni geldin."

"Evet, yeni geldim ama ben bu topraklarda doğup büyüdüm."

"Senden sonra bir Türkmen düşmanlığı başladı, nereden icap ettiyse bilmiyorum. Oğlum, bir de seni Erdebil ile suçluyorlar."

"Ne Erdebil'i?"

"Öyle dedi Subaşı Hasan."

"Ne alakası var Erdebil'in?"

"Orada bir şah varmış."

"Evet, Şah İsmail var."

"İşte o Osmanlı mülküne göz dikmiş diyorlar."

"Bunu da mı Subaşı Hasan söyledi anne?"

"Evet, oğlum, Subaşı Hasan söyledi."

"Sen Erdebil'de onun dergâhında kalmışsın. O da bizim gibi Türkmen imiş. Türkmenleri kendi etrafında toplamaya çalışıyormuş. Padişah Hazretleri ondan çok rahatsız oluyormuş."

"Ana, Şah bizim için çok değerli biri ama onun Osmanlı mülkünde gözü yok. Onun derdi ona yetiyor zaten."

"Bilmiyorum oğlum, Şah deyince akılları karışıyor bunların."

"Ana, bizim Türkmenlerin piridir Şah. Şah bazen Ali'dir, bazen Hüseyin'dir, bazen Cüneyt, bazen Haydar, bazen İsmail olur. Bazen de Şah Kulu olur. Şah, Peygamberimizin Ehlibeyt'idir. Neden Ehlibeyt'ten rahatsız olurlar, anlamıyorum."

"Türkmen'e o kadar çok kötülük yaptılar ki bunlar oğlum, birilerinin Türkmen'e sahip çıkmasından korkuyorlar."

"Kim bunlar anne?"

"Kim olacak oğlum, saray devşirmeleri."

"Ana, Şah İsmail'i bilirim. Onun böyle bir derdi yok. Onun derdi onun başından aşmış zaten."

"Sen onu onlara anlatamazsın oğlum."

"Şah İsmail deyişlerinin çoğunda, Muhammed ve Ali ve Fatma Anamızdan bahseder. Böyle bir insana ancak Ehlibeyt aşığı denir. Bir Ehlibeyt aşığının da Osmanlı mülkü ile bir sorunu olmaz."

"Bu adamlar ona düşman olmuşlar. Sebebini ben de bilmiyorum."

"Şah İsmail, Hatayi mahlasını taşır. Bir şirinde Fatma Anamız için şöyle der:

Dost!
Kerbela Çölünden Fatma Anamız gelmiş
Bakın da Fatma Anamız darda mı darda
Ondaki kalb müsahip kalbi
Bakın da Fatma Anamız darda mı darda

Dost!
Bakın da Fatma Anamızın işine işine
Ulu kuşlar da yuva yapmış başına
İkide bir değirmen çevirir gözyaşında
Bakın da Fatma Anamız darda mı darda

Dost!

Hasan ile Hüseyin o anadan doğdu

Onların kalbine de söz anamız girdi

Orası da çay çimen doldu doldu

Bakın da Fatma Anamız darda mı darda

Dost!

Ey du Şah Hatayım geldi dediler

Tercümen gezip de Tecel'le dönenler

Ali Haydar Abdas'da diyenler

Bakın da Fatma Anamız darda mı darda.

Bunlar Fatma Anamızın içine akıttığı gözyaşlarından anlamazlar ana. Bunlar Hz. Hasan'ı da, Hz. Hüseyin'i de fazla bilmezler. Onların katledilmesi bunları fazla ilgilendirmiyor ana"

Şah Kulu Han, bu yeni gelişmeleri ilk defa duyuyordu. Osmanlı Devleti'nin Teke Valisi Şehzade Korkut'un kendisi hakkında iyi şeyler düşünmediğini anasından öğrenmişti. Şehzade Korkut'un, onu yakalayıp yargılamak için her şeyi yapacağı artık belli olmuştu. Bütün bu olumsuzluklara rağmen İstanbul'a gidip Sultan Beyazıt ile görüşmenin bir anlamı yoktu. Çünkü onun hakkında bir karar verilmişti. Bu karar ile onu her an yakalayıp zindana atabilirlerdi.

Şah Kulu Han, annesinden müsaade isteyip yoldaşı Atman'ın yanına gitti. Atman evde oturmuş dinleniyordu. Atman Şah Kulu'nu görünce hemen toparlanarak ayağa kalktı. Şah Kulu oturduktan sonra o da onun alt tarafına oturdu.

Şah Kulu, anasının kendisine anlattıklarını yoldaşına da anlattı:"Hemen bütün çevre Türkmen aşiretleri ve elinde tımarı alınmış sipahileri toplantıya çağıralım".

Atman, Şah Kulu'nun anlattıkları karşısında şaşkına dönmüştü. Açıkça bu Türkmen'e savaş ilanı demekti. Atman bir süre Şah Kulu'nun gözlerine baktı."Ne diyeceğimi bilmiyorum, pirim. Ne yapmamız gerekiyorsa hemen onu yapalım," dedi.

Şah Kulu: "Benim dergâha gitmem yanlış olur. Onlar her an dergâhı basabilirler. Onun için çok dikkatli olmamız gerekiyor."

Atman:"Ne gerekiyorsa ben yaparım pirim."

Şah Kulu:"Sen dergâha git, oradaki velilere haber ver. Herkes dikkatli olsun."

Atman:"Dikkatli olmak yetiyor mu?"

Şah Kulu: "Elbette yetmiyor, adamlar açıktan Türkmen'e savaş ilan etmişler."

Atman: "O zaman oyunun kurallarına göre hareket etmek gerekmiyor mu?"

Şah Kulu: "Elbette oyunun kurallarına göre hareket etmek gerek."

Atman: "Bu savaş sadece bizim dergâhımıza karşı açılmıyor. Bu savaş Türkmen'in yaylasına, kışlağına ve Türkmen'in töresine karşı veriliyor."

Şah Kulu: "O zaman ne yapmalı?"

Atman:"Aşiretleri ve tımarları ellerinden alınmış sipahi Türkmenleri bir araya toplayıp onlara danışılmalı."

Şah Kulu:"O zaman sen dergâha gidersen, birkaç tane veliyi görevlendir ve bu işi bitirsinler."

Atman:"Ne dememi istiyorsun?"

Şah Kulu:"Aşiretleri ve Sipahileri haftaya cuma günü burada yani senin evinde toplantıya çağırsınlar."

Atman:"Hangi aşiretleri çağırsınlar?"

Şah Kulu:"Bütün Türkmen aşiretlerini ve tımarlarına el konulmuş sipahilerin tamamını çağırsınlar."

Atman: "Tamam, pirim, sen bizde kal. Sakın kendi evine gitme. Ben gideceğim dergâhta bütün velileri bilgilendireceğim."

Şah Kulu: "Dergâhta fazla kimse kalmasın."

Atman: Tamam, onlara tembih edeceğim."

Atman atına binerek dergâha doğru ilerlemeye başladı. Şehzade Korkut, onlara karşı savaş ilan etmişti. Türkmen aşiretlerinin derhâl toplanması ve ne yapılması gerekiyorsa onun bir an evvel yapılması gerekiyordu. Atman velileri seferber edip aşiretleri toplamaya çalışacaktı.

Atın ayak sesleri bir vadiyi çınlatıyordu. Atman'ın bir an önce gidip velileri seferber etmesi gerekiyordu. Kapıda bekleyen nöbetçiler Atman'ın geldiğini görünce mağaranın önündeki kapıyı açtılar. Atman mağaranın bahçesinde atından indi."Arkadaşların hepsi de içeri gelsinler," dedi. Mağarada görevli olan bütün veliler içerideki yerlerini alarak toplandılar. Atman onlara durumu anlattı ve herkesin derhâl burayı boşaltıp aşiretleri cuma günkü görüşmeye çağırmasını söyledi.

Bütün veliler Otman'ın söylediklerini sessizce dinlediler. Atman'ın konuşması bittikten sonra birkaç kişi dergâhta nöbetçi olarak kaldı. Diğerleri ise aşiret reislerini ve tımarlarına en konulmuş sipahileri, cuma günü yapılacak olan toplantıya çağırmak üzere köylere dağıldılar.

Bir hafta sonu bütün Türkmen Aşiretleri ve tımarları ellerinden alınmış Türkmen Sipahiler Atman'ın evinde bir araya geldiler. Bütün gelişmeleri enine boyuna tartıştılar.

Şah Kulu, durumun vahametini açık bir dille anlattı. Tercihlerinin barıştan yana olacağını söyledi. Şehzade Korkut'un da kendilerinin üzerine gelmesi halinde ona karşı koyacaklarını söyledi.

Şah Kulu'nun anlattıklarından sonra toplantıya katılan herkes kendi düşüncelerini açıkladı. Genel kanı barıştan yana olmaktı. Ama Şehzade Korkut bunu istismar ederse de ona cevap verilecekti.

Bu konuşmalardan sonra kuvvet tespiti yapıldı. Aşiretler ve Sipahiler ellerinde bulundurdukları kuvvetleri açıkladılar. Şah Kulu, söylenen aşiret kuvvetlerini topladı. Eli kılıç tutabilecek olan on bin civan tespiti yapıldıktan sonra toplantıya son verildi.

6. BÖLÜM

Âdem oldum geldim Âdem içine
Nasîb olmaz dürlü candan içeru
Zenbûr olub kândan kâna geçerken
Bir kâna uğradım kândan içeru

Kardaş gel erkâna bu erkân değil
Oynatma atını bu meydân değil
Süleyman'dan esen Süleyman değil
Süleyman var Süleyman'dan içeru

İrfân meclisinde irfân almışam
Lâ'l-i Bedahşan'dan mercân almışam
Bin cânı verüben bir cân almışam
Ol cânı saklaram candan içeru

Hatâyî Sultân'ın nutkunu hakla
Ne dileğin varsa kendinde yokla
Mürşidin pendini iyice sakla
Damardan ilikten kandan içeru

Şah Hatayi

Şehzadeler arasındaki taht kavgası, çatışmaya dönüşüyor.

Hünkârın tahtı sallanmaya başlamıştı. Şehzadelerin sayısı dörtten üçe düşmüştü. Her üç şehzade arasında alenen taht kavgaları başlamıştı bile. Şehzadelerin sancakları arasında gel git oyunları oynanıyordu. Bu oyunlar Hünkâr tarafından sessizce ve çaresizce izleniyordu.

Şehzade Selim'in oğlunun yeni bir sancağa atanması gerekiyordu. İstanbul ricali onu Karahisar'a göndermişti. Bu atama Şehzade Selim'in hoşuna gitmemişti. Karahisar, Amasya'da bulunan Şehzade Ahmet'e daha yakındı. Şehzade Selim, oğlu Süleyman'ın kendisine yakın bir sancakta görevlendirilmesini istiyordu.

Şehzade Selim'in bu itirazını dikkate alan İstanbul Ricali, Süleyman'ı Bolu Sancağı'na tayin etti. Şehzade Ahmet bu atamadan hoşnutsuzdu.

İstanbul ile Amasya arasındaki Bolu Sancağı'na Şehzade Selim'in oğlu Süleyman atanmıştı. Bu defa Şehzade Selim, oğlu vasıtası ile İstanbul'a daha yakın olacaktı. Bu da Şehzade Ahmet'in önünün kesilmesi demekti. Şehzade Ahmet, Amasya'dan kalkıp İstanbul'a geldi. İstanbul'a

varmadan babası Sultan Beyazıt'a geldiğine dair haber saldı. Bir süre sonra saraya vardı.

Şehzade sarayda geleceğin padişahı gibi karşılandı. Babası Sultan Beyazıt kendisinden sonra Şehzade Ahmet'i işaret etse de, Şehzade Selim'in kolay kolay pes etmeye niyeti yoktu.

Osmanlı devlet geleneğinde ailenin en büyük erkek çocuğu padişah olurdu, ancak bu geleneğe fazla itibar eden yoktu.

Sultan Beyazıt'ın sağ kalan dört oğlundan birisi olan, ailenin en büyük erkek çocuğu Konya Sancağı Beyi Şehanşah, bir hastalıktan dolayı ölmüştü. Böylece ailenin en büyük erkeği Ahmet'e sıra gelmişti.

Ahmet, Bolu'da bulunan Şehzade Selim'in oğlu Süleyman'ın İstanbul'a yakın olmasından tedirgin oluyordu. İstanbul'a en yakın kendisi olmalıydı.

Şehzade Ahmet, babasına görüşme isteğini iletti. Babası da onunla görüşmeyi kabul etti. Şehzade bir süre bekledikten sonra, babasının yanına kabul edildi. Şehzade Ahmet kapıdan içeri girdikten sonra babasının karşısında eğildi. Onu başı ile selamladıktan sonra ona yaklaşıp eteğini öptü ve üç adım geri çekildikten sonra oradaki mindere oturdu. Babası, gülümseyerek söze girdi:

"Oğlum, Amasya'dan buraya kadar geldiğine göre, önemli bir meseleyi görüşmeye geldin herhalde. Söyle bakalım, nedir senin derdin?"

"Babacığım, önce sizi özledim, elinizi öpmeye geldim."

"Salt el öpmek için onca yol tepilmez ki."

"Doğru söylüyorsunuz baba, bir başka sorunum daha var."

"Nedir bu sorunun?"

"Sorunum kardeşim Selim ile alakalı."

"Ne yaptı sana Selim?"

"Bana bir şey yapmadı ama ben onun yaptığı işlerin ardında türlü oyunlar olduğu kanaatindeyim."

"Ne gibi oyunlar?"

"Babacığım, siz de bilirsiniz ki devlet geleneğimizde ailemizin en büyük erkek çocuğu, tahtın varisidir."

"Evet, bunda bir sorun yok ki."

"Ağabeyim Şehinşah Allah'tan gelen bir hastalık ile rahmetli oldu."

"Evet."

"Onun ölümünden sonra ortalık karıştı."

"Bunları ne için anlatıyorsun oğlum?"

"Biz şimdi hayatta olan üç erkek kardeşiz. Bu kardeşler arasında tahta en yakın olan sizin de işaret ettiğiniz gibi benim."

"Evet."

"Ama şimdi gel gör ki Selim, oğlunu devreye sokarak bir oyun oynamaya çalışıyor."

"Nasıl bir oyun bu?"

"Selim'in oğlu Süleyman."

"Ne olmuş Süleyman'a?"

"Selim'in oğlu Süleyman on dört yaşına basınca töremiz gereği Şebinkarahisar Sancağı'na atandı."

"Evet."

"Ancak, Selim bu atamayı beğenmedi ve Süleyman›ın İstanbul'a yakın olması için ısrar etti."

"Evet."

"Bu ısrar sonucu Süleyman, Bolu Sancağı'na atandı."

"Ne oldu, oraya atandıysa?"

"Zaten sorun da burada. Selim oğlunun İstanbul'a yakın olmasını istiyordu ve onu da başardı."

"İstanbul'a yakın olması hiçbir şey ifade etmiyor ki."

"Baba, ben onlardan tedirgin oluyorum. Hep kurnazlık yapıyorlar. Sizin beni işaret etmenizden çok huzursuzlar.

Bak babacığım, Buluğ çağına gelen şehzadelere sancak verilmesi kanunlarımızın gereğidir. Selim, oğlu Süleyman için Bolu Sancağı'nı istedi ama Şehzade Süleyman Trabzon›a bağlı Şebinkarahisar Sancak Beyliği'ne atandı. Bolu ise müstakil bir sancaktı. Sonuçta neler döndü bilmiyorum, Selim'in isteği oldu ve Şehzade Süleyman Bolu'ya nakledildi. Ben bu atamaya karşı çıktım ama ciddiye alınmadım.

"Sen neden bu atamaya karşısın, oğlum?"

"Çünkü Bolu Amasya ile İstanbul arasında bir noktadır. Bu da benim için tehlikelidir."

"Tedirgin olmana gerek yok. Töremizde böyle bir kural da yoktur. Ben ne dersem o olur. Ben, kendimden sonra seni işaret ettim. Mesele kapanmıştır."

"Ben Süleyman'ının Bolu Sancağı'ndan alınmasını istiyorum."

"Tamam, sen görevine git. Ben Süleyman'ı çok uzak bir yere tayin edeceğim."

"Nereyi düşünüyorsunuz babacığım?"

"Süleyman'ı Kefe'ye tayin edeceğim."

"Size minnettarım babacığım."

"Şimdi kalk, görevinin başına git," dedi Sultan. Ahmet ayağa kalkıp babasının eteğini öptü ve geri geri sayarak odasını terk etti. Tekrar Amasya'ya gitmek üzere yollara koyuldu. İçi rahatlamıştı. Babasından kesin padişahlık sözü almaştı. Süleyman'ın tayininin uzak bir yere alınmasını şimdiden sağlamıştı.

Kefe İstanbul'a çok uzak olmasına rağmen, direkt İstanbul'a bağlı, Kırım'da bir liman kenti idi. Kırım Hanlığı'na bağlı değildi. Kırım Hanı ise Şehzade Selim'in kayın babasıydı. Şehzade Selim, oğlu Süleyman'ın kayınbabasına yakın olmasından fazla şikâyetçi olmadı. Kırım Hanı Mengi Giray ona sahip çıktı. Mengi Giray, damadı Şehzade Selim'in yanında durarak ona destek oldu.

Hristiyanların takvimine göre sene 1511idi. Şehzade Selim, Trabzon'dan bir gemi ile Kırım'a gitti. Karadeniz, o gün çok fırtınalıydı. Karadeniz'in o azgın dalgaları arasında Kırım'a vardı. Kırım Limanı'nda onu kayınpederi Mengi Giray ile oğlu Süleyman karşıladı.

Şehzade Selim, İstanbul'a bir sefer düzenleyerek Şehzade Ahmet'in önünü kesmeyi düşünüyordu. Bütün bunları kayınpederi Kırım Hanı Mengi Giray ve oğlu Süleyman ile paylaşmak istiyordu.

Limanda görüşmeler yaptılar. Sonra kayınpederi Mengi Giray'ın odasında toplandılar. Şehzade Selim, kafasındaki düşüncelerini kayınpederine de açtı: "Babam, kendisinden sonra Ahmet'i işaret ediyor. Ahmet gelirse hiçbirimize yaşama hakkı tanımaz. Babam daha sağ iken ondan tahtı almak zorundayım."

"Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Önce Rumeli'nde bir sancak almayı düşünüyorum."

"Sonra?"

"Sonra da tahtı ele geçirmek istiyorum."

"Bunu yapacak gücün var mı?"

"Deneyeceğim."

"Bu işlerin bedeli ağır olur."

"Risksiz bir şey elde etmek mümkün mü?"

"Elbette her zaferin altında bir risk vardır."

"O zaman sen bana yardım edebilecek misin?"

"Üzerimde çok baskı var ama olsun, bunları göğüsleyeceğim."

"Sizi zorda bırakmak da istemiyorum."

"Beni zaten Şehzade Ahmet tehdit ediyor."

"Ne diyor?"

". Damadıma, yani sana yardım etmekten vazgeçmemi söylüyor. Yoksa sonun kötü olur, diyor."

"Ne demek istiyor?"

"Demek istiyor ki sen eğer damadına yardım etmekten vazgeçmezsen, padişahlığım döneminde seni süründüreceğim."

"Seni zorda bırakmak istemem."

"Hiç önemli değil."

"Ben burada senden aldığım destekle Çerkezistan'a bir sefer düzenlemiştim."

"Evet?"

"Hünkâr buna çok sinirlendi."

"Ne dedi?"

"Hemen kuvvetlerini Çerkezistan' dan çek dedi."

"Başka ne dedi?"

"Yaptığım işin çok yanlış olduğunu söyledi."

"Sen ne dedin?"

"Ben de kuvvetlerimizi geri çektiğimizi söyledim."

"Kırım senin bölgen değil; tabii ki kızar."

"Evet, Süleyman'ın belgesi, Kefe Sancağı'nda bu seferi düzenlemiştik."

"Baba yüreği; sana bir şey demedi. Başkası emirsiz

böyle bir iş yapsa idam edilir."

"Belki de doğu söylüyorsun."

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Rumeli'ne bir baskın düzenlemekte kararlıyım."

"Sefer düzenleyeceksin ama sonuçta ne kazanacaksın?"

"En azından Rumeli'de bir sancak kazanacağım."

"Çok riskli işlere giriyorsun."

"Ben padişah olmak istiyorum."

"Ama biraz fazla riskli alana giriyorsun."

"Önce babama elini öpmeye geliyorum diyeceğim. Eğer reddederse bunda ısrar edeceğim ve sonuçta İstanbul'a gireceğim."

"Sen şimdi bizden ne istiyorsun?"

"Sen ve oğlum Süleyman, emrinizdeki askerleri benim emrime vereceksiniz."

"Ondan sonra?"

"Ondan sonra gemilere binerek Edirne'ye gideceğim."

"Ondan sonra ne yapacaksın?"

"Edirne'de topladığım kuvvet ile İstanbul'a yürüyeceğim."

"İstanbul'a giremezsin."

"İstanbul'a giremesem de babamla pazarlık yapma şansım doğar."

"Bizden şimdi ne istiyorsun?"

"Sizden, emrinizdeki kuvvetleri emrime vermenizi rica ediyorum."

"Trabzon'a dönmemekte kararlı mısın?"

"Evet kararlıyım."

"Süleyman'ı ne yapacaksın?"

"Onun emrindeki kuvvetleri de emrime alacağım."

"Ondan sonra ne yapacaksın?"

"Edirne'ye doğru yola çıkacağım."

"Benim için sorun yok. Askerleri en kısa zamanda emrine vereceğim."

"Şimdi de Süleyman'a gideceğim."

Şehzade Selim, kayınpederinin yanından ayrıldıktan sonra Kefe'ye, oğlu Süleyman'ın sancağına gitti. Süleyman onu bekliyordu. Süleyman, onu sancağın girişinde karşıladı. Onu kendi evinde konuk etti. Beraber baş başa vererek baba oğul sabaha kadar konuştular. Bütün gelecekleri sultanlık için kurgulanmıştı. Selim, oğlu Süleyman'a ahvali izah etti Yakında Edirne üzerinde İstanbul'a bir sefer düzenleyeceğini söyledi. Onun için kendisinden yardım talep etmek için geldiğini söyledi. Süleyman bir ara durakladıktan sonra:

"Dedem Sultan Beyazıt'ın, böyle bir hareketi kabulleneceğini sanmıyorum. Sonra yanlış bir iş yapmış olmayasın babacığım?" dedi.

"Ben ona elini öpmeye geldiğimi söyleyeceğim."

"Ama o senin niyetini anlar."

"Anlasa da anlamasa da ben gideceğim."

"İyi düşündün mü baba?"

"Evet, oğlum, başka şansımız yok."

"Seninle savaşırsa dedem, çok yazık olur ordularımıza."

"Kolay kolay o aşamaya gelmez. Gelirse ben hemen çözerim o işi."

"Sen daha iyisini bilirsin baba."

"Şimdi beni dinle. Kırım Hanlığı ile Kefe Sancağı bana destek verecek. Ben bu desteği Karadeniz üzerinde Edirne'ye kavuşturacağım. Sen, Kefe Sancağı Beyi olarak, bana bu desteği verecek misin?"

"Evet, bence sorun yok."

"Sağ ol sevgili oğlum."

"Sen artık Trabzon'a dönmeyecek misin?"

"Yok, artık Trabzon defterini kapattım."

"Baba, şu Türkmenlerin durumu ne olacak?"

"Önce şu deden Sultan Beyazıt'ın işini halledelim, sonra Türkmen için bir hâl çare düşüneceğim ."

"Türkmen her yerde başkaldırıyormuş."

"Hepsinden haberim var."

"Teke Sancağı'nda Şah Kulu adlı biri çevresini çok rahatsız ediyormuş."

"Onlar bizim için tehlikeli oldular."

"Baba, Türkmen neden bizden uzaklaştı?"

"Şah İsmail adlı Safevi Tarikatı başı, bizim altımızı oymuş da bundan haberimiz olmamış."

"Şah İsmail de Türkmen ama."

"Olabilir ama Osmanlı mülküne göz dikmiş biri."

"Şah İsmail, Türkmenleri bize karşı kışkırtıyor."

"Biz şimdi bunları bir kenara bırakalım, elimizdeki işi tamamlayalım."

"Tamam babacığım."

"Sen askeri ne zaman emrime verebilirsin?"

"Ne zaman istersen."

"Kırım Han'ı derhâl dedi."

"Ben de derhâl verebilirim."

"O zaman hazırlıklara başlayın, ben birkaç güne kadar sefere çıkayım."

"Tamam, babacığım, ben şimdi askere emir vereceğim."

"Kimsenin bu işten haberi olmasın."

"Tamam, babacığım, zaten kimsenin haberi olmayacak."

"Ahmet duyar ise her şey değişebilir."

"Ahmet'e de Sultan'a da duyurmayacağız

Herkes odasına istirahate çekildi. Birkaç gün sonra yapılacak seferin hazırlıklarına başlanacaktı.

Bütün hazırlıklar kısa sürede tamamlandı. Askerlerin sayımı yapıldı. Edirne'ye doğru yola çıkacak gemiler limana yanaştı. Askerler de limanda yeni ağalarını bekliyorlardı.

Şehzade Selim, bir süre sonra limana geldi. Limanda, Kırım Hanı ve kayınbabası Mengi Giray ile Kefe Sancağı Beyi Oğlu Süleyman onu bekliyorlardı. Şehzade Selim, onları selamladıktan sonra onlardan askerleri teslim aldı. Askerler sıra ile gemiye yerleşmeye başladılar.

Bir süre sonra askerler gemiye yerleşti. Kaptan yol emri bekliyordu. Daha sonra emir verildi ve Karadeniz'in azgın suları arasında Edirne'ye doğru hareket edildi.

Hıristiyanların takvimine göre 1511 Yılının Temmuz ayıydı. Şehzade, uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Vidin'e geldi. Orada askerleri ile bir süre dinlendikten sonra Şehzade Selim, Vidin'den Edirne'ye geldi. Bu şehri işgal ettikten sonra Çorlu'ya yöneldi.

Sıcak bir ağustos günüydü. Şehzade resmen babasının tahtını işgale gelmişti. Babası Sultan Beyazıt bu harekete çok sinirlenmişti. Kan dökmeden bu sorunu çözmek istiyordu çünkü karşısında savaşacak olan kişi öz oğlu Şehzade Selim idi.

Önce onu ikna edip savaştan vazgeçirmek gerekiyordu. Bu iş için Molla Nurettin Sarıgürz'ü görevlendirerek oğlunu ikna etmeyi düşündü.

Sultan Beyazıt, Komutan Duman Ağa'yı çağırdı. Ona da Molla Nurettin Sarıgürz'ü çağırmasını söyledi. Duman Ağa hemen Molla'nın yanına giderek kendisini padişahın

çağırdığını söyledi. Molla hemen toparlanarak Sultan Beyazıt'ın odasına koştu.

Kapıda eğildi, "Hüü" dedi. Elini göğsünün üstünde bağlayarak "Beni çağırmışsınız, Hünkarım," dedi. Sultan Beyazıt:

"Gel, ben de seni bekliyordum." dedi. Molla Nurettin eğilerek padişahın eteğini öperek üç adım geri gelip oraya oturdu.

Padişah çok üzgün görünüyordu. Ona dönüp konuşmaya başladı:

"Oğlum ve Şehzadem Selim için seni çağırdım."

"Hayrola padişahım?"

"Pek de hayır sayılmayacak bir durum var."

"Ne oldu hünkârım?"

"Trabzon Sancağı Beyi olan Şehzade Selim, sancağını terk etmiş, oradan Kırım'a gelmiş."

"Ne yapacakmış Kırım'da?"

"Kırım Hanı kendisinin kayınpederi. Kefe Sancağı Beyi de kendisinin oğlu. Bunlardan aldığı destekle Rumeli'ne çıkarma yapmış."

"Rumeli sanki kâfir toprağı mı ki çıkarma yapıyor bu adam?"

"Onun hedefinde ben varım."

"Sizinle ilgili ne yapmak istiyor?"

"Bilmiyorum, birtakım hesapları vardır mutlaka."

"Siz daha hayatta iken ne hesabı olabilir ki şehzadenin?"

"İşte onu sen öğreneceksin."

"Ben nasıl öğreneceğim ki sultanım?"

"Sen onunla görüşmeye gideceksin, onun ne istediğini öğreneceksin."

"Baş üstüne sultanım.

Ben onu nereden bulacağım?"

"Ben senin yanına atlı bir heyet vereceğim. Sen bu atlı heyet ile birlikte Edirne'ye gideceksin. Bunlar Edirne'den bu tarafta bir yerde bekliyorlar. Sen onunla görüş. Onu ikna et ve geri çevir. Kefe'ye dönmesini sağla.

"Tamam, padişahım, ben hemen hazırlıklarıma başlayayım." diyen Molla, padişahın müsaadesini aldıktan sonra oradan ayrıldı.

Padişahın hazırladığı heyet ile birlikte bir süre sonra yola çıktılar. Uçsuz bucaksız bir ovadan at sırtında yürümeye başladılar. Bir süre sonra İstanbul'un dışına çıktıklarını anladılar.

Hava çok sıcaktı. Küplerde taşınan sular da artık ısınmıştı. Yol boyunca buldukları çeşmelerde sularını değiştirdiler.

Heyetin önünde giden, beyaz bayrak taşıyan bayrakçı, karşı tarafın askerlerinin göründüğünü Molla Nurettin'e bildirdi. Karşılıklı beyaz bayraklı atlılar birbirlerine yaklaştılar ve birbirlerini selamladıktan sonra tekrar üstlerine döndüler.

Artık iki heyet üyeleri birbirlerine çok yaklaşmışlardı. Bir süre sonra kimin ne istediği belli olacaktı. Ağustosun kavurucu sıcağı yolcuları bunaltmıştı.

Şehzade Selim, Molla Nurettin'i çadırın önünde karşıladı. Ona saygılarını sundu. Çadırın içi çok sıcak olduğu için yakındaki bir meşe ağacının altına bir çadır serildi ve gelen heyet o çadırın üzerinde oturdu. Kahveler içildi. Havadan sudan konuşuldu. Sonunda Molla Nurettin söze girişti:"Şehzadem, sizin şimdi Trabzon'da olmanız gerekmiyor muydu?"

"Neden Trabzon'da olayım ki?"

"Siz Trabzon Sancağı Beyi'siniz de ondan."

"Ben artık Trabzon Sancağı Beyi değilim."

"Ama siz bir şehzadesiniz."

"Evet, ben bir şehzadeyim."

"Kanun gereği, bir şehzadenin bir sancağın başında olması gerekmiyor mu?"

"Evet, ama ben şimdi Rumeli'nde bir sancağa atanmak istiyorum."

"Rumeli'nde bir sancağa atanmak için mi buradasınız?"

"Hayır, benim başka işlerim de var."

"Bakın şehzadem, ben babanız Sultan Beyazıt adına buradayım. Babanız, sizin bu tavrınızda çok rahatsız olmuş. Şimdi ne istediğinizi bana açık açık söyler misiniz?"

"Ben babamın, kendisinden sonra ağabeyim Ahmet'i padişah olarak işaret etmesini kabul etmiyorum. Babam bu kararından derhâl vazgeçmeli."

"Başka ne istiyorsunuz?"

"Edirne civarında bana yeni bir sancak vermeli."

"Bana destek veren Kırım Han'ı, kayınpederim ve Kefe Sancak Beyi oğlum Süleyman'a hiç dokunulmamalı."

"Peki, bu istekleriniz kabul edilirse emrinizdeki askerleri Rumeli'nde çekecek misiniz?"

"Evet, çekeceğim."

"Nereye?"

"Edirne'ye çekeceğim."

"Hayır, tekrar geldikleri yere çekeceksiniz."

"Nereye?"

"Kırım'a."

"Tamam, kabulümdür."

" Size, padişahımız adına on gün mühlet veriyorum."

"On gün içinde Rumeli'ni terk edeceğim."

"Askerlerinizi tekrar Kırım'a çekeceksiniz."

"Evet, Kırım'a çekeceğim."

"Ben de Sultan Beyazıt adına sizin önerdiğiniz şartları kabul ediyorum."

Toplantı sona erdi. Taraflara kahveler ikram edildi. Kahveler içildikten sonra Molla Nurettin ve arkadaşları müsaade istediler ve İstanbul'a dönmek üzere ayağa kalktılar. Atlarının heybelerindeki küplere serin sular doldurduktan sonra yollarına koyuldular.

Rumeli'nin sıcağı, İstanbul'un sıcağına hiç benzemiyordu. Buradaki sıcaklık kuru ve yakıcıydı. Güneşin en fazla etkili olduğu dönemlerden biriydi. Koruk yıldızı yakında doğacaktı. "Belki de onun sıcağıdır," diyordu Molla Nurettin.

Atlar da sıcakta terlemişlerdi. Biraz ilerledikten sonra bir derenin içinde geniş bir yeşillik alan gördüler. Biraz dinlenmek ve bir şeyler atıştırmak üzere o yeşil alana yöneldiler. Dere kenarında su içmeye gelen keklik sürüleri bunlardan rahatsız olmuş olmalılar ki, bunları görür görmez hep beraber uçmaya başladılar.

Derenin kenarında oturdular. Önce serin suları avuçlayarak içtiler. Daha sonra da ayaklarını suya koyarak serinlemeye çalıştılar.

Ondan sonra heybelerini açarak azıklarını çıkarıp çimenlerin üzerine serdiler. Hem sohbet ettiler, hem azıklarını yemeye başladılar. Karınları doyduktan sonra tekrar serin sulardan içip dinlenmeye başladılar.

Hasan Paşa, Şehzade ile yapılan anlaşmadan memnun olmamıştı. Molla Nurettin'e dönerek bu memnuniyetsizliğini dile getirdi:»Sen şimdi inandın mı Şehzade Selim'in Kırım'a döneceğine?."

"İnanmak zorundayım."

"İnşallah yaptığın anlaşmaya uyulur."

"Kuşkun mu var?"

"Evet, kuşkum var."

"Neden kuşkulanıyorsun?"

"Bir kere Ahmet senin yaptığın bu anlaşmayı tanımaz. Selim ise Kırım'a geri dönmez."

"Neye dayanarak bunları söylüyorsun?"

"Ben bu şehzadelerin ayak oyunlarını çok iyi bilirim."

"Ben, sadece aralarında bir elçiyim."

"Doğru söylüyorsun, elçiye zeval olmaz derler."

"Ben burada konuşmaları padişaha ileteceğim. Padişah bu konuda ne der bilmiyorum."

"Senin görevin buraya kadardır. Ben de bir asker olarak diyorum ki bu iş savaş meydanında sonlanacaktır."

"Gerçek mi söylüyorsun?"

"Evet, gerçek söylüyorum."

"Padişahımız fazla yaşlı değil ama şehzadeler erken post kavgasına başladılar. Bu çok da normal bir şey değil."

Padişahım da, kardeşi Cem Sultan'a birtakım ayak oyunları yaparak onu eledi, değil mi?"

"Evet, doğru söze ne demeli!"

"Ben Hasan Paşa olarak diyorum ki, Şehzade Selim Rumeli'nin dışına çıkmayacak."

"Ne istediyse verdik."

"Evet, ne istedi ise verdin, ama Ahmet bu işe ne der demedin."

"Ben sadece bir büyük olarak onu ikna etmeye çalıştım."

"Ama padişah adına konuştun."

"Evet, padişah bana bu yetkiyi verdi. " diyerek konuşmayı sonlandırıp ayağa kalktı Molla. Oradaki eşyaları toplayarak heybelere yerleştirdiler. Atlarına binerek yollarına devam ettiler.

İstanbul'a yaklaşmışlardı. Belki bir süre sonra İstanbul'da olacaklardı. İstanbul'da on günün sonundaki neticeyi bekleyeceklerdi. Şehzade Selim on gün içinde Kırım'a dönecekti. Molla Nurettin, dayanamadı, Hasan Paşa'ya sordu:

"Eğer Şehzade Selim on gün içinde bölgeyi terk etmezse padişahımızın tepkisi ne olur?"

"Askeri hareket başlar."

"Oğluna karşı mı?"

"Evet, oğluna karşı."

"Yanlış olmaz mı?"

"Padişah Hazretleri onurunu kurtarmak için askeri hareket başlatacaktır," dedi. Öğle sıcağı bastırmış, kan ter içinde kalmışlardı. En önde Molla Nurettin, onun arkasında Hasan Paşa vardı. Hasan Paşa yavaşça atını mahmuzlamaya başladı. At biraz hızlanmaya başlayınca, diğer yolcular da atlarını mahmuzlamaya başladılar. Atlar hızlanınca yolcular da serinlemeye başlamışlardı.

Bir süre yürüdükten sonra İstanbul'un konakları görünmeye başladı. İstanbul görününce atlarını biraz daha hızlandırdılar. Bir süre sonra İstanbul'a vardılar. Sarayın önünde saray görevlileri onları karşıladılar. Atları alınarak tavlaya, kendileri de padişah ile görüşmek üzere, saraya yürüdüler.

Molla Nurettin, hemen Sultan Beyazıt'ın huzuruna çıktı. Sultan Beyazıt odasında oturmuş şiir okuyordu.

Molla Nurettin'in içeri girdiğini görünce başını kaldırıp onu selamladı "Hoş geldin, Molla Efendi," dedi. Molla Nurettin eğilip eteğini öptü ve geri çekildi.

"Hoş bulduk Hünkârım," dedi.

"Gidip gördünüz mü Selim'i?"

"Evet, Hünkarım, gittim, gördüm, onunla konuştum geldim."

"Neden sancağını terk etmiş de Rumeli'ne gelmiş?"

"İstanbul'a yakın bir sancağa atanmak istiyormuş."

"Nereyi istiyormuş?"

"Semendire Eyaleti Beyi olmak istiyormuş."

"Peki, sen ne dedin?"

"Padişahım, kan dökülmesin. Ben sizin adınıza Semendire Sancağı yönetimini ona söz verdim."

"Semendire Eyalet Valiliğinin sözünü mü verdin?"

"Evet."

"Onunla yetinecek mi?"

"Bir de siz benden sonra Ahmet padişah olsun demişsiniz."

"Evet."

"Sizin adınıza onu da geri aldım."

"Ondan sonra ne olacak?"

"Ondan sonra askerlerini alıp Kırım'a dönecek."

"Ne zaman dönecek?"

"On gün içinde dönecek."

"Ya dönmez ise ne yapacağız?"

"Onu bilmiyorum Hünkârım."

"Ben bu anlaşmaya pek güvenmiyorum ama beklemekten başka şansımız da yok."

"Ben ona söylenmesi gereken her şeyi söyledim."

"Bekleyip göreceğiz." Bu konuşmadan sonra Molla Nurettin kalktı, müsaade istedi ve orayı terk etti.

Sultan Beyazıt sıcaklardan bunalmış olmalı ki balkona çıktı. Boğaz'ın sularına bir süre baktıktan sonra içeri döndü. Masasının üzerindeki kitapları karıştırmaya başladı.

Sultan, şehzadelerin başkaldırmalarından çok endişe ediyordu. Bunun bir çaresini mutlaka bulmalıydı. Acaba çocuklarına karşı çok mu yumuşak davranıyordu? İçinde yürek acısı vardı. Sekiz erkek evladından beş tanesi ölmüş, geriye üç erkek evlat kalmıştı. Bunları da fazla kırmak istemiyordu.

Şehzade Şehenşah, Konya Sancak Beyi iken yakın zamanda ölmüştü. Bir babanın evladını toprağa vermesi çok zor bir işti. Daha Şehenşah'ın acısı dinmeden Selim başkaldırmıştı. Selim'in başkaldırmasına karşı Ahmet ayaklanmıştı. İkisinin de çatışmasının dışında kalmayı beceren Korkut da taht kavgasına yavaş yavaş katılmaya başlamıştı.

Korkut'un erkek evladı yoktu. Erkek evladı olmayan birinin padişah olması Osmanlı saray geleneğinde yoktu. Korkut, oğlu olmadığı için bu yarışı baştan kaybetmişti. Geriye Ahmet ile Selim kalmıştı. Padişahlık, bu iki isim

arasında birine kısmet olacaktı. Ama o şahısın kimdi olduğu belli değildi.

Sultan Beyazıt bütün mücadelesini taht için kardeş kanı dökülmemesi için verdi. Kardeşler arasındaki bir kavga onu çok zor durumda bırakabilirdi.

Taht kavgası bütün hızı ile devam ederken Acem elinde Şah İsmail adı altında bir Türkmen devleti kurmuştu. Sasaniler arasında birliği sağlamış ve hızla büyümüştü. Safevi Tarikatından gelen bu adam ve çevresindeki devlet ricalinin tamamı Türkmen'di. Safevi Devleti'nin varlığı demek Osmanlı Devleti'nin altını oymak anlamına geliyordu. Osmanlı Türkmenlerinin hemen hemen hepsi bu Safevi Tarikatına ve onun başındaki Şah İsmail'e çok sıcak bakıyorlardı. Şah İsmail'in, Hatayi mahlası ile yazdığı şiirler Türkmenlerin dillerinden düşmüyordu. Türkmen'in, Şah İsmail'e gönülden bağlanması Sultan Beyazıt'ı çok rahatsız ediyordu.

Teke yöresinde Halife Hasan'ın oğlu olan Şah Kulu, kendi bölgesinde Türkmenleri ve tımarları ellerinden alınmış Türkmen Sipahilerini etrafında toplayıp bir savaş hazırlığı içinde olduğu duyumları alıyordu. Eğer böyle bir ayaklanma olursa kardeş kanının akmasını önlemek mümkün değildi. Diğer yandan şehzadelerin çatışması da kardeş kanı dökülmesine yönelikti. Bütün bunlar üst üste konduğunda Sultan Beyazıt çok kaygılanmaya başlamıştı. Bir an önce bütün bu sorunların üstesinden gelmek için devlet ricalini toplantıya çağırma kararı aldı. Kapı Kulu'nu çağırarak akşam gün batımından sonra sarayda devlet ricali ile toplantı yapılacağını söyledi. Kapı Kulu alınan emir gereği hemen koşup Sadrazam Hersekzade'ye, Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa'ya, haber verdi. Diğer devlet ricaline de bunlar haber verecekti. Akşam gün batımında toplantı yapılacaktı.

Sultan Beyazıt oturdu, toplantının gündemini belirledi. Toplantının birinci gündemi Şehzade Selim'in durumuydu. Şehzade Selim, Molla Nurettin'e on gün içinde Kırım'a çekileceğini söylemiş olmasına rağmen hâlen Rumeli'nden ayrılmamıştı. Ne yapılması gerektiği konusunda bu görüşmede bir neticeye varılması lazım geliyordu.

Şehzade Ahmet, kardeşi Selim'in yakın zamanda gerçekleştirdiği planlarından hoşnut değildi. Onun yanlış bir iş yapmaması için onu ikna etmek gerekiyordu.

Teke bölgesinde Şah Kulu dergâhına bağlı Türkmenlerin durumu görüşülecekti.

Teke bölgesinde, daha sonra Saruhan bölgesine atanan Korkut'un son durumu gündeme alınacaktı. Korkut'un Mısır'a gidiş sebepleri konuşulacak ve gündem böyle oluşturulacaktı. Bütün enerjisini içerideki olaylara veren Sultan Beyazıt'ın dışarıya sefer düzenlemeye vakti yoktu. Dış olaylara zaman ayıramadığı için üzgündü.

Güneş batmış, hava kararmış, ortalık biraz serinlemişti. Ağustos sıcağı ile Boğaz'daki nem, hafif bir esinti ile ortamı rahatlatmıştı. Bir süre sonra devlet ricali saraya gelmeye başladı. Sultan Beyazıt toplantı salonuna gelen misafirlerle ilgilenmeye başladı.

Toplantıya çok kişi çağrılmamıştı fakat evletin en tepesindeki yetkililerin tamamı toplantıya çağrılmıştı. Bir divan toplantısı gibiydi.

Sultan Beyazıt, toplantıya katılan devlet ricaline kahve ısmarladı. Kahveler içildikten sonra toplantıya geçildi.

Sultan görüşmeyi başlattı :

"Çoktandır Osmanlı mülkünde bir huzursuzluk var. Bu huzursuzluğun başında benim şehzadelerim var. Bir

diğer huzursuzluk yaratanlar ise Türkmenler. Ben, her zaman bu olumsuzlukları iyilik ile çözmeye çalıştım ama iyi niyetim istismar edildi. Bugün ben sizleri buraya bu sorunların nasıl çözüleceğine ve ne yapılacağını dair beraber istişare etmek maksadıyla çağırdım. Evvela Şehzade Selim'in durumunu görüşelim."

Veziriazam: Hersekzade Ahmet paşa: "Hünkârım, önce şehzadenin son durumunu açıklayın ona göre konuşalım."

Sultan Beyazıt: "Selim, hepinizin bildiği gibi Trabzon Sancağı'nın beyidir. Kırım Hanı ise kendisinin kayınpederidir. Yine Kırım yakınlarındaki Kefe sancağında ise oğlu Süleyman sancak beyidir. Selim, işini gücünü bırakmış, Kırım'a gelmiş. Kayınbabasından ve oğlunda tedarik ettiği askerlerle, Rumeli'ne gelmiş, orada bizim üzerimize sürmek üzere askeri sefere çıkmış.Ben Molla Nurettin'i kendisini ikna etmek üzere gönderdim. İkna olup on gün içinde döneceğini söylediler. On beş gün geçmesine rağmen dönmediğini öğrendim."

Molla Nurettin Sarıgürz: "Kendisi ile görüşmeye Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa ile birlikte gittim. Hünkârımın söylediklerini kendisine ilettim. Hünkârım adına konuştuğumu söyledim. Sen ve senin taraftarlarının hiçbirinin helaline bir zarar gelmeyecek dedim. Bunun karşılığında yaptığın yanlıştan vazgeç ve Kırım'a dön dedim. Kabul etti. On gün mühlet istedi. Ama şimdi anladığımız kadarıyla hâlen Edirne'ye yakın bir yerde kalıyormuş."

Hasan paşa: "Molla Nurettin ile birlikteydim. Bu hırsın bir yere varmayacağını, bunun hedefinin babasının tahtı olduğunu Molla Nurettin'e söyledim."

Molla Nurettin: "Ben onu bilemem. Benim için kendisinin ifadesi muteberdir. Arka planda ne düşündüğünü ben bilemem."

Kazasker Beğrek Paşa: "Yapan kişi bir Şehzade de olsa, sonuçta bir suç işlenmiştir. Bana göre kadı efendinin huzuruna çıkarılıp sorgu sual eylenmeli."

Nişancı Aras Paşa: "Bence bu konuda hemen bir ferman yazılıp şehzadeye iletilmelidir."

Sultan Beyazıt: "Burada benim anladığım kadarıyla, şehzadenin üzerine asker gönderilmeli anlayışı çıkmaktadır."

Kazasker Beğrek Paşa: "Ben diyorum ki, diğer şehzadelerin durumları pek iyi değil. Burada işe başlamışken kesin olarak bu şehzadeler sorununu kökten çözmemiz gerek."

Sultan Beyazıt:"Ben zaten o konuda ferman yazdım. Benden sonra saltanatı Ahmet'e bıraktım."

Vezir Azam Hersekzade: "Padişahım, benim anladığım kadarıyla Şehzade Selim, askerin gücünü ve gerçeğini görmeden çekilmeyecek. Burada çıkan sonuca göre onun üzerine asker göndermekten başka çare kalmıyor."

Sultan Beyazıt: "O zaman sözü Hasan Paşa'ya verelim. Son sözü sen söyleyeceksin Hasan Paşa."

Hasan Paşa: "Hünkârım, ben emirlerinizi bekliyorum. Bana verilen emir şehzade ile savaşmak ise ben hazırım."

"Sultan Beyazıt : "Bu konuda Nişancı Aras hemen bir ferman hazırlasın."

Nişancı Aras: "Emrin baş üstüne Hünkârım."

Hasan Paşa: "Ben hazırlıklara başlamak istiyorum. Müsaadenizi istiyorum." dedi ve toplantıyı terk etti. Onun arkasından fermanı hazırlamak üzere Nişancı çıktı. Toplantıdan iki kişi eksilmiş oldu. Sıra Türkmenlerdeki huzursuzluklara gelmişti.

Sultan Beyazıt: " Bu aralar Tekke bölgesinde, Isparta'da, Burdur'da, hatta Bursa'da bir huzursuzluk olduğuna dair duyumlar alıyorum. Bu bölgede neler olduğunu kesin olarak bilmiyorum. Ama o bölgede bir sorunun olduğuna herkes artık inanıyor. Hersekzade, buralarda ne oluyor?"

Hersekzade: "Türkmen aşiretleri yaylaklardan ve kışlaklardan alınan aşırı vergilerden muzdaripler."

"Ne diyorlar?"

"Gittikleri her yaylakta veya kışlakta koyunlarının bir kısmını vergi olarak bırakmak zorunda kalarak oradan geri döndüklerini, koyunlarını hızla kaybettiklerini söylüyorlar."

"Başka?"

"Türkmen olan tımarlı sipahilere verilen tımarları onların ellerinden alıp başkalarına vermişler."

"Kime vermişler?"

"Kim olacak, parası olan tacirlere vermişler. Türkmen'de para olmadığı için parası olan tımara sahip olmuş."

"Türkmen bu tımarlardan dolayı mı rahatsız olmuş?"

"Sadece bu değil tabii, başka sebepler de var. Ama tımarlarının ellerinden alınması onları yoksullaştırmış."

"Şah İsmail'in hiç etkisi yok mu?"

"Olmaz olur mu? Türkmen onu piri olarak görüyor."

"Yani geleceğini ona mı bağlıyor?"

"Biraz da öyle görüyor. Türkmen onu bir Mehdi olarak görüyor."

"Neden öyle görüyor, hiç araştırdın mı?"

"Şah İsmail diyormuş ki bizim devletimizde yaylakta ve kışlakta vergi alınmaz. Bu sözler de Türkmen'in hoşuna gidiyormuş." Bu karşılıklı konuşmadan sonra defterdar araya girdi:

"Padişahım, Bu tekkenin Yalımlı Köyü'nde bulunan Halife Hasan Tekkesi'ne verdiğimiz akçeleri sizin emrinizle geri çektik. Halife Hasan'ın oğlu Şah Kulu bu yardımları artık alamıyor."

Sultan Beyazıt: "Bu konuda ne düşünüyorsunuz?"

Kazasker Beğrek: "Bence, şu şehzadelerin meselesini çözmeden bunlara dokunmamak gerek."

Sultan Beyazıt: "Bunlar da en az onlar kadar tehlikeliler. Türkmen artık İran'da devlet oldu. Safevi Tarikatı etrafında toplandı. Türkmen yarın bunlardan aldığı destek ile bizden toprak ister."

Hersekzade :"Bunlara şu anda isyan etmeye cüret edemezler. Bence bunları sonra konuşalım."

Kazasker Beğrek: "Bence de bu konuyu ileride tartışalım."

Hersekzade: Bence de önce acil olanı çözelim," dedi. Sultan Beyazıt ayağa kalkıp dışarı çıktı. Arkasından Divan üyeleri de dışarı çıktılar. Böylece toplantı bitmiş oldu.

Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa, daha önceden toplantıdan çıkmış ve savaş hazırlıklarına başlamıştı. Şehzade Selim'in ne yapacağı belli olmazdı.

Hasan Paşa 15,000 kişilik bir kuvvetle yola çıkacağını padişaha iletti. Padişah da onlara yol verdi. Padişahtan yol

aldıktan sonra askerleri Rumeli'ne doğru hareket etmeye başladı. Hasan Paşa bir kır atın üzerinde yürüdü, yanında Segman Başı vardı.

İstanbul'un dışına çıktıktan sonra bir vadide dinlenip sabahlamaya karar verdiler. Vadinin ortasında süt beyazı akan bir dere vardı. Derenin etrafında salkım söğüt dalları derenin sularına çarpıyordu. Derenin çakıl taşları bir gümüş parçasını andırıyordu. Havadaki kuş sürüleri bu derenin üzerinde süzülerek uçuyorlardı.

Derenin kenarına karavana kazanları kuruldu. Aşçılar askere akşam yemeği hazırlamaya başladılar. Askerler derenin suyundan kana kana içtikten sonra çayırların üzerinde dinlenmeye başladılar.

Hasan Paşa ile Segman Başı çeşmenin gözünde avuçları ile doya doya su içtiler. Suyun üzerinde gezinen böceklere bir hayli baktıktan sonra Hasan Paşa:

"İnsanlar neden ellerindeki ile yetinmezler Sekbanbaşı?"

"İnsan ile hayvan arasında bir karşılaştırmayı bile ben yersiz buluyorum. Bütün dünyayı iki kişiye versen bu iki kişi dünyayı paylaşamaz ve sonunda savaşmak zorunda kalırlar."

"Hayvanların öyle bir sorunu yok ama."

"İnsanlar, neden birbirlerinin kanını içmeye bu kadar meraklı bilmiyorum."

"Molla Nurettin ile birlikte Şehzade Selim'in ziyaretine gitmiştim. Kendisi on gün mühlet istedi. On beş gün oldu. Hâlen orayı terk etmedi."

"Terk etmez çünkü padişah olmak istiyor."

"İlla kan dökülmesi mi lazım terk etmesi için?"

"Kim bilir, mutlaka bir düşüncesi vardır."

"Sence ne olabilir?"

"Ne olacak, babasını iyi niyetli gördü. Onunla pazarlık yapacak."

"Ne isteyebilir dersin?"

"Onu savaş meydanında söyleyecek."

"Pazarlık mı yapacak?"

"Ben öyle sanıyorum."

"Babası bir defa benden sonra Ahmet dedi. Bu işin geriye dönüşü yok."

"Selim, padişahlığı Ahmet'e vermemek için her yola başvuracak."

"Peki, bu adam neye güveniyor?"

"Yeniçeriye güveniyor."

"Yeniçeri onu destekler mi?"

"Senin haberin yok mu? tabanda büyük bir kaynama var."

"Neyin kaynaması?"

"Biz Ahmet'in padişahlığını istemezük diyorlarmış."

"Onların her istediği olacak mı?"

"Olur veya olmaz, bilmiyorum. Ama benim gördüğüm kadarıyla Şehzade Selim, Yeniçeri Ocağına güveniyor."

"Peki, Yeniçeri, Ahmet'i neden istemedi?"

"Ahmet'i zayıf buldu."

"Nasıl zayıf buldu?"

"Ahmet biraz mülayim geldi onlara."

"Daha iyi değil mi? Askerler savaşa gitmezler, kışlada yer içer keyfine bakarlar."

"Sen de bu işin içindesin. Sen de bilirsin ki Yeniçeri savaşmak ister. Ganimet toplamak ister."

"Ben de bir asker olarak diyorum ki, sultana isyan etmek, Allah'a isyan etmek kadar kötü bir şeydir. Selim yanlış yapıyor."

"Bence de öyle. Memleketin her tarafı fokur fokur kaynarken taht kavgasına düşmek çok kötü bir şey değil mi?"

"Ben dün divan toplantısındaydım. Türkmen aşiretleri Teke bölgesinde ayaklanma hazırlıkları yapıyorlarmış. Bunun üzerine bir de taht kavgası olursa çok kötü olur."

"Sence Türkmen ne istiyor?"

"Bilmiyorum, elinden alınan tımarları istedikleri söyleniyor. Yaylalara konan vergiler kaldırılsın diyorlarmış."

"Haksızlar mı?"

"Onu padişah hazretleri bilir."

"Neden, sen bilmez misin?"

"Bilmiyorum."

"Karşı tarafta bir Türkmen padişah daha var. O daha çok özgürlük vadediyor. Yazlık ve kışlakta vergi almayacağım diyor. Tımarları eski sahiplerine geri vereceğim diyor. Ehlibeyt'in yolunda gideceğim diyor. Yezit 'e lanet ediyor. Türkmen neden öz be öz bir Türkmen'in yanında yer alıp isyan etmesin?"

"Bu konuda fazla bir şey bilmiyorum Segman Başı." Hava iyice kararmıştı. Karavana yemeği dağılmaya başlamıştı. Bütün askerler karavanasını alarak bir kenarda yemeye başladılar. Hasan Paşa ve Sekbanbaşı da karavanasını alarak bir kenarda yemeye başladılar. Daha sonra nöbetçiler çevreye dağıtıldı. Askerler de uyumaya başladılar.

Sabahleyin kalkıp yollarına devam ettiler. Şehzade Selim'in Çorlu yakınlarında konakladığı biliniyordu. Çorlu düz bir ovada olduğu için göğüs göğse çatışmalara elverişli bir yerdi.

Hasan Paşa, önden gönderdiği gözcüler sayesinde Şehzade Selim'in ne yaptığını izliyordu. Şehzade ordusunu savaş düzenine sokmuş, Hasan Paşa'yı bekliyordu.

Hasan Paşa, Çorlu'ya varmadan şehzadeye haber saldı. Hiç kimsenin burnu kanamadan savaş alanının terk edilmesini buyurdu. Şehzade Selim bu teklifi geri çevirdi.

Hıristiyanların takvimine göre 3 Ağustos 1511 günü Sultan Beyazıt'ın Hasan Paşa komutasındaki ordusu Çorlu'ya vardı. Çorlu Ovası'na dağıldı.

Şehzadenin bin beş yüz kişilik kuvvetine karşı, babasının on beş bin kişilik ordusu gelmiş karşısında duruyordu. Şehzade Selim'in önünde fazla alternatif kalmamıştı. Ya savaşıp yok olacaktı, ya teslim olacaktı ya da anlaşmanın yollarını arayacaktı.

Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa'nın amacı onun ordusu ile savaşmak değildi. Hasan Paşa onu korkutup anlaşmaya zorlamaya çalışıyordu.

Çukurova denilen yerde ordular karşı karşıya gelmiş, savaş düzeni almış, savaşmak için emir bekliyorlardı. Hasan Paşa, şehzadeye haber salıp onunla görüşmek istediğini söyledi. Şehzade kabul etti.

Hasan Paşa onunla görüşmek üzere çadırına gitti. Şehzade çadırın önünde onu bekliyordu. Hasan Paşa onu başı ile selamladıktan sonra içeriye geçtiler. Hasan Paşa söze girişti:

"Şehzadem, bana verilen emir seni bu topraklardan çıkarmaktan ibarettir. İster bunu iyilikle yaparsın, istersen savaşarak yaparsın. Ama benim görevim seni Rumeli'nden çıkarmaktır."

"Nasıl yapacaksın?"

"Ona sen karar vereceksin."

"Ben çıkmazsam ne olacak?"

"Seni zorla çıkarmaya çalışacağım."

"Bunun savaşmaktan başka yolu yok mu?"

"Olmaz olur mu, mutlaka vardır."

"O zaman savaşmadan bu işi çözelim."

"Ona sen karar vereceksin."

"Ben şu anda bin beş yüz kişi ile gelmişim. Bunun bir karşılığı olmalı."

"Savaşmadan buradan çıkarsanız padişahımız sizin canınızı bağışlayacak ."

"Ben savaşmaktan hiç çekinmeyeceğim. Tek başıma da kalsam savaşacağım."

"O sizin sorununuz Şehzadem."

"Ama siz savaşmaktan başka bütün yolları tıkıyorsunuz."

"Ben padişahımızın emirlerini uyguluyorum."

"Ben sizinle bir anlaşma yapmak istiyorum."

"Ben ancak sizin önerilerinizi padişaha götürebilirim."

"Sen yetkili değil misin?"

"Benim yetkim içindeki sorunları ben çözerim. Beni aşarsa padişahıma götürmek zorundayım."

"Gel seninle anlaşalım Hasan Paşa."

"Dinliyorum, Şehzadem."

"Ben, babamın benden sonra Ahmet'in padişah olacağı yönündeki vasiyetinden çok rahatsızım. Babam önce bunu kaldıracak."

Rumeli'nde bana bir sancak verecek ve bu sancağa benim istediğim birisi atanacak."

"Sen çok şey istiyorsun şehzadem."

"Çok şey istemiyorum."

"Sen doğrudan doğruya babamdan sonra ben padişah olacağım diyorsun, ama dolaylı yoldan söylüyorsun."

"Ben öyle bir şey söylemiyorum. Ben Osmanlı mülkünde dirlik ve düzen istiyorum."

"Sen Rumeli'nde neden sancak istiyorsun?"

"Benim de İstanbul'a yakın bir sancağım olsun istiyorum."

"Bak Şehzadem, Trabzon Sancağı sende. Kırım Hanlığı sende. Kefe Sancağı sende. Daha Allah'tan ne istiyorsun?"

"Kırım Hanlığı kayınpederin, benim değil."

"Kayınpeder bak sana asker verip seni buralara göndermiş."

"O benim hakkım."

"Ahmet meselesine gelince, baban öyle bir söz verdi. Sözünü geri alır mı, bilmiyorum."

"Babam bu yanlıştan mutlaka dönmeli."

"Dönmez ise savaşacak mısın?"

"O zamanın koşulları her şeyi belirler."

"Ben senin bu önerilerini babana ileteceğim."

"Çok şey istemediğimi söylersin."

"Baban senin bu çıkışından hoşnut değil."

"Neden?"

"Ordu kurmuş savaşa gelmişsin, bu işin nedeni var mı?"

"Ben bana ait olanları ondan talep etmeye geldim."

"Daha önce de siz onu rahatsız etmiştiniz."

"Ne zaman?"

"Kırım Hanlığı'ndan aldığınız askerlerle Çerkezlere saldırmıştınız. Bundan da çok rahatsız olmuştu."

"Babam o zaman haber saldı, geri çekildim."

"Geri çekildin ama kendi başına yaptığın bu işler onu rahatsız etti."

"Ben kimseyi rahatsız edecek bir şey yapmadım. Ben Ahmet'e yapılan ayrıcalığın önünü kesmeye çalıştım."

"Korkut'u hesaba katmıyor musun?"

"Korkut padişah olamaz, boşuna kendini yoruyor."

"Neden olmasın, o da sizin ağabeyiniz değil mi?"

"Olabilir ama o olmaz."

"Neden?"

"Çünkü onun erkek çocuğu yok."

"Padişah olabilmek için önce oğlun mu olması gerekir?"

"Her zaman bu iş böyle olmamış mı?"

"Haklısın."

"Senin son isteğin Ahmet mi?"

"Hayır, sadece Ahmet değil."

"Başka ne var?"

"Rumeli'nde bir de sancak beyliği istiyorum."

"Ben bunları padişaha ileteceğim."

"Ben de senin cevabını burada bekleyeceğim."

"Bana müsaade."

"Haydi, güle güle."

Birkaç güne kadar sana dönerim." diyen Hasan Paşa, oradan ayrılarak işe koyuldu. Arkadaşları ile bir durum değerlendirmesi yaptı. Daha sonra Şehzade Selim'in taleplerini bir kâğıda yazıldı. Kâğıda yazılan bu talepler atlı bir posta ile İstanbul'a gönderildi.

İstanbul'a at sırtında gelen asker, doğru saraya gitti. Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa'nın mektubunu padişaha götürdü. Saray kapıcıları atını alarak uygun bir tavlaya bağladılar. Postacıyı alıp padişahın huzuruna çıkardılar. Postacı elindeki mektubu padişaha uzattı. Padişah mektubu açıp okudu. Okuduktan sonra bir süre mektuba dikkatlice baktı, inceledi ve alıp kenarına koydu. Bir süre düşündükten sonra, kapıcıya Sadrazam Hersekzade'yi çağırmasını söyledi.

Bir süre sonra Herzekzade'nin geldiği söylendi.

"Onu içeri alın," dedi. Hersakzade eğildi ve onun eşiğini öptükten sonra destur istedi. Padişah ona oturmasını söyleyince orada bir kenara oturdu.

Padişah ona Şehzade Selim'den gelen talepleri okudu. Hersekzade onu dikkatle dinledi. Padişah ona fikrini sordu:

"Bu konuda ne düşünüyorsun?" Sadrazam ne diyeceğini bilemedi çünkü o, dolaylı yoldan padişahın tahtını istiyordu. Başını bir süre eğdikten sonra fikrini izah etti:

"Padişahım, Şehzade Selim'in söylediklerini doğru bulmuyorum."

"Neden doğru bulmuyorsun?"

"Çünkü sizin yetkilerinizi elinizden alıyor ve kendisi o yetkileri kullanıyor."

"Başka?"

"Rumeli'nde sancak istemesi de aynı amaçlı bir talep."

"Neden?"

"Çünkü kendisi Trabzon'daydı ve İstanbul'a uzaktı. Şimdi ise İstanbul'a yakın bir yerde bulunarak sizin ölümünüzü beklemek istiyor. Ölüm anında hemen tahtı işgal etmek istiyor."

"Peki, ne yapmak lazım?"

"Ona siz karar vereceksiniz."

"Peki, sen ne düşünüyorsun?"

"Bence bu kararın sonuçları çok ağır olur."

"Ben de öyle düşünüyorum."

"Padişahım, oğlunuzla savaşmayı göze alacaksınız ya da onun taleplerini kabul edeceksiniz."

"Ben diyorum ki önce bunu Rumeli'nde dışarıya çıkaralım ki ortam biraz durulsun."

"Nasıl durulacak ki?"

"Ahmet, bunun bu çıkışlarına çok kızmakta."

"Haklı olduğu için kızmakta."

"Evet."

"Korkut da var, ondan önce Korkut geliyor."

"Evet, Korkut'u hiç hesaba katmıyor."

"Neden?"

"Çünkü onun oğlu yokmuş. Oğlu olmayandan padişah olmazmış."

"Biraz da doğru söylüyor. Bizim devlet geleneğimizde böyle bir durum vardır, hünkârım."

"Neyse, konuya geçelim. Şimdi ben bu adama nasıl bir cevap vereyim?"

"Padişahım, işin ucundaki adam oğlunuz. Her ne kadar kan dökmeye eğilimli ise de siz onu fazla ciddiye almayın. Ahmet için söylediklerini geçiştirin."

"Peki ya Rumeli'ndeki sancak ne olacak?"

"Orada da küçük bir alanı ona bırakın, ama kendisi değil, bir adamı oraya sancak beyi olarak atansın."

"Tamam, sadrazam, o zaman sen kalk masanın başına bunları bir kâğıda yaz. Hemen gönderelim."

Sadrazam Hersekzade, masanın başına geçti. Kuş tüyünden yapılmış olan diviti mürekkebe batırdı. "Padişahtan sonra Ahmet'in padişah olması geçici olarak kaldırılmıştır".

"Semendere eyaleti, Vidin, Alacahisar arazileri Şehzade Selim'in emrine verildi." cümlesini yazdıktan sonra padişaha okudu. Daha sonra yazılan bu ferman nişancıya gönderildi. Nişancı onu mühürledikten sonra mektup tekrar postacıya verilerek Çorlu'ya gönderildi.

Postacı mektubu aldıktan sonra atına bindi ve Çorlu'ya doğru yola çıktı. Atını hep dörtnala sürerek, süratle Çorlu'ya doğru yol almaya başladı.

Postacı, uzun ve hızlı bir at koşturmadan sonra Hasan Paşa'nın huzuruna vardı. Hasan Paşa dört gözle onu bekliyordu. Postacı atından inip paşayı selamladıktan sonra ona elindeki fermanı verdi.

Hasan Paşa fermanı açtıktan sonra hemen okudu. Ferman kendi talepleri doğrultusunda hazırlanmıştı. Sonuçlarını tartışmak için sekbanbaşını çağırdı. Sekbanbaşı çadıra girip Hasan Paşa'yı selamladı.

Hasan Paşa, İstanbul'dan gelen fermanı ona okudu."-Bu fermanı bugün Şehzade Selim'e takdim edeceğim", dedi.

Sekbanbaşı :"Bence uygundur."

Hasan Paşa :"Ne zaman götürelim?"

"Hemen şimdi."

"Peki ya bu şehzade buraları terk edip gitmez ise ne yapacağız?"

"Biz onun gidişini bekleyeceğiz."

"O zaman şart koşalım, biz buradayken sen burayı terk edeceksin, diyelim."

"Tamam, öyle diyelim". Şehzade Selim'e haber saldılar. Uygun olup olmadığını sordular. Şehzade uygun olduğunu, gelebileceklerini söyledi.

Şehzade Selim çadırında sabırsızlıkla onların gelmesini bekliyordu. Yerinde oturamıyordu. Kâh kalkıp çadırın içinde dolaşıyor, kâh dışarıya çıkıp etrafta dolaşıyordu.

Bir süre sonra Rumeli Beylerbeyi Hasan Paşa ile sekbanbaşı görünmeye başladı. Şehzade onları çadırın kapısının önünde beklemeye başladı.

Hasan Paşa önde, sekbanbaşı arkada çadırın önüne geldi ve Şehzade Selim'i selamladılar. Şehzade Selim onları hemen içeri aldı. Kısa bir konuşmadan sonra konuya girdiler.

Hasan Paşa, İstanbul'dan bekledikleri fermanın geldiğini, fermanın kendisi ile konuştukları gibi hazırlandığını ona hatırlattıktan sonra, fermanı ona uzattı. Şehzade Selim fermanı çıkarıp okuduktan sonra bazı ayrıntılara takılmasına rağmen genelde olumlu buldu. Fermanı kenarındaki sedirin üzerine koydu. Hasan Paşa dayanamayarak sordu:

"Nasıl buldunuz hünkârımızın fermanını?"

"Sizinle konuştuğumuz gibi hazırlanmış."

"Evet, ben sizinle görüştüklerimi ona ilettim."

"Ayrıntılarda biraz sorun var."

"Nasıl sorunlar var?"

"Şehzade Ahmet'in veliahtlığı geçici bir süre için askıya alınmış."

"Geçici olmak zorunda çünkü kalıcı olmaz. Padişah bu, sonunda birini yerine işaret edecek."

"İşaret edeceği kişi yine Ahmet olur herhalde."

"Onu kimse bilemez. O günün şartları bilir."

"Babam hep Ahmet'ten yana olmuştur."

"Şimdilik öyle bir şey yok."

"Evet, şimdilik böyle bir tehlike yoktur. Ama bana Rumeli'nde bırakılan sancak da çok az bir toprağı kapsıyor."

"Az mı dedeniz Şehzadem?"

"Evet, az buluyorum."

"Siz koskoca Osmanlı mülkünün sahibisiniz. Rumeli'nde babanız sağlığında size Semendere Eyaleti bırakmış. Ben bu kadarını da beklemiyordum."

"Oraya bir sancak beyi atayacaksın diyor."

"Evet, siz orada kalmayacaksınız. Bir adamınızı oraya atayacaksınız."

"Benden neden rahatsız oluyor, onu da bilmiyorum."

"O sizin sorununuz."

"Evet, o bizim sorunumuz."

"Şehzadem, hemen burayı terk etmek zorundasınız."

"Evet, ferman da öyle söylüyor."

"Gidecek misiniz?"

"Evet, gideceğim."

"Ne zaman gideceksiniz?"

"Hazırlıklarım biterse gideceğim."

"Hazırlıklarınıza hemen başlamalısınız zira sizi ben yolcu etmek zorundayım."

"Neden öyle düşünüyorsun?"

"Bana verilen emir, sizin ve askerlerinizin gemiye bi-

nip Rumeli'ni terk etmeden ayrılamayacağım yönünde."

"Tamam, hemen başlayalım hazırlıklara."

Şehzade Selim Semendire'ye bir sancak beyi atadıktan sonra askerini Edirne'ye çekti. Edirne'deki görevlilere görevlerini taksim ettikten sonra Bulgaristan'a çekildi.

Bulgaristan'da bir süre kaldıktan sonra Kefe'ye gitmekten vazgeçerek yönünü Edirne'ye çevirdi. Edirne önlerinde bekleyen Hasan Paşa durumu Padişah Sultan Beyazıt'a bildirdi. Sultan Beyazıt emrindeki başka bir ordu ile Hasan Paşa'nın yardımına koştu. Edirne önlerinde beklemeye başladılar.

Şehzade Selim orduları ile Edirne'yi bastı. Edirne Mahpushanesi'ndekileri serbest bıraktı. Edirne bölgesinde, kendi hizmetinde olan kişileri hâkim bölgelere atadı.

Şehzade Selim yönünü İstanbul'a çevirdi. Çorlu önlerinde kendini bekleyen babasının orduları ile karşı karşıya geldi. İki ordu arasındaki çatışmalar çok çetin geçti.

Şehzade Selim burada iki bin asker kaybederek geri çekildi.

"İkinci Beyazıt da tahtına karşı yapılabilecek bir darbe endişesi ile savaş meydanından ayrılıp İstanbul'a döndü. Bundan sonra savaşı Hasan Paşa idare edecekti.

Şehzade Selim, bu yenilgiden sonra Bulgaristan'a çekildi. Oradan da Kırım'a geçmek zorunda kaldı.

Savaştan geriye kalan askerler de gemilere yerleştirildi ve Kefe'ye doğru yola çıktılar.

Hasan Paşa derin bir nefes alıp askerleri ile birlikte İstanbul'a döndü.

7.BÖLÜM

Gelen Gelsin İşte Meydan

Ela gözlü pirim geldi
Duyan gelsin işte meydan
Dört kapıyı kırk makamı
Bilen gelsin işte meydan

Ben pirimi hak bilirim
Yoluna canım veririm
Dün doğdum bugün ölürüm
Ölen gelsin işte meydan

Bağ olan yerde bağ olur
Gül olan yerde hav olur
Bu sitemler çok zor olur
Çeken gelsin işte meydan

Şah Hatayi der sırrını
Ortaya koymuş serini
Nesimi gibi derisin
Yüzen gelsin işte meydan

Şah Hatayi

Şah Kulu ile Osmanlı orduları arasında savaş başlıyor.

Mart ayının sonu, nisan ayının başıydı. Teke sancağının üzerinde kara bulutlar dolaşıyordu. Kulaktan kulağa yayılan yalan yanlış haberler, insanları hem rahatsız, hem de tedirgin ediyordu.

Bir taraftan hızla yoksullaşan Türkmenlerin çaresizliği ve aşırı yayla vergileri vardı. Diğer yandan Osmanlıyı tedirgin eden Türkmenlerin, Safevi Devleti ve onun başındaki Türkmen olan Şah İsmail'e taraf oldukları söylentileri, Türkmen'i çileden çıkarıyordu. Osmanlı Devleti ile Safevi Devleti arasında sıkışan Türkmenler artık can derdine düşmüşlerdi.

Rivayetler havada uçuşuyordu. Kimilerine göre üç şehzade arasında taht kavgası başlamıştı. Bu kavganın sonucunda Padişah Sultan Beyazıt da öldürülmüştü. Kimilerine göre de bu büyük bir yalandı ve Osmanlı'da taht kavgası yoktu. Kimilerine göre ise Edirne'ye gelen Şehzade Selim, İstanbul'u ele geçirmek üzere saldırıya geçmişti. Bazı diğer rivayetler ise Şehzade Korkut'un, İstanbul'daki bu kargaşadan faydalanmak için Teke Sancağı'nı terk ederek İstanbul'a yürümüş olduğu yönündeydi.

Bütün bu söylentiler karşısında çaresiz kalan Türkmen aşiretleri ve tımarı ellerinden alınan sipahiler Şah Kulu etrafında kenetlenerek kendilerini korumaya çalışıyorlardı.

Bölgedeki bütün Türkmenler Sultan Beyazıt'ı'in öldüğü ve Korkut'un bu yüzden Antalya'dan ayrıldığı kanaatine vararak artık kendi zamanlarının geldiği düşüncesiyle hareket etmeye başladılar. Türkçe konuşan bütün Türkmenler Şah Kulu'nu kurtarıcı olarak görmeye başlamışlardı.

Şah Kulu Han, bütün bu olup bitenleri izliyordu. Kendisi istese de istemese de halk onu lider olarak kabul etmişti. Türkmenler onu doğal lider görmüş, onun etrafında kenetlenmeye karar vermişlerdi. Bu işten kaçma şansı yoktu. Aşiretlerden gelen baskı üzerine yeniden bir görüşme düzenleme ihtiyacı duymuştu.

Şah Kulu, devlet güçleri tarafından arandığı için kendi evinde kalamıyordu. Kaldığı eve velisi olan Atman'ı çağırdı. Bütün kararları zaten Atman ile birlikte alıyordu. a Atman adeta onun sağ kolu gibiydi. Atman haberi alır almaz hemen oraya gitti. Şah Kulu oturmuş, önüne kitaplar koymuş, bir şeyler okuyordu. Atmana:

"Hoş geldin, Atman."

"Hoş bulduk, pirim."

"Ortada dolaşan birtakım söylentiler Türkmen'i çok rahatsız ediyormuş, doğru mu?"

"Evet, pirim, ben de farkındayım."

"Bence ne yapılacaksa yapalım. Yoksa yarın geç kalınabilir."

"Padişah galiba öldürülmüş, Şehzade Korkut da buraları terk edip İstanbul'a gitmiş diyorlar."

"Ben kendi başıma bir karar alacak değilim. Aşiretleri ve tımar sahiplerini toplayalım, ortak bir karar ile ne yapılacaksa yapalım."

"Aşiretleri ve eski sipahileri mi çağıralım?"

"Evet, önce bunlarla bir toplantı yapalım, sonra diğerleri ile yeni bir toplantı yaparız."

"Pirim, Türkmen ne çekiyorsa saray devşirmelerinden çekiyor zaten."

"Bir bildiğin mi var?"

"Aslında Sultan Beyazıt, kötü bir adam değil. Her ne kadar kendilerine Türk demese de Türkmenler'e o kadar düşman da değil. Asıl sorun, sarayı ele geçirmiş olan o devşirme takımında. Devşirme, Türkmen'i kapıkulu etmek istiyor."

"Bunları söylerken bir bildiğin mi var?"

"Hersekzade Ahmet Paşa sarayda sadrazam. Bu adam sonradan Müslüman olmuş, Bosna Hersek'ten devşirilmiş bir adam. Bu adam Türkmen'in derdini, Türkmen'in kim olduğunu nereden bilecek?"

"O saray devşirmeleri Türkmen'i de dinimizi de bilmezler. Onlara göre Türkmen demek, Kızılbaş demek. Kızılbaş demek de kötü insan demek."

"Pirim bu saray devşirmesi Kızılbaşlığı küfür olarak görüyor. Gerçekten nedir bu Kızılbaşlık? Biz Türkmen'e neden Kızılbaş denir?"

"Biz Türkmenler peygamberimize ve onun Ehlibeyt'ine candan bağlıyız. Peygamber Efendimiz Uhud Harbi'nde Mekkeliler tarafından yaralanınca, akan kanlar başını

tamamen kızıla boyamış. Bunu gören Hz. Ali Efendimiz peygamberimizin başındaki kandan çok etkilendiği için girdiği her savaşta başına kırmızı bir taç takmış. Araplar Ali'ye ve onun taraftarlarına Kızılbaş demişler.

Bir başka tabire göre de Şah İsmail'in babası Şah Haydar ve onun askerleri başına on iki dilimli kırmızı başlık takarlarmış. Bu on iki dilimli kırmızı başlık, On İki İmam'ı ifade ediyormuş. Daha sonra bu geleneği Şah İsmail de devam ettirmiş. Türkmen de bu geleneği Anadolu da devam ettirmeye çalışınca, devşirmeler Türkmen'e Kızılbaş demeye başlamışlar."

"Türkmen ile Kızılbaşlık aynı anlama mı geliyor pirim?"

"Saray devşirmesine göre evet. Kızılbaş demek Türkmen demekmiş. Türkmen demek de Kızılbaş demekmiş."

"Ben bunları bilmiyordum pirim. Bize Kızılbaş diyenler de belki bunun manasını bilmiyorlardır."

"Onu bilmiyorum ama küfür anlamında söyledikleri bir gerçek."

"Yani Kızılbaş diyerek Türkmen'e küfür ediyorlar, öyle mi?"

"Evet, Türkmen'e küfür ediyorlar."

"Padişahımız Sultan Beyazıt bunları biliyor mu?"

"Biliyordur, bilmez olur mu? Bilse ne olacak? Kendini Türkmen saymıyor ki. Onlara göre Türkmen köylü, cahil, dağdan gelen demektir."

"Bunu onlara saray devşirmesi mi söyletiyor?"

"Evet, sarayda fazla Türkmen yoktur. Saray devşirmelerin kontrolündedir. Bu devşirmeler zorla ailelerinden koparılan insanlardır. Ailelerinden koparılan bu insanlar nasıl mutlu olabilirler ki? Kendileri mutlu olmayanlar, senin mutlu olmanı hiç isterler mi? Bu devşirmeler analarından, babalarından, kardeşlerinden, yurtlarından zorla sökülüp alınmış mutsuz kişilerdir. Daha çocuk yaşlarında aile ve yurtlarından alınmış bu devşirmelere sarayın anlayışına göre din eğitimi veriliyor. Ama İslam'a hâkim kimseler değillerdir. Hayatları boyunca kin ve nefret duygularıyla dolu olarak yetişmişler. Bu nefretlerini Anadolu Türkmen'ine eziyet ederek açığa vuruyorlar."

"Türkmen'in ne kara talihi varmış pirim!"

"Bu kara talihi yıkmak da, onaylamak da bizim ellerimizde."

"Şimdi ne yapacağız, pirim?"

"Şimdi sen Türkmen'i Döşeme Derbendi'nde toplayacaksın. Hep beraber ne yapacağımızı konuşacağız. Öncelikle Türkmen aşiretlerini çağıracaksın."

"Çok Türkmen aşireti var. Öncelikle hangilerini çağıralım?"

"Avşarlar adına, Merdan, Karakeçili adına Şahgeldi, Kızık Aşireti adına Mert, Begdili Aşireti adına Seyit, Eymür Aşireti adına Hıdır, Peçenek Aşireti adına İlyas beyleri çağıracaksın."

"Peki ya tımarı ellerinden alınmış eski tımarlı sipahilerden hangilerini çağırayım?"

"Çakır oğlanları, Kızıloğlu, Göleoğlu, Dede Alisi, Hızır adındaki eski tımar sahibi sipahileri çağıracaksın."

"Söylediğiniz o yerde toplanacağız değil mi?"

"Evet, Döşeme Derbenti denilen yerde toplanacağız." Atman oradan ayrıldıktan sonra evine geldi. Atına bindikten sonra köyleri dolaşmaya başladı. Önce aşiret beylerine uğradı. Onlara Pir Şah Kulu'nun kendilerini Döşeme Derbenti denilen yerde beklediğini söyledi.

Aşiretleri davet ettikten sonra ellerinden tımarı alınmış sipahilerin yanına gitti. Onları da tek tek gezdikten sonra onları da Döşeme Derbenti denilen yere çağırdı.

Aşiretler de, eski sipahiler de kendilerine söylenen günde ve saatte Döşeme Derbenti'ne geldiler.

Gelecek başka kimse kalmamıştı. Kapıları kapadılar ve birçok nöbetçi bıraktılar. Şah Kulu onları selamladıktan sonra hemen konuya girdi:

"Etrafımızda tuhaf şeyler oluyor. Ne olduğunu biz de tam olarak bilmiyoruz. ama, etrafımızdaki havayı kokladığımızda çok da iyi şeyler olmadığını hissedebiliyoruz. Duyduğumuza göre sarayda kıran kırana bir iktidar mücadelesi var. Bu mücadele artık çatışmaya dönüşmüş vaziyette.

Bizim Teke Sancağı Beyi Şehzade Korkut, bu çatışmadan faydalanarak Antalya'dan -Saruhan yönüne doğru sefere çıkmış, Saruhan'ı almış, şimdi de İstanbul'a yönelmiş deniliyor.

Şehzade Selim, iki bin askeri ile birlikte Edirne üzerinden İstanbul'a doğru savaşarak ilerliyormuş. Şehzade Ahmet ise Amasya'dan yola çıkmış, askerleri ile birlikte İstanbul'a doğru ilerliyormuş.

Padişah Sultan Beyazıt ise oğulları tarafından öldürülmüş. Bütün bunlar olurken saraydaki devşirmeler de bütün bu olup bitenlerden Türkmen'i sorumlu tutuyor-

muş. Her şeyin altında Safevi Devleti'nin ve onun padişahı Şah İsmail'in olduğunu söylüyorlarmış. Şah İsmail'in Türkmen Kızılbaşları ayaklandırmaya çalıştığı da söyleniyor. Aslında Türkmen'in Şah İsmail ile hiçbir alakası olmadığını hepimiz biliyoruz. Onu sadece Türkmen olduğu için, Türkçe konuşup yazdığı için de seviyoruz.

Şimdi biz bütün bu olup bitenler karşısında sessiz kalamayız çünkü bizim çocuklarımız var. Bu çocukların da yarınları var.

Saray devşirmesi yarın Türkmen için nasıl bir karar verir bilmiyorum. Yalınız şunu biliyorum, bu bela ileride Türkmen'in başında kalacak. Onun için şimdiden tedbirimizi alıp yarına sağ salim nasıl çıkarız, onun hazırlıklarını yapalım"- Şah Kulu'nun bu açılış konuşmasından sonra ortalığı garip bir sessizlik sardı. Afşar Aşiret Beyi Merdan söz aldı:

"Şehzadelerin taht kavgası bizi fazla ilgilendirmiyor. Şehzadelerin üçü de saray devşirmesinden yanadır. Sadece Şehzade Ahmet'in oğlu Şehzade Murat, ben Türkmen'im, Kızılbaş'ım diyormuş. Bunun dışında bize yakın şehzade göremiyorum. Bizim sorunumuz şehzadelerin yanında yer almak değil, bizim sorunumuz aşırı vergilerdir. Bizim sorunumuz gittiğimiz her yaylada ya da kışlakta mallarımızı vergi tacirlerine kaptırmamaktır. Ama biz bunu kimseye anlatamadık. Ben ve aşiretim, sizin alacağınız her türlü tedbire razıyız."Söz sırası Karakeçili Aşireti Beyi Şahgeldi'ye gelmişti. Şahgeldi:

"Mademki Türkmen olmak çok kötü bir şey, Allah neden Türkmen'i yarattı? Ben ve aşiretim çivisi çıkmış bir devlette yaşamaktan çok rahatsızız. Devşirme sarayında kuş sütü eksik. Bizim obamızda yiyecek ekmeğimiz yok. Ben ve aşiretim alacağınız her türlü karara razıyız," dedikten sonra yerine oturdu. Daha sonra Kızık Aşireti Beyi Mert söz aldı:

"Mademki devşirme sarayının çivisi çıkmış, mademki devşirme sarayında bir iç çatışma var,Türkmen de kendi geleceğini kendisi belirleyecektir. Bizi Safevi Devleti'nin başındaki Türkmen'le ilişkilendirecekler. Bize her türlü küfür ve hakareti yapacaklar. Amabütün bu olup bitenleri bir kenara bırakıp kendi geleceğimi kendimiz belirleyeceğiz. Ben de alınacak her türlü tedbire hazırım." Ondan sonra Begdili aşireti beyi Seyit ayağa kalktı. Bir sağa , bir de sola baktıktan sonra konuşmaya başladı:

"Türkmen ağaları ve beyleri, sizi karanlık günler bekliyor. Biz elimizi çabuk tutmazsak bu devşirme sarayı bizi yok edecek. Bizim adımız kara deftere Türkmen Şah İsmail destekçisi olarak yazılmış. Türkmen ne yaparsa yapsın, saray onu İran'daki Türkmenlerin tarafı olarak görecek. Bize saldıracaklar. Bize Şah İsmail için saldıracaklar. Şah İsmail bir Türkmen olduğu için saray devşirmesi Türkmen'in tamamını Safevi yanlısı olarak görüyor. Hâlbuki hiç de öyle değil. Ama onlar öyle görüyorlar. Bunun için Türkçe konuşan herkesin bir can derdi vardır." Konuşmasını tamamladıktan sonra yerine oturdu. Söz sırası Eymür Aşiret Beyi Hıdır'a gelmişti. Hıdır ayağa kalktı:

"Ağalar, beyler! Teke Sancağı Beyi Şehzade Korkut şu anda sancağımızın başında yoktur. Bu adam Saruhan Sancağı'nı babasından koparmaya çalışırken İstanbul'daki taht kavgaları onu İstanbul'a yönlendirdi.

İstanbul'dan gelen bir habere göre Şehzade Selim, babasının sarayını basıp onu öldürmüş diyorlar. Ne kadar gerçek, ne kadar yalan bilmiyorum. Şehzade Selim'in bu saldırısına tarafsız kalmayan Şehzade Ahmet, Amasya'dan yola çıkmış ve İstanbul'a doğru ilerliyormuş. Bizim Teke Sancağı Beyi Korkut ise Saruhan'daki işgali bırakıp padişah olmak için İstanbul'a yönelmiş. Şimdi bizim de içinde bulunduğumuz Teke Sancağı'nın başında kimse

yoktur. Biz bu bölgede, yani Antalya, Isparta, Bursa, Kütahya, Burdur, Ankara bölgesinde kendi güvenliğimizi kendimiz sağlamalıyız."

Bu konuşmalardan sonra sıra Türkmen sipahilere gelmişti. Herkesin morali çok bozuktu. Hiç kimsenin yüzü gülmüyordu. Şah Kulu sözü eski sipahi Çakıroğlan'a verdi. Çakıroğlan ayağa kalktı. Oradaki arkadaşlarını selamladı:

"Aşiretin ağaları ve tımar beyleri! Padişah öldürüldü deniliyor ama ne kadar doğru, ne kadar yalan onu bilmiyoruz. Bildiğimiz tek bir doğru var, o da devletin tepesindeki post kavgasıdır. Şehzadeler Osmanlı mülkünü paylaşamıyorlar. Bunu yaparken de yanlarına devşirmeyi çekmeye gayret ediyorlar. Devşirmeler de şehzadeleri kendi aralarında paylaşmış durumdalar. Biz şehzadelerden yana olmayacağız. Bunların tamamı devşirmenin emrinde. Devşirmenin talimatları doğrultusunda elimizdeki tımarları aldılar. Bizi mülksüzleştirdiler. Büyük bir olasılıkla bize saldıracaklar. Biz de onlara cevap vereceğiz. Çünkü devşirme sarayı bizi Safevi'lerin defterine yazmış. Bizi Şah İsmail yanlısı görüyormuş. Türkmen demek Kızılbaş demekmiş. Kızılbaş ise Türkmen olarak deftere yazılmış. Aslında biz ne Safevi yanlısıyız, ne de hainiz. Biz sadece Türkmen'iz. Devşirme sarayı Türkmen düşmanı olmuş, bizi kara deftere yazmış. Bizim savaşmaktan başka hiçbir çaremiz kalmamış. Benim tımarım ve ben emrinizdeyim." Çakıroğlan'ın bu etkileyici konuşmasından sonra söz, eski sipahi Kızıloğlu'na verildi. Kızıloğlu toplantıya katılanları başı ile selamladıktan sonra söze girdi:

"Biz Türkmen kökenli tımar sahipleri olarak her gün biraz daha yoksullaşıyoruz. Tımarlardan başka mülkümüz yoktu. Tımarlarımızı elimizden aldılar. Bize yaşama hakkı tanımadılar. Koca saray üç beş devşirmeye teslim

olmuş durumda. Sarayda iki büyük tarikat vardı. Birincisi Bektaşiler, diğeri ise Nakşiler. Bektaşiler aynı zamanda sarayın kültürünü de oluşturuyorlardı. Şimdi ise devşirmeler Bektaşilikten yani Türkmen'den kurtulmak için Türkmen olan Şah İsmail'i bahane ederek bize saldırmaya başladılar. Önce tımarlarımızı elimizden aldılar. Şimdi de bizim canımızı istiyorlar. Ama biz Şah Kulu Han'ın etrafından kenetleneceğiz ve devşirmeye teslim olmayacağız."

Daha sonra söz sırası Göleoğlu'na geldi. Göleoğlu ayağa kalkarak konuştu:

"Biz Türkmenler kendimizi saraya anlatamadık. Sarayda her kesimin sesi var ama bizim orada kimsemiz yoktur. Saraydaki padişahlar da her ne hikmetse Türkmenleri sevmiyorlar. Türkmenleri Safevilere yamıyorlar. Türkmenleri din dışı görüyorlar. Türkmen ile küfür aynı görülüyor. Türkmen demek Kızılbaş demekmiş. Kızılbaş demek Türkmen demekmiş. Sonuçta her ikisi de düşman demek. Ben bunları görüyorum ve biliyorum. Ben Türkmen olmasaydım benim tımarım elimden alınmazdı. Ben de bugün mülksüz kalmazdım. Ben de tımarım ile birlikte Şah Kulu pirimizin emrindeyim." Konuşmadan sonra sıra Dede Alisi'ne gelmişti. Dede Alisi de eski tımar sahiplerindendi. Derin bir iç çektikten sonra söze başladı:

"Ağalar, beyler! Benim anladığım kadarıyla padişah Sultan Beyazıt öldürülmüş. Şehzadeler taht kavgasına düşmüşler. Devlet toprakları şehzadeler arasında paylaşılmış. Şimdi de devletin tamamını ele geçirmek için birbirleriyle savaşıyorlarmış. Türkmen ise bu kardeş kavgasından yararlanarak kendisine bir bölge oluşturmalı.

Böyle durumlarda çok dikkat etmek gerek. Eğer padişah ölmemiş ise, şehzadeler arasında bir savaş çıkmamış ise, bizim başkaldırmamız çok vahim sonuçlara neden olabilir. Onun için diyorum ki yapacağımız işin kârını ve

zararını çok iyi hesaplamalıyız. Eğer bir hesap hatası yaparsak daha sonra Türkmen'e daha büyük zararlar vermiş oluruz. Türkmen eğer bu ara dönemi daha az bir zararla geçiştirmek istiyorsa, biraz daha dikkatli hareket etmek zorunda." Bu sırada bir nöbetçi içeri girdi ve Şah Kulu'nun kulağına bir şeyler fısıldadı. Şah Kulu hemen ayağa kalktı,

"Ağalar, beyler! Şu anda bizim bulunduğumuz alan Şehzade Korkut'un Subaşısı tarafından basılmış durumda. Subaşı Hasan'ın askerleri ile bizim muhafızlar çatışıyorlarmış. Şu anda ordularınızı hazırlamak üzere arka kapıdan ormana girerek kimseye yakalanmadan burayı terk edin. Yalnız birkaç güne kadar herkes kendi gücü oranında savaşa hazır olsun. Şu anda bizim zaptiyeler onları buraya sokmamaya gayret ediyorlar. Haydi, Ali kardeşiniz, Hızır yoldaşınız olsun." dedikten sonra toplantıya son verdi. Toplantıya katılanlar arka kapıdan çıkarak atlarına bindiler. Atlarını kamçılayarak ormanın içinde kaybolup gittiler.

Dışarıda Şah Kulu erenleri ile Subaşı Hasan'ın askerleri arasında kıran kırana bir çatışma vardı. Kılıç sesleri her yerden duyuluyordu. Uzun süren çatışmadan sonra Hasan Paşa, toplantının yapıldığı alana girdi. Orada kimseler yoktu.

Subaşı Hasan'ın Teke erenlerine düzenlediği bu saldırıda birçok asker ve birçok Türkmen can verdi.

"Şah Kulu, akşam havanın kararmasından sonra yoldaşı Atman'ın yanına gitti. Gözden uzak bir yerde Atman'a o gün yaşadıklarını anlattı:

"Atman, sen yoktun. Ben ağalar ve beylerle toplantı halinde iken basıldım."

" Buna kim, nasıl cüret eder pirim?"

"Kim olacak, Şehzade Korkut'un Subaşı'sı Hasan Paşa'dan başkası değildi."

"Peki, ne yaptınız?"

"Sipahi ağalarını ve aşiret beylerini arka kapıdan saldım ve orman içinden gönderdim."

"Peki, çok ölü var mı?"

"Daha bilgi almadım ama bizim veliler onları toplantı alanına sokmadılar."

"Hani Korkut İstanbul'a sefere gitmişti?"

"Evet, Korkut İstanbul'da."

"Subaşı Hasan bunu kafasında mı yaptı?"

"Sanırım öyledir."

"Pirim, bu bir Türkmen'e karşı savaş ilanıdır."

"Çoktandır böyle bir şey yapmaya çalışıyorlardı. Ben bunun farkındaydım ama iç çatışmalardan ben hep kaçınmaya çalıştım. Doğru, bence de bu bir Türkmen'le hesaplaşmanın ilanıdır."

"İnşallah ölen yoktur."

"Onu sonra seninle beraber gidip öğreneceğiz."

"Pirim, şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Ağalara ve beylere savaşa hazır olmalarını söyledim."

" Onlar ne dedi?"

"Birkaç güne kadar haber vereceklerini söylediler."

"O zaman askeri bir düzen yaratalım, pirim."

"Doğru söylüyorsun. Zaten fazla zamanımız yok."

"Pirim, bu işi idare edecek en kabiliyetli kişiler eski tımar sahipleridir."

"Birliklerin başına zaten onları getireceğiz."

"Pirim, Tekeli bölgesinde Korkut'un fazla askeri kalmadı zaten."

"Askerlerine ne oldu ki?"

"Korkut, Saruhan'ı ele geçirmek için bütün askerini oraya çekti."

"O zaman bizim işimiz kolaylaşır."

"Pirim, hemen Teke'ye gidelim. Orada durum nedir onu öğrenelim."

"Tamam, gidelim." Gece karanlığında Teke'nin olduğu yere geldiler. Ortalıkta kimseler yoktu. Etrafa bakındıklarında, mağaranın alt tarafındaki ormanlık alanda sesler duydular. Atman, "Veliler, burada mısınız?" diye hafif bir sesle seslendi."Burada, pirimizin nöbetindeyiz." diyen kısa bir yanıt geldi. Atman bunların kendi adamları olduğunu anladı.

"Bir ses verin, sizin yanınıza geleceğiz,"dedi Atman. Oradakilerden biri, "Siz kimsiniz?" diye sordu. Atman, "Ben Atman, yanımda da pirimiz Şah Kulu var." şeklinde cevap verdiğinde oradakiler, "Siz bekleyin, biz geliyoruz", dediler.

Bir süre sonra oradaki nöbetçiler yanlarına geldiler. Pirlerine niyaz oldular. Hepsinin yüzü gözü yara içindeydi. Şah Kulu, nöbetçilere hitap ederek sordu:

"Bu saldırı nasıl başladı?" "Pirim, siz toplantıda iken biz de dışarıda nöbetteydik."

Bir anda at kişnemesi, kılıç sesleri birbirine karıştı.

Biz ne olduğunu anlamaya çalışırken birisi "Şeytan Kulu nerede?" diye bağırıyordu. Biz de anladık ki bunlar, Şehzade Korkut'un zaptiyeleri."

" Onu soran adam kimdi?"

"Subaşı Hasan'dan başkası değildi."

"Sonra ne yaptınız?"

"Sonra biz de atlarımıza atladık. Bunlarla bilek bileğe çarpıştık."

"Sonra ne oldu?"

"Türkmen'in gücünü onlara gösterdik."

"Ne yaptılar?"

"Türkmen'in gücü karşısında geri çekilmek zorunda kaldılar."

"Giderken ne dediler?"

"Şeytan Kulu'nu almaya gene geleceğiz dediler."

"Siz ne dediniz?"

"Biz de devşirmeye hiçbir zaman boyun eğmeyeceğimizi söyledik. Ondan sonra çekip gittiler."

"Ölen var mı?"

"Bizden yaralananlar var, onların durumlarını bilmiyorum."

"Şah Merdan yardımcınız olsun." dedikten sonra Atman ile birlikte atlarına ayrılarak oradan ayrıldılar. Atlarını Elmalı'ya doğru sürdüler. Bütün Türkmen aşiretlerine ve eski sipahilere haber saldılar."Elmalı'da toplanacağız", dediler. Bölgedeki bütün Türkmen aşiretleri ve tımar sahipleri kısa bir sürede Elmalı'da toplandılar.

Toplantı yapılan salon ağzına kadar insanla dolmuştu. Bütün aşiretler oradaydı. Şah Kulu Han, ayağa kalkıp söze girdi:

"Ağalar, beyler, devşirme Türkmen'e hayat hakkı tanımadı. Devşirme ile hesaplaşmanın zamanı geldi. Bu savaş Türkmen'in onur savaşıdır. Türkmen, devşirme karşısında ya onurunu koruyacak ya da kaybedecek. Türkmen'in bundan başka çaresi yoktur.

Daha dün dergâhımız basıldı. Dergâhtaki velilerimiz kılıç darbeleri ile yaralandılar. Devşirmeler bizim için çok önemli değildir. Yeter ki biz birlik ve dirlik içinde olalım. Çünkü biz çoğuz. Türkmen çoktur. Devşirme askerler bizim ile savaşamazlar. Biz Allah'ı, Muhammed'i, Ali'yi kendimize rehber ediyoruz. Devşirmenin saraydan başka inanacağı gücü yoktur. Devşirme çok ısrar ederse gideceği yer Muaviye'dir, Yezit'tir, Mervan'dır. Biz ise Allah, Muhammed, Ali şiarı ile düşmanı yok edeceğiz.

Aşiretlere sesleniyorum. Eli kılıç tutaca tutan bütün erkelerimizin birliklerimize katılmalarını sağlayacağız. Birliklerimiz kısa bir sürede savaş düzeni kuracaklar. Sorusu olan var mı?

Yüreğir Aşireti Beyi Ata sordu:" Sultan Beyazıt, oğlu Selim tarafından öldürülmüş deniliyor, acaba doğru mu?"

"Biz de öyle duyumlar aldık, ne kadar doğru bilmiyoruz. Korkut, Saruhan işgâlini yarıda bırakıp İstanbul'a

gittiğine göre demek ki İstanbul'da bir post kavgası var ki Korkut oraya hücum etti." Karakeçili Aşireti Beyi Şahgeldi söz aldı: "Devşirme askerleri topraklarımızdan attıktan sonra nasıl bir düzen kuracağız?"

"Biz ayrı bir düzen kurmayacağız. İstanbul'u devşirmeden kurtardıktan sonra devlete Türkmen'i egemen kılacağız," Bir sonraki soruyu soran Kızık Aşiret Beyi Mert oldu:

"Safevi Devleti başındaki Türkmen Şah İsmail ile ilişkilerimiz nasıl olacak?"

"Şah İsmail Safevi'lerin devletinin başıdır. Biz ise Osmanlıyız. Bizim ilişkilerimiz iki dost kardeş devlet içinde olacaktır." Bu sorunun ardından başka soru sorulmadı. Şah Kulu tekrar ayağa kalkıp konuşmaya başladı:"Şimdi, kurduğumuz ocakların yerlerini açıklayacağım. Bu ocaklar gittikleri bölgelerdeki Türkmen aşiret beylerinden ve sipahilerden askerlerini temin edip bir ordu oluşturacaklar.

Ben ve yardımcım Atman, biz Teke bölgesinde kalacağız. Bizim kurduğumuz ocakları şöyle açıklayacağım:

Muhammed Ocağı: Başında eski tımar sahibi Kızıloğlu bulunacak. Yüreğir Aşireti yanında olacak.

Şah Ali Ocağı: Başında Sipahi Çakıroğlan olacak. Avşar Aşireti destek verecek.

Şah Hüseyin Ocağı: Başında Dede Alisi olacak. Korkuteli bölgesinde kalacak. Karakeçili Aşireti yanında olacak.

Şah Hasan Ocağı: Başında eski sipahi Gökoğlan olacak. Isparta bölgesinde kalacak. Kızık Aşireti yanında olacak."

Ya Hızır Ocağı: Başında eski sipahi Hıdır olacak. Burdur bölgesinde kalacak. Beydili Aşireti yanında olacak.

Şahmerdan Ocağı: Bu ocağın başında Eymür Aşireti Beyi Hıdır olacak. Elmalı bölgesinde kalacak. Çevredeki aşiretlerden de destek alacak.

Şah Haydar Ocağı'nın başında Peçenek Aşireti Beyi İlyas kalacak. Bursa çevresinde kalacak. Çevresindeki aşiretler destek verecek.

Bize herhangi bir saldırı olmadan biz kimseye saldırmayacağız. Allah'ın izni ile devşirmeler bize saldırmaz, biz de karşılık vermek zorunda kalmayız.

Biz şuna inanıyoruz ki, biz Kerbela'da başı kesilen Hüseyin'iz. Biz Muaviye tarafında zehir içirilen mazlum Hasan'ız. Biz yaylası elinden alınmış yoksul Türkmen'iz. Biz doğru yolda olduğumuz müddetçe Ali kardeşimiz, Hızır yoldaşımız olacaktır. Sorusu olan var mı?" Salondaki kalabalık birden bağırdı:

"Şah Kulu, Peygamberin yolu!" diye bağırmaya başladılar. Daha sonra Şah Kulu oradakilere hitaben sözlerine devam etti:"Hemen ocaklarınızın başına dönün. Askerlerinizi, atlarınızı, kılıçlarınızı temin edin. Biz çoğuz. Allah bizimle. Toplantıdakiler yavaş yavaş dışarıya çıkmaya başladılar.

Aşiretler ve Sipahiler kendileri için hedef gösterilen bölgelere gittiler. Bölgelerinde kendileri için önerilen ocakları kurdular. Aşiretler çocuklarını ocaklara teslim ettiler. Ocak başındaki sipahiler ve aşiret reisleri bir taraftan asker temin ettiler, diğer yandan askere yiyecek ve kılıç temin etmeye çalıştılar. Kısa bir sürede bu işi tamamlamak zorundaydılar. Saruhan'daki Korkut'un askeri dönerse onların işi zorlaşabilirdi. Korkut gelmeden örgütlenmeyi tamamlamak zorundaydılar.

Bütün aşiretler ve tımar sipahileri bölgelerinde örgütlenirken Şah Kulu ile Atman da onların başında duruyor

ve onlara talimatlar veriyorlardı. Ocaktan ocağa gidiyor, savaşçı ocakları kontrol ediyorlardı.

Bütün ocaklarda hemen hemen örgütlenmelerini tamamlanmıştı. Türkmen, gücünü artık devşirmeye gösterecek güce ulaşmıştı. Şah Kulu aynı zamanda Türkmenlerin de başıydı. Aşiretler kendi aralarında bazen böyle de diyorlardı. Şah Kulu, Atman'a sordu:

"Ocakları nasıl buldun?"

"Kısa sürede bu duruma geleceklerini hiç tahmin etmemiştim."

"Çok hızlı başladık biz bu işe."

"Toplumumuz hazırdı pirim."

"Türkmen zor durumdaydı."

"Evet, toplum kötü günler geçiriyor pirim."

"Türkmen her şeyini kaybetti."

"Devşirme, sadece Türkmen'i kafaya taktı pirim."

"Türkmen denince adamlar küfür anlıyorlar."

"Türkmen dağa çıktı, yaylası kayboldu, ovaya indi, evine el kondu.Saraya derdini anlatmak istedi, karşısında askeri gördü. Türkmen'in savaşmaktan başka çaresi kalmadı pirim."

"Bunun içindir ki hızla Türkmen askeri tedarik etti."

"Türkmen evinde iki külek unu varsa, birini ocağına verdi. Ocak da onunla askerine bakıyor pirim."

"Bundan sonra ne yapacağız?"

"Korkut'un saldırmasını bekleyeceğiz pirim."

"Korkut hazinesini Antalya'dan Manisa'ya taşıyormuş."

"Aman dikkat edelim. Bizim ocaklar o hazineye el koymasınlar pirim."

"Bütün ocakları uyarmak gerek."

"Korkut, İstanbul'dan döner dönmez mutlaka saldıracaktır pirim."

"Korkut obalarımıza saldırırsa bizim de kendimizi müdafaa etme hakkımız doğar değil mi?"

"Evet, pirim, meşru müdafaa hakkımız var." Atlarını sürmeye başladılar. Kaldıkları yerleri kimseye söylemiyorlardı. Kurdukları ocakların başında geziyor, ocakların durumlarına bakıyorlardı. Görünüşe göre bütün ocaklar askeri yapılarını tamamlamış, savaşmaya hazır duruma gelmişlerdi. Gittikleri her ocakta askeri törenle karşılanıyorlardı. Ocakbaşı onları Türkmen başı diye selamlıyordu. Karanlık çökünce de gittikleri ocakta sabahlıyorlardı.

Şah Kulu Han, son gelişmeleri rapor edinmesi için Atman'ı görevlendirdi. Atman bütün ocakları gezip ocakların askeri ve ekonomik gücünü rapor ediyordu. Hazırladığı raporu Türkmen Başı Şah Kulu'na sunuyordu. Rapora göre askeri sayıları yaklaşık on bin kişiye ulaşmıştı. Korkut ise askerini Antalya'dan Saruhan'a çekiyordu. Bölgelerinde askeri bir boşluk vardı. Eğer bu iç çatışma biraz daha devam ederse, Korkut bütün askerini İstanbul'a çekecekti.

Şah Kulu, Atman'ı yanına aldı. Son rapora göre neler yapabileceklerini ona açtı. Birlikte kafa yormaya koyuldular

"Korkut neden Teke elini terk ediyor?"

"Teke ili, İstanbul'a hayli uzak da ondan. Adam Teke'den İstanbul'a varıncaya kadar taht elinden gider diye korkuyor."

"Peki, Saruhan İstanbul'a çok mu yakın?"

"Saruhan, Amasya'dan daha yakın. Ahmet Amasya'da bekliyor."

"Buralar boşaltılınca, bu bölgeyi işgal etme şansımız var mı?"

"Evet, çok güçlü bir duruma geldik. Bölgeyi kontrol edebiliriz."

"Kaç askerimiz var?"

" Sayımız on bine ulaştı."

"Ocak başlarını nasıl gördün?"

"Ocak başları, tecrübeli askerlerden oluşuyor. Sipahiler bu işi biliyorlar."

İstanbul'da durum karışıktı ama Sultan Beyazıt tahtının başında sağ selim oturuyordu. Teke ahalisi padişahın öldüğüne inandırılmıştı. Her yerde bir düzensizlik, her yerde bir başı bozukluk ortaya çıkıyordu.

İstanbul'a yönelen, bu savaşı baştan kaybetmişti. Korkut'un erkek çocuğu olmadığı için tahta geçmesi mümkün değildi çünkü kendisinden sonra tahtı bırakacağı bir varisi yoktu. Onun için İstanbul'da fazla dolaşmasının bir anlamı yoktu. Taht mücadelesinin Ahmet ile Selim arasında devam edeceğine inanılıyordu. Bu ikisinin de erkek evlatları vardı.

Korkuteli bölgesindeki Şah Hüseyin Ocağı'na ait askerleri devriye görevleri yapıyorlardı. Teke-Saruhan

dağ yolunda bir bölük askerin katırlara yüklediği ve özel olarak korunduğu belli olan yükler taşıdıklarını gördüler. Şah Hüseyin Ocağı'na bağlı olan askerler, Şehzade Korkut'un askerlerini sorguya çekerek katırların yükünü sordular. Askerler de içinde ne olduğunu bilmediklerini ve ağızlarının kurşunla mühürlenmiş olduğunu söylediler. Şah Hüseyin Ocağı askerleri bu sandıkları açtılar. İçinde Şehzade Korkut'un hazinesi vardı. Sandıklar ağzına kadar altın doluydu. Bu altınlara el koyarak askerleri serbest bıraktılar. Askerler ise Saruhan'a doğru yollarına devam ettiler.

Altınları alan askerler hiçbirine dokunmadan alıp kışlalarına götürdüler. Altınları sandıklar ile ocak başı Dede Alisi'ne teslim ettiler.

Dede Alisi, sandık dolusu altınları görünce şaşırdı. Kıta komutanı Seyit Han'ı çağırarak sordu:

"Nedir bunlar, Seyit Han?"

"Şehzade Korkut'un hazinesini ele geçerdik ağam."

"Nerede buldunuz bunları?"

"Devriye görevi yaparken bir kısım askerin katırlar ardında yürüdüğünü gördük."

"Ondan sonra?"

"Onları durdurduk, yüklerini sorduk."

"Sonra?"

"Sandıkların kurşun ile mühürlü olduğunu, içlerinde ne olduğunu bilmediklerini söylediler."

"Ee?"

" Sandıkları açınca içlerinde altın olduğunu görüp altınlara el koyduk."

"Direnmediler mi?"

"Bizi kalabalık görünce direnmediler."

"Sonra?"

"Hazineyi bize bırakarak çekip gittiler."

"Peki, bu işe Türkmen Başı ne der?"

"Türkmen Başı ne diyecek? Ordumuzun bu hazineye ihtiyacı var. Siz de bu parayla ordunun ihtiyacını giderirsiniz."

"İnşallah senin dediğin gibi olur, Seyit HanBu işin sonu pek de hoş görünmüyor," dedi. Seyit Han ise tehlikenin farkında değildi. Osmanlı ordularının bu işi basit bir işmiş gibi geçiştirmeyeceklerini Dede Alisi, çok iyi biliyordu.

Şah Hüseyin Ocağı Başı Dede Ali'si, durumu görüşmek üzere Şah Kulu'na haber saldı. Şah Kulu hazinenin soyulduğunu duyar duymaz hemen atına atlayıp yanına Atman'ı da alarak Korkut'a geldi. Korkut halkı bu soygunu duymuş, çok da tedirgin olmuştu.

Kışlanın kapısında Dede Alisi onu bekliyordu. Şah Kulu gelir gelmez atından indi. Şah Hüseyin Ocağı'nın başı olan Dede Alisi'ni selamladı ve beraber baş başa görüşmek üzere içeriye girdiler. Şah Kulu Han, Dede Alisi'ne sordu:"Durum nedir, neler oluyor buralarda?" Dede Alisi, onu kaldıkları evin en arka bölümüne götürdü. Orada altı katır yükü sandık vardı. Dede Alisi sandıkların kapaklarını açtı.Sandıkların içi külçe altınlar ile doluydu.

"İşte sizi bunlar için çağırdım, pirim," Şah Kulu bunca altını görünce sustu kaldı. Ne diyeceğini bilmiyordu.

"Bunları nereden aldınız?"

"Bunlar, Şehzade Korkut'a ait. Bizim yaramaz askerler Korkut'un hazinesini soymuşlar."

"Nereden geliyor bu hazine?"

"Antalya'dan alınmış, Manisa'ya gidiyor."

"Neden taşıma ihtiyacı duydular acaba?"

"Şehzade Korkut, İstanbul'a biraz daha yaklaşmak için Manisa'yı kendine mekân seçti."

"Hazineyi de bu amaçla Manisa'ya taşıyor, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle pirim."

"Sen bu hazineyi daha emin bir yerde sakla."

"Neden?"

"Bunlar bu işin peşini kolay kolay bırakmazlar."

"Ben onu bugün gözden kaybederim."

"Doğru yaparsın."

"Bunlar bize saldıracaklar bu hazine için."

"Evet, her an bir saldırı olabilir. Hazırlıklı olun."

"Tamam, pirim, ben bütün askerleri buraya alacağım. Peçenek Aşireti'nden yardım isteyeceğim. Biraz sonra Şah Haydar'a haber salacağım. Eğmür Aşireti'ne de haber salacağım. Hıdır'dan da yardım alacağım."

"İyi edersin."

"Sen ne yapacaksın?"

"Benim bu gece yetiştirmem gerekli olan işlerim var. Ben onları bitireceğim."

"O zaman biz hemen dost aşiretleri çağıralım."

" Derhâl atlı haberci gönder." Hemen Atman ile beraber o bölgeyi terk ettiler. Diğer ocaklarla beraber görülecek işleri vardı.

Dede Alisi, sandıklarda neler olduğunu kimseye sezdirmeden yanındaki askerlerle beraber bir bağ evine götürdü. Sandıkları bağ evine koydu. O sandıkların içinde ne olduğundan kimsenin haberi yoktu.

Dede Alisi'nin bir süre sonra haber salıp yardıma çağırdığı birlikler gelmeye başlamışlardı. Şah Merdan Ocağı başı Hıdır geldi. Hıdır ile gelen askerler Korkuteli'nin o derin vadisinin Antalya'ya bakan yamacına yerleştirildi. Peçenek Aşireti'nden gelen Şah Haydar askerleri de merkezde görevlendirdi.

Şah Haydar, bu aceleyle asker yerleştirme çabasının ne anlama geldiğini anlamamıştı. Dayanamadı, Dede Alisi'ne sordu:

"Sanki bir aceleniz var gibi; yanılmıyorum değil mi?"

"Evet, biraz acelemiz var."

"Neden acele ediyorsunuz?"

"Bir saldırı bekliyoruz da ondan."

"Ne saldırısı bu?"

"Bizim askerlerimiz dağda soygun yapmışlar."

"Ne soygunu yapmışlar?"

Şehzade Korkut'un hazinesini soymuşlar."

"Nerede bulmuşlar da hazineyi soymuşlar?"

"Hazineler katır sırtında Antalya'dan Manisa'ya taşınıyormuş, bizimkilerine de denk gelmiş, onlar da soymuşlar."

"Mutlaka hazineyi kurtarmaya gelecekler."

"Biz de öyle tahmin ediyoruz."

"Bizi bunun için mi çağırdınız?"

"Evet, sizi bunun için çağırdık."

"Bu gece bunlar baskına gelirler."

"Ben de öyle tahmin ediyorum."

"O zaman bütün mevzileri sağlam tutmak gerek."

"Evet, bütün mevziler savaşa hazır hale geldiler."

"Bunlar gelirlerse en az üç bin kişilik kuvvetle gelirler."

"Gelirlerse, derslerini alıp giderler."

"Bence tasvip edilecek bir iş değil, ama yapılmış bir defa."

"Geri dönüşü yok bu işin."

"Askerlerimizin hazırlıklı olmalarını sağlayalım. Bu gece kimse uyumasın."

Doğru söylüyorsun. Aynen öyle yapalım." Bütün birlikler gezildi. Onlara gerekli talimatlar verildi. Bütün birlikler o gece ayakta olacaktı.

Gece yarısından sonra Korkut Kazası'nı binlerce asker bastı. Önceden tespit edilen Türkmen evlerine baskınlar düzenlediler. Önüne gelen her Türkmen nasibini bu baskında alıyordu. Şah Hüseyin Ocağı Başı Ali Dedesi'ne haber verildi. Ali Dedesi bütün savaşçılarını Korkut'a yönlendirdi. Askerlerine, birbirlerini tanıyabilmeleri için başlarını kırmızı herhangi bir şeyle bağlamalarını söyledi.

Korkut Kazası önü savaş meydanına döndü. İki askeri birlik birbirlerini acımasızca kırıyordu. Kılıç sesleri Korkuteli'nin dağlarında bile duyuluyordu. Yere düşen ya "Ya Allah" diyordu ya da "Ya Muhammed" diyordu."

Savaş ilerledikçe Korkut Kazası'nın mahalle aralarına da sıçradı. Kimse korkusundan kapısını açıp dışarıda neler olup bittiğine bakamıyordu.

Şah Hüseyin Ocağı, Şahı Merdan Ocağı'ndan yardım istedi. Ali Dedesi komutasındaki savaşçıların sayısı her geçen saat biraz daha artıyordu. Bütün Türkmenler bu günü kendileri için kader günü olarak görüyorlardı.

Antalya'dan gelen Subaşı Hasan'ın ordusu her saat büyük kayıplar veriyordu, onlara yardıma gelen kimse de yoktu. Subaşı Hasan askerlerinin sayısının azaldığını görüyor, çaresizce, Korkuteli önlerinde bir sağa bir sola koşturuyordu.

Şah Kolu askerleri gittikçe çoğalıyorlardı. Evinden kazmasını, baltasını, dehresini alan, şahın yardımına koşuyordu.

Subaşı Hasan "Haydi aslanlarım, Haydi yiğitlerim!"

diyerek bir baştan diğer başa at koşturup duruyordu. Üç bin kişilik ordusunun yarısına yakın kısmını kaybetmişti. Subaşı Hasan'ın ordusu hızla tükeniyordu.

Artık sabah olmuş, güneş doğmuş, her şey gözle görülür hâle gelmişti. Sokaklarda ve savaş meydanında çok sayıda ceset vardı. İki kardeş ordu birbirlerini acımasızca kırmaya devam ediyordu.

Şah Kulu Han atına atlayıp yanına yoldaşı Atman'ı da alarak Korkuteli'ne geldi. Korkuteli'ndeki kanlı savaş onu çok tedirgin etmişti. Bu savaşın giderek yayılacağı endişesini taşıyordu. Yoldaşı Atman'a dönerek sordu:

"Atman manzarayı görüyorsun değil mi?"

"Evet, pirim, görüyorum."

"Bu savaşı biz istemedik. Devşirme bizi bu savaşa mecbur etti."

"Bundan sonra devşirmenin güçleri her yerde; Türkmen'e saldıracaklar."

"Ben de öyle görüyorum Atman."

" Bundan sonra ne yapmalıyız pirim?"

"Bundan sonra savaşmak için hazır bekleyeceğiz. Çünkü bu ateş buradan sönmez."

"Ateş bütün Türkmen elini saracaktır."

"Türkmen bir saman alevine dönmüştü. Zaten için için yanıyordu."

"Biz hemen bölgesel hazırlıklar yapmak için toplanalım."

"Kiminle toplanacağız? Ortada devam eden bir savaş var."

"Olsun, sen Şah Hüseyin ve Şahı Merdan ocak başlarını a çağır, gelsinler."

"Onlar şu anda savaşıyorlar."

"Komut vermeyi bir başkasına devretsinler. Kısa bir süreliğine gelsinler."

"Baş üstüne pirim," diyerek oradan ayrıldı Atman. Atına atladı, savaş meydanının yanına kadar sokuldu. Başlarında kırmızı poşu olan askerlere Dede Alisi ile İlyas'ın bulunmasını ve kendisine getirilmesini söyledi. Kızılbaş asker ona kim olduğunu sordu. Türkmen başının yardımcısı olduğunu söyledi.

Bir süre sonra başını kırmızıya bağlayan askerler Türkmen başının yanlarında olduğunu, ocak başlarını aradıklarını söylediler. Ağızdan ağza söylenerek ocak başlarına ulaştılar ve onları kenara çekilmelerini söylediler.

Ocak başı Ali Dedesi ile Hıdır, atlarını doğruca Atman'ın yanına sürdüler. Atman hiç konuşmadan atını Şah Kulu'nun bulunduğu yere doğru mahmuzladı. Arkasında onlar da atlarını mahmuzlayarak o yöne doğru at koşturdular.

Şah Kulu Han, artık Türkmenlerin başı olmuştu. Atman onun bulunduğu yere gelince atını durdurup indi. Arkasından diğer ocak başları indiler.

Şah Kulu odanın içinde ayakta onları bekliyordu. Önce Atman, arkasında Ali Dedesi ve Hıdır içeri girdiler. Şah Kulu. Üçü de dizlerinin üzerine çöktüler. Şah Kulu, Şah Hüseyin Ocağı Başı Ali Dedesi'ne dönerek söze girdi:

"Beklenen oldu, değil mi?"

"Evet, pirim, biz bu gece bir saldırı olmasını bekliyorduk."

"Antalya Subaşı'sı olan ve şu anda bizimle savaşan Subaşı Hasan'ın kaç kişilik ordusu var?"

"Üç bin - kadar askeri vardı ama şimdi o kadar kalmadı."

"Şimdi savaşan ne kadar askeri var?"

"Ancak bin tane askeri kaldı."

"O zaman bu adam bu savaşı devam ettiremez."

"Bana da öyle görünüyor."

"Sence ne yapacak?"

"Biz ona bir açık kapı bırakacağız, o kapıdan çıkıp savaş meydanından çekilsinler."

"Sizin durumunuz nasıl?"

"Biz şu anda hayli kalabalığız. Benim yardımıma iki ocak daha geldi. Biz her geçen saat çoğalıyoruz."

"Nasıl çoğalıyorsunuz?"

"Mahallelerde, sokaklarda evlerinden çıkan her Türkmen bize yardım ediyor."

"Nasıl yardım ediyor?"

"Bizim başımızdaki kırmızı serpuşu görüyor, elinde ne varsa bize veriyor."

"Bundan sonra ne yapmalıyız?"

"Pirim, bundan sonra bunlar her yere, yani Türkmen nerede yaşıyorsa oraya saldıracaklar. Bütün Türkmen aşiretlerini uyarmalı ve savaşa hazır hâle getirmeliyiz."

"Bütün Türkmen aşiretleri derken kimleri kastediyorsun?"

"Antalya, Isparta, Burdur, Kütahya, Muğla, Aydın, yani Türkmen nerede varsa, ona ulaşılmalı ve devşirmeye karşı korunmaya alınmalı diyorum."

"Doğru söylüyorsun, ben de öyle düşünüyorum. " Bu konuşmadan sonra Şah Kulu, Şahı Merdan Ocağı Başı Hıdır'a döndü:

"Hıdır, sen bu konuda ne düşünüyorsun?"

"Pirim, ben de arkadaşım gibi düşünüyorum. Bu savaş bütün Türkmen eline dağılacak. Bütün Türkmen bundan nasibini alacak. Türkmen'in korunması gerek."

"Nasıl olacak bu iş?"

"Türkmen nerede yaşıyorsa oralara haber salınacak. Oralarda ocaklar oluşturulacak diyorum."

"Diyorsun ki bütün Türkmen şu anda risk altında, öyle mi?"

"Hem de ağır bir risk altında."

"Saray bütün Türkmen'in kırılmasına razı olacak mı?

"Saray, Türkmen'i kendisine düşman olarak görüyor. Düşmanın kırılmasını neden istemesin ki?"

"O zaman Türkmen her şeye hazır olsun diyorsun.

Ona göre ayarlayalım kendimizi."

"Doğru olan budur," dedi Hıdır. Şah Kulu savaş meydanındaki bu iki savaşçıyı dinledikten sonra bütün Türkmen'e savaşa hazır olması için bir haberci göndermeye karar verdi.

Bu konuşmalardan sonra her iki ocak başına birliklerinin başına dönmelerini söyledi. İki ocak başı da savaşçılarının yanına dönüp at koşturmaya devam ettiler. Subaşı Hasan'ın askerleri daha da azalmıştı. Ölen de öldüren de "Ya Allah" diyordu. Bu savaş Türkmen beylerini üzüyordu.

Şah Kulu orada aldığı telkinler doğrultusunda bütün batı Anadolu Türkmenlerine haber salma kararı aldı. "Bütün Türkmenlerin can güvenliği tehlikededir", dedi. Saray devşirmesi Türkmen'e savaş ilan etmişti.

Şah Kulu, Atman'a dönerek sordu:

"Atman sen söylenenleri duydun, değil mi?"

"Duydum, pirim."

"Bundan sonra ne yapacağız?"

"Önce kararlı olacağız pirim."

"Nasıl kararlı olacağız?"

"Muğlakta kalacak hiçbir şeyimiz olmayacak. Alınan kararları sonuna kadar götüreceğiz."

"Evet, doğru söylüyorsun. İki arada, bir derede alınan kararlar insanı mağlubiyete götürür."

"O zaman bu savaşı yaymaktan başka şansımız yok."

"Hangi yöne doğru yayacağız?"

"Pirim, Türkmen nerede varsa oraya doğru yayacağız."

"O zaman sen hemen kalk, bütün ocaklara haber ver. Bütün ocaklar savaşmaya hazır olsunlar." Şah Kulu'nun yardımcısı olan Atman gelişmeleri aşiretlere duyurmak için ocak başlarına doğru atını sürdü. Önce Elmalı'ya doğru yöneldi. Avşar ellerinde Ali Ocağı'nı ziyaret edecekti. Ali Ocağı'nın başında Çakıroğlan vardı.

Atman, derin bir vadide, yeşillikler arasında bir ilkbahar gününde, güneşin altında, kuşların nağmeleri arasında yoluna devam ediyordu. Bazı yerlerde dağlardan düşen su sesleri ile irkiliyor, bazı yerlerde kar sularının çamuruna batan atına müdahale ediyordu.

Bir süre koşturduktan sonra Elmalı'ya geldi. Doğruca ocak başı olan Çakıroğlan'ın yanına gitti. Çakıroğlan kışlasında bir şeyler okuyordu. Çakıroğlan, Atman'ı görünce konağın üst katından hemen aşağıya indi. Atman'ı kapıda karşıladı. Onu selamladı:

"Hoş geldin, Atman"

"Hoş bulduk, Çakıroğlan."

"Hayırdır, seni beklemiyorduk."

"Ani gelişmeler oldu. Sizi haberdar etmeye geldim."

"Hayırdır, ne oldu?"

"Şah Hüseyin Ocağı savaşçıları Şehzade Korkut'un hazinesine dağda el koymuşlar."

"Sonra ne olmuş?"

"Sonra ne olacak, Antalya'da Subaşı Hasan'ın askerleri Korkut'u bastı. Göz göze diz dize bir savaş oldu. Subaşı

Hasan askerinin çoğunu kaybetti. Ben geldiğimde savaş devam ediyordu."

"Şimdi ne olacak?"

"Şimdi bütün Türkmen obalarına saldırı olabilir. Pirim, Şah Kulu, herkes yarın savaş olacakmış gibi kendini hazırlasın dedi. Siz de ulaşabildiğiniz bütün Türkmen obasına bunu ileteceksiniz."

"Baş üstüne. Onu hemen yaparım."

"Çok zayiat verdiler. Bunlar bundan böyle rahat durmazlar."

"Türkmen'in ne kadar kötü bir talihi var, değil mi?"

"Adamlar Safevi'yi bahane ederek burada Türkmen'i düşman ilan ettiler."

"Türkmen, devşirmeye teslim olmayacak."

"Devlet gücü var ama devşirmenin elinde." Atman'ın gideceği başka yerler vardı. Çakıroğlan'dan müsaade alarak yoluna devam etti.

Atının yönünü Antalya'ya çevirdi. Atı rahvandı. Bir mahmuzladı mı kişneyerek dört nala kalkıyordu. Memleketin durumu hiç iyi değildi. Ortalık toz duman içindeydi. Kimin ne yaptığı belli değildi. Sancak beyleri ortalıkta görünmüyorlardı. Sultan Beyazıt'ın oğulları tarafından öldürüldüğü, Şehzade Korkut'un tahtı ele geçirmek için İstanbul'a gittiği söyleniyor, insanlar da bu tür haberlere inanıyorlardı.

Şehzadeler taht derdinde, yoksul Türkmen can derdindeydi. Hava kararmak üzereydi. Atman biran önce Antalya'ya varmaya çalışıyordu. Karlar erimiş, dereler

azgın akıyordu. Otlar arasında sarı çiçekler göz kamaştırıyordu. Atman'ın gözleri savaştan başka hiçbir şey görmüyordu. Savaş gelip kapıya dayanmış, insanlar kendini savaş meydanlarında görmüştü. Bu savaşın nerede biteceği belli değildi. Saray devşirmesinin bu savaşı körükleyeceğinden korkuyorlardı.

Atman, gece olmadan Antalya'ya varmaya gayret ediyordu. Antalya'da her an her şey olabilirdi. Onun için bir an önce oraya varmalıydı.

Muhammed Sancağı Başı Kızıloğlu ile görüşecekti. Kızıloğlu Teke bölgesindeki savaşçıların başıydı. Savaşçılar için en geniş alan Teke bölgesiydi.

Karanlıkta dörtnala yapılan bu yolculuğun tehlikeli olduğunu biliyordu. Bu tehlikeye rağmen yoluna devam etti. Atının bir yerlere çarpmasından korkuyordu. At sırtında Toroslar'ın yüksek yaylalarından geçiyordu.

Yorucu bir yolculuktan sonra daha gece yarısı olmadan Antalya'ya geldi. Ocak başı Kızıloğlu'nun çırası halen yanıyordu. Kızıloğlu'nun konağına varıp atını bir elma ağacına bağladıktan sonra nöbetçilere adını söyledi, "Kızıloğlu ile görüşeceğim", dedi. Kızıloğlu hemen içeri alınmasını buyurdu. Atman içeri girip üst kata çıktı. Dostu ile birbirlerine sarıldıktan sonra orada bir sedirin üzerine oturdu.

Kızıloğlu çok önemli bir gelişme olduğunun farkına vardı. Yoksa bu saatten sonra Atman bunca yolu tepeleyerek buralara kadar gelmezdi. Onu selamladıktan sonra merak ettiği soruyu sordu:

"Hoş geldin, dostum."

"Hoş bulduk, Kızıloğlu."

"Bu saatte hayırdır?"

"Sizleri görmeye geldim."

"Hoş geldin, sefa geldin ama bu saat görme saatine benzemiyor, dostum."

"Beni Türkmen başı Şah Kulu gönderdi. Dün Korkut'ta bir hadise oldu. Bu hadiseden dolayı ben size durumu bildirmeye geldim."

"Neler oldu Korkut'ta?"

"Korkut'ta, dağda görevli olan Şah Hüseyin Ocağı'na bağlı savaşçılar, oradan geçen Şehzade Korkut'un hazinesini soymuşlar. Bunu duyan Antalya Subaşı Hasan, bugün Korkut'un kazasını bastı. Kıran kırana bir savaş yaşandı. Hâlen de devam ediyor."

"Çok kötü olmuş."

"Evet, ama bir defa olmuş. Bu işin dönüşü de yoktur."

"Para nerede?"

"Para emin ellerde."

"Şimdi biz ne yapacağız?"

"Bunlar her an size saldırabilirler. Siz buna hazırlıklı olun."

"Biz hazırlıklıyız. Zaten her gün eğitim yapıyoruz."

"Şimdi olan oldu. Bizim isteğimiz dışında bir savaş başladı. Devşirme saldırıya geçti. Biz geri çekildikçe üstümüze gelecekler. Biz Türkmen'in sesinin duyulduğu her yerde bunlara isyan edeceğiz. Ağaları, beyleri toplayın, durumu izah edin, ne gerekiyorsa onu yapın."

"Tamam, sabahleyin ağaları, beyleri toplayıp durumu onlarla beraber değerlendireceğim."

"Şimdi bana müsaade."

"Bu saatte sen nereye gideceksin?"

"Ben başka yerlere gideceğim."

"Bu saatte olmaz, burada kal, sabah yoluna devam edersin."

"Olmaz, hemen gitmem lazım."

"Nereye gideceksin?"

" Türkmen'in olduğu her yere gideceğim."

" Nereden başlayacaksın?"

"Kızılcakaya'ya gideceğim önce. Oradakilerin durumuna bakacağım ve durumu onlara da bildireceğim."

"Anlaşılan her yerde savaşı başlatacağız, öyle mi?"

"Evet, öyledir."

"Kızılcakaya'dan sonra İstanos'a haber salacağım."

"Başka?"

"Elmalı'ya gideceğim."

"Çok işin var."

"Evet, yarın Burdur ile de irtibat kuracağım."

"Dikkat et kendine."

"Oradan da Keçiborlu'ya gideceğim."

"Allah yardımcımız olacaktır. Şahı Merdan arkamızdadır. Biz kazanacağız."

"Doğru söylüyorsun. Allah her zaman haklının yanında, haksızın karşısındadır. Bu kavgada Türkmen haklıdır."

"Türkmen'in bütün sarayı devşirmeye teslim etmeyeceğine ben de inanıyorum."

"Devşirme her yerden saldırıya geçmiş."

"Pişman olacaklar."

"Bana müsaade, dostum; ben çıkacağım."

"Bu saatte çıkmana gönlüm razı değil ama kararlı görünüyorsun."

"Bugün Türkmen'in namus günüdür. Haydi, Allahaısmarladık". dedikten sonra Atman, atına atlayıp Kızılcakaya'ya doğru yola çıktı.

Hava karanlıktı. Yol almakta zorlanıyordu. Kayalıklar arasında giderken yer yer atı tökezleniyordu. Hava bulutluydu. Hava bulutlu olduğundan olmalı ki yeri göğü zifiri bir karanlık kaplamıştı. Sabahleyin Kızılcakaya'ya varmayı düşünüyordu.

Çetin bir yolculuktu. Karanlık için güneş gerekliydi. Güneş de onun hayli uzağındaydı. Padişahın iki dudağı arasından çıkan bir söz, binlerce insanın hayatının yok edilmesine yetiyor da artıyordu.

Türkmen, saray tarafından dışlanmıştı. Safevi Şahı olan İsmail'in Türkmen olması belki bunda etkili olmuştu ama bu da sorunu açıklıkla ifade etmiyordu. Şah İsmail'in Türkmen olması belki Türkmen'i sevindirmişti ama ona umut bağlamamıştı.

Şafak atmış, güneşin doğumuna yaklaşmıştı Atman. Karşısında duruyordu Kızılcakaya. Bir süre sonra Kızılcakaya'da olacaktı. Kızılcakaya'da artık horoz sesleri yükseliyordu. Köpekler de havlıyordu.

Atman çalılıklar arasında Kızılcakaya'ya girdi. Sabahın köründe kimseyi rahatsız etmek istemedi. Köyün altındaki derede atını suladıktan sonra onu yemlenmesi için serbest bıraktı.

Bir süre sonra insanlar işlerine gitmeye başladılar. Kimi atı ile, kimi katırı ile, kimi de öküzü ile tarlasına gitmeye başlamıştı.

Atman, tekrar atına atlayıp Türkmen Başı'nın temsilcisi olan Dede Sekban'ın evine geldi. Kapının önünde durup atından indi. Dede Sekban, atın kişnemesi ile dışarı çıktı. Karşısında Türkmen Başı Şah Kulu'nun yardımcısını görünce şaşırdı. Hemen atın başından tuttu. Atman atından indi. Dede Sekban atı ahıra çekti ve orada bir direğe bağladı. Torbasına yemini koydu ve başına taktı. Misafirini içeri aldı. Havadan sudan konuştular. Daha sonra Dede Sekban'ın karısı bağırdı. "Çorba hazır." dedi.

Odanın ortasına sofra bezi serildi. Sofra bezinin üzerine tahta sofra konuldu. Tahta sofranın üzerine çorbalar düzüldü. Çorbalar sıcak sıcak içildi. Daha sonra sofrayı evin hanımı topladı.

Ev sahibi dayanamayarak sordu:

"Atman, sabahın bu saatinde hayır mıydı dostum?"

"Seni görmeye geldim, kardeşim."

"Hoş geldin, sefa geldin, dostum. Önemli bir şey olmasın dedim."

"Devşirmenin orduları Türkmen'e karşı saldırıya geçtiler. Korkuteli ve civarında çatışma var. Teke'de de bugün yarın çatışmaların başlayacağı söyleniyor. Pirim, Şah Kulu Han'ın size bir mesajı var. Ben onu size getirdim."

"Ne diyor pirimiz Şah Kulu?"

"Pirimiz diyor ki her Türkmen savaşa hazır olmalı. Gelecek günler bizim olacak."

"Pirimizin emirleri karşısında boynumuz kıldan incedir."

"Pirim diyor ki, Türkmen kendisine yapılan bu zulmü, karşılıksız bırakmayacak."

"Nerede devlet var, orada zulüm var."

"Biz bu zulmü ortadan kaldıracağız. Allah bizden yana. Şahı Merdan bizden yana."

"Pirim bizden ne istiyor?"

"Pirim Şah Kulu- bize sardırmadıkları sürece saldırmayacağımızı söylüyor. Ama bize yapılan bunca zulme rağmen de uysal koyun olmayacağız."

"Türkmen'in sayısı çok olmasına rağmen devşirme ona yaşama hakkı tanımıyor. Bundan sonra dişe diş, başa baş bir mücadelenin içinde olmak gerek."

"Pirim Şah Kulu da sizin gibi düşünüyor."

"Biz her sustukça devşirme üzerimize geldi. Bundan sonra susmayacağız."

"Devşirme bize Şah İsmail'i tehdit olarak görüyor. Devşirme, Türkmen'i suçlamak için bizim Şah İsmail'in safında olduğumuzu yayıyormuş."

"Şah İsmail bizim adamımız olabilir ama Osmanlı'dır bizim evimiz, ocağımız."

"Şah Kulu, bu haksızlıkları ortadan kaldırmak için çok çalıştı, ama başarılı olamadı."

"Biz burada ne yapacağız? Onu söyle bana, Atman."

"Siz burada hemen askerlerinizi toplayacaksınız. Hazır kıta gelecek bir emri bekleyeceksiniz."

"Emir gelirse devşirmeye karşı savaşı mı başlatacağız?"

"Evet, devşirmeye karşı Türkmen'i ayaklandıracaksınız."

"Bizim yeteri kadar bizim kılıcımız, kalkanımız ve mızrağımız var."

"Tamam, onları gözden geçirin."

"Kızılcakaya, bu iş için hazırdır Atman. Şah Kulu'na böyle söyle."

"Şah Kulu sizin durumunuzu çok iyi biliyor, merak etme."

"Desene şu anda bütün Türkmenler ayakta, öyle mi?"

"Evet, Türkmen artık ayakta, her şeyi bekliyor."

"Devşirme, Türkmen'in hakkını vermez."

"Ne yapar?"

"Savaşır."

"Kendisi bilir."

"Biz elimizden geleni yaptık, gerisi onlara kalmış."

"Pirimiz Şah Kulu'na güveniyoruz. Atman, gidersen aynen böyle söyle."

"Tamam, söyleyeceğim dostum."

"Diğer Türkmen köylerine de haber vereceğim."

"Sen bilirsin, ben buranın durumunu fazla bilmiyorum". O sırada bir at kişnemesi ile dışarıya fırladı Dede Sekban. Genç bir delikanlı kır bir atın üstünde karşısında duruyordu. Hemen söze girdi:

"Atman burada mı?"

"Neden sordunuz?"

"Beni Antalya'dan Şah Kulu gönderdi. Onu çağırmaya geldim."

"Tamam, burada. İn atından, biraz soluklan," dedi Dede Sekban. Delikanlı indi atından. Atını oradaki bir ağaca bağladı ve beraber içeriye girdiler. Atman içeride oturuyordu. Genç adamı selamladı:

"Hoş geldin, delikanlı."

"Hoş bulduk."

"Beni mi soruyordunuz?"

"Atman siz misiniz?"

"Evet, benim."

"Sizi çağırmaya geldim."

"Hayırdır, kim çağırdı beni?"

"Türkmenlerin başı, Şah Kulu sizi çağırıyor."

"Kendisi nerede?"

"Antalya'da."

"O Antalya'da değildi ama."

"Gelmiş işte."

"Hayırdır, ne için çağırdığını biliyor musun?"

"Ne için çağırdığını bilmiyorum ama Antalya karıştı."

"Nasıl karıştı?"

"Korkut'a görevli giden askerler oradaki Şah Hüseyin Ocağı savaşçıları ile savaşmışlar."

"Ee?"

"Bu çatışmadan Şehzade Korkut'un askerleri çok büyük kayıplar vererek geri dönmüşler."

"Başka?"

"Bu askerlerin ölümü, Antalya'daki kadıyı çileden çıkarmış. Kadı bütün Türkmenlerin toplatılmasını emretmiş."

"Başka?"

"Askerler Türkmenlerin evini basınca, askerlerin bu durumuna Türkmenler direnmiş. Karşı koymuşlar, kadıya gitmemişler."

"Tabii askerler toplamaya ısrar edince Türkmenlerin Antalya'daki Muhammed Ocağı bunlara müdahale etmiş."

"Sonra?"

"Muhammed Ocağı Başı Kızıloğlu kadının makamını basıp kadıyı orada öldürmüş. Kadının ölmesinden sonra Subaşı Hasan, Türkmenleri vurun emri vermiş. Şu anda çatışmalar devam ediyor. Devşirme askerleri nerede bir Türkmen görse, başını gövdesinden ayırıyorlar."

"Şah Kulu bunun için mi Antalya'ya geldi?"

"Evet, Muhammed Ocağı Başı Kızıloğlu, onu acilen çağırdı. O da Antalya'ya varır varmaz seni çağırmak için beni görevlendirdi."

"Anladım dostum, hemen çıkalım". Atman hemen atına atladı, atını mahmuzlayıp dörtnala Antalya üzerine sürdü. Arkadaşı Otman da onun arkasında, dörtnala at koşturdu. Atı soluklandırmadan Antalya'ya vardılar. Antalya toz duman içinde kalmıştı. Kardeş kardeşi kılıçtan geçiriyordu. Sokaklarda savaşçılardan başka kimse yoktu. Herkes evine kapanmış, evlerinin zulalarında savaşı seyrediyordu.

Atman, atını Muhammed Ocağı'na doğru sürdü. Çatışmaların içine girmemesi için kenar yolu tercih etti. Muhammed Ocağı'nın önüne geldi. Etrafına bakındı, ocak çevresinde birkaç nöbetçiden başka kimse görünmüyordu.

Oradaki nöbetçilerden birine sordu.

"Ben Türkmen başının yardımcısıyım. Ocak başı Kızıloğlu'nu göreceğim," dedi. Nöbetçi onu tanımıştı. Aldı onu yanındaki Otman ile birlikte içeriye götürdü. İçeride Türkmen Başı Şah Kulu ve Muhammed Ocağı Başı Kızıloğlu birlikte bir şeyler konuşuyorlardı. Nöbetçi Atman'ın geldiğini haber verdikten sonra çekilip nöbet yerine gitti. Atman ile Otman ikilisi onları selamladı. Şah Kulu:

"Hoş geldin, Atman." dedi. Atman kan ter içinde kalmıştı. Sabırsızca karşılık verdi:

"Hoş bulduk, pirim."

"Çok erken geldin; senin bu kadar erken geleceğini tahmin etmiyorduk."

"Neler oluyor pirim?"

"Devşirme her yerde saldırıya geçti."

"Nasıl olur da kendi tabasına karşı saldırıya geçer bu padişah?"

"Bilmiyorum Atman, nerede Türkmen varsa, orada saldırıya geçmişler."

"Bu saldırı el konulan hazine için mi yapılmış?"

"Bilmiyorum, olabilir. Şah İsmail altımızı oyuyor diyorlardı, onun için de olabilir. Ama devşirme çok azgınca saldırmaya başladı."

"Hangi bölgelerde neler oldu, pirim?"

"Korkuteli'nde o çatışmadan sonra, Antalya Kadısı Türkmen'in katli için bir karar çıkardı. Türkmenlere saldırılar başladı. Türkmenler kadının makamını basıp kadıyı öldürdüler. Bunun üzerine Subaşı Hasan Türkmen'i katletmeye başladı. Bütün Kızılbaş Türkmenlerinin öldürülmesini emretti. Türkmen de kendini savunmak için sokağa çıktı."

"Başka yerlerde durum nasıl, pirim?"

Elmalı nasıl?"

"Orada da çatışma başladı."

"İstanos nasıl?"

"Orada da çatışmalar devam ediyor."

"Başka nerelerde çatışmalar var?"

"Burdur'da çatışmalar var. Kütahya'da Türkmen'e saldırılar var. Bursa'da da çatışmalar var. Burdur'da çatışmalar var. Yani uzun sözün kısası nerede Türkmen var orada savaş var."

"Bu adam neden Türkmen'e düşman oldu?"

"Neden olsun! Onlar bizi Şah İsmail'in safında zannediyorlar. Şah İsmail'den korktukları için, Şah İsmail ile bir savaşa tutulmadan önce, Şah İsmail gibi Türkmen olan bu tebaayı yok etmeye çalışıyorlar."

"Gerçek niyetleri Şah İsmail'in varlığı mı?"

"Başka ne olabilir ki! Şah İsmail bir Türkmen olmasaydı, Osmanlı'ya da komşu olmasaydı, bugün bunlar bu kadar tedirgin olmaz, bizi imha etmeye kalkmazlardı."

"Peki, pirim, soyulan o hazinen bu saldırıyla alakası yok mu?"

"Mutlaka vardır ama koca bir kavim de üç beş altın için kılıçtan geçirilmez ki." Atman'ın kafası karmakarışıktı. Devlet ile Türkmen boğaz boğaza savaşmak zorunda bırakılmıştı. Savaşmaktan başka yapacakları başka bir şey de yoktu. Muhammed Ocağı'nın başı olan Kızıloğlu'na döndü:

"Antalya'da durum nasıl Kızıloğlu?"

"Antalya gece yarısından bu yana savaşıyor."

"Peki, durumunuz nasıl?"

"Çok can kaybımız var."

"Neden çok kayıp verdiniz?"

"Aniden baskın yedik."

"Nasıl oldu?"

"Korkut'ta çok kayıpla dönen Hasan Paşa çok rahatsız olmuştu. Antalya'daki devlet ricali, Hasan Paşa'nın bu durumunu görünce kana kan intikam yemini etmiş. Antalya Kadısı nerede Kızılbaş Türkmen varsa öldürün emri vermiş. Bu emirden sonra Kızılbaş Türkmen katliamına başladılar."

Sonra ne oldu?"

"Bazı Türkmenler Kadı'nın makamını basmış, kadıyı makamında öldürmüşler. Bunun üzerine çatışmalar hızlanmış."

"Türkmen bu savaşı istemeyerek kucağında bulmuş, öyle mi Kızıloğlu?"

"Biraz da öyle oldu. Bütün gelişmeler birbirini tetikleyerek bizi buralara kadar getirdi."

"Şu anda Antalya'da durumumuz nasıl gidiyor?"

"Bizim Türkmen canı ve malı için savaşıp baskın çıkıyor."

"Sokak hâkimiyeti şu anda kimin elinde?"

"Sokak hâkimiyeti şu anda Türkmen'in elinde," dedi Kızıloğlu. Bu konuşmalardan sonra Şah Kulu devam etti:

"Biz Türkmen'e yeni bir isim takmışlar devşirmeler. Bize hem Türkmen, hem de Kızılbaş diyorlarmış. Yani

bu zevata göre Türkmen demek Kızılbaş demek, Kızılbaş demek de Türkmen demekmiş. Varsın desinler. Bizim bundan gocunacak bir şeyimiz yoktur. Onlar önce oradan buradan devşirdikleri saraylarına baksınlar. Biz sadece Türkmen'e karşı sorumluyuz. Bu sorumluluğu da sonuna kadar yerine getirmeye kararlıyız". Bu arada Kızıloğlu, Şah Kulu'na sordu:

"Padişah Sultan Beyazıt'ın oğulları tarafında öldürüldüğü doğrulandı mı?" "Padişahın ölümü doğru değilmiş. Padişah şu anda İstanbul'da kendi sarayında oturmaktaymış."

"Peki, neden padişah öldürüldü yalanı ortaya atıldı?"

"Padişahın ölüm haberi, şehzadelerin güçlerini ispatlamaya çalışıp güç denemesi yaptıkları bir oyundu."

"Şimdi ne olacak?"

"Şehzade Korkut, bu yalan habere kanıp İstanbul'a gitmeseydi, şimdi biz bu savaşı belki de yaşamazdık."

"Devlet ricali, savaşı başlatmak için her yolu denedi."

"Sonunda başarılı da oldu."

"Biz istesek de istemesek de savaş bize dayatıldı."

"Şimdi savaşı kazanma zamanı. Başka şansımız yok."

"Doğru söylüyorsun, pirim."

"Biz biraz sonra çıkacağız, sen askerinin başına gidersin."

"Nereye gideceksiniz?"

"Diğer çatışma bölgelerine gideceğiz."

"Çatışma bölgelerinde yapacağınız bir iş var mı?"

"Yok, biz sadece gelişmelere bakacağız. Sadece onlara moral vereceğiz."

"Pirim, bu savaştan Türkmen daha da güçlenerek çıkacak."

"Ben bu savaşı hiç sevmedim. Biz kazansak da kaybetsek de Türkmen kaybedecek."

"Türkmen'e yaşama hakkı tanımadı saraydaki devşirmeler. Onun için bu savaş Türkmen için haklı bir savaştır. Biz kazanacağız."

"Allah yardımcımız olsun. Şahı Merdan bizimle beraber olsun."

"Bu savaşın sebebi Antalya Kadısı ile Hasan Paşa'nın kendisidir."

"Kadı, bedelini ödedi. Kaldı Hasan Paşa."

"Hasan Paşa da yakında öder."

"Allah'ın izni ile öder." Ayağa kalktılar. Daha gidilecek çok yerleri vardı. Onun için aceleleri vardı ve Kızıloğlu'ndan müsaade istediler. Onunla vedalaştıktan sonra atlarına atladılar. Yönlerini Elmalı'ya çevirdiler. Elmalı'da karargâh kuracaklardı. Bütün haberler Elmalı'dan toplanacaktı. Savaşın ocak başları, bundan böyle Elmalı'da toplanacaklardı. Şah Kulu, Atman ve Otman, Elmalı'da kalacaklardı.

Türkmen'in olduğu her yerde savaş vardı. Türkmen ile devşirme arasındaki savaş çok kısa bir sürede bütün bölgeye yayılmıştı.

Artık Kızılcakaya, İstanos, Elmalı, Burdur, Keçiborlu, Antalya, Bursa, Kütahya bölgesinde Türkmen ayaklanmıştı. Bu bölgelerde hâkimiyetin yavaş yavaş Türkmenlerin eline geçtiği söylenmekteydi.

Şah Kulu bölgelerin hepsini teker teker geziyor ve denetliyordu. İhtiyaç duyulan bölgelere başka bölgelerden takviye yapıyordu.

Atman, Şah Kulu'nun yanına yaklaşıp atını onun atının yanına sürerek sordu:

"Pirim, Elmalı'da ne kadar kalacağız?"Ne kadar kalınacağını o da bilmiyordu. Ona dönüp cevap verdi:

"Bilmem."

"Pirim, bu hafta bütün ocakları gezmek zorundayız."

"Evet, ben de öyle düşünüyorum."

"Elmalı'da karargâh kuracağımız yer belli mi, pirim?"

"Orada bir ocağımız var. Ocağın adı Şahı Mardan Ocağı'dır. Biz bu ocağın içinde karargâhımızı kuracağız. Çatışma bölgelerinden gelen haberleri bu havuzda toplayıp değerlendireceğiz."

"Biz hep Elmalı'daki karargâhta mı kalacağız?"

"Hayır, biz bazen karargâhta kalacağız. Diğer zamanlarda çatışma bölgelerine gidip oraları denetleyeceğiz."

"Pirim, Antalya'da durumu nasıl gördün?"

"Antalya'nın işi bitti bence."

"Nasıl bitti dersin?"

"Antalya'da, bizim neferlerimiz çok üstün bir yetenekle savaşıyorlar. Orada devlet adına ne varsa hepsini imha ettiler."

"Askerlerin çoğu öldü. Hasan Paşa ordusuz kaldı."

"Yakında o da Antalya Kadısı gibi yok edilir, hiç merak etme."

"Yani yakında düşer, öyle mi?"

"Hem de çok yakında düşecek."

"Korkuteli bölgesinde de durum bizim lehimize işliyor."

"Daha çatışma var mı o bölgede?"

"Bence çok yakında sona erer."

"Peki, bu bölgelerde savaş biterse buradaki savaşçıları ne yapacağız?"

"Hangi bölgede daha zayıfsak, o bölgelere kaydıracağız." dedi Atman. Gidecek yolları az kalmıştı. Otman, arkadan yürüyerek arkadaşlarını arkadan gelebilecek bir tehlikeye karşı korumak istiyordu.

Bir süre daha at sürdükten sonra Elmalı'ya geldiler. Elmalı'da arazi yolunu kullanarak Şahmeran Ocağı'na vardılar. Ocak Başı Hıdır onları kapıda karşıladı. Elmalı, Antalya'ya göre sakin görünüyordu. Şahmerdan'ın savaşçıları sarayın askerlerini Elmalı'nın içinden çıkarmış, çatışmalar Elmalı'nın dışına taşmıştı.

Türkmen Başı Şah Kulu, ev sahibi Hıdır tarafından içeriye alındı. İçeride diğer ocakların temsilcileri de vardı. Şah Kulu ve yoldaşları, toplantı yapılacak olan salona girdiler. Salandakiler ayağa kalktılar. Şah Kulu kendisine

ayrılan yere oturdu. Atman da Şah Kulu'nun yanına oturdu. Ondan sonra diğer katılımcılar yerlerine oturdular. Otman ise hemen kapının girişinde onların güvenliğini sağlamak için nöbet tutmaya başladı.

Kapıda başka nöbetçiler de vardı ama Otman, Şah Kulu'nun özel korumasıydı. Dışarıdaki insanların da, askerlerin de morali çok yüksekti. Elmalı, Osmanlı askerlerine karşı galip gelmişti. Askerleri Elmalı'nın dışına püskürtmüştü.

Elmalı bundan böyle ayaklanmanın merkezi olacaktı. Bütün çatışmalar burada yönlendirilecekti. Şah Kulu aynı zamanda Türkmen başıydı. Türkmen Başı, bütün Türkmenler adına muhatapları ile pazarlık yapma hakkına sahipti.

Şah Kulu, havadan sudan sohbetlerden gündeme geçti. Konu daha çok tazeydi. Enine boyuna tartışılacaktı ki ileride hata yapılmasın, deniliyordu.

Şah Kulu toplantının açılış konuşmasına başladı:

"Kendimizi, irademizin dışında bir savaşın ortasında bulduk. Bu savaş Türkmen'in var olduğu her yerde devam ediyor. Bu savaşın Türkmen'e büyük zararlar vereceğini biliyoruz. Ancak bu savaşa evet demekten başka bize açık bir kapı bırakmadılar. Ben sözü fazla uzatmayacağım. Herkes kendi bölgesindeki son durumu açıklasın. Biz de bunları üst üste koyarak bir hesap yapacağız". Bütün ocak başları oraya çağrılmıştı. Herkes kendi bölgesindeki gelişmeleri bu toplantıda anlatacaktı. Ev sahibi olan Ali Ocağı Başı Çakıroğlu söz aldı:

"Ağalar, beyler, hepiniz hoş geldiniz. Bizim burada toplanmamızın amacı bundan sonra ne yapılabileceğini konuşup bir karara varmaktır. Hepiniz kendi bölgenizde-

ki gelişmeleri anlatacaksınız. Bölgelerin tamamından iyi haberler geldiğini biliyoruz. Devşirme ordularının ayak bağları çözüldü.

Bizim Elmalı bölgesine gelince, bu bölgede devşirme ordularını kendi mahallimizin dışına attık. Bugün veya yarın bu çatışmalar son bulur. Bölge tamamen Şahı Mardan Ocağı'nın kontrolündedir. Bizim savaşçımız her şeye hâkim durumda." deyip yerine oturdu. Hıdır'ın konuşmasından sonra ise Şah Haydar ocağı başı İlyas söz aldı:

"Bizim bölgemiz olan Bursa'nın dış mahallelerinde çatışmalar başlamıştır. Bu çatışmalarda Türkmenler epey yol kat etmiştir. Hâlen bütün şiddeti ile çatışmalar devam etmektedir." Dedi.

Bu konuşmadan sonra Burdur yöresinden gelen Hızır Ocağı Başı Çınar söz aldı:

"Bizim bölgemiz Burdur'da savaşçılarımız üstünlüğü ele geçirdiler. Dünden bu yana devşirmenin askeri Türkmen savaşçılardan korkup çözülmeye başladı." Bu konuşmadan sonra Şah Hasan Ocağı Başı Gökoğlu söz aldı:

"Benim bölgem olan Isparta'da Türkmen aşiretlerinin tamamı birlikte hareket etmekteler. Türkmenler dağlardan ovaya inerek ovadan bir sel ırmağına dönüştüler. Allah onlara yardımcı olsun. Devşirme orduları Türkmen'in önüne hiç varlık gösteremedi. Devşirme kaçtı ama Türkmen peşine düşmedi." Korkut'tan gelen Şah Hasan Ocağı Başı Dede Alisi söz aldı:

"Bizim bölgede tamamen hâkimiyet sağlandı. Devşirmenin askerini Antalya'ya yolladık. Bundan sonra başka cepheler tespit etmek gerek." Bu konuşmadan sonra Ali Ocağı Başı Çakıroğlan söz aldı:

"Bizim bölgemiz olan Antalya, çok kötü günler geçiriyor. Kadı Efendi, bütün Türkmen aşiretleri düşman gösterip saldırıya geçti. Savaşçılardan birisi de kadının makamına girmiş ve kadıyı orada öldürmüş. Kadı'nın ölümünden sonra Subaşı Hasan bölgede terör estirmeye başladı. Bizim ocağa bağlı olan savaşçılar Subaşı Hasan'a karşı savaş ilen etti.

Şimdi yolun sonuna geldik, belki yarın, belki bugün bu iş biter. Bizim savaşçılar çok önde savaşıyorlar. Keşke Kadı ve Subaşı Hasan, Türkmen'e bunca kötülük yapmasaydı. Keşke bu savaş hiç olmasaydı. Artık durum netleşmişti. Çatışma bölgelerinde üstünlük Türkmen kuvvetlerin eline geçmişti. Türkmenler başka bölgelere yönelmeyi düşünüyorlardı. Savaş, yavaş yavaş başka illere doğru yayılma eğilimi gösteriyordu.

Şah Kulu bu konuşmalardan sonra tekrar konuşmaya başladı:

"Benim gördüğüm kadarıyla çatışma bölgelerinin tamamında üstünlük Türkmen'e geçmiş; sona doğru da yaklaşılmış gibi gözükmekte. Bu gidiş inşallah hayırla sonlanır, Türkmen kendi bölgesini oluşturur ve devşirmeye de bir ders vermiş olur.

Savaşçılarımızın gücünü birleştireceğiz ve en kısa zamanda Karaman'a yöneleceğiz. Karaman bizim için çok önemli bir mevzidir. Karaman halkının çoğunluğu Türkmen'dir ve bizi desteklemektedir. Bunun için herkes hesabını buna göre yapsın"

Toplantının sonuna gelindi. Bundan sonraki hedef de Karaman olacaktı. Karaman'ın kurtarılması için yeni bir ordu oluşturulacaktı.

Toplantının sonunda Şah Kulu "Söz almak isteyen var

mı?" diye sordu, ama kimseden ses çıkmayınca Şah Kulu toplantıyı sona erdirdi. Toplantının sonlanmasından sonra ocak başları tekrar atlarına binerek kendi bölgelerine gittiler. Bütün bölgelerde çatışmalar vardı. Bu çatışmaların çoğunda sona yaklaşılmıştı. Bundan sonraki hedef ise Karaman Sancağı olacaktı.

Ocak başlarının dağılmasından sonra orada Şah Kulu, yoldaşı Atman, koruması Otman ve Ocak Başı Hıdır toplantı yerinde kaldılar. Kendi aralarında sohbete devam ettiler. Hıdır Şah Kulu'na dönüp konuşmaya başladı:

"Pirim, biz şu anda Antalya'da, Elmalı'da, Korkut'ta ve daha birçok yerde üstünlük elde ettik ve devşirmenin ordularını oralardan püskürttük. Ama sonuçta ne yapacağımızı bilmiyoruz."

"Sonuçta, savaş alanımızı genişletip Türkmen'in özgürlüğünü sağlayacağız."

"Bu özgürlüğü Şah İsmail ile birlikte mi kazanacağız?"

"Yok öyle bir şey, dostum. Şah İsmail sadece bizim gönül taşımızdır. Biz kendi krallığımızı kendimiz kuracağız."

"Bu bölgelerde yeni bir krallık kuracağız, değil mi?"

"Eğer saray bizimle birlikte olursa bu krallıktan vazgeçebiliriz."

"Nasıl olacak bu iş?"

"Eğer Sultan Beyazıt, ben devşirmeyi saraydan çıkaracağım derse biz onunla da birlikte çalışabiliriz."

"Pirim, yani siz diyorsunuz ki saraydaki devşirme ile Türkmen yer değiştirirse fitne fesat da son bulur. Biz de Sultan Beyazıt ile birlikte çalışabiliriz."

" Evet." dedi Şah Kulu. Artık savaştan sonra ne yapacakları da netleşiyordu. Türkmen'in yaylalarla ilgili sorunları vardı. Bu sorun mutlaka çözülmeliydi. Türkmen'in vergi sorunu vardı. Bu sorunların dışında Türkmen saraydan pay istiyordu. İşte bütün kavgalar da bu paylaşımdan kaynaklanıyordu.

Şah Kulu, Yoldaşı Atman'a hitap ederek devam etti:

"Şimdi yeni bir hedef ortaya konuldu. Karaman, devşirmeden ayıklanacak ve Türkmen sınırları içinde kalacak diye bir karar çıktı." Atman onu dikkatlice dinliyordu.

Şah Kulu, kendince yeni hedefini belirlemişti. Sınırlar gittikçe genişleyecekti. Bursa, Kütahya, Karaman yeni hedefler arasına konulmuştu.

Şah Kulu'nun ve savaşçılarının Antalya'yı ele geçirdikten sonra moralleri yükselmişti. Yükselen bu moralle Kızılcakaya, Korkuteli, Elmalı, Burdur ve Keçiborlu Şah Kulu savaşçılarının denetimine girdi. Bunun üzerine Sultan Beyazıt, Anadolu Beylerbeyi Karagöz Ahmet Paşa yönetimindeki Osmanlı kuvvetlerini gönderdi. Şah Kulu kuvvetleri Kütahya'ya yönelmişlerdi.

Şah Kulu kuvvetleri Anadolu Beyler Beyi Karagöz Ahmet Paşa'yı esir etmişlerdi. Şah Kulu, Kütahya'yı kuşattı. Kalenin savunması karşısında Şah Kulu bu kaleye giremedi. Kale içindekilerin moralini bozmak için Karagöz Ahmet Paşa'yı kalenin önünde öldürdü. Karagöz Ahmet Paşa'nın ölümü hiçbir şeyi değiştirmemişti.

Şah Kulu savaşçılarının morali yükselmişti. Osmanlı ordusunun önde gelen paşalarını öldürmüş, ordularını dağıtmışlardı. Bu moralle askerlerini Bursa üzerine yönlendirdiler. Bursa Osmanlı için çok önemli bir yerdi. Osmanlı'ya bir süre de başkentlik yapmıştı.

Sultan Beyazıt Bursa'yı savunmak üzere oraya Subaşı Hasan Ağa'yı gönderdi. Bursa'da tam bir ölüm kalım savaşı yaşanmıştı. Şah Kulu'nun bütün ocak başları oradaydı. Ocak başları deneyimli eski tımar sahipleriydiler. Ocak sahipleri atlarının üstünde savaşçıların yanında at koşturuyorlardı. Şah Kulu'nun yardımcısı Atman da savaşın tam ortasında kılıç sallamaktan yorulmuştu.

Şah Kulu'nun savaşçılarının dirençlerinin karşısında Osmanlı Ordusu'nda dağılmalar başladı. Subaşı Hasan Ağa ile Atman, savaşın ortasında yüz yüze geldiler. Atman onu tanımıştı. İki savaşçı arasında çok çetin bir çatışma başladıysa da kimse yenilememişti.

Çatışmalar günlerce devem etti. Osmanlı Ordusu kayıplarının yerini aniden doldurup savaşta geri adım atmıyordu, ama bir türlü de ilerleyemiyordu.

Savaşın tam kızıştığı dönemde Subaşı Hasan Paşa'nın öldüğü haberi Osmanlı askerlerinin arasında yayılmaya başladı. Hasan Ağa'nın ölümü diğer askerlerin de moralini çok bozmuştu. Bu moral bozukluğu ile savaşı devam ettirme şansları kalmamıştı.

Bursa' daki savaşın ardından Şah Kulu savaşçılarının morali artmıştı. Hasan Ağa'nın ölümü Şehzade Korkut'u da zor durumda bırakmıştı. Onun Manisa Kalesi'ne çekilip kapıları kapatıp oraya kapanmasına sebep olmuştu.

Bursa'da zor günler yaşanıyordu. Bursa Kadısı bütün bu olup bitenleri rapor haline getirmişti. Hazırladığı bu raporu bir atlı askere vererek İstanbul'a gönderdi. İstanbul da zor günler geçiriyordu. Sultan Beyazıt İstanbul'u terk edemiyordu. İstanbul'u terk etmesi kendisi ve ülkesi için bir felaket olabilirdi.

Padişah Sultan Beyazıt, mektubu aldıktan sonra Bursa'ya Vezir-i Azam Hadım Ali Paşa öncülüğünde, bir orduyu isyanı bastırmakla görevlendirildi.

Şah Kulu kuvvetleri Antalya, Burdur, Bursa, Korkuteli, Elmalı, Bursa ve Karaman'a kadar geniş bir alana dağılmışlardı. Osmanlı ricali artık bunlara Şah Kulu yerine Şeytan Kulu demeye başlamışlardı.

En şiddetli çatışmalar Karaman ve Bursa bölgesinde devam ediyordu. Şah Kulu savaşçıları bir an önce Karaman'ı ele geçirip Bursa'da savaşan kuvvetlerine yardım etmek istiyorlardı.

Şah Kulu da artık savaş meydanında görünmek üzere Karaman'a geldi. Ocakların başında durarak yardımcısı Atman ile savaşı idare etmeye başladı. Savaş çok çetin geçiyordu. Şah Kulu cephe gerisinde olup bitenleri yakından izliyordu.

Bir anda savaşçıların içinde bir savaşçı Şah Kulu'na doğru atını sürerek üzerine gelmeye başladı. Gelen, yardımcısı Atman'dan başkası değildi. Atman gelir gelmez söze girdi:

"Pirim, Türkmen bugün bir zafere daha imza attı." Şah Kulu ne dediğini anlamamıştı.

"Ne diyorsun Atman? Seni anlayamadım"

"Pirim, Karaman Beyler Beyi Haydar Paşa da bugün bu meydanda öldürüldü. Artık dağılmaya başladılar."

"Peki, Türkmen'in kayıpları yok mu?"

"Olmaz olur mu?"

"Savaşın hiç iyisi olur mu?"

"Evet, pirim, savaşın iyisi olmaz, ama bizi bu savaşa mecbur edenleri Allah görüyor ve Allah onların belasını verecek."

"Bundan sonra ne yapacağız?"

"Bundan sonra kuzeye yöneleceğiz."

"Ne yapacağız kuzeyde?"

"Bursa'da savaşan kuvvetlere yardıma gedeceğiz."

"Oraya giden başka yardımcı kuvvet var mı?"

"Şu anda bütün kuvvetleri oraya yığdık."

"Hangi kuvvetleri yığdınız?"

"Elimizdeki bütün ocakları, ocak başları ile beraber oraya yığdık."

"Ocak başları da oradalar mı?"

"Ocak başlarının bir kısmı şu anda buradalar. Bir kısmı da Bursa'da savaşmaktalar."

Şah Kulu kuvvetleri artık Karaman ovasına da sığmıyorlardı. Her yerden zafer haberleri geliyordu. Artık karşılarında Karaman Beyler Beyi Hasan Paşa da yoktu. Hasan Paşa da bu meydanda öldürülmüştü. Karaman Beylerbeyi Haydar Paşa'yı öldürdükten sonra kuzeye doğru ilerlediler. Şah Kulu savaşçıları artık kendilerini yenilmez görüyorlardı.

Bu bölgedeki çatışmalar için görevlendirilen Şehzade Ahmet ile diğer şehzadeler Altıntaş ile Hadım Ali Paşa orduları ile birleşme kararları aldılar. Daha sonra Hadım Ali Paşa ile birleştiler ve Şah Kulu savaşçılarını çıplak bir dağda kuşattılar.

Şehzade Ahmet bu durumdan faydalanmak ve Yeniçeri 'den kendisine biat etmesini istemişti. Yeniçeri Ağası Şehzade Ahmet'i kibarca reddetmişti. Şehzade Ahmet kuşatmayı gevşetmişti. Bunun üzerine Şah Kulu savaşçıları bir açık bularak kuşatmayı delerek o bölgeden ayrılmışlardı.

Hadım Ali Paşa tek başına da kalsa Şah Kulu savaşçılarının peşine düştü. Hadım Ali Paşa'nın isyancıları takibe koyması onun düşmanını yenmesine yetmedi. Yeniçeri kendisine biat etmediği için Yeniçeri 'ye küsen Şehzade Ahmet kendi bölgesine çekildi.

Hadım Ali Paşa, İran'a doğru çekilen Şah Kulu savaşçılarının peşine takılarak Sivas Ovası'na kadar geldi. Hadım Ali Paşa, Şah Kulu'nu yakalayıp padişaha getirmek istiyordu ama bunu bir türlü beceremiyordu.

Bursa'dan, Antalya'dan, Burdur'dan, Sivas'a kadar geniş bir alana yayılan Şah Kulu savaşçıları Sivas'ın Çubukova mevkiinde, Hadım Ali Paşa'nın orduları ile tekrar karşı karşıya geldiler. Sivas Ovası'nda kılıçların sesleri her yerden duyuluyordu.

Şah Kulu savaşçılarının sayıları gittikçe azalıyordu. Şah Kulu da kılıcını kuşanarak savaşçıların arasına dalmıştı. Yoldaşı Atman onu çekip savaş alanından çıkarmak istedi ise de başarılı olamadı.

"Korkmayın, kaçmayın, Allah, Muhammed, Ali bizimle birlikte savaşıyor. Biz galip geleceğiz. Türkmen devşirmeye esir olmayacak," diyordu. Onun söylediklerini diğer askerler de tekrarlıyorlardı.

Bir süre sonra Şah Kulu'nun gözleri önünde Ali Ocağı'nın Başı Çakıroğlan bir kılıç darbesi ile yere düştü. Çakıroğlan'ın düşmesinden sonra aynı bölgeye saldıran

Şah Hüseyin Ocağı Başı Dede Alisi de atından yere düşüp kanlar içinde yere yığıldı. Bu ölümleri daha sonra Muhammed Ocağı'nın Başı Kızıloğlu izledi.

Atman, yaralı bir yılana dönmüştü. Kılıç sesleri Kızılırmak boylarında her yerden duyuluyordu. Bir süre sonra diğer ocak başları da atlarından düşmeye başladılar. Ocak başları düşünce, Otman onları yerden almak istediyse de başarılı olamadı.

Şah Kulu savaşçılarının sayıları gittikçe azalıyorlardı. Şah Kulu kendisini tam savaşın ortasında bulmuştu. Her geçen saat ona insan kaybettiriyordu. Askerlerinin sayısı hızla azalıyordu. Savaşı kaybedeceği endişesine kapıldı. Artık ölmek ile kalmak arasında çok ince bir çizgi kalmıştı.

Şah Kulu savaş meydanına daldı. Bütün gücü ile savaşmaya başladı. Yeniçeri ağası onu tanımıştı. Bir grup atlı asker ile üzerine gitti ve onu çemberin içine aldı. Şah Kulu tek başına bir çemberin içinde kalmıştı. Kılıcını rastgele sağa veya sola sallamaya başladı. Daha sonra Şah Kulu gözden kayboldu.

Şah Kulu'nun nereye gittiğini kimse görmedi. Kimilerine göre savaş meydanında, Çubukova'da vurularak öldürüldü. Kimilerine göre de Şah Kulu gözden kaybolmuştu. Bir daha kimse onu görmemişti.

Türkmen Başı Şah Kulu'nun savaş meydanında kaybolması, Türkmenler arasında bir kargaşaya neden oldu. Önce kendi aralarında bir kargaşa yaşadılar. Kargaşanın amacının ne olduğu belli değildi. Osmanlı Sadrazamı Hadım Ali Paşa bu kargaşadan yararlanarak onları dağıtmak istedi. Hadım Ali Paşa kargaşanın içine daldı. Bu arada Hadım Ali Paşa da bir okla vurularak atında yere düşüp öldü.

Hıristiyanların takvimine göre 2 Temmuz 1511 günüydü. Kanlı bir kardeş savaşının sonuna gelinmişti. Osmanlı güçleri Hadım Ali Paşa'nın ölümü üzerine ilerlemekten vazgeçtiler.

Şah Kulu'nun kalan savaşçılarının bir kısmı yönünü İran'a çevirdi.

Şehzade Ahmet bu kargaşadan yararlanarak kendini padişah ilen etti. Gittiği her yerde saltanatın kendisine verildiğini söyledi. Oysaki sarayın bundan haberi yoktu.

Şehzade Ahmet, sarayın ve yeniçerinin gözüne girmek için savunmasız Türkmenlerin avına çıktı.

Beyşehir civarında bir arada toplanmış olan birçok Türkmen çocuğu ve kadını Şehzade Ahmet tarafından katledildi.

Türkmen'i öldürmek için saray çevreleri birbirleri ile yarışıyorlardı. Türkmenler kendilerini korumak için sarp dağların vadilerine sığınmaya başladılar. Ele geçenler öldüler, Bir kısmını Ege adalarına sürgüne yolladılar, kalanlar da dağların derinliklerinde kayboldular.

8.BÖLÜM

Gözlerimden aktı deryâlar gibi yaşım benim
Dostlar çok nesne gördü onmadık başım benim

Geçmek için seyl-i eşkimden hayâlim askeri
Bir direkli iki gözlü köprüdür kaşım benim

Her gece altun benekli âsmânîler giyip
İşbu çarh-ı pîre-zen olmuşdur oynaşım benim

Ben gedâ gurbet diyârında kalırdımyalınız
Mihnet ü derd ü belâ olmasa yoldaşım benim

Ey felek dokuz dolu câm içmeyince Han Selîm
Dehr içinde olmadı hergiz ayakdaşım benim

Yavuz Sultan Selim

Şehzade Ahmet, Korkut ve Selim arasındaki taht kavgası artık çatışmaya dönüşüyor.

Sultan Beyazıt sabahın erken saatlerinde kalkmış, boğazın serin sularına gözlerini dikmiş, derin düşüncelere dalarak boğazın güzelliğini süzüyordu. Hava, sabahın seherinde, hafif hafif esiyordu. Boğazın mavi suları ile gök mavisi arasında, boğazın yeşili bir gerdanlık gibi gözlerini büyülüyordu. Boğazda sabah bambaşka olurdu. Güneşin doğuşu, gökyüzünde boğaza açılan bir pencere gibiydi. Boğaz sırtlarındaki yeşilin sabah rüzgârları ile sallanması, insanın içini de bir ağacın yaprakları gibi titretiyordu. Havadaki göçmen kuşlar da bir yay şeklini alarak taze baharı tatmaya geliyorlardı. Bir başkaydı İstanbul Boğazı'nda bir ilkbahar sabahını yaşamak.

Bütün bu güzellikler içinde Sultan Beyazıt'ın içi içini kemiriyordu. Yüreğinde kocaman bir huzursuzluk vardı. O kocaman huzursuzluk uyumasına da engel oluyordu. Kafası karışınca, problemler karşısında çözümsüzlük onun bütün vücudunu etkiliyordu. Bir yerlerde bir yanlışlık yapılmıştı ama nerelerde bu yanlışlık yapılmıştı, işte onu bir türlü bilmiyordu.

Devlet işleri hiç de iyi gitmiyordu. Türkmen ayaklanması sona ermişti, ama binlerce insan ölmüştü. Ölenlerin ve öldürenlerin aynı kaynakta olması onu çileden çıkarıyordu.

Çok sevdiği Veziriazamı Hadım Ali Paşa, Şah Kulu savaşçıları ile savaşırken Sivas'ta bir okla vurulup öldürülmüştü. Hadım Ali Paşa'nın ölümü onu çok üzmüştü.

Bütün bu olup bitenlerden sonra kendisi daha ölmeden oğulları arasında taht kavgası başlamıştı. Oğulları birbirlerine savaş ilan etmişti. Sağlığında böyle bir acıyı yaşamak onu çileden çıkarıyordu.

Padişah Sultan Beyazıt, kafasındaki bunca olumsuz düşünceye bir süre daldıktan sonra tekrar odasına döndü. Hamama giderek banyosunu yaptı. Sonra kahvaltı yapılacak olan salona geçti. Burada kahvaltısını yaptıktan sonra kapıcı başı Şirvan'ı yanına çağırdı, ona, "Ben odama gidiyorum, Veziri Azam Hersekzade'ye söyle benim oraya gelsin," dedi. .Kapıcı başı Şirvan, "Baş üstüne, Sultanım", dedikten sonra oradan ayrıldı.

Bir süre sonra huzuruna Veziri Azam Hersekzade geldi. Onun karşısında eğildi. Onun eşiğini öptükten sonra içeri girdi. Padişahı başı ile selamladıktan sonra onun eteğini öptü ve üç adım geri çekildi. Padişah Sultan Beyazıt ona oturmasını söyledi ve o da gösterilen yere oturdu. Hersekzade onu çok düşünceli görmüştü. Padişah Sultan Beyazıt'a dönerek konuşmaya başladı:

"Hünkarım, beni çağırmıştınız, ben de geldim."Sultan Beyazıt kaşlarını kaldırıp ona baktıktan sonra karşılık verdi:

"Bak Hersekzade, seni severim. Seni Bosna Hersek'ten buralara getirip veziri azam yaptım. Senin dinin bile bizim dinimizden değildi. Ben bütün bunlara rağmen seni bu devletin en üst makamlarından birine taşıdım. Ben daha Hadım Ali Paşa'nın ölümüne alışamadım. Bazen seni Hadım Ali Paşa ile karıştırabilirim. Onun için kusura bakmayacaksın."

"Haşa, Sultanım, tabi kii kusura bakmayacağım".

"Hadım Ali Paşa'yı da çok severdim. Ama ne yazık ki o şimdi aramızda yoktur. Ruhu şad olsun. Şimdi onun yerinde sen varsın."

"Size minnettarım, sultanım."

"Şeytan Kulu belasını başımızdan def ettik. Allah'a şükürler olsun ki biz o belayı Şah İsmail'in üzerine yıktık."

"Binlerce savaş kaçkını İran'a doğru kaçtı sultanım."

"O artık Şah İsmail'in sorunu".

"Bizim burada kalan Türkmen Kızılbaşlar hâlen bizim için tehlike arz ediyorlar sultanım."

"Yok, öyle bizi tehdit edecek bir şey kalmadı ama Şah İsmail var oldukça Anadolu Türkmen'i bizi hep tehdit edecektir. Çünkü Şah İsmail'in kendisi bir Türkmen ve Kızılbaş'tır. Onun içindir ki bizim Türkmen hep onu lider olarak görmüştür. O adam ortadan kalmadıkça Osmanlı mülkü tehlikededir."

"Sultanım, Türkmen'in bir kısmı Safevi Devleti'ne kaçtı ve kaçıyor. Geri kalanını Midilli Adası'na sürgüne göndermeyi planlıyoruz."

"Benim esas gündemim bu değildi. Ben seni Şehzade Ahmet için çağırdım. Şehzade Ahmet'i benden sonraki tahtın varisi ilan etmeme rağmen hâlen kafası Edirne'deki sözleşmede kalmıştır."

"Bu sözleşme ile Ahmet'in tahtın tek varisi olduğu yönündeki vasiyetinizi kaldırdınız, değil mi sultanım?"

"Biz, o sözleşmeyi Selim'i susturmak ve tekrar Kefe'ye döndürmek için yaptık ama gene gönlümüzde yatan kişi Ahmet'ten başkası değildir."

"Şimdi ne yapmamı istiyorsunuz sultanım?"

"Ahmet, kendi sancağı olan Amasya Sancağı'nı terk etmiş. Gelmiş Manisa'daki rahmetli oğlum Şehinşah'ın oğlu, torunum Mehmet ve kardeşine saldırmış. Manisa

Sancağı'nın kendisinin olduğunu, onların gelip Manisa'ya yerleşebileceğini söylüyormuş "

"Bunu tek başına mı yapmış?"

"Yok, yanında iki oğlu, Murat ve Alâeddin de varmış."

"Bu yetim çocuklar neyin bedelini öderler?"

"Bu çocuklar sadece Şehzade Şehinşah'ın çocukları olmalarının bedelini öderler."

"Maalesef sultanım, biraz da öyle. Osmanlı'da çok zor iştir şehzade olmak."

"Doğru söylüyorsun, Hersekzade."

"Sonra ne oldu Sultanım?"

"Ahmet bu savaşı iki oğlunun sayesinde kazandı."

"Mehmet'e ne oldu?"

"Mehmet ise bunlara esir düştü."

"Hâlen ellerinde mi?"

"Araya ben girdim. Mehmet'i bırakmalarını söyledim."

"Önce yok dediler. Mehmet'i vermediler."

"Çok kötü yapmışlar."

"Ben sıkıştırdım. Üzerinize sefer düzenleyeceğim dedim.

Bundan korkmuş olmalılar ki, Mehmet'i serbest bıraktılar."

"Mehmet şimdi Manisa'da mı?"

"Evet, o şimdi Manisa Sancağı'nda."

"Ahmet de şu anda Manisa Sancağı'nda ama."

"Evet, ben defalarca haber saldım, Amasya'da kendi sancağına dön dedim. Ama o hâlen Manisa'da bekliyor."

"Amasya'ya gitmesi için onu zorlayalım mı?"

"Yok, artık gerek kalmadı."

"Peki, şimdi ne yapacağız?"

"Sen Ahmet ile görüş, İstanbul'a gelsin."

"Ne için gelsin ama?"

"Tahtımıza daha yakın olması için gelsin."

"Tahtınızın tek varisi haline gelecek o zaman."

"Evet, daha önce de vasiyet etmiştim, ama Selim'in o Edirne seferinde sonra bozdum o vasiyetnameyi. Şimdi ise yakınımıza alıyorum."

"Tamam, padişahım. Emrin başım üstüne."

"Hemen onu gör ve İstanbul'a çağır. Diğerleri şimdilik bunu bilmesinler."Hersekzade, padişahı başı ile selamladıktan sonra orada ayrıldı. Saraydaki işlerini tamamladıktan sonra eve geldi. Yarın Manisa'ya gideceğini eşine söyledi. Onun için hazırlık yapılmasını söyledi. Eşi ona yolluk hazırladı. Kendisi ile beraber gideceği arkadaşlarına haber saldı. Onların da hazır olmasını söyledi.

Ertesi gün, Hersekzade yanına Nişancı Altan Paşa'yı ve birkaç askeri de alarak yola çıktı. Manisa'ya doğru yol

aldılar. Askerlerin bir kısmı önde, bir kısmı da arkada onlara eşlik etti. Veziri Azam Hersekzade ile Nişancı Altan Bey atlarını yan yana sürdürerek yolda sohbetlerine devam ettiler. Osmanlı Devleti çok kötü günler geçiriyordu. Üç şehzade artık açık açık birbirlerine meydan okuyorlardı. Nişancı, Altan Hersekzade'ye sordu:

"Biz şimdi Ahmet ile neyi görüşeceğiz?"

"Ahmet'in, geleceğin padişahı olmasını konuşacağız."

"Padişah bunu açık açık beyan etti mi?"

"Açık açık beyan etmese de ona bu mesajı verecek."

"Ahmet daha önce de açıklanmıştı ama bu açıklama geri çekildi."

"Şehzade Selim'in o meşhur Edirne çıkarmasından sonra, devlet içinde iki başlılık olmasın diye geri çekildi."

"Padişah o zaman eski kararında ısrar ediyor, değil mi?"

"Gerçek öyle ama onu açıktan değil dolaylı yoldan anlatmaya çalışıyor."

"Diğer şehzadeler ne derler bu işe?"

"Pek hoş karşılayacaklarını sanmıyorum." Daha sonra Nişancı Altan söze girdi:

"Ne yapacaklar? Daha babaları hayatta." dedi. Hersekzade bu gelişmelerden endişe duyuyordu. Hafifçe atını mahmuzladıktan sonra tekrar konuştu:

"Osmanlı oğullarında şehzade olmak çok zor bir iştir."

"Neden? Hepsi de sancak beyi yapılır. Yedikleri önünde, yemedikleri arkasında durur."

"Sen öyle san."

"Gerçek öyle değil mi?"

"Gerçek öyle değil, sevgili nişancı. Bu söylediklerin babalarının sağlığında geçerlidir. Baba öldükten sonra birbirlerini yok etmek zorundalar."

"Baba ölünce, neden birbirlerini yok ederler ki, koca Osmanlı mülkü kendilerine yetmiyor mu? Burada biraz aç gözlülük yok mu?"

"Padişahlar, Osmanlı mülkünü hiçbir zaman paylaşamadılar. Ya hepsi ya hiç dediler. Bu da çatışmalara neden oldu." dedi Hersekzade.

"Padişahlar bunun bir yolunu bulmalılar. Yoksa kardeş kanı hep akacaktır."

"Padişah ne yapsın?"

"Ancak bir tane oğlan çocuğu dünyaya getirsin."

"O da çare değil."

"Padişahlar sağlığında bütün sorunları çözebilirler ama onlar da kendi padişahlığında hiçbir dönem taviz vermediler."

"İsterlerse yapabilirler mi?

"Bence devlette yetkiyi paylaşırlar. Onlar da sancaklarında padişaha biat ederek yaşayıp giderler."

"Olmaz."

"Neden olmasın?"

"Bütün padişahlar, şehzadelere hep şüphe ile bakarlar da ondan."

"Neden şüphe duyarlar? Herkes ama herkes hakkına razı olsa sorun kalmaz."

"Kimse hakkına razı olmaz, herkes başa baş dövüşür ve yok olur gider. Sadece bir tane kalır. O da zalim olur."

"Ahmet ile bu görüşmemiz duyulursa bu defa Selim devreye girecektir".

"Ben de öyle anlıyorum. Selim hiçbir zaman tahttan vazgeçmez."

"İşte o zaman ortalık karışır."

"Onu da önlemeye çalışacağız."

"İnşallah bu işe de bir formül buluruz."

"Bulmazsak kardeş kanı herkese bulaşır."

"Nasıl bulaşacak ki?"

"Şehzadeler yarın padişah olursa, devlet ricalini de sen kimin tarafındasın diye sorguya çekmeyecekler mi?"

"Çekecekler."

"İşte bu iş o zaman herkese bulaşacak." dedi Nişancı Altan.

Bir süre atlarını koşturdular. Hızla giden atlar, bazen tehlikeli bir durum yaratabiliyorlardı. Yollarda koca koca taşlar atların ayaklarına çarpıyor, onların ayaklarını yaralayabiliyordu.

Manisa'ya yaklaşmış olan akşam karanlığı yavaş yavaş kendisini hissettiriyordu. Karanlıklar arasında yıldızlar artık kendilerini göstermeye başlamıştı. Yol kenarında, çayırlar arasında bir çeşmede o gece konaklayacaklardı.

Hersekzade ve nişancı öyle karar vermişlerdi.

Karanlıklar arasında bir süre sonra ay ışığı belirmeye başladı. Ay ışığı ile beraber yıldızların bir kısmı görünmez oldu.

Çeşme sessizdi. Suyun içindeki çakıl taşları bir gerdanlığı andırıyordu. Ay ışığı ile bu çakıl taşlarının parıltısı bir başka görünüyordu.

Ay, bir tepsi gibi bir görüntü veriyordu. Dolunay bütün ışıklarını yeryüzüne salmıştı. Derelerde su sesi ile kuş sesleri birbirine karışmıştı.

Hersekzade Ahmet paşa, bunca güzellik arasında yaşamak varken şehzadelerin neden birbirlerini öldürdüklerini merak ederek kendi kendine söylenmeye başladı.

Heybelerini açtılar. Evde hazırlanan yolluklarını çıkarıp çeşmenin başındaki çimenlerin üzerine serdiler. Yollukların bir kısmını da askerlere verdiler. Askerler, kendi yolluklarını yanlarında taşımalarına rağmen sadrazamı ve nişancıyı da kırmak istemediler ve verilen azıkları alıp yemeye başladılar.

Bir süre sonra, o çeşmenin başında dinlenmeye koyuldular. Hersekzade Ahmet Paşa'yı uyku tutmamıştı. Hersekzade,

"Nişancı, uyudun mu?" diye sordu. Nişancı Altan daha uyuyamamıştı:

"Yok, uyku tutmadı."

"Beni de uyku tutmadı."

Hava güzel, kuş sesleri güzel, su sesi güzeldi.

"Bütün bu güzellikler arasında olmak insana huzur veriyor, vezirim".

"Ben ne düşünüyorum biliyor musun?"

"Ne düşünüyorsun?"

"Böyle giderse bizim Sultan Beyazıt'ın geleceği tehlikededir diyorum."

"Nasıl olur ki?"

"Sultan savunmasız kalırsa, taht da başkasına geçerse, sultan da imha edilir diyorum."

"Olursa ben de şaşmam."

"Sarayda her türlü oyun vardır."

"Ondan sonra sarayda temizlik işleri başlar."

"Doğru söylüyorsun."Bir süre dinlendikten sonra tekrar atlarına binerek yollarına devam ettiler. Bir süre daha at sırtında gittikten sonra Manisa'ya vardılar. Manisa'da Şehzade Ahmet'in kaldığı yeri sordular. Onları bir askeri kışlaya götürdüler. Kışlada askerler tarafından karşılandıktan sonra bir süreliğine dinlenmeye çekildiler. Askeri kışlada bir süre dinlendikten sonra yemeklerini yediler. Daha sonra kışla ağası gelip onları ziyaret etti. Onlara askeri kışla içerisinde geniş bir yer ayarladıktan sonra Şehzade Ahmet'e haber verdiler. Şehzade Ahmet haberi alır almaz kışlaya geldi. Kışlada Şehzade Ahmet, kışla ağası ve diğer askerler tarafından karşılandı. Bu karşılamadan sonra Ahmet, Veziri Azam ve Nişancı ile görüşmek üzere onlara ayrılan özel bölüme gitti.

Şehzade Ahmet içeri girdiğinde, onlar içeride bir sedirin üzerinde oturuyorlardı. Şehzade Ahmet onları selamladı:

"Hoş geldiniz."

"Hoş bulduk, Şehzadem."

"Hayırdır, hangi rüzgâr sizi buralara savurdu? Siz buralara gelir miydiniz?" Veziri Azam cevap verdi:

"Sizi görmeye, devlet işlerini konuşmaya geldik."

"Hoş geldiniz, sefa getirdiniz."

"Şehzadem, biz bugün geri döneceğiz. Onun için hemen konuya girelim."

"Aceleniz nedir? Bugün bana misafir olun."

"Yok, yukarıdan aldığımız talimat böyle."

"Siz bilirsiniz."

"Bizi, padişahımız Sultan Beyazıt han, sizinle görüşmeye gönderdi."

"Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz."

"Şehzadem, bizim her konuşmamız, sultanımız adınadır. Bize ait olan hiçbir şey yoktur."

"Sizi anlıyorum."

"Bizi anladığınız için teşekkür ederim."

"Ne diyormuş benim Sultan babam? Ben zaten yakında onun ellerini öpmeye gelecektim."

"Babanız Sultan Beyazıt Han der ki: Şehzademiz Ahmet, derhâl Manisa'yı terk etsin ve eski sancağı Amasya'ya geri dönsün."

"Neden Manisa değil de Amasya'ya gönderiyor beni?"

"Orasını ben bilmem. Lakin şu anda senin sancağın Amasya'dır. O sancağın beyliği hâlen boştur."

"Ben artık Amasya'ya yerleştim. Yerleşirken de birçok zorlukla karşılaştım. Biliyorsunuz ki kardeşim Şahenşah'ın oğlu Mehmet ve kardeşi bana saldırdı ve zor günler geçirdik. Biz burayı kılıcımızla kazandık. Onun için Amasya'ya bir daha dönmeyeceğim."

"Amasya'ya dönmezseniz babanız size çok kızar."

"Babam zaten beni yeteri kadar kırdı geçti."

"Neden sizi kırsın ki?"

"Babam evvela kendisinden sonra padişahlık için beni işaret etti. Daha sonra kardeşim Selim gelip Edirne'de onu tehdit edince sözünü geri aldı ve benim padişahlığımı riske attı."

"Geri almadı sizin padişahlığınızı; padişahımızın bu vasiyeti hâlen geçerlidir."

"Onu yazılı olarak kaldırdı ama."

"Hayır, kardeşinin susması için sadece bir taktikti o."

"Bu açıklama herkesi cesaretlendirdi ama."

"Babanız, hâlen sizi düşünüyor ve onu da açık açık bana söylüyor. Ama Selim'den gelecek bir tepkiden de çekiniyor."

"Selim'in neyinden çekiniyor ki? Selim kendisinin oğlu. Padişah olan kendisi."

"Neyse, siz Amasya'ya dönmeyecek misiniz?"

"Hayır, dönmeyeceğim."

"Neden?"

"İstanbul buraya Amasya'dan daha yakın da ondan."

"Şehzadeler içinde sizden daha yakını yoktu payitahta."

"Evet, Amasya Teke'den ve Kefe'den daha yakın İstanbul'a ama bu işlerin birçok hilesi vardır."

"Bence, siz gene Amasya'ya gitseniz, kendiniz için daha iyi olanı yaparsınız."

"Hayır, ben Amasya'ya gitmeyeceğim."

"Sizin yaptığınız Sultanımızın emirlerine karşı çıkmak anlamına gelmiyor mu?"

"Hayır, gelmiyor."

"Neden?"

"Şehzade Selim Trabzon Sancağı Beyi değil mi?"

"Evet."

"Şimdi nerede?"

"Kefe'de."

"Neden Trabzon'da değil?"

"Onu ben bilemem."

"Siz bilmezsiniz ama padişah babam bunların ne anlama geldiğini bilir."

"Ben bana söyleneni size söylüyorum."

"O sizin göreviniz."

"Beni babama böyle anlatın."

"Ben sizden ne aldıysam onu götüreceğim."

"Doğru olanı yaparsın."

"Benim anladığım kadarıyla Amasya'ya dönmeyeceksiniz siz, Şehzadem."

"Hayır, ayrılmayacağım buradan."

"O zaman sizi biraz daha İstanbul'a yaklaştıralım, ne dersiniz?"

"Çok iyi olur."

"Bakın şehzadem, bana verilen görev sizi eski sancağınıza geri göndermekti. Ama siz oraya gitmeyeceğim diyorsunuz."

"Evet, gitmeyeceğim."

"O zaman sizi İstanbul'a alalım, ne dersiniz?"

"Çok memnun olurum."

"Tamam, siz o zaman hazırlıklarınızı yapın, İstanbul'a dönün."

"Babam bu işe ne der acaba?"

"Babanızı karıştırmayın. Onun sorumluluğu bana ait."

"Hersekzade, ne dediğinin farkındasın, değil mi?"

"Evet, farkındayım."

"Babamın bu işten haberi var mı?"

"Babanızın da bu işten haberi var."

"Babamın ellerini öpmeye gideceğim."

"O sizin bileceğiniz iş."

"Ben hemen hazırlıklarıma başlayacağım."

"Burayı ne yapacaksınız?"

"Burayı oğlum Murat'a bırakacağım."

"Murat burada mı?"

"Evet, burada."

"Mademki saltanatın geleceği İstanbul'a yakın olmaktaymış, biz sizi İstanbul'un içine davet ediyoruz."

"Size minnettarım, Hersekzade." diyerek teşekkür etti Şehzade Ahmet. Nişancı Altan sadece onları dinledi. Sonra devreye girerek konuştu:

"Şehzadem, sizi İstanbul'a teklif ediyoruz ama bir iki şartla."

"Neymiş o şartınız, Nişancı Altan?"

"Şartımız sizin karargâhınızın boğazın Anadolu yakasında olması. Yani siz karargâhı Üsküdar'a kuracaksınız."

"Olur, benim için fark etmez".

"Diğer şartımız ise şu anda Larende'de tutuklamış olduğunuz yeğenleriniz Mehmet ve kardeşini derhâl serbest bırakmanız."

"Bunu babam mı söyledi?"

"Evet, babanız bu konudan çok rahatsız olmuş."

"Daha önce de bana rahatsızlığını bildirmişti."

"Evet, Ahmet benim o yetim torunlarımı tutuklamış diyor ve çok üzülüyor."

"Tamam, onları da serbest bırakacağım."

"Hemen serbest bırakın."

"Hemen serbest bırakacağım."

"Biz burada iken onların serbest kalışını göreceğiz."

"Tamam, o konuda sorun yoktur."

Şehzade Ahmet, Manisa için direnmişti; gelen misafirler kendisine bir altın tepsi içerisinde İstanbul'u teklif sunmuşlardı. Ahmet'in keyfine diyecek yoktu. Sanki babasının tahtının tek varisi haline gelmişti. Bundan sonra onu kimse tutamazdı. Şehzade Selim Kırım açıklarında Kefe'deydi. İstanbul'dan binlerce kilometre uzaklardaydı. Korkut ise Antalya'daydı, İstanbul'dan binlerce kilometre uzaklardaydı o da. Bu iki şehzade babalarının ölümü üzerine ancak İstanbul'a bir haftadan önce gelemezlerdi. Kendisi ise babasının tahtının çok yakınındaydı. Babasından sonra tahta geçip padişahlığını hemen ilan edebilirdi. Padişahlığını ilan ettikten sonra diğer iki şehzadeyi yolda yakalatıp tutuklatabilirdi. Artık bu gücü kendisinde görebiliyordu.

Şehzade Ahmet, Yeniçeri ocak ağasını çağırdı. Vezirin ve Nişancının huzurunda Mehmet ve kardeşinin serbest bırakılmasını emretti. Yeniçeri ağası hemen kışlaya gidip iki şehzade evladını da serbest bıraktırdı.

Şehzade Ahmet, Allah'tan istemişti bir tek göz; Allah kendisine vermişti iki göz. Çok sevinçliydi. Biraz sonra bu

sevincini oğulları ile paylaşacaktı. Oğulları ile görüşmeden önce misafirlerini yolcu etmesi gerekiyordu.

Misafirlerine öğle yemeği verdikten sonra heybelerini hazırladı. Heybelerine yolluklarını koydu. Yollukların yanına bir küp içerisinde su koydu. Atlarının yemi verildi. Atlarının yollukları hazırlanıp torbalarına konuldu. Her şey hazırdı.

Şehzade Ahmet

"Her şey hazır, paşam, dedi. Hersekzade ve arkadaşı nişancı Altan Bey, atlarının yanına geldiler. Şehzade ile vedalaştıktan sonra atlarına binip yola koyuldular.

Şehzade misafirlerini yolcu ettikten sonra oğulları Murad ve Alâeddin'i çağırdı. Onlara,

"Size çok önemli bir haberim var,"dedi. Oğulları hayretler içinde kalmışlardı. Oğlu Murat:

"Nedir haberin, babacığım?" diye sordu hemen.

"Babam bizi İstanbul'a davet etmiş."

"Ne var bunda babacığım?"

"Misafirliğe değil, oğlum."

"Peki, neye davet etmiş baba?"

"Üsküdar'da biz karargâh kuracağız ve bundan böyle Üsküdar'da kalacağız."

"Buna neden ihtiyaç duymuşlar babacığım?"

"Bilmiyorum."

"Bunun için mi Veziriazam gelmişti?"

"Evet."

"Başka ne söylediler?"

"Önce Amasya'ya, kendi sancağıma geri dönmemi istediler. Ben bunu kabul etmedim."

"Ondan sonra?"

"Ondan sonra yüklenmeye devam ettiler. Ama benim kararlı olduğumu anladılar."

"Ondan sonra kal mı dediler?"

"Hayır, kal demediler. Öyleyse biz seni İstanbul'a davet ediyoruz dediler."

"Saraya yakın bir yere neden çağırmadılar?"

"Saraya yakın olur mu? Kardeşlerim kıyameti koparırlar."

"Hayırlı olsun, baba,"dedi Murat. Şehzade Ahmet, sanki padişahlığı garanti etmişti. Artık bir padişah gibi konuşuyordu. Diğer oğlu Alâeddin merak ettiklerini sordu bu kez:

"Başka bir istekleri olmadı mı babacığım?

"Evet, oldu, az daha unutacaktım."Sizlerle savaşan şu sizin amcanızın iki oğlu vardı ya."

"Evet."

"Onların serbest bırakılmasını istediler."

"Sen ne dedin?"

"Babamın isteğini geri çeviremezdim tabii."

"Bırakacağım mı dedin?"

"Bıraktım bile."

"Acelen neydi baba?"

"Biz buradayken göreceğiz dediler."

"O kadar acele ettiler, öyle mi?"

"Padişah öyle istemişti."

"Canın sağ olsun, baba." Bu arada kahveleri getirildi. Baba ve iki oğlu, beraber kahvelerini yudumladıktan sonra İstanbul için hazırlıklara başladılar.

Şehzade Ahmet yanına arkadaşı Yunus Paşa'yı da çağırdı. Şehzade Ahmet kendi kafasında Yunus Paşa'yı kendi nişancısı olarak görüyordu. Ne de olsa İstanbul'a gidiyordu. Artık kendisini padişah sandığına göre Yunus Paşa'yı da Nişancısı yapmak istiyordu. Durum Yunus Paşa'ya bildirildi. Yunus Paşa da onlarla birlikte İstanbul'a gelecekti.

Şehzade Ahmet, oğulları ve nişancısı hazırlıklarını bitirdikten sonra geniş bir heyet ile birlikte yola çıktılar. Yolculuk şen şakrak geçiyordu. Katırlara da develere hazineleri yüklenmişti. Hazineleri sırtlayan deve ve katırlar çok yavaş hareket ediyorlardı. Atlılar da kendilerini deve ve katırların yürüyüşüne göre ayarlıyorlardı.

Uzun bir yolculuktan sonra Üsküdar'a vardılar. Orada bir çiftlikteki evde karargâh kurdular. Karargâhta görev dağılımı yaptılar. Karargâha her gün binlerce insan uğruyor, Şehzade Ahmet'in padişahlığını kutluyorlardı.

Şehzade Ahmet, babasına elçiler göndererek artık tahtını kendisine bırakmanın zamanının geldiğini söylüyordu. Babası Sultan Beyazıt bu teklifleri hep geri çeviriyordu.

Şehzade Ahmet'in acelesi vardı. Bir an önce padişah olmak istiyordu. Bir gün boğazın öbür yakasına geçerek babasına, elini öpmeye geleceğini söyledi. Babası da fazla direnmeden kabul etti. Bir ilkbahar günü saraya giderek babasının odasının kapısını çalarak içeri girdi. Kapıda babasının eşiğini öptükten sonra babasının yanına gelip ellerinden öptü. Babası onu selamladı:

"Hoş geldin, oğlum."

"Hoş bulduk, baba."

"Üsküdar'a mı yerleştin?"

"Evet, babacığım."

"Sen benden ne istiyorsun oğlum?"

"Babacığım, ben sende ne isteyebilirim ki? Ben senin ellerini öpmeye geldim."

"Sağ ol, oğlum."

"Ben seni Manisa'dan İstanbul'a çağırdım ki, Şahenşah'ın çocuklarını rahat bırakasın. Onlar neticede benim torunlarım."

"O sorunu çözdük babacığım."

"Şimdi o çocuklar neredeler?"

"Manisa'dalar, baba."

"Bak, oğlum, benden sonra tahtımıza sen oturacaksın. Ben bunu daha önce ilan ettim. Ama Selim'in rahatsızlığı nedeniyle bir süre askıya aldım. Şu anda gene tahta en yakın olan sensin."

"Seni anlıyorum, babacığım."

"Beni anlıyorsan, benim sağlığımda tahtımdan uzak durun."

"Benim böyle bir sorunum yok, babacığım."

"Ama Ahmet de rahat değil, diyorlar."

"Yanlış söylemişler, babacığım. Benim ne haddime ki senin tahtın üzerinde söz söyleyeyim?"

"İnşallah öyledir, oğlum."

"Babacığım, sen kardeşim Selim'e dikkat et."

"Nasıl dikkat edeceğim?"

"Baba, Selim yeniçeri ağaları ile işbirliği içindeymiş. Yeniçeri ağaları, onun bir dediğini iki etmiyorlarmış. Her an yeniçeri size karşı kazan kaldırabilir."

"Bu bilgileri nereden aldın?"

"Babacığım, yeniçeri ocağı içinde bu durumları anlatan ağalar var. Onlar bunları dışarı sızdırıyorlar."

"Ben de öyle duyumlar almıştım onun için sordum."

"Yeniçeri ağalarını hemen değiştirmek gerek."

"Yeniçeri ağalarını değiştirmeye kalkarsan gene kazan kaldıracaklar."

"Peki, ne yapmalı?"

"Zamanı gelince su akar, yatağını bulur, sen merak etme."

"Diğer şehzadelerle de görüşecek misin baba?"

"Zamanı gelince herkesle görüşeceğim."

"Bana söyleyecek başka sözün veya emrin var mı babacığım?"

"Yok, toplantı bitmiştir." Dedikten sonra Şehzade Ahmet ayağa kalktı. Tekrar babasının elini öpüp dışarı çıktı. Dışarıda kendisinin nişancısı olan Yunus Paşa bekliyordu. Yunus Paşa, Şehzade Ahmet'e sordu:

"Neler konuştunuz babanla?"

"Her şeyi konuştuk."

"Senin tahtın garantilendi mi?"

"Hemen hemen kesinleşti."

"Benden sonra padişah sensin dedi mi?"

"Hayır, öyle demedi."

"Peki, ne dedi?"

"Hemen padişahlığımı ilan edip tahtına oturmamı söyledi."

"Hemen şimdi mi?"

"Evet, hemen şimdi padişahlığını ilan et dedi."

"Peki, buna neden ihtiyaç duydu?"

"Yaşlıyım, hastayım, yapamıyorum dedi."

"Peki, biz hemen padişahlığı bugün ilan edecek miyiz?"

"Hemen şimdi biz ilanımızı yapalım."

"Nasıl yapacağız?"

"Tellal çağıralım. Tellal bugün ikindi zamanı Galata Kulesi'nin etrafına ahaliyi toplasın. Biz de oradakilere söyleyeceklerimizi söyleyelim. Böylece padişahlığımızın ilanını yapalım." Yunus Paşa, Galata'ya inip orada iki tellal buldu. Ücretlerini ödedi. Herkesin ikindi vakti Galata Kulesi'nin önünde toplanmasını, yeni padişahın kim olduğunun ilan edileceğini söyledi. Tellallar İstanbul'u bir baştan diğer başa turladılar. Herkesi ikindi vakti Galata Kulesi'nin önüne gelmesini söylediler.

Bir süre sonra Galata Kulesi'nin önü insanlarla dolup taşmaya başladı. Şehzade Ahmet ile Nişancısı Yunus Paşa kuleye çıktılar.

Kulede manzara çok güzeldi. Boğaz boydan boya şal bağlamış bir kız gibiydi. İstanbul, sanki süslenmiş, güzel bir gelinlik kız idi. Tepeler yeşile boyanmış alt kısımlar maviye boyanmış, orta kısımları ise surlarla süslenmişti.

Şehzade Ahmet, etrafı süzdükten sonra alttaki kalabalığa baktı. Kalabalık her geçen dakika biraz daha artıyordu. Onlara hitaben:

"Kardeşlerim, bugün Hünkârımız, Beyazıt Sultan ile görüştüm. Sultanımız, Hünkârımız artık yaşlandığını söyleyerek tahtı bana bırakacağını, bugünden itibaren tahtı bana devrettiğini söyledi.

Bundan böyle padişahınız benim. Benden başka kimseye kulluk etmeyeceksiniz. Siz bundan sonra benim tebaamsınız. Bundan böyle Osmanlı mülkü benden sorulur. Diğer bozguncu şehzadelere itibar etmeyeceksiniz. Bundan böyle babamın bütün yetkilerini ben kullanacağım. Allah bizi utandırmasın. Allah yardımcımız olsun. Allah hep bizimle olsun. Haydi, Allah'a emanet olun."

Aşağıdaki Osmanlı tebaası "Padişahımız Ahmet, çok yaşa! Padişahımız Ahmet, Allah seni başımızda eksik etmesin. Padişahımız Ahmet, sen Allah'a emanet ol." gibi sloganlarla tezahürat yapıyorlardı.

Nişancı Yunus Paşa, Şehzade'ye döndü:

"Çok güzeldi, sultanım."

"Beğendin mi?

"Beğenmez olur muyum? Çok güzeldi konuşman."

"Aşağıdakiler coştular."

"Evet, çok etkili bir konuşmaydı."

"Böylece padişahlığımızı da ilan etmiş olduk."

"Padişahlığını kutlarım. Allah yar ve yardımcın olsun."

"Sağ ol, Nişancı.-" Artık İstanbul'un her yanında Şehzade Ahmet'in padişahlığı konuşuluyordu. Şehzade kendisini padişah ilan etmişti.

Padişah Sultan Beyazıt'ın hiçbir şeyden haberi yoktu. Şehzade Ahmet ile biraz önce görüşmüştü. Padişahlık ile ilgili hiçbir şey konuşulmamıştı.

Bu haber kısa bir sürede bütün Osmanlı mülkünde duyulmaya başlandı. Bu haberi duyanlar sokaklara çıkıp "Şehzade Ahmet, çok yaşa!" diye bağırıyorlardı.

Selim ve korkut taraftarları hemen o akşam birer atlı ile haberi onlara iletmeye çalıştılar. Atlıları çok hızlı bir şekilde Antalya'ya ve Kırım'a gönderdiler. Korkut'un ve Selim'in hemen İstanbul'a gelmelerini söylediler.

Şehzade Ahmet'in padişah olmasını duyan Korkut ve Selim şehzadeleri hemen yola çıkarak İstanbul yolunu tuttular. Artık ölüm kalım meselesiydi. Padişahlar önce kardeşlerinin başını keserler. Bu bir gelenektir. Bunun için şehzadeler her koşulda padişah olmak zorundular. Bu yarışı kaybeden ya vatanını ya da kellesini kaybedecekti.

Şehzade Selim, olayı duyar duymaz süratle İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelir gelmez doğruca babasının sarayına gitti. Oradaki askerlerden müsaade aldıktan sonra babasının yanına gitti. Babasının elini öptükten sonra üç adım geri çekilerek oturdu.

Babasına dönerek söze girdi:

"Baba, bana Edirne'de söz vermiştiniz. Ben sağlığımda kimseyi padişahlığa işaret etmem demiştiniz. Bunu yazılı hale de getirmiştik. Hatırladınız mı?"

"Evet, hatırladım, şehzadem."

"Peki, bu Ahmet'in yaptığı nedir?"

"Bilmiyorum, kendi başına alınan bir karardır ve geçersizdir."

"Babam beni padişah ilan etti diyormuş."

"Söylesin, hepsi yalan ve yanlış."

"Peki, böyle bir yalanı nasıl yayabilir ki?"

"Bilmiyorum. Hepsi yalan bunların."

"Siz görüşmediniz mi?"

"Görüştüm kendisi ile ama padişahlık ile ilgili hiçbir şey konuşmadık."

"Çok büyük bir sahtekârlık!"

"Evet, bence de sahtekârlık."

"Onu hemen yalanlamanı istiyorum."

"Onu yalanlayacağım, ama sen de buralardan uzaklaşacaksın."

"Beni nereye göndereceksin?"

"Ben seni Baş Serdar olarak İran'a göndereceğim."

"İran'da ne yapacağım?"

"Ordunun başına geçeceksin. Baş Serdar olacaksın."

"Sonra?"

"Sonra da Şah İsmail fitnesinin üzerine gideceksin."

"Hayır, baba, olmaz."

"Neden olmaz diyorsun? Seni "Baş Serdar" tayin ediyorum. Bütün orduları emrine veriyorum, daha ne istiyorsun?"

"Hayır, İstanbul'da her şey karışık, ben Baş Serdarlık istemiyorum."

"İstanbul'da hiçbir şey karışık değil. Ben tahtımın başındayım."

"Hayır, baba, ben gidemem," dedi ve oradan ayrıldı.

Babası Beyazıt ona çok büyük bir sancak bırakmıştı. Amacı bu sancakla ilgilenmesi ve bir sorun yaratmamasıydı. Ama son gelinen noktada her şey, her türlü tehlikeye açık hale gelmişti.

Şehzade Selim, bu defa İstanbul'a büyük bir ordu ile gelmemiş, babasını tehdit etmemişti. Bu son gelişinde yanında sadece birkaç tane Tatar vardı. İmparatorluğa karşı çok engin davranıyordu.

Şehzade Korkut, bu haberi duyunca gelmişti. Babasının Avrupa Yakası'nda karargâh kurmasını yasaklamasına rağmen Korkut Yeniçeri Ocağı'nın yanı başında kendi karargâhını kurdu.

Sultan Beyazıt bunlara müdahale edemedi. Karargâhta her an için bir saray darbesi gerçekleşebilirdi.

Şehzade Selim, saraydan ayrıldıktan sonra doğruca Şehzade Korkut'un yanına gitti. Korkut kardeşini kapıda karşıladı. İki şehzade, Ahmet'e karşı birlikte hareket etmek istiyorlardı.

Onu içeri aldı. Korkut kardeşini selamladı:

"Hoş geldin, kardeşim."

"Hoş bulduk, Selim."

"Ahmet ne yapmak istiyor, haberin var mı?"

"Darbe yapmış, bundan daha kötü ne olabilir?"

"Peki, ne yapmalıyız?"

"Biz de karşı bir hamle yapmalıyız."

"Nasıl olacak bu iş?"

"Babamı ikna edip onu yargılamalıyız."

"Babam ikna olur mu?"

"Babam ikna olur."

"Ben ikna edemiyorum onu, kardeşim."

"Senin erkek evladın olmadığı için seni kabul etmez."

"Peki, ne olacak?"

"Bak, şehzadem, sen bir kenarda dur. Sancağının başına git. Bu sancağının sınırlarını biraz daha büyüteyim. Ben sana karışmayayım, sen de bana karışma. Kardeş kardeş yaşayalım."

"Peki, Ahmet ne olacak?"

"Ben onu kısa yolda düzelteceğim."

"Adam padişahlık ilan etmiş."

"Ben onu İstanbul'un dışına çıkarırım."

"Ben sancağıma gideyim ve seni destekleyeyim, öyle mi?"

"Aynen öyle."

"Tamam, benim kabulümdür."

"Anlaştık mı?"

"Anlaştık." dedi Şehzade Korkut. İki kardeş sarılıp birbirlerini öptüler. Şehzadeler anlaşmışlardı, devleti ortak idare edeceklerdi. Şehzade Selim, padişah olacaktı. Korkut sancağını biraz daha büyüterek Antalya, Manisa bölgelerine gidecekti. Ahmet ise İstanbul'un dışına çıkmaya zorlanacaktı.

Bu anlaşmadan sonra Korkut tekrar Antalya'ya döndü. Sancağı biraz daha geniş bir alanı kapsayacaktı. Korkut'un sancağına Midilli Adası da ilave edilecekti. Şehzade Selim Padişah olacak, kendisi de onu destekleyecekti.

Böylece iki şehzade anlaşmıştı.

Şehzade Selim, Şehzade Ahmet'i İstanbul'dan çıkarmak için Yeni Pazar yakınlarına karargâh kurdu. Taraftarlarını orada toplamaya başladı.

Yeniçeri ağaları orada toplanıyor, geleceğe dair planlar konuşuluyordu. Yeniçeri Ağası Ferhat'ın Şehzade Selim'in dışında gözleri kimseyi görmüyordu.

Yeniçeri Ağası Ferhat, Şehzade Selim'i hiç yalnız bırakmıyordu. Onu her yerde takip ediyor, onu korumaya çalışıyordu.

Şehzade Selim, akşamın karanlığından yararlanarak kendi karargâhında Yeniçeri Ağası Ferhat ile görüşmeye gitti. Ona haber salarak hava kararınca karargâha gelmesini söyledi. Yeniçeri Ağası Ferhat, haberi alır almaz hemen Selim'in karargâhına geldi.

Şehzade Selim onu hararetle selamladı:

"Hoş geldin, Ferhat Ağa."

"Hoş buldu Şehzadem."

"Ferhat Ağa, sen de bilirsin ki bu ara çok kötü günler geçiriyoruz."

"Biliyorum, Şehzadem."

"Şimdi bu adam babamdan habersiz kendini padişah ilan etmiş, biliyorsun."

"Biliyorum, Şehzadem."

"Şimdi biz buna sessiz kalırsak o başımızda padişah olarak kalacak."

"Öyle görünüyor, Şehzadem."

"Bunu İstanbul'un dışına çıkartamazsak, bunun padişahlığı kalıcı olur."

"Öyledir, Şehzadem."

"Onu İstanbul'dan nasıl çıkaracağız?"

" Ona baskı yapacağız, Şehzadem."

"Nasıl yapacağız?"

"Siz değil, biz yapacağız."

"İşte ben de seninle onu konuşmak için geldim."

"Yeniçeri Ocağı zaten Ahmet'i istemiyor."

"Ne diyorlar?

"İstemezük diyorlar."

"O zaman benden başka kimse kalmıyor."

"Korkut Anadolu'ya geri döndüğüne göre sizden başka kimse kalmıyor."

"Ahmet için başka ne diyorlar?"

"Ahmet olmaz, biz onu hiç istemezük, diyorlar ve ona kızıyorlar."

"Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa için ne demeli?"

"Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa, Şehzade Ahmet'in adamı. Onu herkes biliyor. Onu evden dışarıya çıkarmazuk."

"Peki, bu işe ne zaman başlayacağız, Ferhat Ağa?"

"Biz bu işe yarın başlayacağız. Ahmet taraftarlarının evlerini bir baştan diğer başa kadar yakacağız. Ahmet taraftarı kim varsa kafasını koparacağız."

"Ahmet ne olacak?"

"Ahmet karşımıza çıkarsa onun da kafasını keseceğiz. İnşallah karşımıza çıkmaz, kaçıp Anadolu'ya gider ."

"Hemen ne yapılması gerekiyorsa yapalım, Ferhat Ağa."

"Ben biraz sonra diğer yeniçeri ağalarını toplayıp onlarla konuşacağım. Yarın neler yapılacağını hep beraber planlayacağız."

"Sana güveniyorum, Ferhat Ağa." Artık ok yaydan çıkmıştı. Kardeş kavgası son aşamaya gelmişti.

Yeniçeri Ağası Ferhat, Şehzade Ahmet'i İstanbul'dan çıkarmaya kararlıydı. Onu İstanbul'da çıkarmak için bütün gücünü seferber edeceğini Şehzade Selim'e söz vermişti.

Yeniçeri Ağası Ferhat, doğruca yeniçeri ocağına gitti. Orada Sekbanbaşını çağırdı. Yeniçeri ağalarının hemen toplanmasını söyledi. Sekbanbaşının emri üzerine bütün ocak başları yeniçeri ocağında hemen toplandılar.

Yeniçeri Ağası Ferhat, onları ayaklanma için çağırmıştı. Önce bir nabız yoklaması yaptı. Toplantıya katılan yeniçeri ağalarına dönerek konuşmaya başladı:

"Osmanlı mülkünde son günlerde hiç de iyiye yorumlanacak işler olmuyor. Devletin başı üçe bölünmüş durumda. Bir yandan Şehzade Selim, diğer yandan, Şehzade Ahmet, bir diğer yandan da Şehzade Korkut var. Bunlar sanki padişah hazretleri yokmuş gibi, her biri devleti kendinden yana çekiştiriyorlar. Padişahımız bu durumdan

çok rahatsız olmuş. Bazen beni çağırıyor ve bana da dert yanıyor. Bunlar hayatta olan bir padişahın mirasını kendi aralarında paylaşamıyorlar. Bu da devlette çok başlılığa sebep oluyor.

"Biz Yeniçeri Ocağı olarak bu işe el atmak zorundayız. Bizim dışımızda bu işi çözecek başka kimse yoktur. Ben, sizi bunun için çağırdım. Herkes ne düşünüyorsa açıkça söylesin."

Bu konuşmadan sonra Sekbanbaşı söz aldı:

"Osmanlı mülkü çok başlılığı kaldırmaz. Burada üç şehzade var. Bir tane de mevcut padişah var. Burada dört başlı bir devlet ortaya çıkıyor ki bu kabul edilemez. Biz bugün burada dört başlılığı bire düşürmek zorundayız. Başka diyeceğim yoktur." Bu konuşmadan sonra Yeniçeri Ağası sözü Kulkedhude'ye verdi:

"Ben de hepiniz gibi bu çok başlılıktan rahatsızım. Bunun teke düşmesi gerekir. Yoksa bu işlerin sonu hayra yorumlanamaz,"dedi. Bu arada yeniçeri Ağası Yeniçeri kâtibine döndü. "Sen ne düşünüyorsun bu konuda?" dedi. Yeniçeri kâtibi:

"Arkadaşlar, ben de sizin gibi düşünüyorum. Fazla söze gerek yok. Buradaki dört başlılığı teke düşürmek zorundayız," dedi. Yeniçeri ağası birlik ve beraberlik içinde bu ayaklandırmayı tamamlamak istiyordu. Farklı görüşler olursa çatışma olur endişesi taşıyordu. Onun için herkesin ne düşündüğünü bilmek istiyordu. Bu arada Saksoncubaşı söz aldı:

"Arkadaşlar, Şehzade Ahmet, kendisini padişah ilan etmiş ama bundan padişahımız sultan Beyazıt'ın haberi yoktur. Bu hiç de hafife alınacak bir iş değildir. Bu işin mutlaka çözülmesi gerekir," dedi. Bundan sonra konuşma

sırası Solakçıbaşı'na geldi. Solakçıbaşı da "Memleket bir kargaşaya sürüklenmek isteniyor. Bu sürüklenme hiç de hayırla yorumlanamaz. Ahmet'in yaptığı düpedüz terbiyesizliktir. Baba sağ iken miras paylaşılamaz. Bunu mutlaka yeniçeri ocağı önlemelidir."dedi.

Yeniçeri Ağası Ferhat, bütün konuşmaları dinleyip önündeki kâğıda not aldı. Bütün konuşmalar birbirine yakın konuşmalardı. Bütün konuşmalarda bu kötü gidişe müdahale etme gereksinimi duyulduğu anlamı çıkıyordu. Kendisi de böyle düşünüyordu.

Yeniçeri Ağası Ferhat, askerlerin kimin padişah olmasını istediklerini öğrenmek istiyordu. Yeniçerinin kimin etrafında birleşmesi gerektiğini sordu. Sıra ile herkesin görüşünü belirtmesini istedi. Kendisi bu konuda hiç konuşmadı. İlk sözü yine Sekbanbaşına verdi. Sekbanbaşı ayağa kalktı. Önce etrafını bir güzel süzdü, ardından fikrini dile getirdi:

"Biz yeniçeri ocağı olarak ne dersek o olur. Padişahımız yaşlıdır. Padişahımız hastadır. Padişahımız şehzadeler üzerinde etkisini kaybetmiştir. Biz padişahın yerine yeni bir şehzade getireceğiz. Bu şehzade kim olmalı? Korkut'un oğlu yoktur, o olmaz. Geriye kaldı Ahmet ile Selim. Ahmet zaten olmaz. Geriye kaldı Selim. Ben Selim diyorum." Söz sırası Turnacıbaşına geldi. Turnacıbaşı konuşmaya başladı:

"İran'da zuhur eden Şah İsmail adındaki Türkmen, buralarda taban buldu. Türkmenler ona tapıyorlar. Türkmenler onu, kendilerine baş görüyorlar. Türkmen burada ıslah edilmeli ve ondan sonra da Şah İsmail denilen Türkmen zındığının üzerine gidilmeli. Bu işi yapacak kişi de Şehzade Selim'dir. Ben Şehzade Selim diyorum." Sıra Kulkedhude'sine gelmişti:

"Ben de farklı şeyler söylemeyeceğim. Türkmen denilen Kızılbaşlar Şah Kulu olayından sonra Şah İsmail denilen zındığa sığındılar. Bu zındık, kendisi de Türkmen olması dolayısıyla Osmanlı mülkünün altını oymaya çalışmıştır. Şah Kulu zındıkları burada kaçarak onun himayesindeki topraklara gitmişlerdir. Bu adamın ortadan kalkması gerekir. Bu iş ancak Şehzade Selim ile yapılır. Benim tercihim de Şehzade Selim'den yanadır."

Bu konuşmadan sonra Yeniçeri kâtibi söz aldı. O da tercihini Şehzade Selim'den yana kullandı. Türkmen'in imha edilmesi gerektiğinden söz etti.

Bu konuşmadan sonra Samsoncubaşı, Zağarcıbaşı, Solakbaşı söz aldılar. Bütün konuşmacılar tercihini Şehzade Selim'den yana koydular. Bundan böyle Yeniçeri Ocağı Şehzade Selim'i destekleyecekti.

Bütün bu konuşmalardan sonra Yeniçeri Ağası Ferhat söz aldı: "Ağalar hepinizi dinledim. Kendi düşüncelerinizi ifade ettiniz. Düşüncelerimizin birbirine yakın olması beni sevindirdi. Son yıllarda Osmanlı mülkünde kötü şeyler oldu. Biz de Osmanlı mülkünün kapı kulları olarak onları korumak zorundayız. Bu memlekette kötüyü iyi yapmak için biz görev alacağız. Yarın sabah sarayın önünde toplanıp Şehzade Ahmet'i istemezük diyeceğiz. Bu isteğimizi bütün İstanbul'a yayacağız. Ahmet'in İstanbul'u terk etmesini sağlayacağız. Ondan sonra da Şehzade Selim'i tahta getireceğiz. Yarın sabah namazından sonra herkes askerleri ile birlikte sarayın önümde olsun. Kalabalık büyük olsun. Bütün yeniçeriler orada olsun. Herkes şimdi görevi başına gitsin. Sadece Sekbanbaşı burada kalsın." Yeniçeri ağaları kıtalarının başına gittiler. Yarın yapılacak isyan için hazırlıklara başladılar.

Yeniçeri Ocağı Ağası Ferhat ve Sekbanbaşı Dede orada kaldılar. Yarın yapılacak isyanın detaylarını konuşacaklardı. Yeniçeri Ağası Ferhat:

"Yarın sarayın önünde toplanan kalabalık, padişahımıza karşı hiçbir şey söylemeyecek," dedi.

"Peki, isyan kime karşı olacak?" diye sordu Dede.

"İsyan Şehzade Ahmet'e karşı olacak."

"Sarayda Ahmet yok ki. Orada padişah var."

"Olsun, biz sarayda bağıracağız, o da Üsküdar'dan bütün bunları duyacak. Sonra, İstanbul'a dağılacağız."

"Dağılıp da ne yapacağız?"

"Ahmet taraftarlarının hepsinin evini ateşe vereceğiz."

"O insanların günahı nedir ki?"

"Ahmet ondan ders çıkaracak."

"Ahmet yanlısı Rumeli Beylerbeyi de var ama."

"Hasan Paşa mı? Onu biliyorum."

"Ne yapacaksın?"

"Önce onu etkisiz hale getireceğim."

"Divan-ı Hümayun toplanıp bizim için karar alırsa ne yapacağız?"

"Biz onu da tanımayacağız." Bu görüşmeden sonra hazırlık yapmak üzere ayrıldılar. Ferhat buradan ayrılır ayrılmaz Yeni Pazar yakınlarındaki karargâha gitti. Karargâhta Şehzade Selim onu bekliyordu. Ferhat içeri girdiğinde Selim orada bir sedir üzerinde oturuyordu. Ferhat onu,

"Hüüü Erenler!" diye selamladı. Selim de onu aynı şekilde selamladıktan sonra Ferhat, şehzadenin karşısına oturdu. Şehzade Selim sordu:

"Ocak toplantısında nasıl bir karar çıktı?"

"Yeniçeri Ocağı, her şeyi enine boyuna konuştu."

"Sonuçta ne çıktı?"

"Sonuçta yarın kazan kaldıracağız."

"Nerede?"

"Sarayın önünde, Yeniçeri askerleri toplanacak."

"Sonra?"

"Sonra, Yeniçeri İstanbul'a dağılacak."

"Ne yapacak İstanbul sokaklarında?"

"Şehzade Ahmet'e ait ne varsa yerle bir edilecek."

"Babam bu işe ne diyecek?"

"Baban ne derse desin, Yeniçeri bildiğini yapacak."

"Babam kolay kolay teslim olmayacaktır."

"Hedefimizde önce padişah olmayacak. Biz Ahmet üzerinde yoğunlaşacağız."

"Ama saray önünde yapılan her hareket padişahı ilgilendirir."

"Padişah biraz geri çekilsin deriz."

"Geri çekilmez. Divanı Hümayun'u toplar."

"Divanı Hümayun'un aldığı kararı tanımayız."

"Bak Ferhat, yaptığınız iş bir isyandır. İsyanın bedeli de bellidir."

"Biz ne yapacağımızı biliyoruz, Şehzadem."

"Rumeli Beyler Beyi Hasan Paşa, Şehzade Ahmet'in adamı."

"Onu da biliyoruz, Şehzadem."

"Onu ne yapacaksınız?"

"Kazan kaldırmadan önce onu kontrol altına alacağız."

"Her şeyi planlamışsınız."

"Bu işler şakaya gelmez, Şehzadem."

"Bu işin şakası kelle götürür."

"Babam da bu tür işleri affetmez."

"Ona zaman tanıyacağız."

"Devletin diğer ricalini ne yapacaksınız?"

"Onlara da söyleyeceğiz. Ya bizler ya onlar. Bu işin ortası yoktur diyeceğiz."

"Sarayın bir anda taraf değiştirmesi biraz zor olur."

"Önce Ahmet bir İstanbul'dan çıksın, gerisi kolay."

"Ahmet'in çıkmaması için hiçbir sebep kalmıyor zaten."

"Ahmet, emrindeki askerleri ile direnmeye çalışacak."

"Direnşin, onun direnci tez kırılır."

"Ahmet, çok tehlikelidir. Yeniçeriye karşı Türkmen, Kızılbaş'ı ayaklandırabilir."

"İstanbul'da Türkmen mi kaldı? Çoğunu temizledik. Kalanlar da Midilli'ye kaçtılar."

"Belli olmaz, onların gizlenmiş güçleri olabilir."

"İstanbul'da Kızılbaş Türkmen kalmadı. Türkmen kaldıysa dağların gizli kovuklarında kaldı. Sen bunda rahat ol, Şehzadem."

"Şeytan kulundan sonra Anadolu'da bir temizlik yaptınız mı?"

"Şeytan kulunun Türkmenlerinden eser kalmadı, Şehzadem."

"Nereye gittiler?

"Kılıca gelenin kellesini kestik. Kılıca gelmeyeni de Ege adalarına sürgüne yolladık."

"Türkmen çoktur, bitmez."

"Açıkta Türkmen adına bir şey kalmadı."

"Neyse, biz bunları sonra konuşalım."

"Yani her şeye karşı tedbirimizi aldık, Şehzadem."

"Sana güveniyorum, Ferhat."

"Yeniçeri ocağı da size güveniyor, Şehzadem."

"Ben de yeniçeri ocağına güvenerek bu yola çıktım. Allah bizi utandırmasın."

"Yeniçeri ocağı sizi hiç yalnız bırakmadı."

"Ben de ocağa layık bir padişah olacağım."

"Yeniçeri sizi bekliyor ki sefere çıkabilsin."

"Ben de o günü sabırsızlıkla bekliyorum." Toplantı sona ermişti. Ferhat sabaha kadar birlikleri denetleyecekti. Müsaade isteyip kendi karargâhına döndü. Ferhat o gece hiç uyumadı. Sabaha kadar kendi kafasında türlü planlar yapıp durdu.

Sabah namazı okunduktan sonra dışarı çıktı. Güzel bir ilkbahar sabahıydı. Boğazdan kuş sesleri yükseliyordu. Boğazın yeşilliği ile sabahın güzelliği birbirlerini tamamlıyordu. Biraz sonra güneş doğacaktı. Biraz sonra Yeniçeri sarayın önünde toplanacaktı. Yeniçeri yine kazan kaldıracaktı. Yeniçeri, Şehzade Ahmet'i istemezük diyecekti.

Şehzade Selim padişah olacaktı. Yeniçeri ağası gene sefere çıkacaktı. Yeniçeri ağası gene ganimetlere boğulacaktı. Ahmet ile bu iş olamazdı. Çünkü Ahmet, savaş yapma eğiliminde olan biri değildi. Barıştan yana olan bir padişah da yeniçerilerin işine gelmiyordu.

Sultan Beyazıt yaşlanmıştı. Sefere çıkacak gücü kalmamıştı. Onun için onun bir an önce çekip gitmesi lazımdı. Şehzade Selim bu iş için biçilmiş kaftandı.

Güneşin yükselmesi ile beraber Yeniçeri birlikleri de oraya gelmeye başladı. Her geçen dakikada binlerce Yeniçeri neferi meydana ayak basıyordu.

Yeniçeri ağaları neferlerini saraya yönlendiriyorlardı. Hep bir ağızdan "Padişahımız yaşlanmıştır, padişahımız hastadır, padişahımız sefere çıkacak güce sahip değildir. Biz bu padişahı istemezük," diye bağırmaya başladılar. Meydana yaklaşık on beş bin asker toplanmıştı. Hepsi birden sloganlar atıyordu. "Biz Şehzade Ahmet'i istemezük. Şehzade Ahmet bizim padişahımız olamaz. Şehzade Ahmet İstanbul'u terk et!" gibi sloganlar atmaya başladılar. Bu arada Sultan Beyazıt, balkona çıktı.

"Ne istiyorsunuz?" diye bağırdı. Padişahın sorusuna şu karşılığı verdiler:

"Padişahımızı severiz. Lakin padişahımız hastadır. Padişahımız yaşlıdır. Biz bu padişahın yerine Şehzade Selim'i padişah olarak isteriz." Sultan Beyazıt yine onlara bağırdı: "Siz padişahınız Sultan Beyazıt'a karşı kazan kaldırıyorsunuz. Bu yaptığınız işin cezası bellidir." ,Alanda yaklaşık on beş bin asker vardı. Hepsi birden padişahın bu sözlerine karşılık cenk naraları atmaya başladılar.

Sultan Beyazıt tekrar bağırdı: "Suç işliyorsunuz. Padişaha karşı gelmek neymiş size göstereceğim!" Askerler yine hep bir ağızdan:

"Genç, güçlü ve yetenekli bir padişah istiyoruz. Padişahımız ise Şehzade Selim'dir!" dediler. Sultan Beyazıt başkaldıran askere teslim olmadı. Onlara tekrar bağırdı: "Ben, Şehzade Ahmet'i benden sonra padişah tayin ettim. Sizin yaptığınız asiliktir," dedi. Yeniçeri tekrar padişaha hep bir ağızdan cevap verdi:

"Şehzade Ahmet'e hazinenizin bir kısmını gönderdiniz. Onu geleceğe hazırladınız. Biz bunları biliyoruz. Biz Ahmet'i istemezük," dediler.

Padişah Sultan Beyazıt, gür sesi ile yine onlara bağırdı:

"Ben kardeş kanı dökülmesini istemiyorum. Şimdi kapıkulu ile Rumeli Beylerbeyi askerlerini çağırır, sizi dağıtırım. Ama istemiyorum ki kardeş kanı dökülsün. Hemen dağılın ocaklarınıza, gidin," dedi.

"Padişahım, senin bir gücün kalmadı. Senin güvendiklerin de şu anda aramızdalar. Biz sana iyilikle teslim ol diyoruz Yoksa sonu kötü olur, " dediler. Padişah sinirlenerek onlara:

"Kötü olup ne yapacaksınız, beni mi öldüreceksiniz?" dedi. Yeniçeri tekrar bağırdı:

"Padişahım, artık ok yaydan çıktı. Bu işin dönüşü yok. Ya teslim olacaksın ya da savaşarak öleceksin."Sultan Beyazıt'ın söyleyecek sözü kalmamıştı. Balkondan ayrılarak içeriye geçti. Yanında sadece Yunus Paşa vardı. Yunus Paşa'ya dönüp sordu:

"Ahmet'ten haber var mı?"

"Ondan da biraz önce haber aldık, sultanım. "

"Orada durum nasılmış, öğrendiniz mi?"

"Öğrendik sultanım, oradaki durum da çok farklı değilmiş."

"Ahmet ne yapmış?"

"Yeniçeri onun da karargâhının etrafını sarmış."

"Ne demişler? İstemezük mü demişler?"

"Evet, öyle demişler."

"Peki, Ahmet ne yapmış?"

"O da sizin gibi direnmiş."

"Sonuç alabilmiş mi?"

"Her geçen saniye yeniçerinin sayısı ve baskısı artmış."

"Peki, o ne yapmış?"

"Anlamış ki karargâhı basacaklar, kurtulmak için çare aramış."

"Kaçmış mı?"

"Dilim varmaz söylemeye ama hünkârım, maalesef arka kapıdan çıkıp Anadolu'ya kaçmış."

"Canını kurtardığına sevindim."

"Yakalasalardı öldürürlerdi sultanım."

"Görmüyor musun ağzını açmış aç kurt gibi saldırıyorlar."

"Peki, ne yapacağız hünkârım?"

"Direneceğiz."

"Tamam, sultanım, hep beraber direneceğiz."

"Yunus Paşa, sen bana hemen Divanı Hümayun'u çağır. Hemen toplanıp kararlar alalım." "Baş üstüne sultanım, " dedi Yunus paşa. Divanı Hümayun üyelerinin yanına gitti. Kimseyi yerinde bulamadı. Tek tek kapılarını çaldı, kimseler ortalıkta görünmüyorlardı. Yunus Paşa şaşırmıştı. Divanı Hümayun üyeleri, padişahlarını terk etmişlerdi.

Tekrar Padişahın yanına döndü. Padişah ona sordu:

"Divanı Hümayunu toplantıya çağırdın mı?"

"Yapamadım, padişahım."

"Ne demek yapamadım?"

"Kimseyi yerinde bulamadım, padişahım."

Veziri Azam Hersekzade nerede?"

"Yerinde yoktur sultanım."

"Yeniçeri ağası nerede?"

"Aşağıdaki asilerin içinde sultanım."

"Kaptanı Derya nerede?"

"O da asilerin içindeymiş sultanım."

"Şeyhülislam nereye gitmiş?"

"O da sizin ölümünüzle ilgili fetva hazırlığı yapıyormuş."

"Defterdar nerede?"

"O da sizin gelir gider defterlerinizi asilere teslim etmekle meşgulmüş."

"Nişancı da mı kaçmış?"

"O da size ait mühürleri karşı tarafa vermeye gitmiş."

"Ah ulan satılmışlar ah! Dünyada en çirkin şey satılmış olmaktır, paşa. Bak paşa, Hacı Bektaş Hazretleri bu konuda ne diyor: 'Gayret et, davet et, hayret et, affet, tövbe et, sakın ihanet etme.'Bunlar bana ihanet ettiler. Bu ihanetin bedeli hem Allah katında, hem de insanlık katında çok ağır olacaktır. Bilemezsin kim dost, kim düşman. Bazen tuttuğun eldir seni arkandan vuran. Bu el bizim oraya getirdiğimiz eldir. İhanet eden el koparılmalıdır.Dışarıdaki kalabalık her geçen saat artıyordu. Bütün askerler oraya yığılmıştı. Sarayın en üstteki ricali de sarayı terk etmişti. Devletin en üst makamı olan Divanı Hümayun üyeleri de sarayı terk etmişlerdi. Sultan Beyazıt sarayda Yunus Paşa ile beraber dolaşmaya başladı. Yunus Paşa'dan başka kimse kalmamıştı yanında. Bu dünya öyle bir yerdi. İhanetçi bazen en yakında çıkardı ve seni karşıya satardı. Bazen de başka bir yerden zuhur ederdi. Sultan, hayatının en acımasız ihanetini yaşıyordu. Ama yapacak bir şeyi kalmamıştı.

Askerlerin isyanına memurlar da katılmışlardı. Memurlar, ellerindeki sırları da karşıya taşımışlardı. Dostun iyisi güzel günde değil zor günde belli olurdu. Padişahın dost bildikleri, gemiyi terk etmişlerdi. İhanetin telafisi, kahpeliğin bahanesi yoktu.

Padişah Sultan Beyazıt hep Ahmet'in öldürülmesinden korkuyordu. Oysa Ahmet İstanbul'u çoktan terk etmişti. Anadolu'da yeniden yapılanma faaliyetlerine başlamıştı bile.

Padişah Sultan Beyazıt'ın yapacak fazla bir şeyi kalmamıştı. Sarayın en üst makamı kendini terk etmişti. Üstelik kendisine bu darbeyi hazırlayan kendi oğlu Selim'di.

Bir süre derin derin düşündü. Teslim olmaktan başka çaresi kalmamıştı. Ya çatışarak ölecekti ya da teslim olacaktı. Başka yolu kalmamıştı.

Yunus Paşa'yı çağırdı. Yunus paşa "Emret Sultanım!" diye haykırdı.

"Sence ben ne yapmalıyım?" diye sordu. Yunus Paşa bir an için durakladı: "Onu siz bilirsiniz sultanım, "dedi. Sultan tekrarladı:

"Benim yerimde ol, bir an için. Sen ne yaparsın?"

"Haşa padişahım, ben senin yerinde nasıl olabilirim ki!"

"Sözün gelişi olarak soruyorum."

"Yok, padişahım, ben sizin yerinize karar veremem."

"Ben zor durumdayım. Senden yardım istiyorum, paşa."

"Padişahım, önünüzde iki yol var. Birincisi dışarı çıkıp kahramanca savaşarak ölmek. Diğeri ise beyaz bayrak

sallayarak teslim olmaktır. Siz hangisini tercih ederseniz edin, yalınız değilsiniz. Ben sizin yanınızdayım."

"Zaten bir sen kaldın yanımda. Bir tek sadık dostum varmış, ben onu bilememişim."

"Padişahım, karar sizin, hep beraber ölmek ise kararınız, beraber öleceğiz."

Sultan balkona çıkıp tekrar kalabalığa baktı. Sanki bütün İstanbul oradaydı. Yeniçeriler "Padişahımız Selim, başka padişah tanımazuk!" diye bağırıyordu.

Sultan Beyazıt onlara bağırdı: "Siz korkaksınız. Siz ihanetçilerle beraber iş tutanlarsınız. İhanetçi bugün bana, yarın sana ihanet edecektir. Benim ancak ölümü bu saraydan çıkarırsınız. Ben size teslim olmayacağım!"

Padişahın bu karşı çıkışına yanıt verircesine Yeniçeri tekrar bağırdı:

"Padişamıhız Selim, ondan başka padişah istemezük!" Yeniçerinin bir kısmı meydanı terk ederek İstanbul'daki Ahmet yanlısı ahşap evleri ateşe verdiler. Sanki İstanbul'daki bütün ahşap evler tutuşturulup yakılmıştı. İstanbul'u karanlık bir sis tabakası kapattı. Sis tabakasını yer yer kırmızı alevler deliyordu. Ahşap evler yanınca, yanındaki komşu evlerini de tutuşturuyordu. Yeniçeri, hiç acımadan İstanbul'un ahşap evlerini yakıyordu. Bu yangın karşısında çaresiz kalan Sultan Beyazıt tekrar balkona çıkıp sesinin olabildiğince yükselterek kalabalığa hitap etti:

"Siz zavallısınız. Siz zavallı olmasanız fakir fukaranın evini yakmazdınız. Beni burada çaresiz bırakmazdınız. Yangınlara son verin. Tulumbacıları göreve çağırın. Ben her isteğinize evet demek üzere size teslim oluyorum.

Ben padişahlığıma son veriyorum. Padişahlığımı ve bütün yetkilerimi oğlum Selim'e bırakıyorum.

Oğlum Selim'in padişahlığı mübarek olsun."

Bu sözlerden sonra içeri çekildi. Başını iki elinin arasına alarak bir süre derin derin düşündü. Ondan sonra Yunus Paşa'ya döndü:

"Paşa, yapacağımız bir şey yok. Ben onlara teslim olmayıp çarpışıp ölmek isterdim, ama seni riske atamazdım. Senin o gül hatırana zeval gelmesin diye teslim oldum." İki dost birbirlerine bir süre sarıldıktan sonra beraberce aşağıya indiler. Şehzade Selim kapının önünde bekliyordu. Babasını görür görmez ellerine sarıldı ve basının ellerini öptü.

Sultan Beyazıt, yanındaki Yunus Paşa ile beraber eve gitti. Padişahın saraydan çıkıp eve dönmesi ile Yeniçeri de yangınları söndürmek üzere sokak aralarına dağıldı.

Sultan Beyazıt eve gittikten sonra, Şehzade Selim de arkasından babasının evine gitti. Babasına bir isteğinin olup olmadığını sordu. Sultan Beyazıt:

"Benim senden isteğim, benim şehzadelerime ve torunlarıma asla dokunmaman. Onların canına hiçbir zarar vermeyeceksin. Kardeş kavgasına bir son vereceksin."

"Başım üstüne, babacığım; güzel güzel yaşamak varken, neden kardeş kanı dökelim ki?"

"Ben doğup büyüdüğüm yer olan Dimetoka'ya gitmek istiyorum. Ömrümün kalan kısmını orada geçirmek istiyorum."

"Baş üstüne, babacığım. Başka ne istiyorsun?"

"Yunus Paşa benimle gelecek. Bir de Defterdar Kasım benimle gelecek."

"Tamam, babacığım, ne zaman istersen emrindeyim."

"Ben artık buralarda duramam, burayı terk edeceğim."

"Babacığım, bir de hekimi sana refakatçi olarak veriyorum."

"Sen bilirsin."

"Bir miktar altın, bir miktar para, bir miktar da mücevheri bir deveye yükleyeceğim.

Bir yüz kadar asker ve hizmetini görecek hizmetçilerini de seninle gönderiyorum."

"Onu ben bilemem", dedi Padişah sultan Beyazıt. Böylece sultanlığına son verildi.

Sultan Beyazıt bir süre sonra yanına kadim dostu Yunus Paşa'yı ve Defterdar Kasım'ı alarak Dimetoka'ya doğru yola çıktı. Yanlarında kendilerine hizmet edecek hizmetçileri vardı. Şehzade Selim kafilenin yanına bir de hekim ekledi. Güvenliklerini sağlayacak bir yüz kadar da asker, kendilerine refakat ediyorlardı.

Hem sohbet ediyorlardı, hem de yollarına at sırtında devam ediyorlardı. İlk gün uzun ve yorucu bir yolculuk sonunda İstanbul'un dışına çıktılar. Üçüncü gün Edirne'nin Sazlı Dere bölgesine vardılar.

Aniden Sultan Beyazıt s sancılanmaya başladı. Doktoru ona ilaç verdiyse de çaresini bulamadı. Kendisini yerden yere vurdu. Belli ki çok şiddetli sancısı vardı. Belli ki zehirlenmişti.

Bir süre sonra orada öldü. Yunus Paşa doktorun yakasından tuttu:

"Ne yaptın ona doğru söyle!"

"Bir şey yapmadım, paşam."

"Doğru söyle, sağlam adam aniden neden ölür? Sen ona ne verdin, doğru söyle!"

"Paşam, valla ben ona bir şey vermedim.".

"Sen birilerinin emri ile ona zehir verdin."

"Yok öyle bir şey, paşam."

"Sen hesapta yoktun, sen nereden çıktın? Seni kim görevlendirdi?"

"Ben sarayda görevlendirildim ve işimi yapıyorum."

"Padişahımızı sen öldürdün. Bunun hesabını senden soracağım," dedi Yunus Paşa. Bu sırada Defterdar Kasım Paşa, Yunus Paşa'nın kulağına eğildi: "Doktorun üzerine fazla gitme. Dünyanın binbir çeşit işi vardır. Ne olur ne olmaz. Sakin ol," dedi.

Padişahın cenazesi oradaki bir söğüt ağacının altına serildi. Üzerine devenin üstüne serili olan şal örtüldü. İstanbul'a bir atlı asker gönderilerek saraya haber verildi.

Padişah Beyazıt, artık yaşamıyordu. Hiçbir hastalığı yoktu. Aniden sancılanarak can vermişti. Defterdar Kasım da, Yunus Paşa da şok olmuşlardı. Yunus Paşa, Defterdar Kasım'a döndü :

"Sultanımızın hiçbir şeyi yoktu. Onu bu doktor öldürdü," dedi. Defterdar Kasım, "Paşam, söz gümüş ise sükût altındır. Her şey her yerde konuşulmaz. Biraz sa-

kin ol, sen de her şeyi öğrenirsin," dedi. Yunus Paşa'nın öfkesi dinmiyordu. Yunus Paşa, doktorun İstanbul'dan görevlendirildiğini ve ona padişahın öldürülmesi görevi verildiğini düşünüyordu.

Daha sonra İstanbul'dan gelen cenaze ekibi cenazeyi alıp İstanbul'a götürdü. Çok büyük bir cenaze merasimi ile Beyazıt meydanda toprağa verildi. Bu cenaze törenine yeni Sultan Selim de katılmıştı.

Sultan Beyazıt'a oğlu Selim›in emri üzerine doktoru tarafından zehir verildiği söylendi. Bu söylentiler kısa süre içerisinde İstanbul'a yayıldı.

Hıristiyanların takvimine göre 1512 senesinin nisan ayının yirmi üçüydü. Sultan artık hayatta değildi. Şehzade Selim kendini padişah ilan etti. Artık padişah Sultan Selim adıyla anılacaktı.

Bundan sonra sarayın Sultan'ı Selim'di. Sultan Selim, önce taht mücadelesinde, aile içi çekişmelere ve oyunlara karşı kendini güvenceye almak istedi. Bunun için de her türlü araca başvuracağını gizlemedi.

9.BÖLÜM

Serseri Girme Meydana
Aşık, Senden Yol İsterler
Kallaş İle Oturmadın
İman Ehli Kul İsterler

Bu Yola Giren Oturmaz
Hak Söze Hile Katılmaz
Bunda Hiç Hile Satılmaz
Cevherinden Pul İsterler

Şah Hatayi Der Neylersin
Her Müşkili Hal Eylersin
Ansın Çiçek Derersin
Yarın Senden Gül İsterle

Şehzade Selim, artık Sultan Selim olmuştu. Bütün şehzadeleri ve onların evlatlarını ortadan kaldırmaya karar vermişti.

Şehzade Ahmet saltanata çok yaklaşmış, tahtı avuçlarının içinden kaçırmıştı. Saltanata o kadar çok yaklaşmıştı ki, saltanat âdeta elinden kayıp gitmişti. Babasının kendini veliaht ilan etmesi, onu tamamen padişahlık havalarına sokmuştu. Bazı yerlerde hükümdar gibi hareket etmesi gözden kaçmamıştı. Şah Kulu güçlerine karşı çatışırken Yeniçeri Ocağı'nın kendisine biat etmesini istemesi ve karşılığında olumsuz cevap alması onu çileden çıkarmıştı. Kendisinin padişah olmasına o kadar çok kendini kaptırmıştı ki Yeniçeriye kızıp Şah Kulu ile çatışamamasına bile neden olmuştu. Şah Kulu İsyanı'nda göstermiş olduğu duyarsızlık ve mahcubiyet, kendini hükümdar gibi görmesine sebep olmuştu.

Şehzade, İstanbul'dan Konya'ya gelmiş, Konya'da yeniden bir yapılanmaya çalışmıştı. Ahmet, Konya'ya gelerek padişah gibi davranıyor, civar illerde asker toplamaya çalışıyordu. Şehzade Ahmet, kardeşi Selim'in padişahlığını tanımıyordu. Kardeşi Selim'e karşı ciddi hazırlıklar yapıyordu.

Şehzade Ahmet, oğlu Alâeddin'i Bursa'ya gönderiyor ve Bursa'ya egemen olmaya çalışıyordu. Yöre halkı, bu iki başlılıktan çok rahatsız oluyor, durumu Padişah Selim'e bildiriyorlardı.

Fatih Sultan Mehmet döneminde çıkarılan bir kanunname ile kardeşlerin katliamı yasal duruma dönüşmüştü. Osmanlı'da yapılan kardeş katliamları için de din adamları fetvalar hazırlayarak kardeş kanı dökülmesinin dinen de caiz olduğunu söylüyorlardı.

Türkmenlerin istek ve talepleri çok acımasızca bastırılmıştı. Şimdi sırada şehzadeler vardı. Daha önce ölmüş ama geride çocuk bırakan şehzadelerin çocukları vardı. Bütün bunlar padişahın tahtı için tehlike olarak görülüyordu.

Sultan Selim, eğer bütün şehzadeleri yok etmez ise o tahtta rahat oturamayacağını düşünüyordu. Her ne kadar Şehzade Korkut ile anlaşmış ise de gene de bu şehzade kısmına fazla güvenilmezdi.

Dışarıda bulunan şehzadelerin üzerine sefere çıkacaktı ama İstanbul'daki saray çevresi ona pek güven vermiyordu. İstanbul saray çevresi renk vermese de çoğunluğu geçmişte Şehzade Ahmet yanlısıydı.

Sultan Selim, Bursa üzerinde Şehzade Ahmet'in oğlu Alâeddin'in üzerine gidecekti ama İstanbul'daki devlet ricalini garantiye almak zorundaydı. Mevcut sarayın durumunda kimseye fazla güvenmiyordu.

Sultan Selim Kefe'de bulunan oğlu Süleyman'ı saraya çağırdı. Süleyman, hemen Kefe'den ayrılarak İstanbul'a geldi.

İstanbul'a gelir gelmez babasının yanına gitti. Babası sarayda kendisini bekliyordu. Babasının kapısını çaldı. İçeri girer girmez onun karşısında eğildi ve başı ile onu selamladı. Ondan sonra babasının karşısına geçip oturdu. Babasını selamladı:

"Beni emretmişsiniz, babacığım."

"Evet, seni saraya almak istiyorum."

"Benim oradaki görevim ne olacak?"

"Sen onu boş ver. Oraya gönderecek bir adam buluruz, ama burada güvenerek tahtımızı bırakacağımız bir adam bulamıyoruz."

"Ne oldu, ne değişti de öyle diyorsun, baba?"

"Şehzade Ahmet, Konya'da bir ordu kurmuş, padişah benim diyormuş. Oğlu Alâeddin'i Bursa'ya göndererek Bursa'yı işgal ettirmiş. Ama ben kimseye güvenemediğim için buraları terk edip onlara bir ders veremiyorum. Yani zorunlu olarak ben burayı terk edemiyorum."

"Peki, ben ne yapacağım, babacığım?"

"Süleyman, oğlum, bundan sonra ben sarayda olmazsam, sen sarayda olacaksın. Yani benim bütün yetkilerimi kullanacaksın."

"Tabii, baba, sen nasıl istersen öyle yaparım."

"Süleyman, sen bundan sonra Taht Kaymakamı'sın."

"O da nedir, babacığım?"

"Ben sarayda olmadığım zaman sen bu tahtın sahibisin. Bu konuda ferman hazırlayacağım."

"Buna neden gerek duydun, babacığım?"

"Ben yakında sefere çıkacağım. Sen de burada tahtımızı koruyacaksın."

"Nereye gideceksin, babacığım?"

"Ben şehzade sorununu bitireceğim. Bu böyle biline."

"Önce şu Bursa'daki Ahmet'in çocuklarını halledeceğim. Onun arkasından rahmetli kardeşlerimin çocuklarını temizleyeceğim. Korkut'u da, Ahmet'i de, hepsini temizleyeceğim."

"Senin işine karışacak değilim baba."

"Benim burada olmadığım zamanlarda saraydan hiç ayrılmayacaksın. Buradaki herhangi bir olumsuzluğa hiç müsamaha göstermeyeceksin. Bir olumsuzluk olursa da anında çözümünü bulup gerekirse o sorunu ortadan kaldıracaksın."

"Tamam, babacığım, aynen öyle yapacağım."

"Önce yakından başlayacağız, yakınımızı temizleyeceğiz, ondan sonra uzaklara gideceğiz."

"Yakında kim var ki babacığım?"

"Bak oğlum, yılanın başını küçükken ezmek gerek. Yılan büyüyünce azgın olur. Başı ezilmez mi? Ezilir, ama seni de çok rahatsız eder."

"Şimdi yakınımızdaki küçük yılanlar kimler, babacığım?"

"Önce Şu Sipahi Beyi var ya Ahmet yanlısı şu Sipahi Başı, evet önce onun toplumun önünde başını vurduracağım. Ondan sonra o Ahmet yanlısı Vezir vardı ya, Şu Koca Mustafa Paşa, işte onun ipini çekeceğim."

"Şehzadelerden sadece Ahmet ve çocukları var karşımızda değil mi baba?"

"Korkut, her ne kadar bizimle birlikte hareket ettiyse de, o da her zaman potansiyel tehlike olacaktır."

"Babacığım, bu kadarı da fazla olmaz mı?"

"Senin ayağına takılacak bütün engelleri temizlemezsen, padişahlık yapamazsın."

"Desene daha önce ölen amcalarım iyi ki ölmüş de kurtulmuşlar. Yoksa şimdi onları da idam edecektik."

"Doğru söylüyorsun, onların yanında oğulları var oldukça biz burada rahat oturamayız."

"Kimi öldüreceksin, baba?"

"Önce şu Ahmet'ten kaçıp bize sığınan yetimler vardı ya. Önce onları öldüreceğiz."

"Baba onlar daha çocuk. En küçüğü yedi, en büyüğü yirmi bir yaşında daha."

"Yılan büyümeden başı ezilmeli, oğlum."

"Başka var mı?"

"Rahmetlik Şehzade Mahmut'un çocukları var ya, Orhan, Musa, Emirhan, bunları da temizleyeceğim.

Rahmetlik Şehzade Âlem Şah'ın oğlu olan Mehmet'i de temizleyeceğim. Ondan sonra sıra Korkut ile Ahmet'e gelecek." Süleyman, bu duyduklarının karşısında şaşırmıştı. Bütün kuzenleri babası tarafından kara listeye alınmıştı. Bunların tek bir suçu vardı, o da şehzade olmaktı. Belki amcaları padişah olsaydı, kendisi de aynı akıbete uğrayacaktı. Ona göre şehzade olmak ne kadar zor bir işti. Ya padişah olacaktı, öldürecekti; ya da şehzade kalıp öldürülecekti. Bu işin orta yolu yoktu.

Süleyman babasını sadece dinledi. Ona hiçbir konuda karşılık vermedi. Babasını iyi tanıyordu. Babası aldığı her kararı mutlaka uygulardı.

Ölmesine karar verilen çocukların hiçbirinin babaları hayatta değildi. Bütün bunlar yetim büyüyen ya da büyümeye çalışan Sultan Beyazıt'ın sevgili torunlarıydı. Yılanın başını daha küçükken ezmek gerektiğini söylüyordu.

Sultan Selim ile oğlu Süleyman, devletin yeniden yapılanması üzerine uzun uzun konuştular. Daha sonra alınan kararların uygulanması için Veziri Azam Hersekzade Ahmet Paşa'nın gelmesini emrettiler. Çünkü baba ve oğulun acelesi vardı. Önce iç temizlik yapılacaktı, sonra Korkut ve Ahmet ile hesaplaşılacaktı.

Kapıkulu, hemen Hersekzade Ahmet Paşa'yı çağırdı. Hersekzade hemen padişahın odasına daldı. "Beni arzulamışsınız, Sultanım," dedi. Sultan Selim vakit kaybetmeden söze girdi:

"Ahmet Paşa, sarayda birçok fitne fesat iş dönüyor. Bize haberler geliyor. Sen en kısa zamanda bunları araştır ve ne gerekiyorsa onu yap."

"Siz emrediniz, Sultanım."

"Şehzade Ahmet Konya'da padişahlık ilan etmiş, biliyorsun değil mi?"

"Biliyorum, Sultanım."

"Oğlu Alâeddin gidip Bursa'yı işgal etmiş, babasının adına hutbe okutmuş."

"Onu da biliyorum, Sultanım."

"Korkut ise bizim için ileri geri laflar ediyormuş."

"Onu duymuştum, Sultanım."

"Biz şimdi bunlara karşı sefere çıkacağız, ama buradaki şehzade çocukları, yani ölen kardeşlerimin çocukları bizim için tehlike arz ediyorlar. Onların işini bitirmeden biz buradan ayrılamıyoruz. Onların icabına bakılması gerekiyor."

"Kim onlar, Sultanım?"

"Şehzade Ahmet'ten kaçıp bizim saraya sığınan beş yeğen var. Rahmetli Şehzade Mahmut'un üç oğlu Orhan, Musa, Emirhan var. Rahmetlik Alemşah'ın oğlu Mehmet var. Şahenşah'ın oğlu Mahmut var. Bunlar bizim için ileride tehlikeli olabilir."

"Onların hemen icabına bakılacak, Sultanım."

"Bir de Ahmet'in taraftarı şu Sipahi Beyi var. Yeniçeri onun kafasının vurulmasını ister."

"Tamam, Sultanım, emir anlaşılmıştır."

Veziri Azam eğilip sultanın eteğini öptükten sonra ayağa kalktı. "En kısa zamanda bu işler bitecek sultanım," dedi.

Veziri Azam Hersekzade süratle oradan ayrıldı. Doğruca Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi'nin yanına gitti. Öldürülecek insanların listesi elindeydi. Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi onu selamladı:

"Hoş geldin, Veziri Azam."

"Çok da hoş olmayan bir durum için geldim sana."

"Hayırdır, ne oldu da öyle söylersin?"

"Padişah hazretleri bana yedi kişinin ölüm fermanını verdi. Ben de sana geldim. Bu işin dinimizdeki yeri nedir diye sorayım, senden bir fetva alayım dedim."

"Kim bu idam edilecekler?"

"Rahmetlik Şehzademiz Şahenşah'ın oğlu Mahmut."

"Başka?"

"Mahmut'un üç oğlu, Musa, Orhan, Emin."

"Başka?"

"Rahmetli Alemşah'ın oğlu Mehmet."

"Diğerleri kim?"

"Diğeri de Sipahi Başı Sadık."

"Sipahi Başı neden idam ediliyor?"

"Yeniçeri onu öyle istiyormuş."

"Peki, sen bu çocukların yaşını biliyor musun?"

"Bir tanesi yedi yaşında, dört tanesi de on dört ile yirmi bir yaş aralığındalar."

"Hepsi de çocuk denilecek yaştalar."

"Evet, hepsi de çocuk sayılırlar ama emir sultandan geliyor, Hoca Efendi."

"Evet, sözün bittiği yerdeyiz."

"Dinen bunları öldürmek sizce caiz mi?"

"Hersekzade, sen de ben de, hepimiz de biliriz ki bu işler hep yukarıda bağlanır. Ölümlere bir kılıf dikilir. O iş de hep bize havale edilir. Götürün artık o çocukları. Ne yapacaksanız yapın, beni fazla söyletmeyin."

Bu konuşmadan sonra eski ölen şehzadelerin beş çocuğu da oraya getirildi. Orada kapalı bir odaya konuldu. Yeniçeri ocağından bunların boğdurulması için cellat istendi.

Bir süre sonra cellatlar getirilip yan odaya yerleştirildi. Cellatlar, şehzadelerin çocuklarını boğmak için onla-

rın bulunduğu odaya girdiler. Çocuklar öldürüleceklerini anladılar. Şaşkın şaşkın cellatların gözlerine baktılar.

Şehzade Şahenşah'ın oğlu Mehmet henüz yedi yaşındaydı. Cellatların karşısında diz çöktü. Onlarla konuştu:

"Beni öldürmeyin. Beni saraya götürün. Günde bir akçe ile ben sizlere hizmet ederim. Ben kime ne yaptım ki?" Cellatların ona verecek cevapları yoktu.

Ardından Alemşah'ın oğlu Osman söze girdi: "Biz kime ne eyledik ki siz bizi öldürmeye geldiniz? Bizim suçumuz şehzade evladı olmak. Onu da biz mi istedik? Ne yapalım Allah da bizi şehzade evladı olarak yaratmış. Şehzade evladı olmak suç ise o suç bize ait değildir."Bu diyalogdan sonra cellatlar çocukları boğmak için üzerlerine atladılar. Çocuklar kendilerini savunmak için her yolu denediler.

Cellatlar ile çocuklar arasındaki boğuşmada cellatlardan birinin kolu kırıldı. O sırada çocukların birisi cebinde taşıdığı bıçağı çıkarıp bir cellada saldırdı. Birkaç hamle ile cellada ölümcül darbeler indirdi.

Devlet ricali olup biteni seyrediyordu. Cellatlar için takviye yardım istediler. Gelen takviye birlik çocukların boyunlarına sarıldılar ve beşini de orada boğarak öldürdüler.

Daha sonra cenazeleri sandukalar içine kondu. Cenazeleri taşımak için bir at arabası getirildi. At arabasına konulan cenazeler Bursa'ya götürülmek üzere yola çıktı.

Padişah Sultan Selim, cenazelerin II. Murat'ın yanına defnedilmesini emretmişti. Cenazeler defin için yola çıkarıldı.

Uzun ve çetin bir yolculuktan sonra Bursa'ya varıldı. Cenazeler serin bir odaya alındı. Cenazeler gelinceye kadar mezarları II.Murat'ın yanında eşilmişti.

Bursa Müftüsü'nün de katıldığı bir cenaze merasimi ile cenazeler toprağa verildi. Bütün Bursa matem içindeydi.

Veziri Azam Hersekzade Ahmet Paşa, vicdan azabı çekiyordu. Acaba bu ölümler önlenemez miydi diye vicdanını sorguluyordu. Vicdanı onu rahatsız etti. Kalkıp Şeyhülislam Dümbüllü Ali Efendi'nin odasına gitti. Dümbüllü Ali Efendi orada düşünüyordu. Belli ki o da vicdan muhasebesi yapıyordu.

Hersekzade içeri girdi. "Selamün aleyküm, hocam," dedi. Şeyhülislam başını kaldırdı, karşısında Veziri Azam vardı. Ona:

"Aleyküm selam, paşam," dedi.

"Hocam, sizi bilmiyorum ama vicdanım beni çok rahatsız ediyor."

"Senin bunda ne günahın var, paşa?"

"Acaba diyorum, biz padişaha yalvarsaydık, el etek öpseydik, diyorum ki biz bu çocukları kurtaramaz mıydık?"

"Boşuna kendini yorma paşa, karar o çocuklara uygulanacaktı. Bütün padişahlar kendi tahtlarından korkarlar. Tahtlarını varislerden korumak için bütün şehzadeleri ve onların çocuklarını öldürürler. Senin, benim yapacağımız bir şey yoktur."

"Ben kendimi hiç affedemiyorum hocam. Belki ileride bu acı biraz diner, ben de kendime gelirim."

"Her şey geçecek, fazla duygusal olma paşam."

"Sen Şehzade Şahenşah'ın oğlu Osman'ı gördün, değil mi? Bir yumrukla celladı devirdi. Henüz a yirmi yaşındaydı."

"Evet, hepsini gördüm, paşam. Artık git rahatına bak. Devlet yönetmek zor iştir."Şehzade çocuklarının öldürülmesi devlet ricalini çok sarsmıştı. Herkesin gözü korkmuştu. Kardeş çocuklarını bir çırpıda öldüren bir sultanın kendi devlet ricaline neler yapabileceği konusunda endişe eden herkesi korku sardı.

Sultan Selim, artık Osmanlı mülkünün tek sahibiydi. Ama daha iki kardeşi hayattaydı. Ağabeyi Ahmet Konya'da, Korkut ise Manisa'daydı. Korkut, kardeşi Selim ile anlaşmıştı. Manisa Sancak Beyliği ve Midilli Adası'ndaki mülke razı olmuştu. İstanbul'dan uzak bu bölgede sessiz sedasız yaşamak istiyordu. Zaten erkek evladı da yoktu. Erkek evladı olmayan birinin padişah olmasının da fazla bir anlamı yoktu. Çünkü tahtı bırakacak bir varisi olmayacaktı.

Padişah'ın diğer ağabeyi olan Ahmet'in üç oğlu vardı. Zaten Ahmet padişahlık tahtını kıl payı kaybetmişti. En büyük ağabey olduğu için babası hep onun üzerinde durmuştu. Yeniçeri ocağının eseri olan Sultan Selim, Şehzade Ahmet tarafından hiç kabul edilmedi. Ahmet onu hiç içine sindiremedi.

Şehzade Ahmet, Üsküdar'daki karargâhında sıkıştırılınca Konya'ya kaçmıştı. Konya İstanbul'dan uzak olduğu için kendini biraz daha rahat hissediyordu.

Şehzade Ahmet, Konya ve çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda çok büyük bir ordu kurdu. Kendisi de Osmanlı padişahı olduğunu söyledi. Böylece Osmanlı Devleti iki başlı bir devlet haline dönüştü.

Şehzade Ahmet'in önünde fazla yol da kalmamıştı. Ya Safevi Devleti'ne sığınıp yok olacaktı, ya Memlukler'e sığınacaktı ya da Sultan Selim ile sonuna kadar mücadele edip sonucuna razı olacaktı.

Şehzade Ahmet her üç yolu da bir kenara itip küçük kardeşi Selim ile uzlaşmak istedi. Ona mektuplar gönderdi. Şehzade Ahmet mektubunda kendisine Karaman'ın verilmesini istedi. Kendisi ve ailesinin Karaman'da yaşayacaklarının, kendisine hiçbir zararlarının olmayacağının sözünü verdi.

Sultan Selim, Karaman Sancağı'nın verilmesinin mümkün olmadığını, ama istediği bir Müslüman devletine gidebileceğini, orada yaşamını devam ettirebileceğini söyledi. Sultan Selim ona, eğer yurt dışına çıkarsa kendisine geçinebilmesi için bir miktar aylık da bağlanabileceğini söyledi.

Şehzade Ahmet bu teklifi reddetti. Şehzade Ahmet'in önünde savaşmaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Şehzade Ahmet için Bursa çok önemliydi. Evvela Bursa Sultan Selim'in elinde alınmalıydı. Bu iş için oğlu Alâeddin'i görevlendirdi.

Şehzade Ahmet'in oğlu Alâeddin, bölgesinde topladıkları askerlerle Bursa'ya saldırdı. İçeride çok güçlü bir dirençle karşılaştı. Bir süre sonra Bursa'yı kuşattı. Dışarıdan yardım gelmeyince Bursa düştü. Bursa'yı ele geçiren Alâeddin bütün camilerde babası Ahmet adına hutbe okuttu.

Bursa'nın düştüğü haberi Sultan Selim'e verildiğinde Sultan Selim çok sinirlenmişti. Hemen ünlü komutanı olan Yeniçeri Ağası Malkoçoğlu Turna Ali Bey'i çağırdı:

"Bursa Sancağımız bundan böyle asilerin eline geçmiştir. Bursa asilerden hemen alınmalıdır.""Bu ne cüret padişahım? Buna nasıl cesaret edebilir bu insanlar!" Padişah çok öfkelenmişti.

"Onlar, bizim iç kargaşalarımızdan yararlanmak istediler, paşa."

"Bizim şu anda o bölgede hâlen savaşan askerlerimiz mevcuttur."

"Manisa'da bulunan askerleri de o bölgeye yönlendirmeliyiz."

"Doğru söylüyorsunuz, sultanım. Sayımız ne kadar fazla olursa o kadar az zayiat veririz."

"Ne zaman çıkacaksınız?"

"Fazla zamanımız yoktur, sultanım."

"Hemen hazırlıklara başlayın."

"Hemen hazırlıklara başlayacağız, sultanım."

"Atlı askerler ağırlıklı olsun, Malkoçoğlu."

"Siz merak etmeyin, sultanım."

"Yiyecek içeceklere dikkat edin."

"Siz merak etmeyin, sultanım. Sahi siz de seferle beraber gidecek misiniz, sultanım?"

"Ben sizinle beraber geleceğim."

"Sizin askerin başında olmanız bizim için mutluluktur, sultanım."

Bu konuşmadan sonra Malkoçoğlu hemen ocağa döndü. Arkadaşlarını haberdar etti. Yarın Bursa'ya sefere gideceklerini söyledi. Bütün hazırlıkların yapılmasını emretti.

Yeniçeri Ocağı hazırlıklarını tamamladı ve ertesi gün Bursa'ya gitmek üzere yola çıktı. Bursa'da onları şehzade oğlu Alâeddin bekliyordu.

Akşam saatlerine doğru Bursa'ya yaklaştılar. Bursa yakınlarında bir derenin kenarında konakladılar. Geceyi burada geçirip sabaha karşı saldırıya geçeceklerdi.

Padişah Sultan Selim, Malkoçoğlu'nu çağırıp saldırı planı üzerinde fikir alış verişinde bulundu:

"Karşı tarafın ne kadar askeri olduğunu öğrenebildin mi, Malkoçoğlu?"

"Bursa'da on bin civarında askeri var, sultanım."

"Bizim ne kadar askerimiz var?"

"Bizim askerimiz onlarınkinden çok fazla, padişahım."

"Şu anda bir eksikliğimiz var mı?"

"Her şey tamam, sultanım."

"O zaman şafak atmadan saldırıya geçeceğiz."

"Emrin baş üstüne, sultanım," dedi Malkoçoğlu Turna Ali. O akşam orada konakladılar. Askerler akşam yemeğinden sonra dinlenmeye çekildiler.

Şafak atmadan önce askere kalk emri verildi ve bütün askerler atlarının, arabalarının başına geçtiler. Daha sonra saldırı emri verilerek Bursa'ya girildi.

Alâeddin'in askerlerinin bulunduğu alanlara girildi. Büyük bir kısmı daha uykudayken imha edildi. Alâeddin'in askerleri de kısa bir sürede toparlandı ve Bursa savaş meydanına döndü. Kılıç sesleri yeri göğü inletiyordu.

Malkoçoğlu bir grup arkadaşı ile Alâeddin'in kargâhına girdi. Alâeddin orada yoktu. Orada bulunan askerleri imha etti. Alâeddin şehrin dışına çıkmıştı.

Alâeddin durumu bir atlı haberci ile babasına bildirdi. Babası onun derhâl Bursa'yı terk etmesini istedi. Alâeddin, babasının bu isteğine uyarak askerini Bursa'dan geri çekti.

Bursa'dan geri çekilen Alâeddin'in kuvvetleri Konya'ya doğru geri çekilmeye başladı. Sultan Selim'in askerleri onları takip etmeye başladılar.

Şehzade Ahmet süratle savaş meydanına geldi. Şehzade Ahmet Oğlu Alâeddin'in bulunduğu yere gitti. Alâeddin çadırında askerlerle toplantı halindeydi. Ona babasının geldiği söylendi. Alâeddin babasını görünce onu selamladı:

"Hoş geldin, baba."

"Hoş bulduk, oğlum. Durumunuz nasıl, Alâeddin?"

"Çok iyi değiliz, babacığım."

"Ne oldu Bursa?"

"Bursa düştü."

"Nasıl oldu, anlatır mısın?"

"Bizi sabahleyin uykuda gafil avladılar, baba."

"Bu savaş mantığıdır, kazanmak için her hileyi yaparlar."

"Çok kayıp verdik, baba."

"Daha da çok kayıp vereceksiniz oğlum."

"Onların elinde devlet gücü var, baba."

"Evet, ben de onu söylemek istedim."

"Şimdi ne yapacağız, baba?"

"Şimdi tamamen geri çekileceksiniz. Sen ve kardeşin Süleyman hemen Kahire'ye gidip bir müddet Memlukler'e sığınacaksınız."

"Peki ya sen ne yapacaksın?"

"Ben başımın çaresine bakarım, sen merak etme."

"Ne zaman Kahire'ye gideceğiz?"

"Hemen şimdi."

"Siz ne yapacaksınız?"

"Ben askerimin başında kalacağım ve geri çekileceğim. Zamanı gelirse ben de sınırlarımızın dışına çıkarım," dedi Şehzade Ahmet.

Alâeddin'e kaçmaktan başka yol kalmamıştı. Bursa'yı terk edip gidip Kardeşi Süleyman ile Mısır'a sığındılar.

Ordunun başına Şehzade Ahmet geçmişti. Sultan Selim'in orduları çok güçlü ve disiplinli ordular oldukları için, Şehzade'nin yapacak fazla bir şeyi yoktu. Şehzadenin orduları yeni kurulan bir odunun askerleriydi. Hemen hemen hepsi de acemiydi. Düzenli bir ordu karşısında savaşacak yetenekte değillerdi.

Şehzadenin ordusu Malatya'ya doğru çekilmeye başladı. Sultan Selim, bu orduları takip ederek Malatya yakınlarına kadar geldi. Şehzade Ahmet, yanında bulunan oğlu Murat'a, Şah İsmail'in yanına gidip ona sığınmasını söyledi. Daha sonra Padişah Selim'e şehzadenin kayıp olduğu, oğlu Murat'ın ise İran'a kaçtığı söylenince padişah yönünü Amasya'ya çevirdi.

Orduları ile Amasya'ya giren Sultan Selim, Şehzade Ahmet'ten kalma ne varsa onları yerle bir etti.

Şehzadenin bütün kurumlarını yıktı. Bu kurumların başına kendi adamlarını atadı. Amasya Sancağı'nın başına da Kara Mustafa Paşa'yı sancak beyi olarak atadı. Artık Şehzade Ahmet'e ait sancak kalmamıştı. O da sınırların dışına çıkmıştı.

Sultan Selim, Amasya'yı kara Mustafa Paşa'ya bırakarak tekrar Bursa'ya geri döndü.

Sultan Selim'in etrafındaki devlet adamları, Şehzade Ahmet'i oyuna getirmek için planlar yaptılar. Şehzade Ahmet'e mektuplar yazdılar. Eğer tekrar Amasya üzerinde saldırıya geçerse ona yardım edeceklerini söylediler. Şehzade bunlara inandı.

Şehzade Ahmet; Malatya, Amasya, Çankırı, Tosya, Kastamonu bölgelerinde asker toplamaya başladı. Gezdiği bu bölgelerden yaklaşık yirmi bin asker topladı.

Tam savaş hazırlığı yaparken Kahire'ye sığınan iki oğlu Alâeddin ve Süleyman'ın, Kahire'de yakalandıkları bulaşıcı hastalık sonucu öldüğü haberini aldı. Şehzade Ahmet, oğullarının ölüm haberini alınca dünyası ters döndü, kahroldu. Kahire'ye giden iki oğlu, Kahire'de yirmi gün kalabilmişlerdi. İki oğlunun Kahire'de sürgünde ölmesi şehzadeyi deliye döndürdü.

Şehzade Ahmet daha tecrübeli olan iki askeri komutana orduyu teslim etti. Kendisi ise yeniden savaşmanın planları ile meşgul oldu.

Şehzade Ahmet, el altında Amasya Sancak Beyi Kara Mustafa Paşa'ya haber saldı. Yakında Amasya'ya saldıracaklarını, kendisini devletin veziri azamı yapacağını

söyledi. Kara Mustafa Paşa, onun sözlerine kandı. Saldırı anında şehri savunmadı. Şehir fazla direnmeden Şehzade Ahmet kuvvetlerine teslim oldu. Kara Mustafa Paşa birliklerini Amasya dışına çekti.

Bunu duyan Sultan Selim, yanına Yeniçeri Ağası Malkoçoğlu ve diğer askeri paşaları alarak Amasya'ya doğru yola çıktı. Ordunun başına Karaman Beyler Beyi olan Hem Dem'i atadı. Bıyıklı Ahmet Paşa ve Piştar Paşa da oradaydılar. Ankara üzerinden Amasya'ya yürüdüler.

İki ordu Yenişehir civarlarında karşılaştı.

Hıristiyanların takvimine göre 15 Nisan 1513 günü, iki kardeş, Yenişehir Ovası'nda karşı karşıya geldiler. Şehzade Ahmet sonuna kadar savaşmakta kararlıydı. İki büyük ordu Yenişehir Ovası'nda çok tahrip edici bir savaşa sebep olmuşlardı. Dökülen kan kardeş kanıydı. Bunu her iki kardeş de anlamışlardı ama geriye dönme şansları da kalmamıştı.

Şehzade Ahmet, savaş meydanında atından hiç inmedi. Bir yerlerde bir yanlış yaptığını anlamıştı ama bundan sonra ne yapacağını da bilmiyordu.

Şehzade Ahmet çok kayıp verdiğini anlayınca geri çekilmek istedi ise de bunu beceremedi. Şehzade Ahmet kendisine gönderilen mektupları düşünmüştü. O mektuplarda kendisine yardım edeceklerini söyleyen devlet ricali ortalıkta görünmüyordu. Şehzade, kandırıldığını anlamıştı ama yapacak fazla bir şey de kalmamıştı.

Yenişehir Ovası'nda yapılan savaşta Şehzade Ahmet her geçen saniye bir miktar askerini daha kaybetmişti. Karşısında eğitimli ve savaş tecrübesi olan düzenli ve disiplinli bir ordu vardı. Kendi ordusunun ise devşirme bir ordu olduğunu ve savaş tecrübesi olmadığını çok geç an-

lamıştı. Şehzadenin askerlerinin çoğu ölünce, ordusunda dağılma işaretleri belirmişti. Şehzade ordunun dağılmaması için her ne kadar çabaladıysa da başarılı olamadı. Osmanlı Ordusu bir çevirme hareketi ile Şehzade Ahmet'in başıbozuk kuvvetlerini dağıtmıştı. Şehzade Ahmet birliklerinin dağılmaya başladığını ve bozulduğunu gördüğünde iş işten geçmiş, işin ciddiyetini anlamaktan hayli geç kalmıştı.

Şehzade Ahmet işin sonuna geldiğini anlayınca, atı ile birlikte kaçmaya çalışmıştı. Kaçmaya çalışırken atın ayağı bir yerlere takılınca şehzade atı ile birlikte yere yığıldı. Askerlerden biri tarafından yakalanarak savaş alanının dışına çıkartıldı.

Şehzade, Kapıcı Sinan Ağa'ya teslim edilmişti. Kapıcı Sinan Paşa, onun ellerini ve ayaklarını bağlayarak onu sorgulamaya başladı. Savaş hâlen devam ediyordu. Sinan Paşa ona öfkeyle bağırdı:

"Sen bunca kanın akıtılmasına sebep oldun. Seni kendi ellerimle boğacağım." Şehzade Ahmet çok yorgun düşmüştü. Konuşacak halde değildi. Bitkin bir sesle karşılık verdi:

"Elinizi çabuk tutun. Beni öldürün."

"Sen Amasya'ya saldırmakla büyük hata yaptın, Şehzade."

"Ben senin gibi paşaların yalancı davetlerine kandım."

"Seni kim davet etti?"

"Selim'in sarayından onca mektup aldım. Bana yardım edilecekti. Ama kimse bana yardım etmedi."

"Sen bu mektuplara kanarak mı buralara saldırdın?"

"Tabii ki; onca devlet ricali beni buraya çağırarak beni aldattı."

"Seni Kara Mustafa Paşa mı aldattı?"

"Benim Kara Mustafa Paşa ile hiçbi görüşmem olmadı."

"Yalan söylüyorsun. Kara Mustafa Paşa sana karşı hiçbir direnç göstermemişti."

"Onu kim söyledi sana?"

"Padişahımız her şeyi biliyor, Şehzade."

"Ne yaptı ona?"

"Onu Amasya dışında bir çadırda hapsetti."

"Benim onunla hiç işim olmadı."

"Yalan söylüyorsun."

"Şehzadeler yalan söylemez."

"Padişahınız nerede?"

"Padişahımız da buralarda."

"Ona söyleyin, beni bir an önce öldürsün."

"Neden bir an önce ölmek istiyorsun?"

"Çocuklarımı, ailemi, her şeyimi kaybettim. Benim için yaşamanın bir anlamı kalmadı. Padişahınız ile görüşmek istiyorum."

"Padişahımız sizi görmek istemiyor."

"Benim ona söyleyecek bir çift sözüm var."

"Siz ona savaş açmakla ona ihanet ettiniz."

"İhaneti ben yaşadım. Sizin padişahınız bana ihanet etti."

"Dünya âlem biliyor ki, siz ona hep saldırdınız."

"Sizin padişahınız benim hakım olan padişahlığı gasp etti."

"Gasp etti deme, o söz size yakışmıyor."

"O söze karşılık gelecek başka sözcük bulamıyorum."

"Siz ona ihanet ettiniz ."

"Babam o tahtı bana bırakmıştı. Ama Selim ailenin en küçüğü olmasına rağmen padişahlığı zorla babamın elinden aldı."

"Ben oraları bilmem. Ben şimdi kim padişahtır, ona bakarım."

"Sen beni zaten ilgilendirmiyorsun."

"Ben seni nasıl ilgilendirmem? Ben seni bu ellerimle boğup öldüreceğim!"

"Ellerini çabuk tut. Benim kimseden bir korkum kalmadı."

Bu esnada bir asker geldi. Kapıcı Sinan Paşa'ya : "Padişahım Sultan Selim diyor ki elini çabuk tutsun. O işi tez elden bitirsin," dedi.

Kapıcı Sinan Paşa, aldığı bu emir üzerine yerde yatan şehzadenin üzerine çöktü. Sinan Paşa boğazını elleri ile

sıkmaya başladı. Şehzade ölmedi. Daha sonra bir ip getirip boğazına takarak sıkmaya başladı. İpin sıkı çekilmesi sonucunda Şehzade Ahmet orada can verdi.

Böylece, Şehzade Ahmet'in Sultan Selim'e karşı verdiği mücadeleye Kapıcı Sinan tarafından son verilmiş oldu. Cenazesi bir at arabasına bindirilerek Bursa'ya götürüldü. Bursa'da kardeşi Şahinşah'ın yanına gömüldü.

Sultan Selim'in taht kavgasında karşısında mücadele edecek fazla kimse kalmamıştı. Şehzade Ahmet'in bütün erkek çocukları öldürüldüğü için tehlike de ortadan kalkmıştı. Sadece Şehzade Ahmet'in oğlu Murat, Şah İsmail'e sığınmıştı, Safevi Devleti'nde yaşamaktaydı. Padişah Sultan Selim, ağabeyi Şehzade Ahmet'in yasını tutmayı da ihmal etmedi. Bursa'da bir taziye çadırı kurarak taziyeleri kabul etti. Onun hayrına akçeler dağıttı.

Bu defa sıra Kara Mustafa Paşa'ya gelmişti. Kara Mustafa Paşa, daha önce sarayda vezirlik yapmış, padişahın takdirini kazanmış birisiydi. Bir süreliğine Amasya Sancak Beyliği'ne atanmıştı. Kara Mustafa Paşa'nın, Şehzade Ahmet tarafından veziri azam yapılacağı vaadi ile Amasya saldırısında Amasya'yı savunmadığı söylenmekteydi. Ne kadarının doğru olduğu bilinmiyordu. Padişah Sultan Selim'e söylenen, onun bir hain olduğu ve Amasya'yı kendi elleri ile şehzadeye teslim ettiğiydi.

Padişah Sultan Selim Kara Mustafa Paşa'yı karşısına alarak onu sorguladı:

"Senin kendi ellerinle Amasya'yı düşmana teslim ettiğin söylenmektedir. Gerçek böyle mi?"

"Padişahım, ben yediğim ekmeğe ihanet etmem."

"Ettin ama."

"Hayır, etmedim, padişahım."

"Neden teslim oldun?"

"Teslim olmadım, padişahım, çok büyük bir kuvvet karşısında geri çekildim."

"Geri çekilme hakkın var mı?"

"Belki böyle bir hakkım yok ama çok kayıp veriyorduk. Buna gönlüm razı olmadı."

"Ama senin yanındakiler öyle demiyorlar."

"Sadece çekememezlik yapıyorlar, sultanım."

"Şehzade Beyazıt sana vezirlik teklif etti mi?"

"Ben zaten vezirim, sultanım. Bu çok çirkin bir yakıştırma."

"Sen de buna tav olmuşsun, öyle mi?"

"Padişahım, benim makamım zaten o teklif edilen makamdan daha büyüktür. Buna kim inanır? Ben bunu reddediyorum."

"Son sözünü söyle."

"Ben masumum, padişahım."

Sultan Selim daha önce vezirlik yapmış vezirleri çağırmıştı. Hersekzade ve diğer üç vezire, "Kaftanlarınızı giyin, Kara Mustafa Paşa'ya da siyah bir libas giydirin," dedi. Yeni veziri azam ve iki eski vezir atlaslarını giydiler. Kara Mustafa Paşa'ya da siyah bir libas giydirdiler. Dört vezir de padişahın huzuruna gelmişti.

Padişah gelen cellatlara emir verdi. Cellatlar saray

meydanında Kara Mustafa Paşa'nın boynunu kılıç darbesi ile kestiler.

Padişah Sultan Selim her ne kadar saray içinde rakipsiz kalmış ise de Manisa'da yaşayan diğer ağabeyi Korkut vardı. Her ne kadar Korkut ile anlaşmış olsa bile yine de tedbir almak gerekiyordu. Korkut ne de olsa bir şehzadeydi. Şehzadelerin ne yapacağı belli olmazdı. Şehzade Korkut'un da çaresine bakmalıydı.

Padişah Sultan Selim Divanı Hümayun'u topladı. Onlara son gelişmeleri anlattı. Babası Sultan Beyazıt'ın şehzade soyundan iki kişi kaldığını, birinin Şehzade Ahmet'in oğlu Murat olduğunu ama Murat'ın Safevi Devleti'nde yaşadığını, buralara hiç gelmediğini söyledi. Diğer yanda Ağabeyi Korkut vardı. Korkut, Manisa'da yaşamaktaydı. Korkut ile padişah olmadan önce anlaştığını, Manisa ve Midilli'yi kendisine verdiğini, orada yaşayacağına dair ona söz verdiğini söyledi.

Gelinen son durumda onun da her an tehlikeli olabileceğini söyledi. Bu konuyu Divanı Hümayun'da konuşmak istediğini söyledi.

İlk sözü Hesekzade Ahmet Paşa aldı:

"Padişahım, Şehzade Korkut'un niyetini bilmiyorum. Ancak onun niyetini öğrenmek için biz Divan üyeleri ona mektup yazalım. Biz senin arkandayız diyelim. Onun niyetini böylece öğrenelim, mektuplara verilen cevaplarla her şey anlaşılır." Bu konuşmadan sonra söz sırası Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi'ye geldi. Zembilli ayağa kalktı. Padişahı başı ile selamladıktan sonra konuşmaya başladı:

"Padişahım, kimsenin içini okuma şansımız yoktur. Ama padişah olmak için şehzade olmak gerek. Her şehzade padişahlığa da adaydır. Onun için ben de bu adamın

son durumunu öğrenmek için ben dâhil, ona mektuplar yazalım derim. Senin arkandayız, gel seni padişah yapalım diyelim. Bakalım bu adam ne diyecek? Sonucu böylece öğreniriz."

Zembilli Ali Efendi yerine oturduktan sonra söz sırası Yeniçeri Ağası Ferhat Ağa'ya geldi:

"Ben de Veziri Azam Hersekzade gibi düşünüyorum. Onun durumunu test etmek için ona mektuplar yazalım diyorum."

Bütün konuşmalar niyet öğrenmek için mektup yazmaktan yanaydı. Söz sırası Kazasker Seyit'e geldi:

"Padişahım, yapılan tespit doğru. Hepimiz bu adama mektup yazalım. Böylece de niyetini öğrenmiş oluruz."Bu konuşmadan sonra Nişancı Serdar söz aldı:

"Padişahım, bu işlerin şakası olmaz. Tahtınızın sağlam olması için bütün tehlikelerin bertaraf edilmesi gerekir diye düşünüyorum."

Bu konuşmalardan sonra, buradaki divan üyelerinin Şehzade Korkut'a mektup yazmalarına karar verildi. Divan üyeleri, mektuplarında Sultan Selim ile bu işin olmayacağını söyleyeceklerdi. Padişahlığın Şehzade Korkut'un hakkı olduğunu ama bu hakkın Şehzade Selim tarafından gasp edildiğini, eğer Şehzade Korkut isterse padişahlığın tekrar kendisine verileceğini söyleyeceklerdi.

Divanı Hümayun'da alınan bu karar doğrultusunda devlet ricali ayrı ayrı Şehzade Korkut'a mektuplar yazmışlardı. Mektuplarında eğer kendisi isterse, kendisini padişah yapacaklarını söylemişlerdi.

Şehzade Korkut, bütün Divan üyelerinden aldığı bu mektuplarla padişah olacağını sanmıştı. Bütün Divanı

Hümayun üyeleri kendisinden haber bekliyorlardı. Bu mektupları alan Şehzade Korkut çok umutlanmış ve bunlara inanmıştı.

Şehzade Korkut, bu mektuplara verdiği cevaplarla padişah olmaya niyetli olduğunu belirtmişti. Divan üyelerinin teklifine çok sıcak baktığını onlara bildirmişti.

Şehzade Korkut'un, divan üyelerine cevaben yazdığı mektupların tamamı Sultan Selim'in eline geçmişti. Bu mektupları okuyan Sultan Selim'in nutku tutulmuştu. Artık Korkut ağabeyine de güveni kalmamıştı. Gün gelir başına iş açar diye endişelenmeye başlamıştı. Bu konuyu görüşmek üzere oğlu Süleyman'ı çağırdı. Süleyman hemen onun makamına geldi. Süleyman kapıyı çaldı, onu başı ile selamladı, yanına yaklaştı ve eteğini öperek karşısına oturdu.

"Beni istemişsiniz, Hünkârım," dedi. Padişah Sultan Selim, elindeki mektupları açarak Süleyman'a okudu. Süleyman o mektupların cevaplarını dinledi. Babasına dönerek sordu:

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz, Hünkârım?"

"Sence ne yapmam lazım?" "Karar sizin, Hünkârım, ben bu konuda karar vermeye yetkili değilim."

"Ben de sana sormak için seni buraya çağırdım."

"Ne gerekiyorsa o yapılmalı, Hünkârım. Bence bu adamın varlığı tahtımız için tehlikelidir."

"Tehlikeli olacağını zaten mektuplarında belirtmiş." "Hünkârım, siz bununla daha önce anlaşmamış mıydınız?"

"Evet, daha önce onunla anlaşmıştım."

"Ne konuşmuştunuz?"

"Saruhan, Teke ve Midilli ona bırakılacaktı. Taht kavgasında o da bizim yanımızda olacaktı."

"Taht kavgasında yanımızda durarak sadakatini belirtmişti."

"Ama bu mektuplar onu güvenilmez kıldı."

"Şimdi onun üzerine de mi sefer düzenlemeyi mi düşünüyorsunuz?"

"Evet, öyle düşünüyorum, oğlum."

"Karar senin, babacığım."

"Karar benim ise hemen yarın sefere çıkalım."

"Seni görürse kaçar."

"Av bahanesi ile Bursa'ya gideriz."

"Yutarlar mı?"

"Yutarlar." Korkut, hayatının hatasını yapmıştı. Bu hatayı canı ile ödeyecekti. Belki de Korkut bu mektuplara olumsuz cevaplar vermiş olsaydı, yine de canını kurtaramayacaktı. Sultan Selim, tahtına alternatif olacak hiçbir şehzadenin hayatta kalmasını istemiyordu. Her şehzade dolaylı olarak onun tahtının bir varisi sayılırdı. Her şehzade aynı zamanda tahtı için bir tehdit sayılırdı.

Aynı tehdit Türkmen aşiretleri için de söylenebilirdi. Türkmen ile saray arasında bir duvar vardı. Türkmen de sarayda temsil edilmek istiyordu. Sultan Selim sarayda Türkmen'in var olmasını kabul etmiyordu. Türkmenlerin her an için isyan edebileceklerini Şah Kulu İsyanı'nda yaşayarak görmüştü.

Bursa'ya sefere çıkmadan önce bir de Veziri Azam Hersekzade Ahmet Paşa'nın görüşlerini öğrenmek istiyordu. Kapıcı başını çağırarak ona Hersekzade'nin çağırılmasını buyurdu. Kapıcı başı hemen koşarak Hersekzade'ye haber verdi. Hersekzade haberi alır almaz koşarak padişahın yanına geldi. Onu başı ile selamladı. Dizlerinin üzerinde yürüyerek onun eteğini öptü ve yan taraftaki sedirin üzerine oturdu. Padişah Sultan Selim ona sordu:

"Kardeşim Korkut'un mektuplarından haberin var, değil mi paşa?"

"Haberim vardır, sultanım."

"Şimdi biz bunu ne yapalım? Ne dersin, paşa?"

"Onu ben bilemem, karar sizindir sultanım."

"Bana kalırsa bunun üzerine sefere çıkalım diyorum, ne dersin?"

"Siz karar vermişseniz doğru olanı yapmışsınız, sultanım."

"Korkut bize ihanet etti, biliyor musun?"

"Bence Korkut'un o mektuplara cevaben ne yazdığı hiç önemli değil. Korkut hayatta kalan tek şehzade olduğu için tehlikeli olmuştur. Sultanım, her şehzade aynı zamanda tahtınızda gözü olan birisi demektir."

"Doğru olan da budur zaten."

"Sultanım, tahtınıza karşı tehdit olan her şey yok edilmelidir. Tahtınızı şu Türkmen denilen Kızılbaşlar da tehdit etmektedir."

"Bir bildiğin var mı?"

"Benim bildiğim kadarıyla Şehzade Ahmet'in oğlu Murat, şu anda Şah İsmail'in yanında. Ona sığınmış durumda. Sonuçta bu da size bir tehdittir. Şah Kulu'nun yaptığına bakacak olursak Türkmen de bir tehdittir."

"Sana göre, görünen bütün tehditler bertaraf edilmelidir, öyle mi?"

"Bence hemen Şehzade Korkut'un defteri dürülmelidir."

"O zaman hemen sefere çıkalım diyorsun."

"Fazla zaman araya girerse durumu anlar ve kaçar."

"Hemen hazırlıklara başlayın. Yarın Bursa'ya sefere çıkıyoruz."

"Onu ürkütmeden yapalım bu işi."

"Ava çıkıyoruz bahanesi ile yola çıkacağız."

Sultan Selim bütün hazırlıklarını tamamlamış, yollukları hazırlamıştı. Yanındaki devlet ricali ile yola çıktı. Etrafındakilere Bursa'ya ava gideceğini söyledi. Bursa'ya vardıktan sonra da ansızın Manisa'ya yönelecekti. Manisa'da kardeşi Korkut ile hesaplaşacaktı.

Sabahın ilk ışıkları ile yola çıktılar. Bursa'dan yeteri kadar kuvvetleri olduğu için İstanbul'dan çok az bir kuvvetle yola çıktılar.

Yolculuk ormanların içinde, göçmen kuşların havada süzüldüğü bir dönemde Bursa'ya doğru devam ediyordu.

Rüzgârın esintisi onları hem ferahlatıyor, hem de yaprakların hışırtısını onlara dinlettiriyordu. Yaprakların sesi ile rüzgârın ormanlara çarpan sesi tam bir orkestrayı andırıyordu. Yolların en güzel görüntüsünü tavşanlar

sağlıyordu. Yol boyunca önlerinden geçen yüzlerce tavşanla karşılaştılar.

Sultan Selim'in sağ yanında Malkoçoğlu Turna Ali, sol yanında ise Hersekzade Ahmet Paşa yürüyordu. Sultan Selim, Malkoçoğlu Turna Ali'ye dönerek sordu:

"Sence Korkut'u yerinde bulabilecek miyiz?"

"Sanmıyorum, sultanım."

"Neden sanmıyorsun?"

"Çünkü o sizin hakkınızda epey tecrübe edindi de ondan."

"Benim hakkımda ne biliyor ki?"

"Sizin diğer şehzadeler hakkında neler yaptığınızı biliyor. Kendisi de bir şehzade olduğu için kendini ona göre ayarlamıştır."

"Yani diyorsun ki, kardeşlerinin ölümünden sonra bir gün sıranın kendisine geleceğine inanmıştır."

"Biraz öyle düşünüyorum."

"Bursa'da fazla eğlenmeyeceğiz."

"Siz bilirsiniz, sultanım."

"Yolumuzu Bursa'ya çevirdik ama gideceğimiz yer Manisa Sancağı."

"Nasıl biliyorsan öyle yapalım, sultanım."

"Manisa'ya gidiyoruz deseydik, onu kuşkulandırırdık."

"Doğru söylüyorsun, sultanım."

"Bir gece Bursa'da kaldıktan sonra yola devam ediyoruz."

"İnşallah sorunsuz yakalayıp adalete teslim ederiz."

"Allah'ın izni ile fazla sorun yaşamadan onu yakalarız."

"Allah yardımcımız olsun, Sultanım."

"Allah hepimizin yardımcısı olsun." Yolun çoğunu yürümüşlerdi. Bursa'ya çok az bir yolları kalmıştı. Bazen atları koşturuyorlar, bazen de yavaş yürüyorlardı. Atların yorulmaması için de her yolu deniyorlardı.

Atların tamamı Arap atlarıydı. Sultan Selim'in atı rahvan bir attı. Yolda yürüdüğü zaman sanki dans ediyor gibi zıplıyor, bazen yürüyor, bazen de dörtnala koşuyordu.

Padişah Sultan Selim, arada bir atını mahmuzlayarak hızlandırıyor, diğer devlet erkânı da ona uymaya çalışıyordu.

Veziri Azam Hersekzade hiç konuşmuyordu. Hersekzade'nin konuşmaması padişah Sultan Selim'in dikkatini çekmiş olmalı kiona sordu:

"Veziri Azam, sen neden hiç konuşmuyorsun?" Hersekzade aniden irkilip cevap verdi "Padişahım, siz öyle güzel konuşuyordunuz ki, sizin konuşmalarınızı bölmek istemedim." "Biraz sonra Bursa'da olacağız. Bu gece Bursa'da dinlendikten sonra yarın sabah Manisa'ya gideceğiz. Manisa'da saraya baskın düzenleyeceğiz. Ondan sonra ne yapacağımızı hiç düşündün mü?"

"Korkut'un işi bittikten sonra şehzadeler olayı da biter. Bundan sonra başka şeyler düşünmeliyiz, sultanım."

"Korkut'tan sonra bir tane şehzade oğlu Mehmet kalıyor. O da Safeviler'in yanında kalıyor. Bizimle ilgili hiçbir şey kalmıyor."

"Padişahım, sarayımıza karşı bütün tehditleri bertaraf etmek zorundayız."

"Senin aklında sarayımızı tehdit eden başka neler var?"

"Korkut'tan sonra sırada bence Türkmenler var. Türkmen demek Kızılbaş demek, Kızılbaş demek tahtınıza karşı tehdit demektir."

"Sen öyle mi algılıyorsun?"

"Evet, padişahım, ben öyle görüyorum."

"Zaten Türkmenler saraydakilere devşirme diyorlarmış. Sarayda Türkmen yok, diyorlarmış."

"Zındık bunlar, Sultanım."

"Hersekzade, sen de bir devşirme değil misin?"

"Ben bilmem padişahım, sen bilirsin."

"Senin aslın Boşnak değil mi?"

"Evet, ama ben Müslüman oldum, sultanım."

"Ama sonuçta sen de bir devşirmesin."

"Ona siz karar vereceksiniz sultanım."

"Türkmen zındığı sana öyle diyor, onun için sana bunları sordum."

"Padişahım, dağda bayırda gezen göçmen Türkmenler saraya göz dikmişler. Bu dağlı Türkmenler aynı zamanda Kızılbaş zındıklardır."

"Türkmen demek Kızılbaş zındık demek, öyle mi?"

"Tam da öyle sultanım. Türkmen demek, Kızılbaş demektir. Kızılbaş demek Türkmen demektir. Bu dağlı, şehir görmemiş insan yığınlarına kim devşirmeymiş, onun hesabı mutlaka sorulmalı." Bu konuşmalardan sonra Bursa'ya geldiler. Sancak Beyi'nin sarayına girdiler. Bir haberci Sancak Beyi'ne haber verdi. Bu haberden sonra Bursa Sancağı çalışanlarının tamamı dışarı çıktı. Tek sıra olup sıra ile padişah Sultan Selim'in elini öpmeye başladılar.

Sancak Beyi, hemen onlara birer oda hazırlattı. Askerler ise Yeniçeri ağasına teslim edildi. O geceyi Bursa'da geçirip ertesi sabah Manisa'ya gideceklerdi.

Padişah ve diğer devlet ricali odalarına çekilip istirahat ettiler. O gece sancak beyleri padişahı ve diğer devlet erkânını karşılamada hiçbir kusur etmemeye çalıştılar.

Padişah Sultan Selim, epey dinlendikten sonra Bursa Sancak Beyi'ni odasına çağırdı. Kapıcı Başı, Sancak Beyi'ne bu çağrıyı iletir iletmez, Sancak Beyi hızla padişahın odasının önünde kendini buldu. Sancak Beyi, meraklı bir ses tonuyla söze girdi:

"Beni emretmişiniz, Sultanım." "Hele gel otur yanıma." Sancak Beyi, dört ayak üzerinde yürüyerek padişahın eteğini öpüp geri döndü, gösterilen yere oturdu. Padişah konuşmaya başladı:

"Bak, Paşa, biz yarın buradan ayrılıp Saruhan'a, yani Manisa'ya gideceğiz. Sen de bizimle geleceksin."

"Baş üstüne, sultanım."

"Manisa'daki işimiz kardeşim Korkut'u yakalamak ve onu cezalandırmaktır."

"Sizi anlıyorum, Sultanım."

"Kardeşim devletimizin bekası için tehlike arz etmektedir."

"Ben emrinizdeyim, Sultanım."

"Yarın, senin ne kadar askerin varsa onları alacaksın, bizimle beraber Saruhan'a geleceksin."

"Baş üstüne, padişahım."

"Bu söylediklerimi kimseye söylemeyeceksin."

"Tamam, padişahım."

"Saruhan'da Korkut'u yakaladıktan sonra bu sır sona erer."

"Korkut bir suç mu işledi, padişahım?"

"Korkut benim tahtıma göz dikmiş de bizim haberimiz yokmuş."

"Sizin tahtınızı almayı nasıl düşünebilir bu insan?"

"Onu bilmiyorum, kendisine sormak gerek."

"Bu kendini bilmez adam bunun bedelini mutlaka ödemelidir."

"İşte biz yarın bu bedeli ondan almak için Saruhan'a hareket edeceğiz."

"Ben hemen savaşa gidecek askerleri hazırlayacağım, sultanım."

"Hepsi sır olarak kalacak, paşa."

"Başım üstüne, sultanım, " dedi ve orayı terk etti Bursa Sancak Beyi. Kendi sancak bölgesindeki askeri komutanları topladı. Onlara, yarın bir yere sefere çıkacaklarını, o yerin neresi olduğunu kendisine sormamalarını söyledi.

Askerler hemen hazırlıklara başladılar. Kimileri atlarını, kimileri at arabalarını, kimileri de askerin yiyeceğini hazırladı.

O geceyi Bursa'da geçiren padişah ve devlet ricalinin bir kısmı sabahın ilk ışıkları ile yola çıktılar. Gideceklerı yol birkaç gün sürecekti. Geceyi yolda geçireceklerdi. Yanlarında epeyce asker de vardı. Padişah belki de son kalan kardeşine, son darbeyi vurmak için sabırsızlanıyordu. Yol boyunca yoldaşları ile beraber saldırının nasıl yapılacağını konuştular. Saldırı yapılacak olan binaların yapısı hakkında bilgi topladılar.

Padişah Sultan Selim, padişah olmadan önce onunla anlaşmıştı. Ona bir daha dokunmayacaktı. O da şehzadeler kavgasında kendisini destekleyecekti. Şehzade Korkut kendisine verilen araziler üzerinde kendi hayatını devam ettirecekti. Ama şimdi ne olduysa birden bire şartlar değişti.

Önce ona yalancı mektuplar gönderildi. Daha sonra bu mektuplardan alınan cevaplar bahane edilerek Şehzade Korkut'un yok edilme planları gündeme geldi. Şimdi ise onu öldürmek için yola çıkmışlardı.

Padişah Sultan Selim yanına Malkoçoğlu'nu çağırdı. Malkoçoğlu hemen atını onun yanına sürdü. Padişah ondan yarınki operasyon hakkında bilgi almak istiyordu:

"Yarın ne yapacağımızı planladınız, değil mi, Malkoçoğlu?"

"Evet, sultanım, her şey tamam."

"Evin yerini tespit ettiniz, değil mi?"

"Evet, sultanım, evin yeri tamam."

"Onun kuvvetleri saldırıya cevap verirse neler yapacağımızı da tespit ettiniz, değil mi?"

"Onlara anında cevap verilecektir, sultanım."

"Bu bilgileri Bursa Sancak Beyi ile paylaştınız, değil mi?"

"Onlarla her şeyi konuştuk, sultanım."

"İnşallah, askerler bize karşı koymazlar."

"Koyacaklarını sanmıyorum, sultanım."

"Allah hepimizin yardımcısı olsun," dedi Padişah Sultan Selim. Atını mahmuzlayarak süratini arttırdı. Saruhan'a az bir yolları kalmıştı.

Haberciler daha önce o bölgeye bilgi toplamaya gönderilmişti. Saruhan'ın girişinde gözcüler kendilerini karşılayacaklardı.

Bir süre sonra Saruhan'a vardılar. Saruhan'da köpek sesleri, horoz seslerine karışmıştı. Saruhan'a varır varmaz gökyüzünde toplanan bulutlar, yağmura dönüşmüştü. Sağanak bir yağış sonucunda bütün Saruhanlılar içeri girmişlerdi. Saruhanlılar'ın içeri girmesi, Sultan Selim'in işini biraz daha kolaylaştırmıştı.

Şehrin girişinde haberciler savaşçıları bekliyorlardı. Habercileri Yeniçeri Malkoçoğlu Turna Ali çağırdı. Evin yerini sordu. Uzakta da olsa evi ona gösterdiler. Evin arkasının ormana açıldığını, eğer kaçarsa ormanda kaybolacağını söylediler. Bu bilgiler ışığında Saruhan'a girildi.

Saruhan'ın ormanlarına sırtını dayamış olan evin etrafı sarıldı.

Şafağın ilk ışıkları ile saldırı emri verildi. Saldırıya Şehzade Korkut'un askerleri anında cevap verdiler. Evin etrafında çok şiddetli çatışmalar oldu. Bu çatışmaları gören Şehzade, çok yakın dostu Piyale ile birlikte arka kapıdan ormana kaçtı.

Şehzade Korkut, yakın dostu Piyale ile ormanın içinde kayboldu. Bir süre orman içinde yürüyerek bir dağın yamacına vardılar. Piyale, o bölgede bir mağara biliyordu. Bir süre o mağarayı aradıktan sonra mağarayı buldular. Beraber getirdikleri yiyeceklerini mağaraya aldılar. Atlarını da mağaranın girişinde bir ağaca bağladılar.

Çok yorgun düşmüşlerdi. Böyle bir saldırı beklemiyorlardı. Şehzade Korkut, kardeşi ile anlaştığını sanıyordu. Kimse kendisine karışmayacaktı. Onun padişahlık isteği kalmamıştı. Ne oldu da Sultan Selim onu yok etmeye karar verdi, bir türlü anlamıyordu.

Sultan Selim'in askerleri Korkut'un korumalığını yapan bütün askerleri öldürmüş, evin içine girmişlerdi. Onu her yerde aramaya başlamışlardı, ama Korkut ortalıkta yoktu. Evin içini dışını hallaç pamuğuna çevirmişlerdi.

Sultan Selim, onu yakalamak için bütün askerleri seferber etti. Saruhan ve çevresindeki bütün sancaklar da onu aramaya başladılar. Onu kimse görmemişti. Bütün askerler onu bulmak için Saruhan'ın her yanına dağılmıştı.

Korkut ve yakın dostu Piyale de kaldıkları mağaradan dışarı çıkamıyorlardı. Yiyecekleri de bitmişti. Korkut, Piyale'ye dönerek endişeyle konuştu:

"Piyale, dostum, bir günlük yiyeceğimiz kalmış. Bu

gidişle biz bu mağarada acımızdan öleceğiz." "Üzülme, Şehzadem, ben size yiyecek bulacağım."

"Nereden bulacaksın?" "Şu yakında Türkmen köyler var. Ben oraya gidip birilerini şehre gönderir, yiyecek alırım."

"Sen buraları biliyorsun öyleyse?"

"Biliyorum, bu bölgenin tamamı Türkmen'dir. Bunlar, Şah Kulu İsyanı'ndan sonra hışma uğrayan, hışımdan sonra geriye kalan insanlardır."

"Sen daha iyisini biliyorsun."

"Ben biraz sonra ovaya ineceğim."

"Bir de gemi bulmaya çalış."

"Kaçacak mıyız?"

"Mutlaka bir yolunu bulup adaların birine sığınmak zorundayız."

"Önce yiyecek bulalım, sonra onu düşünürüz."

"Sen bilirsin, sadık dostum."

"Senin için ölümden gözümü kırpmam, Şehzadem."

"Zaten senden başka dostum kalmadı."

"Bizim sadakatimiz ancak ölümle sonlandırılır, Şehzadem," dedi Piyale. Bu sohbetten sonra Piyale, şehzadenin atına binerek ovaya indi. Orman kıyısında bir köyde bir Türkmen avcı ile karşılaştı. Türkmen onu görünce önce irkildi, sonra yanına gitti. Piyale, atından inerek onu selamladı. Havadan sudan konuşuldu. Sonunda Sultan Selim'den söz açıldı. Türkmenler'in nasıl katledildiğini

Piyale anlattı. Katliamın boyutları çok büyüktü. Piyale, bu yüreği yanık Türkmen'in kendisine yardımcı olacağına inanarak sözlerine devam etti:

"Benim şu atıma bin, git bize yiyecek bir şeyler al."

"Nereye gideceğim?"

"Fark etmez, Saruhan da olabilir, başka bir yer de olabilir. Neresi müsait ise oraya git."

"Tamam, ben giderim." "Al, sana iki kese akçe vereyim. Bize yiyecek ne bulursan onu alırsın."

"Kimse benden şüphelenmez, değil mi?"

"Senin neyinden şüphelensinler ki? Sen garip bir Türkmen'sin."

"Öyle ya, devşirme Türkmen'i insandan saymıyor zaten."

"Ben burada seni bekleyeceğim," dedi Piyale. Atını ona verdi. O da atı alarak Saruhan'a yiyecek almaya gitti. Piyale orada onu beklemeye başladı.

Bir süre sonra Türkmen geldi. Heybelerin her iki gözü de yiyeceklerle doluydu. Beraberce şehzadenin bulunduğu mağaraya gittiler. Mağarada Şehzade Korkut onları bekliyordu. Şehzade Türkmen'i görünce şaşırdı. Piyaleye sordu:

"Arkadaşın kim, Piyale?"

"Arkadaşım bir Türkmen delikanlısı, Şehzadem."

"Hoş geldin, Türkmen kardeşim." "Hoş bulduk, Şehzadem."

"Türkmen kardeşim, sen bizi görmedin, biz de seni görmedik, tamam mı?"

"Şehzadem, bizde kalleşlik olmaz."

"Belli olmaz, dünya hali işte."

"Bizi başka kimselerle karıştırmayın."

"Dünya öyle bir yer ki kardeş, kardeşin kanına susamış."

"Şehzadem, taht hırsı, para hırsı, hükmetme hırsı, vahşi bir hayvanın hırsına benzer. Bizim kitabımızda bunlar yoktur."dedi Türkmen delikanlısı. Daha sonra sofra serildi. Hep beraber yemeğe oturdular. Güzelce karınlarını doyurdular.

Şehzade Korkut'un başka bir ülkeye kaçmaktan başka şansı kalmamıştı. Kaçmak için ona bir gemi lazımdı. Yanındaki Türkmen'e meramını anlatmaya başladı:

"Dostum, bu hayat böyle devam etmez. Biz buradan ayrılmak istiyoruz. Sen bize yardımcı olur musun?"

"Nereye gitmeyi düşünüyorsunuz?"

"Önce bu topraklardan çıkmak istiyoruz. Gerisi çok önemli değil."

"Ben sizin için ne yapabilirim ki?"

"Sen bize bir gemi bulacaksın. Biz onun parasını vereceğiz. Sana da istediğin kadar altın vereceğiz. Yeter ki bizi bir gemiye bindiresin."

"Başım üstüne, Şehzadem. Siz nasıl isterseniz ben öyle yaparım."

"O zaman hemen şimdi benim atıma bin. Bize bir gemi ayarla. Parasını hiç düşünme. Ne derlerse onu ver, korkma."

"Tamam, Şehzadem, ben sizi bir gemiye bindireceğim."

"Sen hemen şimdi gemi aramaya gitmelisin."

"Tamam, Şehzadem, hemen gideceğim."

"Nereye gideceksin?"

"Antalya'ya ineceğim."

"Antalya'da bulabilir misin?"

"Siz hiç merak etmeyin."

"Geminin rotasını soralım mı?"

"Rotası hiç önemli değil. Yeter ki Osmanlı topraklarının dışına çıksın."

"Hıristiyan, Müslüman fark eder mi?"

"Yok, yok, fark etmez."

"O zaman ben çıkıyorum."

"Tamam, atıma bin. Piyale sana birkaç kese akçe versin. Sen hemen git."

"Siz hiç merak etmeyin Şehzadem."

"Seni bekleyeceğiz."

"İnşallah hayırlı haberlerle dönerim."

"Haydi, güle güle, yörük kardeşim." dedi Şehzade Korkut.

Türkmen, şehzadenin atına binip Antalya'ya doğru atı mahmuzladı. Bindiği at, şimdiye kadar bindiği atlara

hiç benzemiyordu. Fırtına gibi esiyordu. Hafif bir mahmuzlama ile dörtnala kalkıyordu. Dörtnala kalktığı zaman sanki nalları yerden kesiliyordu. Kendisini unun sırtında uçan bir kuşa benzetiyordu. Atın eyerleri de çok rahattı. Binicisini hiç incitmiyordu.

Türkmen zevkli bir yolculuktan sonra Antalya'ya geldi. Antalya'nın sahillerinde at sırtında gemi aramaya başladı. Birkaç yere uğradıysa da hiç gemi bulamadı.

Türkmen'in böyle görkemli bir ata binmesi herkesin dikkatini çekiyordu. At, yerli atlara benzemiyordu. Binek takımları da çok farklıydı. Çarşıda dolaşırken herkes ona bakıyordu. Ne için baktıklarını anlayamıyordu.

Şehzade Korkut ve Piyale'nin yaptığı büyük bir hata onları ele vermişti. Kendilerine yardım edecek kişiye verdikleri atın koşum takımları hükümdarlara mahsus özellikteydi. Yani atın Osmanlı sarayına ait olduğu üzerindeki binek takımlarından anlaşılıyordu. Şehre inen adam bunları düşünememişti. Sokaktaki insanlar hemen bunu fark ettiler ve subaşına ihbarda bulundular. Türkmen'i yakalayıp orada sorguya çektiler. Türkmen her türlü işkence ve baskıya rağmen ölümüne direndi ve sır vermedi. Daha sonra uzman işkenceciler getirterek ona çok acı çektirip sonrasında çözdüler. Sonunda dayanamadı ve şehzadenin kaldığı mağarayı itiraf etti.

Daha sonra Türkmen'i alarak Padişah Sultan Selim'in huzuruna çıkardılar. Padişah ona sorular sormaya başladı:

"Sen nerelisin?" "Ben Korkuteli'ndenim, Sultanım."

"Sen şehzadeyi nasıl tanıdın?"

"Yanındaki arkadaşı beni buldu."

"Ne dedi?"

"Bize yiyecek al dedi."

"Sen ne dedin?"

"Ben de olur dedim."

"Aldın mı?"

"Evet, aldım."

"Sonra?

"Sonra bana bir gemi bulmamı söylediler."

"Sen ne yaptın?"

"Ben de şehirde bir gemi bulmaya çalıştım."

"Buldun mu?"

"Hayır, bulamadım."

"Neden?"

Yakalandım."

"Nasıl yakalandın?"

"Atın binek takımı saraya aitmiş. Ben de sıradan bir Yörük'üm. At herkesin dikkatini çekmiş ve beni ihbar etmişler."

"İhbar etmeselerdi ne yapacaktın?"

"Gemi aramaya devam edecektim," dedi Türkmen.

"Tamam, bunu götürün ama buna dokunmayın. O mağarayı gidip beraber bulun. Mağarada Korkut'un işini bitirip gelin," dedi Padişah Sultan Selim.

Askerler hemen Türkmen'i yanına alarak bulunduğu mağaraya süratle gitmeye çalıştılar. Bir süre sonra mağaraya vardılar. Piyale orada yoktu. Şehzade Korkut orada uyuyordu. Askerler şehzadenin üzerine çöktüler. Birkaç asker birden onun boynunu sıkmaya başladı. Şehzade gözlerini açtığında iş işten geçmişti. Boynu hızlıca sıkılınca direnecek gücü de kalmadı. Bir süre sonra boğularak öldürüldü.

Artık Sultan Beyazıt'ın son şehzadesi de dünyayı terk etmişti. Artık şehzade olarak kimse yaşamıyordu. Bir süre orada beklediler. Piyale ormanda gezmeye çıkmıştı. Mağaradan içeri girdi. Sevgili Şehzadesi sessiz sedasız uyuyordu. "Şehzadem!" diye bağırdı. Ses yoktu. Tekrar "Şehzadem, şehzadem, ses ver," dedi. Şehzadeden ses yoktu. Sonra anladı ki şehzade ölmüştü. Onu ölü halde görünce çok şaşırdı. Kendini yerden yere vurdu. "Sen uyuyunca, sen rahatsız olmayasın diye ormana gezintiye çıktım, çıkmaz olaydım," diye hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Kendini yerden yere vurdu.

Bu arada orada saklanan askerler, Piyale'yi arkasından tutarak yakaladılar. Piyale ile Türkmen'i padişahın huzurunu çıkardılar.

Padişah cenazenin geldiğini görünce ayağa kalktı. Cenaze arabasını başı ile selamladı. Onun için dualar okudu.

Onlara yardım eden Türkmen delikanlısını orada serbest bıraktı. Onu serbest bırakınca ona bir kese de altın verdi. Türkmen, padişaha:

"Ben senin yakalamak istediğin birine yardım ettin. Beni cezalandırmanız gerekirken, siz beni neden ödüllendiriyorsunuz?"

"Sen ödüle değer birisin."

"Neden ama?"

"Çünkü sen arkadaşlık yaptığın adamı ele vermemek için ölümüne direndin. Yalaka dostum olacağına mert düşmanım olsun."dedi Sultan Selim. Türkmen, padişaha yanıt verdi:

"Padişahım, bizim kitabımızda insan satmak yoktur. Biz dostumuz için ser veririz sır vermeyiz."

"İşte ben de seni bunun için ödüllendirdim, yiğit delikanlı."

"Ben senin keseni iade ediyorum, Sultanım."

"Neden bunu yapıyorsun?"

"Aslan gibi bir yiğit bu tabutun içindeyken, ben altın akçe ile gönül eğlendiremem, kusura bakma, Sultanım."

"Karar senin, Türkmen delikanlısı," dedi Sultan Selim. Onun verdiği kese, tekrar kendisine iade edildi.

Sultan Selim çadırına girip siyah bir libas giydi. Devlet ricali de siyah giyindiler. Piyale'ye de siyah bir elbise verdiler. Siyah bir atın koşulduğu arabaya, cenaze yerleştirildi. Hep beraber cenazeyi gömmek için Bursa'ya doğru yola çıktılar.

Uzun, çetin ve sessiz bir yürüyüşten sonra Bursa'ya vardılar. Bursa'ya daha önceden haber gittiği için Bursa birkaç gün önceden şehzadenin yasını tutmaya başlamıştı.

Cenaze gelmeden önce onun mezarı, diğer öldürülen kuzenlerinin yanında hazırlanmıştı. Başta Sultan Selim olmak üzere devletin önde gelenlerini ve büyük bir kala-

balığı içeren cenaze merasimi ile Şehzade Korkut toprağa verildi.

Şehzadenin ölümü en çok yakın dostu Piyale'yi üzmüştü. Piyale'nin şehzadeye bu kadar bağlı oluşunu padişah da anlamamıştı. Padişah Sultan Selim bu kadar sadakatle bağlılık karşısında şaşırmıştı. Onu yanına çağırıp sorguladı:

"Ben senin şehzadeye bağlılığına hayran kaldım. Bu kadar sadakat ile dostuna bağlanan bir insan görmedim. Benimle gelirsen, saraydan ne makam istersen onu sana veririm." "Sultanım, bizim bağımız, para ile, mevki ile açıklanamaz. Biz buna dost bağı deriz. Ben en yakın dostumu kaybettim. Ölünceye kadar da bu acıyla yaşayacağım."

"Gel sana sarayda bir makam vereyim. Onunla uğraşırsın."

"Sen bana sarayları da versen, benim acım dinmez."

"Dile benden ne dilersen."

"Ben burada kalacağım, Hünkârım."

"Burada ne iş yapacaksın?"

"Siz de müsaade ederseniz ben Şehzade Korkut'un türbesinde, onun türbedarı olmak istiyorum."

"Sen bilirsin, o senin kararın."

"Karar benim ise ben bundan böyle onun türbedarıyım. Onun mezarına hizmet edeceğim."

"Karar senin, dostum." dedi Sultan Selim. Piyale de Bursa'da kaldı ve Şehzade Korkut'un kabrinin türbedarı oldu. Ölünceye kadar da Şehzadesinin mezarının bakımını üstlendi.

Böylece bütün şehzadeler öldürüldü. Şehzadelerin çocukları da daha önce öldürülmüştü. Sadece Şehzade Ahmet'in bir oğlu kaçıp Safevi Devleti'ne sığınmıştı, orada yaşamını sürdürüyordu. Onun dışında hayatta kalan şehzade ve şehzade evladı kalmamıştı.

Artık Sultan Selim'in tahtına göz diken kimse hayatta değildi. Yalnız Şah Kulu ayaklanmasındaki Türkmenler'in tutumu onun aklından hiç çıkmıyordu. Türkmenler de şehzadeler gibi potansiyel tehlike arz ediyorlardı. Türkmenler'in de hesabı görülmeliydi.

Şah İsmail'in Safevi Devleti de hızla büyüyordu. Şah İsmail bir Türkmen'di. şiirlerini hep Türkçe yazıyordu. Anadolu Türkmenleri onu taparcasına seviyorlardı. Bu Türkmen sevgisi ileride onun başına bir iş açabilirdi. İşte bunun içindir ki Türkmen'in hesabının ivedilikle görülmesi gerektiğini düşünüyordu Sultan Selim.

10. BÖLÜM

Aslımız Muhammet kıyıman cellatlar
Üstümüzde bite davacı otlar
Ölüm Allah emri ya eziyetler
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Her nereye baksam yolum dumandır
Pirim bana küfür etse imandır
Zincir boynum sıktı halim yamandır
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Sağlıklı mı ola dostun illeri
Karşıda görünen tozlu yolları
Şah'tan elçi gelmiş dem bülbülleri
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Güzel Şah'ım çıktı ola köşküne
Can dayanmaz gayretine, müşkine
Seni beni Yaradan'ın aşkına
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Kapısı yok bacasından bakarım
Gözlerimden hasret yaşı dökerim
Şah›a giden bir bezirgân tutarım
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Pir Sultan Abdal

Nur Halife, Şah İsmail'den destek alamadı.

Baba Şah Kulu, savaş meydanında aldığı ok yarası ile ağır yaralanmıştı. Tüm cerrahların müdahalelerine rağmen kurtarılamadı. Bir dağ yamacına çekildi. İki yol arasında hakka yürüdü. Evvela, savaşçılardan babanın ölümü gizlendi. Daha sonra açıklamak zorunda kaldılar. Kötü ve ağır bir etkisi olacağı bilinen bu haber hareket halindeki birliklere duyuruldu. Her taraf ağıt sesleri ile çınladı. Yoldaşları onun bedenini yıkadılar, kan lekelerini temizlediler, güzel elbiseler giydirdiler. Pirin ölümünü duyan Türkmenler oraya akın etmeye başladılar. Onu seven on binlerce kişi oraya geldi. Pirlerini son bir defa gördüler ve ona ağıtlar yaktılar. Ardından Şah Kulu'nun müritleri onun bedenini yakınlardaki bir tepenin doğu yamacında, başı güneşin doğduğu yöne gelecek şekilde, güzel elbiseleri içinde toprağa teslim ettiler. Pirlerini gül bankler eşliğinde sır ettiler.

Şah Kulu'nun velilerinden biri mezarı başına oturdu. Acıklı ve yanık sesi ile ona ağıtlar yaktı:

Beni bana veren bilir, ben ne işe geldim?
Kararım yok bu dünyada giderim hizmete geldim.

Dünyaya çok gelip gittim, erenler eteğin tuttum.
Kudret sesini işittim, kaynayıp da coşa geldim.

Sert söz ile gönül yıktım, ateş oldum canlar yaktım.
Sırrımı âleme çaktım, ben bu halkı seyre geldim.

Ben oldum İdris-i terzi, Sit oldum dokudum bizi.
Davut'un güzel avazı, ah edip feryada geldim.

Âşık oldum şu ay yüze, nisar oldum bal ağıza.
Nazar kıldım kara göze, siyah oldum kaşa geldim.

Musa oldum Tur'a vardım, koç olup kurbana geldim.
Ali olup kılıç saldım, meydana güreşe geldim.

Deniz kenarında ova, kuyuda işleyen kova.
İsa ağzındaki dua olup da ben işe geldim.

Ay oldum âleme doğdum, bulut oldum göğe ağdım.
Yağmur olup yere yağdım. Nur olup güneşe geldim.

Boş laflardan geçenlere, yolda gözün açanlara.
Anlayıp da seçenlere, vaka olup düşe geldim.

Yolum sana oldu durak, sabahın söyleyenidir Hak
Yunus Emre elinde Hak, olup dile düşe geldim.

Bir sonbahar günüydü. Baba Tekeli'nin Türkmen müritleri acı içerisinde kıvranıyorlardı. Okunan bu ağıttan sonra mezarının üzerinde Baba Tekeli'nin ateşi yakıldı. Kendisi Teke elinde dünyaya geldiği için müritlerinin bir kısmı ona Baba Tekeli diyorlardı. Savaşçılar, ateşin yakılmasıyla birlikte sığ ormanlara çekildi. Bir kısmı ise İran'a doğru yönünü çevirdi. Hava çok ağırdı ve insanlara öfke yüklenmişti. Grup içindeki insanlar Baba Tekeli dışında hiçbir şey konuşmadılar. Müritlerinin bir kısmı mezarı terk etmedi ve mezarın üzerinde yanan ateşi on iki gün boyunca hiç söndürmediler.

Çubuk Ovası bir sonbahar günü bir meydan savaşına tanıklık etmişti. Osmanlı'nın Saraybosna kökenli Hadım Ali Paşa'sı bu savaşta vurulup ölmüştü. Devşirme Hadım Ali Paşa'nın ölümünde sonra Osmanlı orduları dağılmış ve ilerlemekten vazgeçmişlerdi. Savaşın soğuk yüzü kendisini diğer tarafa da hissettirmiş, isyancıların başı olan Baba Tekeli, bir okla vurularak öldürülmüştü.

Savaşan her iki grubun liderleri ölünce, her iki grup da başsız kalmıştı. Başsız kalan askerler kısa süreli bir dağınıklık yaşadıktan sonra Osmanlı orduları geri çekilmişti.

Baba Tekeli'nin askerlerinin bir kısmı 1511 yılının sonbaharında yönünü Tokat eline çevirdiler. Tokat elinde yaygın bir Türkmen nüfus yaşamaktaydı. Amasya da o bölgeye yakındı. Amasya, Baba İlyas'ın memleketiydi. Bu topraklar bereketin fışkırdığı topraklardı. Oradan yeniden can bulup cananla kaynaşıp zalimle hesaplaşma yapmak üzere çalışacaklardı. Baba İlyas, Haraşna'nın Çat Köyünde vücut bulmuş, dergâhını kurmuştu. Sadettin Köpek'e karşı burada mücadelesini destanlaştırmıştı. Münkire orada kılıç çalmıştı.

Tokat, Keçeci Baba'nın memleketiydi. Keçeci Baba bu topraklarda boylanmış, münkire kafa tutmuştu. Keçeci Baba münkire karşı bir sarayı bir tüyden keçe ile donatmıştı. Bu topraklar naçar topraklar değildi. Bu topraklar hep zalimlere karşı koyan topraklardı.

Tokat bölgesine gelen bu dervişler Türkmen olan köyleri gezdiler. Onlara Tekeli Baba'nın marifetlerini anlattılar. Tekeli Baba'nın nasıl öldüğünü onlara anlattılar. Osmanlı'nın Türkmen ile olan kavgasını anlattılar.

Kuvvetlerin bir kısmı Tokat eline yönelirken diğer grup da Sivas üzerinden İran'a doğru gitti. Serin bir sonbahar gününde Erzincan üzerinde Safevi Devleti'nden yardım alabiliriz inancı ile yollara düştüler. Şah İsmail belki destek verir de yeniden başkaldırırız diye düşünüyorlardı. Savaşçılardan biri atının üzerinde bir türkü tutturdu:

Oğul giderem Van'a doğru
Vallah yolum İran'a doğru
Beni beni havar zalım yar
Oğul kes başım kanım aksın
Vallah kadir bilene doğru

Beni beni havar zalım yar

Oğul hu beni hurda beni

Vallah koydun çukurda beni

Beni beni havar zalım yar

Oğul sadıklığın bu muydu?

Vallah yedirdin kurda beni, beni

Beni havar zalım yar

Kara İskender ile Sofu İsa savaşçıların başını çekiyorlardı. Otman ile Atman da onlarla beraber İran'a gidiyorlardı. Yolda acıktıklarında yol boyunca köylere gidip Şah adına ekmek alıp açlıklarını gideriyorlardı.

Dağlarda su sesi vardı. Yeryüzü yeşile boyanmış ormanlarla kaplıydı. Yol boyu dağlarda yırtıcı hayvan sesleri vardı. Bazen bu sesler kuş sesleri ile biraz daha şenleniyordu.

Uzun bir süre yürüdükten sonra bir akşamüstü, bir çeşmenin başında konakladılar. Savaşçıları, yoldaşlarının çoğunu geride bırakmışlardı. İran yolunda savaşçıların sadece küçük bir kısmı vardı. Herkes kendi arkadaş grubu ile bir yerlerde oturup dinlenmeye çalıştı.

Otman ile Atman da beraber bir ağacın altında oturdular. Otman, çok gergindi. Pirini kaybetmişti. Pirine çok bağlıydı. Döndü, Atmana sordu:

"Biz şimdi İran'a neye gidiyoruz dostum?"

"Biz, Şah'tan yardım dileyeceğiz."

"Şah bize yardım edecek mi?"

"Onu ben bilemem, Şah Kulu onun velisi değil miydi?"

"Şah Kulu'na o mu savaşı başlatın dedi?"

"Yok, o neden savaşı başlatsın ki?"

"Şah Kulu bu savaşı kendi yoldaşları ile başlattı."

"Maalesef hepsi de öldül."

"Bu savaş biraz erken olmadı mı, dostum?"

"Bu savaşa sadece Şah Kulu karar vermedi ki. Bu savaşa düzenle sorunu olan başta Sipahiler olmak üzere aşiret beyleri karar verdi. Baba Tekeli de sadece onlara öncülük yaptı."

"Çok büyük acılar yaşadı Türkmen."

"Bence önlem alınmaz ise bundan sonra Türkmen'in nefesini kesecekler."

"Nasıl bir önlem alınması gerektiğini düşünüyorsun?"

"Çok güçlü bir şekilde ordulaşmak ve Türkmen'i korumak gerek."

"Geride bıraktığımız Türkmenler tehlikedeler."

"Ben de öyle düşünüyorum."

"O zaman Şah İsmail'den destek alıp tekrar toparlanmak gerek."

"Bundan böyle zordur Türkmen'in işi."

"Allah bizimledir."

"İnşallah senin dediğin gibidir," dedi Atman. Çeşmenin başında daha sonra çıkınlarını açtılar. Yanında getirdikleri azıklarla karınlarını doyurduktan sonra oraya

uzandılar. Hava ne sıcaktı ne de soğuktu. Güzel bir sonbahar günüydü. İçlerindeki acı bütün bu güzellikleri silip götürüyordu. Dağlarda keklik sesi vardı. Keklik seslerine su sesleri karışıyordu. Hele bir rüzgâr esmeye başlasın, ormanda yaprak sesi kulakları dolduruyordu.

Biraz sonra Şah'a doğru yola çıkacaklardı. Şah ne der acaba diye merak ediyorlardı. Hiçbir şah menzile varamamıştı. Şah Ali Muaviye'ye yenik düşmüştü. Şah Hasan'a zehir verilmiş ve öldürülmüştü. Şah Hüseyin Yezit'in elinde su gibi erimiş gitmişti. Şah Cüneyt yarı yolda kalmıştı. Şah Haydar da yolunu tamamlayamamıştı. Şah İsmail ne yapar onu kimse bilmiyordu. İnşallah o, gideceği yolun tamamına ererdi.

Şah'ın kendisi de Türkmen'di. Şah şiirini Türkmen'in dili ile yazmıştı. Şah'ın bir parçası Safevi'de, diğer parçası Anadolu'nun bozkırında kalmıştı. Anadolu'nun bozkırını, Horasan Erenleri tamamlıyordu. Anadolu'nun yüreği Horasan'da atıyordu. Horasan Erenleri belki yardıma gelebilirlerdi. Allah'tan umut kesilmezdi.

Osmanlı padişahı, Tekeli Baba müritlerine çok kızmıştı. Tekeli Baba'nın müritleri onun veziri olan Hadım Ali Paşa'yı öldürmüşlerdi. Hadım Ali Paşa bir devşirmeydi. Saraybosna yakınlarında "Drozgometva" adlı bir köyde Boşnak asıllı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Oradan devşirilerek getirilip Tekeli Baba'nın başına bela edilmişti. Ak Hadımlardandı. Bu devşirme Enderun'da eğitim görmüştü. Daha sonra devlete sadrazam edilmişti. Sanki Türkmen'in nesli kesilmişti de devşirmeye ihtiyaç duyulmuştu!

Dışarıda getirilen bir devşirme Türkmen'in halinden ne anlardı? Türkmen'in yaylasında ne ot biter ne ot bitmez ne bilirdi? Türkmen kışlağını nasıl geçirir ne bilirdi? Türkmen yaylasında yılda kaç koyun vergi verir ne bilir-

di? Sarayda hayat güzeldi. Yediği önünde, yemediği ardındaydı. Türkmen açlıkla pençeleşirken devşirmelerin keyfi yerindeydi.

Kana kana yiyip içen ve kararlar alanlar devşirmelerdi, karara uyulması istenen ise Türkmenlerdi. Türkmen Sipahiler tımarlarını devşirmeye kaptırmıştı. Türkmen tımarını kaybedince mülksüz kalmıştı. Sadece Türkmenler mi tımarını kaybetmişti? Türkmen olmayan diğer sipahiler de tımarlarını kaybetmişlerdi.

Baba Tekeli sadece bu kesimlere öncülük etmişti. Bu yoksul insanlara baş olmuştu. Bütün bu olumsuzlukları padişaha anlatacaklardı. Anlatamadılar. Gözlerini savaşın ortasında açtılar. Otman'ın kafası karmakarışıktı. Otman'ın kafasında bulutlar kapışıyor, yıldırımlar çakıyordu.

Bütün bunları düşünürken Otman'ın yanına Kara İskender geldi. Kara İskender Çubuk Ovası'ndaki çatışmada büyük kahramanlıklar göstermişti. Otman'a merak ettiklerini sordu:

"Otman kardeş, sen hep Baba Tekeli ile beraber kaldın, değil mi?"

"Evet, onun dergâhında yetiştim."

"Senin onu hep gölgesi gibi takip ettiğini söyler diğer veliler, doğru mu?"

"Doğrudur."

"Baba Tekeli mi bu savaşı başlattı? Onu bana anlatır mısın?"

"Hayır. Baba Tekeli ateşten yapılan topu avuçlarının içinde buldu."

"Yani ilk saldıran Baba Tekeli'nin velileri değil miydi?"

"Hayır, ilk saldıran Korkuteli'ndeki Subaşı Hasan oldu."

"Subaşı neden böyle savaşı başlattı?"

Türkmen aşiretleri kışlaklardan ve yazlıklardan alınan aşırı vergilerden çok şikâyetçiydiler. Her gün onlarca aşiret reisi dergâha gelip dertlerini anlatıyordu. Tımar sahiplerinin hepsi, Türkmen olsun veya olmasın, ellerinden alınan tımarlardan şikâyetçiydi. Bütün bu olumsuzlukları padişah efendimize götürüp çare bulmaya çalışan pirimize ve onun dergâhına askerler saldırdı. Bu saldırı karşısında Pirimiz de kendini savunmak için harekete geçti."

"Bütün bu olumsuzlukların altında sarayın devşirmeye teslim olması var."

"Saray hiçbir zaman Türkmen'in varlığını kabul etmedi ve görmedi."

"Türkmen onlara göre dağlı, köylü, cahil insanlardı."

"Doğru söylüyorsun. Onların varı yoğu Balkan devşirmeleriydi."

"Balkan devşirmeleri saraya tam egemen olduktan sonra zaten bu çatışmalar başladı."

"Sen daha önce Şah İsmail'i görmüş müydün?"

"Hayır, ben de ilk defa o tarafa yöneldim."

"Pirim orada uzun süre kalmıştı. Orada dergâhta kalmıştı."

"Anlatır mıydı?"

"Evet, sık sık anlatırdı."

"Peki, biz Şah'a ne diyeceğiz?"

"Biz Şah'a pirimizi toprağa verdik de geldik diyeceğiz."

"Buna çok kızacaktır."

"Onu ben bilemem. Bizi oraya siz götürüyorsunuz. Ben ve Otman da sadece size eşlik ediyoruz."

"Aslında bu fikir Sofu İsa'ya aitti."

"Sofu İsa da senin arkadaşın ama değil mi?"

"Doğru, benim arkadaşım. Bak yanımda duruyor."

"Vallahi bana kalsa Safevi yerine, Türkmen çadırlarına gitmeliydik, durumu onlara anlatmalıydık."

"Türkmen çadırlarını bir yılda gezmeyi tamamlayamazdık."

"Kendi gücümüze güvenmekten başka çaremiz yoktu."

"Belki Şah bize bir ordu verir. Beraberce yürürüz."

"Şah'ın işi başında aşkın olmalı. Sana ne diye ordu versin ki?"

"Bizim davamız Türkmen'in davası. Şah'ın kendisi de Türkmen değil mi?"

"Kendisi Türkmen ama her koyun kendi bacağından asılır. Herkes kendi toprağından ve kendi yaptıklarından sorumludur."

"Ben öyle düşünmüyorum."

"Ben Şah'ın vereceği destekten fazla umutlu değilim," dedi Otman. Bunca dinlenmeden sonra tekrar ayağa kalktılar, arkadaşlarına çağırdı ve yollarına devam ettiler.

Otman, kafasında hep Şah'a ne diyeceğini düşünüyordu. Şah'ı ilk defa görecekti. Şah çok farklı biri olmalıydı. Şah'ın sülalesi peygamber Hz. Muhammed'den bu yana zuhur edip geliyordu. Aslında Peygamber de bir şahtı. Ama Şaha açılacak olan kapılar her nedense kapalıydı. Bütün kapılar Muaviye'ye açılıyordu. Kapı aralığında Yezit görünüyordu.

Zaten Haşimiler hiçbir dönem galip gelmemişlerdi. Mekke'de galip gelen hep Emevi soyundan olanlardı. Yoksa Allah bu tür işlere fazla karışmıyor muydu? Otman, devşirmeye karşı verilen savaştan mutlaka galip çıkacağına inanmıştı. Çünkü Otman ve yoldaşı Baba Tekeli haklı olduklarına inanıyorlardı. Ama olmadı. Yoldaşı Baba Tekeli'yi dağ başında küçük bir çukurda bırakarak başka bir ele doğru yola çıkmak ona acı veriyordu.

Atının üstünde dalmıştı düşüncesine. Bazen yüzüne serin serin çarpan rüzgârla silkeleniyordu. Ama derin düşüncelerinden bir türlü uyanamıyordu.

Baba Tekeli, onun için öz babasından daha üst bir makamda duruyordu. Baba Tekeli onun için başı dumanlı, eteği karlı koca bir dağ gibiydi. Baba Tekeli'nin uğrunda baş verdiği kavgası bundan sonra gene devam edecekti. Bu kavganın yürümesi için kendisinden başka kimse bu işe öncülük yapamazdı. Bu dava bundan böyle Otman'ın boynunda kalmıştı. Bu işi oradaki herkes öyle biliyordu.

Safevi topraklarına yaklaşmışlardı. Belki bugün, belki yarın Şah'ın huzurunda olacaklardı. Şah'ın onları nasıl karşılayacağını bilmiyordu. Acı çekmenin ne olduğunu en iyi Şah bilirdi. Şah da kendileri gibi çok acı çekmişti.

Onu da çocuk yaşta babasından ayırmışlardı. Yaşamak için köşe bucak kaçmıştı. Ağabeyini durduk yere katillere yem eylemişti. Annesi de öyle gitmişti. Kendisi de ölmemek için çok direnmiş ve sonunda başarılı olmuştu. Bu yaşam mücadelesi Safevi Devleti'nin kurulmasına neden olmuştu.

Artık Türkmenlerin de bir devleti vardı. Türkmen olan bir şah, o devletin başındaydı. Türkmen artık dosta düşmana sesini duyuracaktı.

Osmanlı artık ne olduğu belli olmayan bir hal almıştı. Bütün padişahların anneleri saray cariyelerindendi. Padişah anneleri Türkmen soyundan değildi. Padişahın sarayında türemenin mesanesi okunmuyordu. Türkmen'in dili sarayda ve devlet dairesinde konuşulmuyordu. Türkmen'in töresi saraya hiç girmemişti. Padişahların saray dili, Türkmen'in diline hiç benzemezdi. Türkmen'in dilinde sarayda şiir yazılmıyordu. Saray şiirini Fars dilinde yazıyordu. Sözün kısası sarayda Türkmen yoktu.

Şah'ın sarayında Türkçe konuşuluyordu. Türkmen gelenekleri bütün canlılığı ile orada varlığını sürdürüyordu. Şah şiirini Türkçe yazıyordu. Şah, Türkmen'den soyutlanmamış, tam tersine Türkmen'le bütünleşmişti.

İşte bütün bu özelliklerden dolayı Tekeli Baba "Açılın kapılar, şaha gidelim," demişti. Tekeli baba şaha gelemedi ama Şah kendisinin özünü teşkil ediyordu.

Şah'ın sarayında Türkmen kendisini bir yerlerde buluyor ve kendini ifade edebiliyordu. Türkmen, Şah'ın etrafında kenetlenmiş ve geleceği orada bulmaya çalışıyordu.

Atman, bütün bunları düşünürken aniden karşı yakadan bir kervan görünmeye başladı. Kervan çok büyüktü. Yüzlerce deve ve katır ile Safevi Devleti'nden gelip

Osmanlı ülkesine doğru gidiyordu. Hayli uzakta görünüyordu.

Karşıdan gelen kervanın bezirgân başı kimdi? Hangi millettendi? Bunları oradan bulunanlardan kimse bilmiyordu. Yüzlerce savaşçı kervanı görünce akıllarında onu soymayı düşündü. Yüzlerce deve ve katır ile kıymetli mallar taşıdıkları her hallerinden belli ediyordu. Kim bilir nereden geliyorlardı. Cinde mi, Hint elinde mi, Acem elinde mi? Belli değildi.

Otman durumu anladı. Doğruca savaşçıların başı olan Kara İskender ve Sofu İsa'nın yanına gitti. Sofu İsa'ya:

"Sizin arkadaşlarınız kervanı görünce telaşlandılar. Umarım yanlış bir iş yapmazlar." dedi.

"Ne yapıyorlar ki?"

"Atlarını birbirlerinin yanına sürerek kendi aralarından hareketlendiklerini gördüm de ondan size bu hatırlatmada bulundum."

"Buna müsaade etmeyiz."

"Bunları bir araya topla ve kendilerine anlat."

"Ne diyeceğim ki?"

"Erenlerin sofrasında harama el uzatılmaz."

"Erenler, Allah'ın dostlarıdır. Allah haramı yasak kılar."

"Doğru söylüyorsun, Hz. Ali efendimiz, helalin hesabı, haramın da azabı vardır der."

"Öyle ama bu zamanda helal da haram da birbirine karışmış durumda."

"Hayır, öyle düşünme, Hz. Ali efendimiz, dünyanın kirliliğini ortadan kaldırmak için dünyaya geldi, dedi ki, 'Helalin hesabı, haramın da azabı vardır."

"Doğru söylüyorsun, dostum. Buna ben müsaade edemem."

"Şah da duyarsa bu tür işlere çok kızabilir."

"Ben onları hemen toplar, onlarla konuşurum," dedi Sofu İsa.

Bu kısa konuşmadan sonra Sofu İsa ile Kara İskender heyetin arasına daldı. Onlara, karşıdan gelen kervana kimsenin dokunmamasını söyledi.

Dinimizin emirlerine göre harama uzanan elin cehennemde yanacağını onlara anlattı. Hazreti Ali'den alıntılar yaparak onları ıslah etmeye çalıştı.

Kara İskender, Tekeli Baba'nın bu tür işlerden çok rahatsız olacağını söyledi. Onun hatırası için de olsa kervanlara dokunmamak gerektiğine dair onlara bir şeyler anlatmaya çalıştı. Gelen kervanın belki de Şah'ın adamları olabileceğini söyledi.

Heyette bulunan atlı askerler bunları dinlerken kervandan da gözlerini ayırmıyorlardı. Arkadaşlarının söylediklerini dinler gibi yapıyorlardı fakat kervanı soymayı kafaya koymuşlardı.

Bir süre sonra kervan ile yüz yüze geleceklerdi. Bu defa sözü Otman aldı, "Yakınımızda bir kervan var. Kervan ne taşıyor biz onu bilmiyoruz. Bizim bildiğimiz tek bir şey var, o da harama uzanan elin mutlaka bir gün kesileceğidir. Haram bizim işimiz değildir. Haram, hem Allah katında, hem de peygamber efendimizin lanetlediği bir şeydir. Onun için derim ki bizim yönümüz Şah'a doğ-

rudur. Şah'a doğru giden bir el harama tenezzül etmez," dedi Otman.

Bu konuşmadan sonra Atman yanlarına yaklaştı. Çok yorgundu. Yorgun hali ile onlara bir şeyler anlatmaya çalıştıysa da kimse onu dinlemek istemedi.

Kara İskender, askerlerin kendi aralarındaki konuşmalarından rahatsız oldu. Bunların kervana saldıracağını Sofu İsa'ya söyledi.

Sofu İsa da onların kendi başına buyruk hareketlerinden çok rahatsız olmuştu.

Bir süre sonra kervan ile yüz yüze geldiler. Kervan çok büyük bir kervandı. Develer ve katırlar yüklenmiş, yükleri altında zorlanıyorlardı. Belli ki yük, kıymetli madenlerden ve kıymetli taşlardan oluşuyordu. Heyet içinde bazıları develere saldırıya geçtiler. Atman ile Otman ise kimseye söz dinletemedi. Atman, Kara İskender'e bağırdı:

"Bu adamları kervandan uzaklaştır." dedi. Kara İskender'in de yapacağı fazla bir şey yoktu.

"Ben bir şey yapamıyorum, Atman kardeş." dedi. Atman tekrar bunların arasına daldı ama yapacak fazla bir şey kalmamıştı.

"Herkes bir ata veya bir deveye saldırdı. Heybelerdeki malları yere döktüler. Daha sonra kendi aralarında paylaşıp heybelere doldurarak atların üzerine attılar.

Kervancılarla savaşçılar boğuşurken kervancının iki adamı atları ile geri döndü ve atlarını dörtnala Safevi Devleti'ne doğru sürmeye başladı. Soyguncular her ne kadar onun peşine düştüler ise de onu yakalayamadılar.

Otman bunların yaptığı haydutluğu kabullenemedi. Öfkeyle kaşlarını çatarak konuşmaya başladı:

"Sizin yaptığınız ile Yezitlerin yaptıkları arasında hiçbir fark yoktur. Haramın kalesi olmaz. Haram bir elden gelir, diğer elden çıkar. Sizin yaptığınız bir insanlık suçudur. Caferi Sadık Hazretleri buyuruyor ki, 'Haram yoldan çok kazanmak rızkın bereketini yok eder.'Siz şimdi yolumuzun bereketini de yok ettiniz. Yine pirimiz Caferi Sadık der ki,

'Üç şey, kişinin keramet sahibi olduğunu gösterir: Güzel ahlak, öfkeyi yenmek, harama bakmaktan kaçınmak.' Siz şimdi harama el atarak kendi ahiretinizi de kirlettiniz.

Yine Hz. Ali efendimiz der ki:

'Kalbi naydınlığı, heIaI yemekle olur.'

Ama biz bunları size öğretemedik. Malları ortada kaldı. Hayvanları kurda kuşa yem olacak. Siz hiç Allah'tan korkmaz mısınız? Siz hiç peygamberden utanmaz mısınız? Ben bundan böyle sizlerle hareket etmeyeceğim. Ben kardeşim Atman ile birlikte sizden ayrılıyorum. Alın mal portrelerini. Zengin olun. Varlıklar içinde yüzün. Her şeyin bir bedeli vardır. Bu dünyada bu mallara bedel ödemediniz ama öbür dünyada bunun bedelini en ağır şekilde ödersiniz."

Arkadaşı Otman ile birlikte o gruptan ayrıldı. Yönlerini Tokat eline çevirdiler. Şah'a gitmekten vazgeçtiler.

Gruptakiler, heybelerdeki malları dökerek kendi aralarında paylaştılar. Tekrar heybelere doldurarak Safevi eline doğru yola koyuldular.

Kara İskender ile Sofu İsa bunların yaptıkları suçun önüne geçememenin vicdan muhasebesini yapıyorlardı.

Her ikisi de bu soyguna karşıydı ama onlara söz geçirememişlerdi.

Soyguncuların keyfi yerindeydi. Ellerindeki malları Safevi Devleti'nde altına çevirecek ve kendi topraklarına zengin olarak döneceklerdi. Ne de olsa Safevi topraklarına girmişlerdi. Yakında Şah İsmail ile de görüşecek, ona Anadolu'daki kavgalarını anlatacaklardı.

Kervancılardan kopup kaçarak Safevi Devleti'ne gelen iki kervancı, doğruca Heşt Behişt sarayına gittiler. Sarayda Şah İsmail ile görüşmek istediklerini söylediler. Şah İsmail hemen onları kabul etti.

Bir süre bekledikten sonra Şah İsmail'in huzuruna çıktılar. Şah İsmail onları kabul etti. Onları yanlarına çağırdı:

"Söyleyin bakayım, nedir sizin derdiniz?" Kervancı hıçkırıklarla ona:

"Soyulduk, Şahım. Soyulmakla kalmadık, başta kervancı başı olarak bütün arkadaşlarımız da öldürüldü." dedi.

"Siz nasıl kurtuldunuz?"

"Biz kervanın arka kısmında yürüyorduk. Önde saldırı olunca biz geri dönerek buraya kaçtık."

"Siz de arkadaşlarınızla beraber çatışaydınız."

"Onlar çoktu. Sayıları yüzlerleydi."

"Kimdi bunlar, ne işleri vardı?"

"Bilmiyorum, Şahım, buraya geliyorlardı. Biz de onlarla yolda karşılaştık."

"Yüzlerce silahlı adamın benim ülkemde ne işi olabilir ki?"

"Bilmiyorum, Şahım, hepsi atlıydı. Hepsi kılıçlıydı."

"Ne sordular sizlerden?"

"Gelir gelmez kervanların yüküne saldırdılar."

"Sonra?"

"Sonra bizim bezirgân başı onlara müdahale etti."

"Sonra?"

"Birisi bezirgân başına kılıçla vurdu, biri galiba onu yaraladı."

"Siz müdahale etmediniz mi?"

"Arkadaşlarımız müdahale etti ama onları da yaraladılar."

"Siz de kaçtınız mı?"

"Baktık ki biz de yaralanacağız, biz de geri döndük."

"Siz şimdi içeride bir yerde oturun, ben bu işin aslını öğrenirim. Öğrenirsem de sizi tekrar çağırırım," dedi Şah İsmail. Bu kısa görüşmeden sonra Şah İsmail, veziri çağırdı. Ona yolda kervanları soyanları tespit ş edip isimlerini kendisine getirmesini söyledi. Vezir bu emri aldıktan sonra dört atlı haberci göndererek durumu öğrenmeye çalıştı.

Atlılar, hızla kervanın soyulduğu yere gittiler. Hayvanlar o bölgede başıboş dolaşıyorlardı. Çok kalabalık atlı bir grup da yavaş yavaş Tebriz'e doğru geliyordu. Atlılar bunları öğrendikten sonra hızla Heşt Behişt sarayına döndüler. Sadrazam durumu öğrenince doğru Şah'ın makamına çıktı. Şah kürsüsünde oturuyordu. Onu selamladıktan sonra ona:

"Şahım, durumu öğrendik." dedi.

"Neymiş bu olaylar?"

"Osmanlı topraklarında sizi ziyaret etmeye gelen kalabalık bir heyet şu anda buraya gelmek üzere yoldalar."

"Kim bunlar?"

"Kim olduklarını bilmiyoruz, ama dost olduklarını söylemekteler."

"Bunlar mı kervanları soymuşlar?"

"Evet, bunlar kervanları soymuşlar."

"Dertleri neymiş acaba?"

"Kervana yolda rastlayınca kendi güçlerine güvenerek saldırmışlar."

"Çok tehlikeli iş yapmışlar."

"Bunlar, büyük ihtimalle, Baba Tekeli isyanında artta kalanlardır."

"Bunların ne işi var buralarda?"

"Sığınmak için gelmiş olabilirler."

"Hem sığınmaya geliyorlar, hem de kervan soyuyorlar, öyle mi?"

"Herhâlde öyledir, Şahım."

"Bunun hesabını onlardan soracağım."

"Bence de sormak gerek, Şahım."

"Eğer bunun hesabını soramazsak, bu kervan yolu kapanır, ticaret tümden biter."

"Cahil bunlar, bu işlerden anlamazlar."

"Ben cahilliğin ne olduğunu onlara öğretirim."

"Var mı diyeceğin, Şahım?"

"Hemen olay yerine gidin.. Ölenlerin cesetlerini toplayıp Tebriz'e getirin. Hayvanları burada emanete teslim edin. Yaralıların yaralarını sarın. İyileşmeden yola çıkmasınlar. Onların soyulan mallarını hazine en temin edin," diye cevap verdi Şah İsmail. Sadrazam, tekrar Şah›ın karşısında eğilerek:

"Baş üstüne, Şahım," dedi.

"Git güle güle," dedi Şah İsmail. Vezir onu selamladıktan sonra dışarıya çıktı. Şah İsmail de bu sinir bozucu olayı öğrenmiş oldu.

Vezir, askerlerden bir manga hazırlayıp atlı arabalarla beraber olay yerinde geriye kalanların getirilmesini emretti. Hayvanların da getirilip emanete teslim edilmesini söyledi.

Sonbaharın serin havası Tebriz sokaklarını her gün biraz daha kalabalıklaştırıyordu. Güneşin kavurucu sıcaklığı yerini serin havalara bırakıyordu.

Tebriz' gelen savaşçılar günün ilk ışıkları ile görünmeye başladılar. Heşt Behişt sarayında Şah İsmail onları bekliyordu. Savaşçıların atlarının üzerindeki heybe gözden kaçmıyordu. Heybede belli ki yolda soydukları kervanın kıymetli takıları vardı.

Savaşçılar, yanlarında taşıdıkları soygun mallarının Şah tarafından nasıl karşılanacağını hesaplamamışlardı. Uzun ve çetin bir yolculuktan sonra artık Heşt Behişt sarayının önüne vardılar.

Şah İsmail uzun süre onları sarayın önünde bekletti ve onlarla görüşmedi. Uzun bir bekleyişten sonra onların içinden bir temsilcinin saraya girmesini, diğerlerinin dışarıda beklemesini söyledi.

Bir süre sonra Kara İskender arkadaşlarından ayrılıp Heşt Behişt sarayına yöneldi. Kapıdaki bir görevli onu yanına alarak Şah'ın huzuruna çıkardı. Kara İskender Şah'ı selamladı ve ayakta onun otur demesini bekledi. Şah ona:

"Siz kimsiniz, nereden geliyorsunuz?" dedi. Kara İskender bir an durakladı, sonra cevap verdi:

"Biz senin velin olan Tekeli Baba'nın savaşçılarıyız."

"Tekeli Baba nerede?"

"O, Osmanlı askerleri ile savaşırken öldü."

"Osmanlı ile neden savaştınız?"

"Şahım, sizin nurunuz o kadar büyük ki, bu nurun Anadolu'da doğması için Osmanlıya savaş açıldı. Savaş hâlen sürüyor. Baba ise savaş meydanında öldü."

"Sizin Osmanlı ile ne derdiniz vardı?"

"Bizim Osmanlı ile çok derdimiz vardı. Yaylalarda koyunlarımızı vergi olarak elimizden alındı. Türkmen sipahilerin tımarlarına el koydu."

"Sizin bu anlattıklarınızdan bana ne?"

"Yaylasını kaybeden Türkmen, tımarını kaybeden Sipahi, sizin veliniz olan Şah Kulu etrafında toplandı ve isyan bayrağını açtı."

"Benim böyle bir düşüncem yoktu."

"Sizin öyle bir düşünceniz yoktu ama bizim ellerde sizin adınız, sizin adaletiniz, sizin şiirleriniz söylenir."

"O beni hiç ilgilendirmez."

"Sizin için canlarını ortaya koyan insanlar neden sizi ilgilendirmez."

"Benim Osmanlı ile hiçbir sorunum yoktur."

"Sizin sorununuz yoksa yoksul Türkmen'in sorunu var."

"Türkmen'in sorunu beni hiç ilgilendirmiyor."

"Şahım, size gönülden bağlı olan insanları incitiyorsunuz."

"Sizin şahınız Şah Kulu mu, her neyse hangi yetkiyle benim adıma savaş açar?!"

"Pirimiz, sizden aldığı hilafetle böyle bir yetkiyi kendinde bulduğunu söyledi."

"Ben kimseye böyle bir yetki vermedim."

"Şahım ya sizde bir yanlışlık var ya da Baba Tekeli'de bir yanlışlık var."

"Bende bir yanlışlık olmadığına göre, Tekeli'ye sorun o soruyu."

"Baba Tekeli öldü ama; hayatta değil."

"Peki, neden kervanları soydunuz?" dedi Şah İsmail. Kara İskender durakladı. Sonra cevap verdi:

"Altınlarla, zümrütlerle ve ipeklerle işi olanın adamlıkla ne işi olur Şahım?" O sırada Şah İsmail, altından bir

tahtta, üstünde ipekten bir entari ve parmağında kocaman zümrüt bir yüzükle oturmaktaydı.

Kara İskender'e parmağını göstererek, "Bana da mı adam değil dersin?" diye sordu. Kara İskender neye uğradığını şaşırdı. Başını öne eğerek cevap verdi:

"Hâşâ, siz Şahsınız. Siz Şah olmanın gereğini yapıyorsunuz, ama korkarım ki Şah olmak da size kendi gereğini yapacak."

"Benim sarayımda hırsıza, ipsize yer yoktur. Bunu böyle bilesiniz."

"Biz bu işe razı değildik, Şahım. Birkaç kendini bilmez bu işe tenezzül etmiştir, ama bizim de gücümüz bunlara yetmemiştir."

"Bizim inancımıza göre hamın olgun olması için pişmesi lazımdır."

"Biz bir grup arkadaşla bunu önlemeye çalıştık ama olmadı."

"Peki, benim adıma Osmanlı'ya neden bayrak açarsınız?"

"Onu demin de söyledim, o iş halifenizin işi idi, o bu işi başlattı, o da şu anda hayatta değil."

"Ben kimseyi halife tayin etmedim."

"Şahım, bir yerlerde bir yanlış var ama nerede olduğunu ben de çözemedim."

"Yanlışlık sizin buraya gelişinizdedir. Sizin ne işiniz var buralarda? Ha geldiniz, kervanları neden soydunuz?"

"Şahım, o bir hataydı, biraz önce de belirttim. Ama

buraya gelip kışı geçirmek, sizden icazet almak ve baharda memlekete geri dönmek içindir."

"Benim sizin gibi soyguncularla işim olmaz. Haydi, çıkın dışarı."

Kara İskender dışarı çıkıp arkadaşlarının arasına döndü. Morali çok bozuktu. Hiç beklemediği ve hak etmediği bir tepki ile karşılaşmıştı.

Şah İsmail, Kara İskender'i dışarı çıkardıktan sonra veziri olan Abbas'ı çağırdı. Abbas kapıyı çalıp içeri girdi. "Hü erenler!" diyerek onu selamladı. Şah onu içeriye kabul etti. Abbas ona:

"Beni istemişsiniz Şahım." dedi.

"Gel Abbas, gel karşıma otur." dedi Şah İsmail. Abbas oraya yavaşça oturdu.

"Bak Abbas, dışarıdaki Anadolu Türkmenleri başına buyruk işler yapmışlar. Osmanlı orduları ile bizim adımıza savaşlar açmışlar. Yenildikten sonra da kaçıp buralara gelmişler. Bir de gelirken yolda bizim kervanları soymuşlar. Şimdi bunları ben ne yapacağım?"

"Karar sizin, Şahım."

"Karar benim de, vezir olarak sen ne dersin bu işe?"

"Bence sizden habersiz, sizin adınıza savaş açmak affedilecek bir şey değil."

"Benim adıma savaşı başlatan Şah Kulu, bizim dergâhımızda yetişen biriymiş."

"Sizin dergâhınızda yetişmesi, sizin adınıza savaş başlatmak hakkı vermez ona."

"Benim o savaştan hiç haberim olmadı."

"Kervanı soymak ayrı bir derttir. Ne işleri olur bunların kervancılarla?"

"Mücevherat varmış."

"Kendisine ne bu mücevherattan?"

"Erenlere bu tür mücevheratlar ve böyle şeyler yakışmazmış."

"Yakışmıyorsa neden soygunu yapıp onları mallanmış?"

"Ham bunlar ham, hem de çok hamlar. Bunların olgunlaşmaları için biraz pişmeleri gerekir."

"Nasıl pişecekler, Şahım?"

"Kazana atıp bunları kaynatmak gerek."

"Karar sizin, Şahım."

"Dışarıya kazanlar kursunlar. Kazanların altını yüksek ateşlerle ısıtsınlar. Bunları da kazanlara atıp kaynatsınlar."

"Karar sizin, Şahım."

"Hamı olgunlaştırmak için bir kazanda kaynatmalı."

"Hepsini mi?"

"Hepsi değil. Kervanı soyanları tespit edin önce."

"Sonra?"

"Sonra meydanda kazanları kurun ve suyu ısıtın."

"Sonra bunları kazana atıp kaynatın," dedi. Şah İsmail'in bu emrinden sonra Vezir Abbas saraydaki görevlileri çağırdı. Onlara Toy meydanında kazanların kurulmasını emretti.

Şah İsmail'in emri ile Toy alanına iki büyük kazan kurdular. Kazanları su ile doldurduktan sonra altlarına ateş yaktılar. Kazanlardaki suyu kaynattılar. Bu kazanların kaynamasını gören insanlar, bu kazanlarda aş pişirilecek sandılar. Sığınmacılar Şah Kulu savaşçıları Şah İsmail'in huzuruna getirilmişlerdi. Şah İsmail onları temsilen Sofu İsa ile Kara İskender'i çağırdı. Önce Sofu İsa'yı sorguladı:

"Siz benim haberim olmadan, benim adıma Osmanlı'ya bayrak açmışsınız. Bizim Osmanlı ile canımız kanımız birdir. Siz bizi birbirimize düşman etmek için neden Osmanlı'ya başkaldırdınız?"

"Şahım, Osmanlı'ya karşı zaten biriken bir öfke vardı. Sizin halifeniz Tekeli Baba, sadece bu iş için bir bahane oldu."

"Ne demek bahane oldu?"

"Osmanlı ile Türkmen arasında zaten patlamaya hazır bir sürü dava vardı."

"Ne gibi?"

"Yayla sorunları vardı. Osmanlı yaylaları vergilendirdi. Yoksul Türkmen gittiği her yaylada bir miktar koyununu vergi olarak bıraktı geldi. Her yıl biraz daha fakirleşti. Şah Kulu onlar için bir can simidi oldu."

"Sadece Türkmen mi başkaldırdı?"

"Sadece Türkmen olur mu, tımarı elinden alınmış sipahiler bu işin öncülüğünü yaptılar."

"Bizim adımızı neden kulandılar peki?"

"Sizin adınız kullanılmadı. Anadolu Türkmenleri size tapıyorlar. Sizin şiirinize, deyişlerinize, sizin adaletinize tapıyorlar."

"Benimle ilgisi sadece bu kadar mı?"

"Sadece bu kadar, Şahım."

"Peki, sonuç ne oldu?"

"Sonuçta, Sivas Ovası'nda Osmanlı'nın devşirme Veziri Azamı Hadım Ali Paşa, çatışma ortasında kalıp öldürüldü. Sadrazamın ölümünden sonra Pirimiz Baba Tekeli de bir ok darbesi ile öldürüldü. Ordular başsız kaldı. Bizim orduların bir kısmı kışı geçirmek üzere Tokat'a yöneldi. Diğer bir kısmı Sivas'ta kaldı. Biz de kışı geçirmek için buraya geldik."

"Osmanlı ordusuna ne oldu?"

"Hadım Ali Paşa'nın ölümünden sonra onlar da başsız kaldılar."

"Peki ya siz kervanları neden soydunuz?"

"Kervanları soymak birkaç kendini bilmezin işiydi. Biz onlara müdahale ettik ama başarılı olamadık."

"Aldığınız malları ne yaptınız?"

"Ben ve Kara İskender hiçbir şey almadık."

"Kim aldı?"

"Alanların malları ellerinde duruyor."

"Nerede duruyor?"

"Aşağıda atların üzerinde heybeleri var. Herkesin çaldığı mal heybesinde duruyor."

"Bu grubun lideri sen misin?"

"Bizim liderliğimiz yoktur ama ben ve Kara İskender onların yanlış yapmalarına karşı mücadele ettik."

"O zaman sizin sözünüzü dinlerler."

"Dinlerler."

"O zaman neden kervanın soyulmasını önlemedin?"

"İşte o zaman beni dinlemediler."

"Biz Osmanlı'yla dost olmaya çalışıyoruz, siz bizim adımıza onlarla düşmanlık yapıyorsunuz. Ben sizin yaptığınız bu cehaleti affetmeyeceğim."

"Peki, bize ne yapacaksın, Şahım?"

"Ben sizi ne yapacağımı biraz sonra size göstereceğim." dedi ve bu defa Kara İskender'i çağırdı. İskender, Şah'ın huzuruna geldi, onu başı ile selamladı. Şah ona sordu:

"Söyle bakayım, benim adıma neden Osmanlı'ya savaş açtınız?"

"Bizim pirimiz Şah Kulu sizin adaletinizi Anadolu'da hâkim kılmak için sizin adınızı kullandı."

"Şah Kulu diye bir halifem hiç olmadı ki."

"Şahım, siz şimdi bizim üzerimizden Osmanlı sarayına bir mesaj vermek istiyorsunuz galiba. Yoksa ben mi öyle anlıyorum?"

"Neyi ima etmek istiyorsun, Karaoğlan?"

"Şahım, eğer bizi yok ederek Osmanlı ile güzel ilişkiler kurmak istiyorsanız, siz yanılıyorsunuz."

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Kazanlarda bizi pişireceğinizi öğrendik. Biz ölümden korkmuş olsaydık, şimdi evimizde olurduk."

"Ben Allah'ın adaletini uyguluyorum."

"Allah'ın adaletinde haksızlığa başkaldıran bir kavime neden haksızlığa başkaldırdın diye sual sorulmaz."

"Ben de öyle düşünüyorum."

"Ama siz Osmanlı'ya neden başkaldırdınız diye diri diri bizi kaynar kazana atmaya çalışıyorsunuz. Allah bunun hesabını sorar. Çünkü biz yaylalarımızı kaybettik. Biz hayvanlarımızı kaybettik. Arkadaşlarımız tımarlarını kaybetti. Devlet devşirmenin eline geçti. Devşirme Türkmen'e zulmetti. Sen de şimdi Osmanlı'yla iyi geçinmek uğruna bizden can istiyorsun. Al canımı, Şahım. Bir can için senden minnet etmem."

Kapı kullarını çağırdı Şah İsmail. "Bunları atın kaynar kazanlara. Kara İskender ile Sofu İsa'yı, her birini bir kazana atın. Diğerlerinin de icabına bakın," dedi Şah İsmail.

Orada bulunan askerler hemen Sofu İsa ile Kara İskender'i orada yakaladılar. Ellerini arkadan bağladılar. Gözlerine siyah bir tülbent bağladılar. Alıp Toy meydanına getirdiler. Toy meydanı inşalarla dolmuştu. Anadolu'dan gelen askerler de oradaydı. Havada yağmur belirtisi vardı. Belki bir süre sonra yağmur yağacaktı. Serin bir sonbahar günüydü. Güneş fazla ısıtmıyordu. Tebriz Toy Meydanı dolup taşıyordu.

Göçmen kuşların göçme zamanlarıydı. Şah İsmail, İstanbul'a bir mesaj yollamak için cana kıyıyordu. Mesajın içine iki tane kendisine sadık insanın canı vardı. Bu insanlar Toy meydanında Şah'ın Osmanlı'ya dostluk mesajı olacaklardı. Bu iki insan şahları için kazanlarda kaynayacaklardı.

Şah'a göre bu iki savaşçı hâlen hamdı. Olgunlaşmamıştı. Olgunlaşması için kazanlarda kaynamaları gerekiyordu.

Bir süre bu iki delikanlı Toy meydanına getirildi. İkişer cellat iki ayrı koldan bu iki delikanlıyı kaynar kazanlara attılar. Şah yukarıdaki balkonda olup biteni seyrediyordu. Heşt Behişt sarayının önü o gün insan kaynıyordu.

Osmanlı sarayının Acem kökenli tarihçisi de o gün o meydandaydı. Sanki özel olarak çağırılmıştı. Sanki o İstanbul'a kaynar kazandan kaynayan bu iki insanı mesaj olarak geçecekti.

Osmanlı'ya yazı yazan bu adam, bu iki delikanlının kaynar kazana atılmasını keyifle İstanbul'a bildirmişti:

"Toy alanına iki büyük kazan kurdurup su ile doldurduktan sonra, altlarına pek çok ateş yaktırıp cehennem suyu gibi kaynattırarak sımsıcak eyledi. Görenler aş pişirmek için hazırlatılmış sanırdı. Tekelilerden biri güya başbuğu, öteki de onun velisi olan elebaşını, bulunduğu gölgeliğe, huzuruna getirtti. Osmanlı mülküne dokunmayı akıllarına getirmediğini o meydana haykırarak söylemişti Şah İsmail Neden eşkıyalık ettikleri gibi sorular sordu. Ancak aldığı yanıtlardan tatmin olmamış gözüktü ve verdiği işaretle iki Tekeli'yi meydanda 'çiğlerin pişmesi için' kaynatılan cehennem sıcaklığında kazanlara attırdı. Öteki beyler öldürülüp kalanlar elden geçirildi."

Türkmen'in güvendiği dağlara gene kar yağmıştı. Hayalinde büyüttükleri Şah İsmail kendilerine gazaba gelmişti. İki yoldaş Şah İsmail'in kazanında kaynadılar. Bir süre sonra canlarını Allah'a teslim ettiler.

Şah İsmail'in yaptığı bu acımasızlık İstanbul'a mesaj olarak gitti ama tutmadı. İstanbul'daki Osmanlı Devleti onu hep tehdit olarak gördü. Bir gün gelip altını oyacağının endişesini hep taşıdı.

Bu ateşten artta kalan diğer savaşçılar bir yolunu bulup tekrar Anadolu'ya döndüler. Ölenler öldükleri ile kaldılar.

Anadolu'ya gelenler direkt Tokat elinde kışı geçirecek olan Şah Kulu'na bağlı kuvvetlerin yanına gittiler. Onlara durumu izah ettiler.

Tokat bölgesinde kışı geçirmek üzere konuşlanan Nur Halife'ye bağlı kuvvetler vardı. Nur Halife Şah Kulu halifesiydi. Onun amacı savaşı kaldığı yerden devam ettirmekti. Onun için Türkmen'in yoğun yaşadığı Tokat, Sivas ve Amasya yöresinde de kendine karargâh kurdu.

Nur Halife, Şah İsmail'in Türkmenlere yaptığı kötülüğü duymuş ve ona çok ağır bir mektup yazmıştı. Ona yazdığı mektupta Şah›ın, Türkmen'in Anadolu'da çektiği ıstıraba bakmadan, sadece Osmanlı'yla iyi geçinme uğruna Türkmen elçilere yaptığı zulüm kınanmıştı. Türkmen'in hiçbir zaman iki elçisinin kazanlarda kaynatılmasını unutmayacağını, kendisini kınadığını yazmıştı.

Türkmen obalarının Şah'a çok büyük umutlar bağladığını, Şah'ın bu umutlanmayı hiç hak etmediğini, kendisinin de Türkmen olmasına rağmen Türkmen'i kaynar kazana atmasının hiç hafife alınmayacağını mektubunda açık açık ifade etti.

Safevi hükümdarı Şah İsmail'in Türkmen Beylerini alçakça katletmesi 1511 yılının bir sonbahar gününde oldu. Tekeli Türkmenleri kışı eski çağın ünlü Komana dergâh devletinin topraklarında geçirdiler. Kazova'nın Türkmenleri onları büyük bir misafirperverlik içinde karşıladılar.

Türkmen elçilerin Şah İsmail'in kaynar kazanlarında kaynatılması, Türkmen obalarında ağızdan ağza yayılmıştı. Türkmen ile Şah arasında soğuk rüzgârlar hızla esmeye başladı.

Şah, Anadolu Türkmenlerini sırtında bir yük olarak görüyor, onlardan bir an önce kurtulmak istiyordu. Anadolu Türkmen kabileleri ise onun kurduğu Safevi Devleti'ni sahipleniyor, kendilerine oraya ait olarak görüyorlardı. Türkmen'in, Osmanlı Devleti'nde bir umudu kalmamıştı. Osmanlı tamamen Balkan devşirme gruplara teslim olmuştu. Devşirme ile Türkmen arasında alttan alta bir rekabet, bir kavga devam ediyordu.

Şah Kulu Ayaklanması devşirmenin elini güçlendirmişti. Şah Kulu Ayaklanması sanki Safevi Devleti tarafında destekleniyor, onların teşviki ile yapıldığı padişaha anlatılıyordu. Padişah ise hem Şah İsmail'den hem de Türkmen'den çok rahatsız oluyordu.

Kervanların soyulmasından rahatsız olup gruptan ayrılan Otman ve Atman da Nur Halife birliklerine katılmak üzere gelmişlerdi. Nur Halife onları çok iyi karşılamıştı. Bir gün Otman'ı çağırdı:

"Kış geçti, bahar geldi. Devşirme orduları bizim burada karargâh kurduğumuzu biliyor. Bunların bizi burada rahat bırakmayacağını hepimiz biliyoruz. Ne yapacaksak yapalım artık diyorum" dedi Nur Halife. Otman başını önüne eğmiş onu dinliyordu. Başını kaldırdı, ona döndü:

"Türkmen artık kendi gücüne güvenmeli. Türkmen bu topraklarda çok acı çekti. Bu acı Türkmen'i biraz daha biledi. Türkmen artık savaşmak zorundadır. Eğer Türkmen savaşmaktan vazgeçerse, devşirme orduları Türkmen'e saldıracaktır."

"Eğer bu kervan soygunu olmasaydı, Şah İsmail, Türkmen'e böyle davranacak mıydı, Otman?" Otman biraz düşündü, ardından cevap verdi:

"Şah İsmail, Osmanlı devşirmesi ile iyi geçinmek istiyor, onlarla savaşmak istemiyor."

"Sence bu elçiler, Osmanlı'ya bir hediye paketi olarak mı kazanlarda kaynatıldı?"

"Aynen öyle kabul ediyorum."

"Bütün umutları boşa çıkardılar bu Safeviler."

"Zaten biz bu hareketi başlattığımızda onlara güvenerek savaşa girmedik ki. Biz kendi gücümüze güvenerek kılıç kuşandık."

"Şah İsmail'in yazdığı şiirler Türkmen'in dilinden düşmez oldu."

"Şah İsmail kendi tahtını korumak istiyor."

"Bizim bu bölgedeki askeri gücümüz hiç küçümsenmeyecek bir seviyeye ulaştı."

"Ne kadar askerimiz var?"

"Yaklaşık on beş bin askerimiz var."

"Az değil, on beş bin kişilik ordu."

"Yörenin çoğunluğu Türkmen'dir. Bize destekleri

hep olacaktır."

"Eğitimli asker mi bunlar?"

"Bu kış hep eğitildiler ama yeterli mi bilmiyorum."

"Bir kış yeterli değildir. Karşında tecrübeli bir yeniçeri ocağı var."

"Başka çaremiz yoktu, bu kadar yapabildik."

"Sizi anlıyorum, pirim."

"Senin görüşün nedir, Otman? Biz devşirmenin saldırısını mı bekleyeceğiz?"

"Hayır, ilk saldıran karşı tarafa büyük zayiatlar verir."

"O zaman biz saldırı hazırlıklarımıza başlayalım."

"Zaten biz saldırmazsak onlar ansızın saldıracaklar. Bize büyük kayıplar verdirecekler."

"Sen bu konularda bizden daha tecrübelisin, Otman."

"Benim tecrübem çok önemli değil, önemli olan askerin tecrübesidir."

"Askerimiz çok tecrübeli olmasa da inancı var Allah'a, Muhammed'e ve Ali'ye."

"İnanç tek başına yeterli değil, pirim."

"Doğru ama o da itici bir kuvvettir."

"Devşirme ordusu yeniçeri de Allah, Muhammed, Ali üçlemesi ile yetiştirilmekte."

"Ama sonuçta devşirmedir."

"İnsanın ne olduğu sonradan öğrendikleri ile şekillendirilir. Doğuşta herkes insandır."

"Doğru söylüyorsun. Yezit, Yezit'liğini babası Muaviye'nin ocağında öğrendi."

"Yezit olmasaydı Mekke başka bir Yezit yaratacaktı."

"Nasıl olacaktı bu iş?"

"İslam öncesinde Mekke'nin hâkimi Emeviler'dendi. Haşimiler onların yanında cılız kalıyorlardı. Hz. Muhammed Haşimi ailesindeydi. Hz. Muhammed peygamber olunca bunu Emeviler içine sindiremedi. İslam'ın güçlenmesi ile yenilgiye uğrayan Emeviler, bu defa da İslam içinde Haşimi düşmanlığını devam ettirdiler. Hz Muhammed'in Ebu Süfyan ile, Ali'nin Muaviye ile, Hüseyin'in Yezit ile kavgaları hep devam etti. Dünya var oldukça da bu kavga devam edecek."

"Buna siz hesaplaşma mı diyorsunuz?"

"Evet, Ebu Süfyan, Hz. Muhammed karşısında yenik düştü. Muaviye Ali karşısında Sıffın harbinde yenik düştü. Ama Muaviye daha sonra bunun rövanşını Hz. Hasan'a verdiği zehirle aldı."

"Hasan'ın karısına zehir verdi ve Hasan'ı zehirlettirdi."

"Evet, karısı Cude'ye sen kocanı zehirle, seni oğlum Yezit'e alacağım dedi. Ama sonra almadı."

"Neden almadı?"

"Ona dedi ki bir peygamberin torununa zehir veren bir kadın, benim oğluma neler yapmaz ki."

"Doğru söylemiş."

"Doğru söylemiş ama bu Emevi rövanşı daha sonra Kerbela çölünde Muaviye'nin oğlu Yezit'in, Hüseyin'in ve peygamberin Ehlibeyt 'inin başlarının kesilmesi ile devam etti."

"Çok korkunç, değil mi?"

"Bu Emevi saltanatı İslam adı altında hanedanlık saltanatı olarak tam yüz yıl devam etti."

"Emevi zulmü, Haşimi ise mağduruhep temsil etti."

"Bugün de bu savaş devam ediyor. Mağrur Emevi ile mağdur Haşimi kavgası hep olacak."

"Biz bugün burada Haşimi'yi temsil ediyoruz, devşirme ise Emevi'nin gücünü temsil ediyor, ama yenilecekler. Mazlumun yanında Allah vardır," dedi Nur Halife.

Bütün hazırlıkların yapılması için ordulara emir verdi Nur Halife. Yakında saldırıya geçecekleri bütün birimlere bildirildi. Herkesin hazırlığını buna göre yapmasını emretti.

Tokat, Niksar, Amasya gibi bölgelerde saldırı yapılacaktı. Böylece saldırı bölgelerinin tespiti yapıldı. Nur Halife'den gelecek emri beklemeleri doğrultusunda talimat verildi.

Bir süre sonra Nur Halife kuvvetleri saldırıya geçtiler. Tokat bölgesinde çok çetin savaşlar oldu. Bu savaşlarda karşı ordular çok kayıp vererek geri çekildiler. Daha sonra bu saldırı dalgası biraz daha genişleyerek Niksar ve Amasya'ya doğru yayılmaya başladı. Nur Halife Orduları hızla ilerlemeye başladılar.

Tokat, Niksar, Amasya bölgelerini kontrollerine aldılar. Hızla büyüyen bu kuvvetlerin içine 'Komana' dergâh devletinin bulunduğu o kutsal toprakları da içine alarak

kendi devletlerini ilan ettiler. Nur Halife artık bu devletin kurucu sultanıydı.

Nur Halife, Komana devleti topraklarında kurduğu bu devletin korunması için Şah İsmail'e bir grrup elçi gönderdi. Kendilerine yardımcı olunmasını söylemişti.

Şah İsmail, Osmanlı'nın desteğini almak için bu heyete de ihanet etti. Elçiye zeval olmaz derler ancak, Safevi Hükümdarı Şah İsmail, Türkmen elçileri hunharca katletti.

Nur Halife, mürşidi Baba Tekeli kadar birikimli değildi. Kendisine gelen saldırıları göğüsleyemedi.

Türkmenler, Hıristiyanların takvimine göre 1512 yılının Temmuz ayında Göksu'da Osmanlı kuvvetleri ile karşı karşıya geldi. Osmanlı'nın yanı başında Nur Halife başkanlığında kurulan bir Müslüman Türkmen devleti, onları rahatsız ediyordu. Bu kurulan Türkmen devleti bütün Türkmenler için umut olmuştu.

İki ordu Göksu boylarında karşı karşıya geldi. İki ordu arasındaki savaş çok çetin geçiyordu. Türkmenlerin sayısı hayli kabarıktı. Karşısında ise Osmanlının düzenli ordusu vardı.

Nur Halife orduları tecrübesiz olduklarından çok kayıp veriyorlardı. Otman ile Atman kırmızı bir ata binmiş askerlerin arasında onlara moral veriyorlardı. Otman hem at koşturuyor hem de "Haydi aslanlarım, haydi yiğitlerim, Allah, Muhammed, Ali bizimle birlikte. Onları siz görmüyorsunuz. Savaşı biz kazanacağız!" diyerek savaşçılar arasında naralar atıyordu.

Nur Halife ise kır bir ata binmiş, savaşçıların arasında dolaşıyordu. Askerlerin arasında hiç ayrılmıyordu. Hep onların içinde varlığını hissettirdi.

Savaşı kazanma şansları yoktu. Askeri tecrübesizdi. Sürekli kayıp veriyorlardı. Bu haliyle savaşı devam ettirme şansları yoktu. Nur Halife'nin askerleri hızla ölüyorlardı. Yaklaşık on beş bin kadar askeri kalmıştı. Bu gidişle onlar da canından olacaktı. Bu ölümleri önlemek için Otman'ı çağırdı:

"Otman, bu gidişi nasıl görüyorsun?"

"Hiç de iyi gitmiyor, pirim." "Nasıl yani?"

"Sürekli kayıp veriyoruz, pirim."

"Ne kadar askerimiz kaldı?"

"Yaklaşık on beş bin kadar askerimiz kaldı, pirim."

"Savaşı devam ettirebilirler mi?"

"Savaş devam ederse onlar da ölecekler, pirim."

"Ne yapmalı?"

"Ormanın derinliklerine çekilmeli, pirim."

"Ondan sonra ne yapmalı?"

"Ondan sonrasını o zaman konuşmalı, pirim,"dedi Otman.

Bu konuşmadan sonra Nur Halife askerlerine geri çekilip ormanda gizlenmelerini söyledi. Askerler yavaş yavaş savaş meydanından geri çekilerek ormanda kaybolmaya başladılar.

Her ne kadar Osmanlı Devleti'nin dışında kurulsa da "Komana Dergâh Devleti", Osmanlı için tehdit sayılırdı. Osmanlı kuvvetleri ile karşı karşıya gelen Türkmen kuvvetleri zor anlar yaşadılar. Türkmenler çekilmek

zorunda kaldılar. Böylece devlet olarak ilan ettikleri tarihi Komana kutsal topraklarını Osmanlı'ya bırakıp dağıldılar. Türkmen'in gönlündeki Baba Tekeli özlemi hiç bitmedi. Türkmenler Baba Tekeli hasretini yüreklerinde hep sıcak tuttular.

Göksu yenilgisinden sonra Tekeli Türkmenleri başsız kalarak dağıldılar. Sayıları on binler olan Türkmen askerlerinin bir kısmı öldürüldü. Kaçıp kurtulanların da bir kısmı dağların kuytularına yerleşti. Kalanlar da bir süre sonra dağlarda dolaştıktan sonra İran'ın Azeri bölgesine kaçtılar. Bir daha Tekeli'ye dönmediler.

Tekeli bölgesinde bundan böyle Osmanlı'nın zulmü hiç durmadı. Türkmenler evlerinden, yerlerinden edildi. Türkmenler kendilerine yeni yurtlar bulmaya çalıştılar.

Türkmen Kızılbaşlar artık potansiyel tehlikelerdi. Osmanlının tahtını tehdit etmişlerdi. Bunlar artık bu topraklarda tutunamazlardı. Osmanlı devlet anlayışına göre Türkmen olmak başlı başına bir tehditti.

Türkmenler, Teke, Isparta, Manisa, Karaman gibi diğer bölgelere göçe zorlandılar. Bir kısmı Mora'ya, bir kısmı Mudon'a, diğer kısmı da Koron ellerine tehcir ettirildiler.

Biz aşığız ne söylesek
Sözümüzde yalan olmaz
Sır içinde sır saklarız
Hiç kimseye ayan olmaz.

Alıntı

11.BÖLÜM

Gözleyi gözleyi gözüm dört oldu
Pirim ne yatarsın günlerin geldi.
Korular kalmadı, kara yurt oldu.
Pirim ne yatarsın günlerin geldi.

Sancağımız gele Kazova'ya dikile.
Münkirin başına taşlar döküle.
Mümin olan Hakk'a doğru çekile.
Pirim ne yatarsın günlerin geldi

Kızılırmak gibi bendinden boşan
Hama'dan Mardin'den Sivas'a döşen
Düldül eğerlendi, Zülfikar kuşan
Pirim ne yatarsın günlerin geldi

Sene tamam olduğunu duydular
Münafıklık gömleğini giydiler
Kast eyleyip nice cana kıydılar
Pirim ne yatarsın günlerin geldi

Pir Sultan Abdal'ım bu sözüm haktır
Vallahi sözümün hatası yoktur.
Şimdiki sofunun münkiri çoktur

Sultan Selim, Bursa'dan daha yeni dönmüştü. Bursa'da yaşadığı olaylar onu çok sarsmıştı. Kolay değildi, hem ağabeyi Korkut'u boğdurmuş, hem de onu Bursa'ya getirip gömmüştü. Bursa'da onun taziyelerini de kabul etmiş, İstanbul'a öyle gelmişti.

Sultan Selim'in ruhunda derin bir karamsarlık vardı. Onca insanın ölümünden sonra hâlen kendini güvende his etmiyordu. Gerçi kendisi ile mücadele edebilecek hiçbir şehzade veya şehzade evladı kalmamıştı ama ne olur ne olmaz diye endişeleri vardı.

Şah Kulu denilen Türkmen Başı ölmüştü ama Türkmenler ile saray arasında çok derin bir uçurum oluşmuştu. Saray, kapılarını Türkmen'e kapatmıştı, Türkmenler de aşırı vergilerden bunalmışlardı.

Türkmenlerin başı olan Şah Kulu bütün Türkmenleri Osmanlı sarayına karşı ayaklandırmıştı. Bu ayaklanmalar her zaman için yapılabilirdi. Türkmen sarayın saltanatı için bir tehdit olmaya devam ediyordu.

İran topraklarında Safevi denilen yeni bir Türkmen devletinin kurulması Osmanlı padişahını çileden çıkarı-

yordu. Anadolu toprakları üzerinde yaşayan insanların çoğunluğu Türkmen'di. Anadolu Türkmen'i Safevi Şahı olan İsmail'e çok bağlanmıştı. İsmail'in şiirlerini okuyorlar, o şiirlerle coşa geliyorlar, şaha varmak için her yolu deniyorlardı.

Şah İsmail Türkçe konuşuyor, Türkçe deyişler yazıyor, peygamberin ehlibeytine methiyeler düzüyordu. Bütün bunlar Türkmen'in gönlünü hoş etmeye yetiyor da artıyordu.

Türkmen'in dışında padişahın tahtı ile ilgilenen başka bir kavim de yoktu. Diğer bütün kavimler, padişaha bağlılığını her koşulda açıklamaya devam ediyorlardı.

Şah İsmail ve onun Türkmen devleti ortadan kaldırılması gerekiyordu ama Anadolu Türkmenleri ona çok bağlıydılar. Türkmen'in ondan koparılması gerekiyordu. Türkmen ile Safevi Devleti arasına ayrı bir güç yerleştirmek gerekiyordu.

Akkoyunlu Devleti'nin Şah İsmail tarafından ortada kaldırılması bu çalışmaları da boşa çıkarmıştı. Şah İsmail gelip Diyarbakır'a da yerleşmişti.

Bölgedeki Türkmen aşiretler ona bir kurtarıcı gibi bakıyorlardı. Türkmen aşiretlerinin ona aşırı bağlılıkları Kürt aşiret beylerinin tepkisini çekiyordu. Kürt aşiret beyleri Şah İsmail'in duruşlarından hiç hoşlanmıyorlardı. Şah İsmail'in Türkçe deyişlerinin Türkmenlerin dilinde sürekli tekrarlanması, Kürt aşiretlerini rahatsız ediyordu.

Kürt aşiret beyleri bu rahatsızlıklarını her fırsatta dile getiriyorlardı. Türkmenlerden ve onların başı olan Şah İsmail'den kurtulmak isteyen Kürt beyleri arayışlara başladılar.

Sultan Selim, Kürt beylerinin bu arayışlarından yaralanmak istiyordu. Osmanlı ile Safevi arasında Kürtlerden bir duvar örmek istiyordu. Çünkü Türkmen bir devletin varlığı, her an Anadolu Türkmenlerini yanına çekebilirdi. Böylece Osmanlı Devleti'nin altı oyulabilirdi.

Sultan Beyazıt hayattayken Şah İsmail'i Erzincan'a davet etmişti. Sultan Selim o zamanlar Trabzon valisiydi. Şah İsmail Erzincan'a geldiğinde çok yoğun bir Türkmen ziyaretine uğramıştı. O zaman onu Sivas, Tokat, Amasya, Antalya, Karaman ve Tarsus'un Türkmen Kızılbaşları karşılamaya gelmişlerdi. Bu kadar aşırı ilgi olması, Sultan Beyazıt'ı da endişelendirmişti.

Bütün bu gelişmeleri görmüş ve kendisine gelebilecek en büyük tehlikenin Şah İsmail ve Anadolu Türkmenleri olduğu kanaatine varmıştı.

Sultan Selim'in kafası bunca olaydan sonra çok karışmıştı. Bütün bu olumsuzluğun bir yolunu bulmalıydı. Öncelikle doğudaki Türkmen tehdidini ortada kaldırmak gerekiyordu. Bütün bunları konuşmak için Veziri Azam Hersekzade Ahmet Paşa'yı çağırdı. Hersekzade, kendisinin padişah tarafından çağırıldığını duyunca hemen padişahın kapısına geldi. Onu selamlayıp içeri geçti. Padişah ona yer gösterdikten sonra oraya oturdu. Sultan Selim ona:

"Hoş geldin, Veziri Azam," dedi. Hersekzade onu tekrar selamladıktan sonra:

"Hoş bulduk, sultanım," dedi.

"Her ne kadar sen Boşnak kökenli isen de yıllardır bu saraydasın. Babamla beraber de çalıştın."

"Doğrudur, sultanım."

"Ancak, Akkoyunlu Devleti'nin Safevi Devleti'nin eline geçmesinden sonra Şah İsmail denilen adam Osmanlı mülküne sınır oldu. Bana göre bu adam bizi tehdit etmeye başladı. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?"

"Padişahım, sizin dediğiniz bölgede Kürtler ve Türkmenler karışık yaşarlar. Türkmenler Şah'a gönülden bağlıdırlar."

"Peki ya Kürtler ne durumdalar?"

"Onlar Türkmenler gibi Kızılbaş değiller."

"Öyleyse onlar Şah İsmail'i sevmezler."

"Doğru söylüyorsun, sultanım."

"Sen hiç o bölgeye gittin mi?"

"Padişahım, ben Tebriz'e kadar gidip oraları gezdim. Kürt nüfusu Ehli Sünnet'tir. Türkmen ise Kızılbaş'tır. Kızılbaş ise Şah İsmail'e gönülden bağlıdır."

"Şah İsmail üzerine sefere çıkmayı düşünüyorum, ne dersin?"

"Padişahım, o bölgedeki Türkmen halk sizden yana olmaz."

"Ne yapar?"

"Karşı tarafı destekler."

"Peki, ne yapmalı?

"O bölge Türkmen'den arındırılmalı."

"Bölgede Kürt mü çok yoksa Türkmen mi daha çok?"

"Türkmen daha çoktur, sayıları fazladır, padişahım."

"O zaman onca Türkmen'i nasıl temizleyeceğiz?"

"Padişahım, gelin biz bu işi ehline bırakalım. Yıllar önce babanızın da yakın dostu olan bir adam vardı. Bu adam Akkoyunlu sarayında da kalmış tecrübeli bir Kürt beyiydi. Bu adam babanıza sizin soy şeceresini yazan adamdı. O, bu iş için biçilmiş kaftandır sultanım.

"Peki, şimdi nerede o adam?"

"Bu adam babanızın zamanında saraydaydı, ama babanız onu küstürdü, o da çekti gitti."

"Nereye gitti?"

"Mekke'de olduğunu sanıyorum."

"Peki, sen bu adamla hiç tanıştın mı?

"Tanışmaz olur muyum! Bu adam bir süre sarayda kaldı. Babanız da onu çok severdi ama ne olduysa sarayı terk edip gitti."

"Buraya nasıl gelmişti?"

"Şah İsmail'in orduları Akkoyunlu sarayına girip orayı yerle bir etmişlerdi. İdris-i Bitlisî ve ailesi bu sarayda görevliymiş. Akkoyunlu'nun sarayı Şah İsmail'in eline geçince kendisi ve ailesi de zarar görmüş ve sarayı terk etmişlerdi."

"Sonra?"

"Sonra İdris-i Bitlisî İstanbul'a gelmişti. Bu adamın çok geniş bir saray kültürü vardı. Babanız bunu gördü. Sonuçta İdris-i Bitlisî, babanızın sarayında büyük kabul gördü."

"Babamın ne işine yarardı?"

"Babanız için, saray için bu adam 8 bin beyitlik manzum bir eser olan Heşt Behişt adlı eseri kaleme aldı. Bu eserin adı Farsçada 'Sekiz Cennet' demekti. Osman'dan, babanıza kadar olan sekiz padişahın hayatını konu ediniyordu."

"Peki ya ne oldu bu eser?"

"Padişahım, benim duyduğum kadarı ile saraydaki bazı çevreler İdris-i Bitlisî'yi kabullenemedi. Padişaha farklı şeyler anlatıldı. Padişah da buna ödenecek parayı ödemedi. Onun da saraydan ayrılıp Mekke'ye gittiği söylendi."

"Bu adam bizim işimize yarar."

"Bulalım onu, padişahım."

"Bulalım, biz de Kürt bölgelerinde temin ettiğimiz Kürtlerle karşı tarafın altını oyalım."

"Türkmen'e karşı Kürtleri devreye sokalım."

"Doğru söylüyorsun."

"Seferden önce bölgeyi sağlama alalım."

"Hemen işe başlayalım."

"Baş üstüne, padişahım."

"Sen iki tane atlı haberci ayarla. Onlara bir miktar altın ver. Bu haberciler Mekke'ye kadar gidip bu adamı bulsunlar. Götürdükleri altınların da benden bir hediye olduğunu söylesinler."

"Tamam, padişahım, ben hemen iki haberci ve bir miktar altınla yola çıkaracağım. Bu adamı bulup getireceğim."

"Haydi, Allah yardımcın olsun." dediSultan Selim.

Bu konuşmadan sonra Hersekzade, kendi odasına geldi. İki tane haberci çağırdı. Onlara daha önce sarayda kalan, daha sonra saraydan ayrılan İdris-i Bitlisî'yi bulup getirmelerini söyledi.

"İdris-i Bitlisî'nin İstanbul sarayından ayrıldıktan sonra Mekke'ye gittiği söylenmektedir. Hâlen Mekke de mi, başka yerde mi bilmiyorum," dedi. Haberciler, gittikleri yerlerde İdris-i Bitlisî'yi sorup bulmaya çalışacaklardı.

İki haberci, verilen talimat üzerine İdris-i Bitlisî'yi aramaya başladılar. Gittikleri yerlerde onu sorarak, iz sürerek onu bulmaya çalıştılar. İdris, Akkoyunlu sarayında uzun süre kalan, kendisi de Kürt olan bir devlet adamıydı. Akkoyunlu sarayında Kürtlerle diyaloğu o sağlıyordu. Akkoyunlu Devleti Hıristiyanların takvimine göre 1501 yılında Şah İsmail tarafından ortada kaldırıldıktan sonra İstanbul'a gitmek zorunda kalmıştı.

İdris-i Bitlisî padişah ikinci Beyazıt tarafından çok sevilen bir şahsiyet olmasına rağmen, saraydaki çekememezlik yüzünden sarayı terk etmişti. Saray zaten devşirmeden oluşuyordu. İdris-i Bitlisî de devşirme olmasına rağmen orada barınamamıştı.

Şimdi bu adam Padişah Sultan Selim için çok önemliydi. Sultan Selim onun Akkoyunlu sarayındaki tecrübesinden yaralanmak istiyordu. Türkmen olan Safeviler ile Osmanlı toprakları arasında Kürtlerden oluşan bir sınır, yani bir duvar oluşturmak istiyordu. Kürtler ile Türkmenler iç içe yaşadıkları için Osmanlı Safevi sınır güvenliği değildi. Bölgenin tamamen Kürtleştirilmesi gerekiyordu. Bölgedeki Türkmen aşiretlerin o bölgede var olmaları, Osmanlı için tehlike arz ediyordu. Bölge Kürtleri içindeki Türkmenler temizlenmeliydi. Bu işi ancak İdris-i Bitlisî gibi biri becerebilirdi.

Uzun bir yolculuktan sonra atlılar Diyarbakır'a vardılar. Diyarbakır'da İdris-i Bitlisî'yi sordular. Son yıllarda onu görenler olmamıştı. Çoktandır o bölgeye hiç uğramamıştı. Daha Sonra Urfa'ya gittiler. Urfa'dan da onun izine rastlayamadılar.

Atlılar onun izini süre süre Mekke'ye kadar gittiler. Mekke'de onu gördüler. Ona padişah Selim'in selamını getirdiklerini söylediler. Padişah Hazretlerinin kendisine hediyeler gönderdiğini söylediler. Hediyelerini ona taktim ettiler. İdris-i Bitlisî, bu teklifi aldıktan sonra kendisine bir at satın alıp haberciler ile beraber İstanbul'a dönmek üzere yola çıktı. Önlerinde uzun ve çetin bir yolculuk vardı. Bazen yavaşladılar, bazen atlarını dörtnala sürerek yollarına devam ettiler.

Çöldeki yolculuk onları yanlış yollara saptırıyordu. Bazen yanlış yolda olduklarını geç anlıyorlardı. Gittikleri yol bir süre sonra önlerinde iz kaybettiriyordu. Çöldeki kum savrulması yolların kapanmasına neden oluyordu.

Gece çölde yolculuk biraz daha zordu. Her an bir kum fırtınası olabilirdi. Çölde bir çeşme bulmak hemen hemen imkânsız gibiydi. Bazen de rüzgârla beraber kum savurmasında gözlerini bile açamıyorlardı. Yer yer rüzgârın kumlardan oluşturduğu tepelerden geçmek zorunda kalıyorlardı.

Çölde hayat çok tatsızdı. Havada kuş sesi yoktu. Bulutlar çok seyrekti, çok yükseklerden geçiyordu. Rüzgârın hızı yer yer yükselirken buradaki rüzgâr, kum fırtınası oluşmasından başka bir işe yaramıyordu.

Uzun bir yolculuktan sonra İdris-i Bitlisî İstanbul'a döndü. Haberciler onu doğruca padişahın sarayına götürdüler. Padişah onun biraz dinlenmesini söyledi.

İdris-i Bitlisî önce hamama alındı ve yorgunluğunun giderilmesi için ona banyo yaptırıldı. Ondan sonra ona bir yatak yapıldı ve istirahate çekildi. İdris-i Bitlisî uyuyarak yol yorgunluğunu üstünden atmaya çalıştı. Ertesi günün sabahına kadar kimse ona karışmadı. Ertesi gün kalktı, kahvaltısını yaptıktan sonra padişah onu huzuruna çağırdı.

Padişahın huzuruna giden İdris-i Bitlisî ona:

"Beni istemişsiniz, Hünkârım." dedi.

Padişah ona:

"Önce otur hele şöyle, İdris Efendi," dedi. İdris-i Bitlisî, orada bir sedirin üzerine oturdu. Padişah ona:

"Biliyor musun, İdris Efendi, biz seni buraya neden çağırdık?" diye sordu.

"Bilmiyorum, Hünkârım," dedi.

"Sen Akkoyunlu Devleti yıkılmadan önce Diyarbakır sarayında kaldın, değil mi?"

"Evet, Hünkârım."

"Diyarbakır, Bitlis, Ahlat, Cizre bölgelerini sen gayet iyi bilirsin, değil mi?"

"Bilirim Hünkârım."

"Buradaki Türkmen Türkmen Kızılbaşların yoğunlukta oldukları söyleniyor doğru mu?"

"Doğrudur, Sultanım."

"Peki ya Kürtlerin nüfusu ne kadar?"

"Onların nüfusu da Türkmen nüfusu kadar vardır."

"Türkmen'in tamamı Şah İsmail'e tapıyorlarmış, doğru mu?"

"Doğrudur, Sultanım."

"Peki, Kürtler Şah İsmail hakkında ne düşünürler?"

"Şah İsmail'e Kızılbaş derler ve onu sevmezler."

"Onunla uzlaşırlar mı?"

"Hayır, hiç uzlaşamazlar."

"Akkoyunlu Devleti'nin yıkılması Kürtleri rahatsız etti mi?

"Hem de çok rahatsız etti."

"Akkoyunlu Devleti'ni neden yıktılar?"

"Akkoyunlu padişahı Ehli Sünnet inancındaydı, Şah İsmail ise biz Ehlibeyt'iz diyormuş."

"Kürtler de kendini Ehlisünnet görüyorlar, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle görüyorlar."

"Kürtler bu Kızılbaş Türkmenleri sevmediklerine göre, Kürtlerle bir anlaşma yapalım diyorum, ne dersin?"

"Nasıl bir anlaşma yapmak istiyorsunuz?"

"Sen oradaki Kürt aşiret beylerini ve diğer Mir ve Han ve Mele gibi toplumun öncülerini toplayacaksın. Onlara oradaki toprakları paylaştıracaksın. Herkesin belirli bölgelerde köyleri ve kasabaları, hatta şehirleri olsun. Orada durumu idare etsinler. Toprak kendilerine ait olsun. İçeride serbest, dışarıda bize bağlı olsunlar. İçlerinde yaşayan Türkmenleri ve onların köylerini Türkmenlerden arındırsınlar."

"Olur, padişahım, onu yapabilirim."

"Bölge hem Kızılbaş Türkmenlerden arındırılır, hem de bize düşman olan Şah İsmail arasında Kürtler bir duvar oluştururlar."

"Siz bu bölgede ne yapmak istiyorsunuz, Hünkârım?"

"Biz yakında Safevi Devleti'ne karşı sefere çıkmayı düşünüyoruz. Ama bölge nüfusunun Türkmen olması bizi korkutuyor."

"Yani sefere çıkmadan önce bölgeyi Türkmen Kızılbaşlarından arındırmak istiyorsunuz, değil mi?"

"Aynen öyle düşünüyorum."

"Bu görevi de bana vermek istiyorsunuz, yanlış anlamadıysam."

"Evet, bu görevi sana veriyorum. Çünkü sen de bir Kürt'sün."

"Ben onlara neler vaat edeceğim ki?"

"Sen Kürtlere ait olan topraklarının yönetimini Kürt beylerine bırakacaksın. Hem o toprağın sahibi, hem de orada yaşayan insanların sahibi olacaklar. Türkmenler de o bölgeyi terk edecekler."

"Onları nasıl inandıracağım?"

"Ben sana mühürlenmiş hazır beratlar ve fermanlar vereceğim. Sen benim adıma sınırları çizerek bu beratları veya fermanları yazıp onlara dağıtacaksın."

"Sadece berat ve ferman mı götüreceğim?"

"Sana bir miktar bayrak da vereceğim. Onları da Kürt

beylerine vereceksin."

"Tamam, ben sizin bu emirlerinizi Kürt beylerine ileteceğim."

"Ben sana tam yetki veriyorum. Kim ne kadar toprak istiyorsa o boş beratlara yaz, altında benim mühürüm var zaten. Hıristiyan'a istediği kadar toprak verebilirsin."

"Anladım, padişahım, ben o bölgede sizin yetkilerinizi kullanacağım."

"Tamam, sen benim adıma toprakları, köyleri, kazaları beylere paylaşacaksın."

"Ama bir şartla bu toprakları size vereceğim diyeceğim. O şartın nedir diye sorarlarsa diyeceğim ki o bölgeyi Kızılbaş Türkmen'den arındıracaksınız."

"Aynen öyle söyleyeceksin."

"Emir alınmıştır, Hünkârım."

"O zaman hiç zaman kaybetme, hemen işinin başına git."

"Tamam, Hünkârım, hemen bölgeye hareket edeceğim."dedi İdris-i Bitlisî . Padişahtan izin isteyip oradan ayrıldı.

Sultan Selim ona çok büyük yetkiler vermişti. Kendisine verilen berat ve bayraklarla adeta padişah yetkilerine sahipti. O beratlarla istediği kadar toprağı ve köyü, istediği adama verebilecekti. İstediği adama bayrak vererek onu bir bölgenin sancak beyi yapabilecekti.

Veziri Azam Hersekzade Ahmet Paşa'nın makamına gitti. Hersekzade onu görür görmez ayağa kalkıp onun

boynuna sarıldı. Samimiyetleri eskiye dayanıyordu. Her ikisi de baş başa vererek sohbet etmeye başladılar. Hersekzade ona:

"Seni ben padişah hazretlerine önerdim." dedi Hesekzade.

"Nasıl oldu bu iş?"

"Akkoyunlu bölgesinde Kürtler ile Türkmenler iç içe yaşarlar. Türkmenler Şah İsmail tarafı oldukları için sultanımız Şah İsmail üzerine düzenlenecek bir sefer için Türkmenlerden endişe duymaya başladı. Ben bu dengenin Kürtlerle sağlanabileceğini ve Kürtlerin üzerinde etki yapacak tek kişinin de İdris-i Bitlisî olduğunu söyledim padişaha."

Padişah bana onu nerede bulabileceğimi sordu. Ben de o zatın buradan çıkınca Mekke'ye gittiğini söyledim. Ondan sonra seni bulmak için sana haberci gönderdi."

"Sağ ol, dostum, iyi ettin, bari sizleri görmüş oldum."

"Sen de bize güç verdin, sevgili dostum, İdris-i Bitlisî."

"Padişahla herhalde her konuyu konuştunuz."

"Konuştuk, Türkmenleri Kürt bölgelerinden temizleyeceğiz ki, padişahımız İran seferine çıktığında rahat hareket edebilsin. Kızılbaş Türkmenler onun eline ayağına dolaşmasın."

"Türkmen, bu devletin baş belasıdır, kardeşim. Her birimiz bir yerlerden gelmişiz. Osmanlı mülküne hizmet ediyoruz. Tutturmuşlar bunlar devşirme diye. Devşirmeden sana ne dedik, susturamadık."

"Bu insanlar çok cahiller. Türkmenler dağlıdır, ço-

bandır, görgüsüzdür. Biz her birimiz bir yerlerden gelmişiz, birimiz Mekke'den, diğerimiz Bosna Hersek'ten gelmiş, kendilerine hizmet etmişiz. Onlar bize devşirme deyip duruyorlarmış."

"Varsın desinler, saraydaki herkes bir yerlerden gelme değil mi?"

"Devşirme bu saraydan olmasaydı, koca Osmanlı Devleti'ni çoban olan Türkmenler mi idare edecekti?"

"Türkmen demek Kızılbaş demektir. Kızılbaş demek dağlı demektir. Allah hiç kimseyi Türkmen'in durumuna düşürmesin."

"Benden sonra Türkmenler isyan etmiş, öyle mi?"

"Şeytan Kulu adında bir baş belası ne kadar aç susuz insan varsa başına toplamış, padişah hazretlerine kafa tutmuş. Sonra da bu isyanı Anadolu'nun her yanına sıçratmış."

"Ne istiyorlar bu dağlı Türkmenler?"

"Bunlar dağda çobanlık yapan insanlar. Çok cahil insanlar. Şeytan Kulu denilen adam onları kandırmış, padişah hazretlerine isyan ettiler."

"Sonuç ne oldu?"

"Sonuç ne olacak? Ölen öldü. Kalanlar da Akdeniz adalarına sürgüne gönderildiler."

"Yani şimdi bu bölgeden Türkmenler temizlendi mi?

"Hemen hemen temizlendi. Kalanların da bir kısmı dağların kovuğunda kayboldu, geriye kalanlar da oraya buraya sürgün edildiler.

Bu görüşmeden sonra İdris-i Bitlisî doğruca Şeyhülislam İbni Kemal'in yanına gitti. Amasya'ya gitmeden önce ona söyleyecek sözleri vardı. Şeyhülislam İbni Kemal onu görünce şaşırdı. Daha önce sarayda birlikte kalmışlardı. Şeyhülislam onu görünce boynuna sarıldı. Ona:

"Hoş gelmişsin, kardeşim," dedi.

İdris-i Bitlisî de ona:

"Hoş bulduk, hocam," dedi.

"Seni hangi rüzgâr attı buraya?"

"Bazen rüzgâr esmese de insanlar bir yerlere savrulabiliyorlar. "

"Ne güzel bir savrulma ama!"

"Kader böyle bir şeydir, hocam. Kaderimizde ne varsa göreceğiz."

"Doğru söylüyorsun, kaderin elinden kurtuluş yoktur."

"Hocam, ben yakında Amasya bölgesine gideceğim. Padişah hazretleri o bölgedeki Türkmen Kızılbaşlardan kurtulmak istiyor. Genellikle Kürt bölgelerindeki Kızılbaş Türkmenlerden arındırmak için yardımına ihtiyacım var."

"Nasıl bir yardım istiyorsun benden?"

"Ben Kürt beylerinden o bölgelerin Türkmen Kızılbaşlardan arındırılmasını isteyeceğim ama onlara karşı dinen bir fetva gerek."

"Kızılbaşlar için mi istiyorsun?"

"Kızılbaşlar padişahımıza kafa tuttular. Biz o zaman da söyledik, bunların katli vaciptir dedik."

"Padişah hazretleri der ki ben Safevi Devleti'ne karşı sefere çıkacağım, bu Kızılbaş Türkmenler sefere giderken veya gelirken ayağımıza dolaşmasınlar."

"Kızılbaş Türkmen tayfası padişahın sarayına cephe aldı, biliyorsun değil mi?". Saraydakilere devşirme dediler, Türkmen'i saraya karşı kışkırttılar. Biz de o zaman askerin bunlarla rahat savaşmaları için onlara dini fetva verdik.

Gene böyle bir fetvaya ihtiyacımız var."

"Tamam, ben padişah hazretleri ile görüşürüm bu konuyu, sana yardımcı olurum."

"Ben gider gitmez yazın ki, benim görev vereceğim Kürt beylerinin elinde bir belge olsun."

"Sen merak etme, zaten biz bunları Şeytan Kulu isyanından sonra çöpe attık."

"Çöpe attık derken neyi anlatmak istediniz?"

"Ben onun ne anlama geldiğini sen gittikten sonra açıklarım."

"Zaten o Kızılbaş Türkmen tayfası hiçbirimizi tanımıyor ve bize devşirme diyorlarmış."

"Varsın desinler, padişah arkamızda olduktan sonra kim ne derse desin."

"Tamam, hocam, ben kalkıyorum, daha görülecek çok işim var." dedi İdris-i Bitlisî, Şeyhülislam İbni Kemal ile vedalaştıktan sonra kalktı.

Şeyhülislam İbni Kemal'den istediğini almıştı. Bölgede yapacağı Kızılbaş Türkmen katliamları için dinen de bir gerekçesi olacaktı. Bu fetva da onun elini güçlendirecekti.

İdris-i Bitlisî bu görüşmeden sonra nişancı başı Altan'ın yanına gitti. Altan onu kapıda karşıladı. Onu içeri aldı. Eski günlerden konuştular. Sarayda geçmişteki hatıralarını konuştular. Konuşma gittikçe koyulaştı.

Nişancı Altan ona:

"Sen aniden iz bırakmadan kayboldun," dedi.

"Öyle gerekiyordu paşam, o zaman öyle oldu."

"Padişahımız Sultan Beyazıt sen gittikten sonra çok üzüldü."

"Benim padişahımızla bir sorunum yoktu. Benim sorunum beni çekemeyenlerleydi."

"Onu biliyorum, dostum."

"Ben uzun süre de Akkoyunlular'ın sarayında da kaldım."

"Biliyorum dostum, bilmez miyim?"

"Burada çok farklı bir yapıyla karşılaştım."

"Seni padişaha muhbir edenlerin hepsi de Balkan devşirmesiydi."

"Zaten yerli kim vardı ki?"

"Hepsi de Balkan kökenliydi."

"Burada gelenek böyledir. Sarayda yerli olmaz".

"Ben, bana verilen görevi yaptım. Ben Heşt Behişt adlı eseri kendi kafamda yazmadım."

"Padişah söyledi, öyle mi?"

"Tabii ki padişah dedi. Bizim tarihimizi yaz dedi, ben de yazdım."

"Sonra beğenmedi mi, ne oldu?"

"Beğenme değil, buradaki Sırp ve Hırvat olanlar beni çekemedi."

"Padişah ne dedi?"

"Padişah da onlara uydu, ne diyecek!"

"Sen de terk ettin orayı, öyle mi?"

"Evet, ben de terk ettim."

"Yanlıştı ama saraydaki Boşnak ve Hırvatlar bunu hep yaparlar."

"Neyse, konuya girelim."

"Sahi sen niye gelmiştin?"

"Benim elimde hazır berat ve bayraklar var, ama mühürsüzler."

"Padişahın mührü mü lazım?"

"Aynen öyle, padişahın mührü lazım bana."

"Padişahın mührü de nişancıda öyle mi?"

"Aynen öyle."

"Benim mühürleyeceğim beratları padişah onayladı mı?"

"Hepsi de onaylı. Elimde çokça berat var."

"Bu berat ve bayrakların nasıl kullanılacağına dair de bilgi aldın mı?"

"Ben istediğim Kürt beyine belirli sınırlar eşliğinde bir berat verebileceğim."

"Ee, sonra?"

"Kürt beylerine çizdiğim sınırlardaki toprakları ve insanları Kürt beyleri yönetecekler."

"Nasıl yönetecekler?"

"İç işlerinde serbest olacaklar. Osmanlı Devleti onlara karışmayacak."

"Dışarıda ne olacak?"

"Dışarıdan da Osmanlı Devleti onları Kızılbaş Safeviler'den koruyacak."

"Bu işi Kürt beyleri bedava mı yapacaklar?"

"Yok, bedava yapmayacaklar. Beyler her yıl Osmanlı'ya bir miktar vergi verecekler."

"Benim anladığım kadarıyla iç işlerinde serbest olacaklar. Dışarıda Osmanlı'ya bağlı kalacaklar.

Öyle mi?"

"Aynen öyle, Nişancı ağa."

"Kaç tane berat ve bayrağın var?"

"İstediğim kadar verdi. Saymadım, ama çokça aldım."

"Kürt beyleri Türkmen'i ne yapacaklar? Türkmen rahat durmaz ki."

"Onların icabına bakacağız."

"Nasıl bakacaksınız?"

"Biraz önce Şeyhülislam ile görüştüm."

"Ne dedi?

"Onların katli ile ilgili ferman çıkaracağım ve onları Kürt beylerinin vicdanına terk edeceğim." dedi.

"Katliam olur."

"Padişahımız İran seferine çıkmadan önce Türkmen Kızılbaşın yok edilmesi gerekiyormuş."

"Bunu padişah mı söylüyor?"

"Padişah da söylüyor, Şeyhülislam da söylüyor." dedi İdris-i Bitlisî. Saraydaki bütün görüşmeleri tamamlayıp sarayın tam desteğini aldıktan sonra yola çıkmak istiyordu.

İdris-i Bitlisî,Yeniçeri Ağası Turna Ali'yi görmek üzere onun ocağına gitti. Yeniçeri ocağı ağası onu bekliyordu. Yeniçeri savaşa girmeden önce temizliğe ihtiyacı vardı. Kızılbaş Türkmen temizliğini yapacak adam da İdris-i Bitlisî idi. Bitlisi, Turna Ali'nin yanına geldi. Turna Ali zaten onu bekliyordu. Turna Ali ona:

"Hoş geldin, kardeşim,"dedi.

"Hoş bulduk, kardeşim," dedi Turna Ali.

"Yarın herhâlde Kürt'ün ve Türkmen'in yoğun olduğu bölgeye gideceksiniz."

"Kısmet olursa öyle olacak."

"Türkmen, Şeytan Kulu'nun havasına uydu ve kendi kendini yok etti."

"Öyle mi dersiniz?"

"Evet, öyle diyorum. Türkmen bu toprakların can damarıydı, ama o damar kesildi. Artık o damardan kan akmıyor," dedi Turna Ali.

"Neden öyle düşünüyorsunuz? Bir bildiğiniz mi var?"

"Türkmenler, Muhammed, Ali, Hasan ve Hüseyin geleneğini burada temsil ediyorlardı."

"Ya diğerleri?"

"Ebasüfyan, Muaviye ve Yezit geleneğini temsil ediyorlarmış."

"Peki, bu işaret ettiğin adamların çocuklarının adlarında Yezit olan var mı?"

"Yezit lanetlidir, çünkü peygamberin Ehlibeyt'ine kastetmiştir. Onun için taraftarları bile onun adını anmazlar."

"Bunları nereden çıkardın?"

"İslam, Kerbela'dan sonra Peygamber torunlarının taraftarları ve Yezit taraftarları olarak ikiye bölündü. Türkmen tercihini Ehlibeyt'ten yana, yani peygamberin soyundan yana koydu."

"Turna Ali, sen Türkmen misin?"

"Neden sordun?"

"Merak ettim."

"Ben Türkmen değilim. Ben de senin gibi devşirme bir Yeniçeriyim. Benim köklerim de senin gibi dışarıdandır. Ama ben bugün yeniçeri ağasıyım."

"Sen de Kızılbaş Türkmenlerin dilinde konuşuyorsun, – o yüzden sen de Türkmensin sandım."

"Benim gözlemlediğim kadarıyla biz İslam'ı kendimize benzetmeye çalışıyoruz. Biz İslam'a benzemek istemiyoruz."

"Nasıl yani?"

"Yani sizin gibi düşünen Müslümanlar peygamberlerini çok sevdiklerini söylerler. Ama o peygamberin Ehlibeyt'inden değil de o peygamberin Ehlibeyt'ine kast edenlerin safında görünmekten de hiç çekinmezler."

"Sen burada ne anlatmak istiyorsun, Turna Ali?"

"Ben diyorum ki her önüne gelen kişi İslam'ı kendine göre yorumlarsa, bir süre sonra herkes kendine göre İslam'ı yaratır ve sonunda İslam diye bir şey kalmaz."

"Bütün bunları Türkmen zındıkları için mi söylüyorsun?"

"Ben Türkmenlerin savunucusu değilim.

Ben bazı doğrular var, onları hatırlatmak istedim."

"Ama sen kâfirin dili ile konuşuyorsun."

"Ben mi kâfirin dili ile konuşuyorum?"

"En azından ben seni öyle görüyorum."

"Sen nereden geldin?"

"Ben Mekke'den getirildim."

"Türkmen kim, sen onu tanıyor musun?"

"Bilmiyorum."

"Bilirsin, bilirsin, bu toprağın öz evladıdır."

"Sen dışarıdan gelmişsin, tabii ben de öyleyim, ikimiz de devşirmeyiz. Amao insanların kaderini konuşuyoruz. Bu Allah'a reva mı?

"Allah hep İslam'ın yanında durmuştur."

"Peki, bu Türkmen denilen köylüler İslam'a mensup değiller mi?"

"Sapkın onlar."

"Peki, Türkmen'i katletmek için dini zorlayan Şeyhülislam, sapkın değil mi?"

"Kimse dini zorlamıyor."

"Zorlamıyorsa senin Şeyhülislam'ın yanında ne işin vardı?"

"Ben bana verilen görevi yerine getirmeye çalışıyorum."

"Ama o görevi yapmak için de dinen bir yoruma ihtiyaç duyuyorsun."

"Ben işimi yapıyorum, Turna Ali."

"Sen işini yaparken Hz. Hüseyin'in yanında görünüyorsun ama Yezit'e selam çakıyorsun, farkında mısın?"

"Ben işimi yapıyorum, yarın sen de işini yapacaksın."

"Doğru söylüyorsun, herkes işini yapacak ama doğru olanı insanlar bugün görmeseler de, yarın mutlaka görecekler."

"Orası beni ilgilendirmiyor."

"Doğru olan seni ilgilendirmiyor."

Şeytan Kulu ayaklanmasında sen burada yoktun. Şeytan Kulu ayaklandığında Antalya, Manisa, Isparta, Karaman, Kütahya, Burdur, Sivas, Ankara yani bütün Anadolu ayaklandı. Anadolu Beylerbeyi öldürüldü. Sarayın sadrazamı Hadım Ali paşa öldürüldü. Osmanlı büyük bir tehlike atlattı."

"Ne ister bu zındıklar?"

"Bunlar der ki sarayda Türkmen yoktur. Saray devşirmenin işgalindedir. Sarayda biz de olacağız."

"Dağdaki çobanlar saraya gelirse saray ne olur?"

"Doğru söyledin, dağdaki çoban deyince akla Türkmen gelir."

"Ben yarın Kürt ve Türkmen'in karışık olduğu bölgeye gideceğim. Orada yeni bir yapılanmaya gitmeyi düşünüyorum. Padişahımdan tam yetki aldım. Oradaki ocaklar bize yardım etmezse başarılı olamayız."

"Ocaklar size yardımcı olur, neden olmasın?"

"Onu sana hatırlatayım dedim."

"Herkes üstüne düşeni yapmak zorundadır."

"Bana müsaade, Turna Ali."

"Yolun açık olsun, dostum." dedi Turna Ali. İdris-i Bitlisî görüşülecek kesimlerle görüştü. Onların desteğini aldı.

O gece sarayda kaldıktan sonra, ertesi sabah yoldaşı Bozo ve bir grup yol arkadaşı ile birlikte Amasya'ya gitmek üzere yola çıktılar.

Yolluklarını da beraber yoldaş ettikleri bir ata yüklediler. Yol çok uzundu. Amasya'ya vardıktan sonra Kürt illerine gidip oradaki beylerine gerçek bey olduklarını müjdeleyeceklerdi.

İdris-i Bitlisî; Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Hızan, Adilcevaz, Erciş, Hasankeyf, Sason, Cizre, Mardin, Meks ve Çapakçur bölge insanları ve bölge beyleri ile görüşecekti. Türkmenleri üzerine saldırtmak için onların mallarının ve ganimetlerinin helal olduklarına dair beraberinde bir fetva da götürecekti. Halkında bu kavgada ganimet alabileceğini, Türkmen'in malının, canının helal olduğunu onlara söyleyecekti.

Bir tam gün yürüdükten sonra akşama doğru bir çeşmenin başında konakladılar. Orada yemeklerini yiyip konaklayacaklardı. Derin bir vadide yeşillikler arasındaki çeşme beyaz çakıl taşlarının bağrından fışkırarak aşağıya doğru akıyordu. Atlarını bir ağaca bağladıktan sonra o çeşmeden kana kana su içtiler. Beraber getirdikleri yiyecekleri açtıktan sonra çeşmenin başında hep beraber yemeklerini yemeye başladılar.

İdris-i Bitlisî'nin kafasından Turna Ali'nin söyledikleri hiç çıkmıyordu. Koca bir yeniçeri ocağının başındaki adam tıpkı bir Türkmen gibi konuşuyordu. Oysaki kendisi, Şeyhülislam'dan ve onun müftüsü olan Müftü Hamza'dan Kızılbaş Türkmen'in katline dair fetva almıştı. Elindeki bu fetvayı Kürt beylerine verecekti. Kürt beyleri verilen bu fetva doğrultusunda kendi bölgelerinden Türkmenleri temizleyeceklerdi. Kızılbaş Türkmen'in malının, canının helal olduğunu söyleyecekti. Bu verilen bir fetvanın gereğiydi.

İdris-i Bitlisî yemeğini yedikten sonra çeşmenin başındaki çimenlerin üzerine uzandı. Yoldaşı Bozo ona:

"Şeyhülislam'da fetva çıkarabildin mi?" diye sordu.

"Hem de iki tane çıkardım. Biri Şeyhülislam'a ait, diğeri Müftü Hamza'ya ait iki tane Kızılbaş fetvası aldım."
"Ne yazdılar fetvalarda?"

"Her istediğimi yazdılar. Hiçbir şeye itiraz etmediler."

"Kızılbaş Türkmen'in malının ganimet olabileceğini yazdılar mı?"

"Yazdılar."

"Kızılbaş'ın katledilmesinin dinen helal olduğunu yazdılar mı?"

"Tabii ki yazdılar. Yoksa onca Türkmen'i o bölgeden nasıl temizleyebiliriz ki?"

"Yeniçeri tam destek verdi mi?"

"Padişah tam destek verdi, yeniçerinin lafı mı olur!"

"Padişah tahtını sağlamlaştırmak ister."

"Tabii ki tahtını düşünecektir. Seni beni mi düşünecektir?"

"Sultan, çok büyük acılar yaşattı kendi baba ocağına."

"Devletin bekâsı için yapmış diyorlar."

"Devletin bekâsı için daha önce ölmüş kardeşlerinin, yetim çocuklarının kellesi mi alınırmış!"

"O işler bizi aşar, Bozo kardeş."

"Yahu bütün sülalesini hiç acımadan öldürdü."

"En son Korkut kalmıştı, onu da öldürdü."

"Bir tek oğlu Süleyman kaldı."

"Süleyman da bu olup bitenler karşısında çok acı çekti."

"Çekmez olur mu! Kuzenleri, amcaları, dedesi, hepsi öldürüldü."

"Bu işlere akıl sır ermiyor ki."

"Bu işler galiba bizi aşıyor."

"Bizi neden aşsın ki, Bozo, bak biz de bu işin başka bir yanını yapıyoruz."

"Bize de Kürt bölgesi verildi ki, Türkmen'den arındıralım, değil mi?"

"Türkmen ile Kürt arasında ne sorun olabilir ki? Ama padişahın tahtı uğruna Kürtler ile Türkmenler birbirine düşman edilmek isteniyor."

"Biz de bu işte bize düşen rollerimizi oynuyoruz."

"Biz verilen görevi yaparken kendi inancımızı da bölgemizde hâkim kılıyoruz." dedi İdris-i Bitlisî. Bu sohbetten sonra çimenler üzerinde uyumaya başladılar. Biraz dinlendikten sonra kalktılar. Çeşmede ellerini yüzlerini yıkadıktan sonra tekrar yollarına devam ettiler.

Bir ilkbahar sabahında koca koca ormanlar arasında yolculuk yapmak çok keyifli olmalıydı. Güneş ağaçların dalları arasında henüz doğarken, dalların sallantıları arasında ışıklar insanlara sanki göz kırpıyorlardı.

Ormanda rüzgârın uğultusu bir başka oluyordu. Yanı başlarında turna sürüleri bir zincirin halkaları şeklinde dizilmiş bir biçimde uçuşuyorlardı.

Bozo, Amasya yamaçlarındaki yeşil örtüye bakmaya doyamıyordu. Bir süre sonra belki Amasya'da olacaklardı. Amasya'nın bir ırmağın kenarında olduğunu arkadaşlarından duymuştu. Amasya'da Ferhat ile Şirin'e ait sevda tünelleri, su kanalları olduğunu da duymuştu.

Bozo, Ferhat ile Şirin hikâyesini ta İstanbul'dayken duymuş ve merak etmişti. Onu yoldaşı İdris-i Bitlisî 'ye sordu:

"Amasya'da bir Ferhat ile Şirin aşkı yaşanmış, doğru mudur?" İdris-i Bitlisî de ona dönüp içini çekerek cevap verdi:

"Maalesef doğrudur. Ferhat, Şirin'in aşkı uğruna dağları delmiştir."

"Hâlen o dağların delikleri duruyor mu?"

"Elbette duruyor, gidersek seni oralarda gezdiririm."

"O hikâyeyi biliyor musun?"

"Ebetteki biliyorum."

"Nasıl olmuş, anlatır mısın?"

"Bu hikâye Amasya'da geçer. Genç Ferhat, Amasya Sultanı Mehmene Banu'nun kız kardeşi Şirin'e tutulmuştur. Mesleği de nakkaşlıktır. Yani dönemin saray ve dini yapılarının duvar süslemelerini yapar. Onun süslediği saraylara Şirin'e olan aşkının ruhunu yansıtır. Onun içindir ki yaptığı nakışlar hep güzel olmuştur.

"Ee, sonra ne olur?

"Gün gelir, devran döner, Ferhat, zamanı geldiğinde Şirin'i istemeye gönderir ailesini. Mehmene, Ferhat'a kız

kardeşini vermek istemez, ama kız kardeşinin de onu çok sevdiğini bilir. Sırf kız kardeşini kırmamak için Ferhat'ı zora koşmak ister. Kız kardeşini vermek istemediği için, Ferhat'ın yapamayacağını düşündüğü bir şey ister ondan; 'Şehrimize suyu getir, kızı vereyim sana,' der. Delikanlı hiç itiraz etmez, alır eline kazmasını, düşer yollara. Fakat suyu şehre yönlendirebileceği en uygun yer bugün Şahinkaya'sı olarak bilinen yerdir ve çok da uzaktadır.

Ferhat şehre suyu getirmeye kararlıdır. Suyun bulunduğu yer hayli uzak olsa bile yine de gidip vurur kazmayı. Kayalar kırılır, ufalanır. Taş üstünde taş bırakmaz Ferhat. Koca dağı yararak ilerler. Zamanla yol verir dağ, suya. Bu durumu öğrenen Mehmene Banu, kız kardeşini Ferhat'a vermemek için yaşlı bir kadın bulur, ondan Ferhat'ı durdurmasını ister. Yaşlı ve kurnaz kadın düşünür, taşınır ve bir yolunu bulur. Gider genç delikanlının yanına. Kazmasını kayalara vurmakta olan Ferhat'a seslenir; "Ne vursun kayalara böyle hırsla, zevkle, aşkla? Şirin'in öldü, ben de sana helvasını getirdim."

O anda aşkı için canını ortaya koyan, aşkının ateşiyle yanıp tutuşan Ferhat, beyninden vurulmuşa döner, "Şirin yoksa bu dünyada, yaşamak bana haramdır," der ve kazmasını fırlatır göğe doğru. Kazma da döner gelir, Ferhat'ın başına düşer. Ferhat son nefesini verirken kayalıklardan aşağıya düşer. Ferhat'ın bedeni, şehre getirmeye çalıştığı sularla birlikte dökülür kayalıklardan.

Aynı yaşlı kadın bu defa Şirin'in yanına gelir. Ona Ferhat'ın kayalıklardan düşüp öldüğünü söyler. Şirin bu haberi duyunca deliye döner ve onun kazdığı kayalara koşar. Şirin de gelir kayalıklara. Bakar ki sevdiğinin bedeni suyun içinde cansız yatıyor, oda atar kendini kayalıklardan. Uzanır, yatar Ferhat'ın yanına.

Su şehre gelmiştir ama iki seven yoktur artık. Ahali iki sevdalının bedenlerini yan yana mezarlara gömer. Rivayet odur ki, her mevsim iki mezarda da birer gül açar bütün ihtişamıyla. Ama iki mezar arasında da bir karaçalı çıkarmış, sevenleri ayırmak için."

"Hikâye gerçekten çok acıklı."

"Elbette çok acıklı bir hikâyedir."

"Güçlü olan zalimler, sevenleri hep birbirlerinden ayırmışlar."

"Amasya'ya gidersek seni oralarda gezdireceğim, Bozo."

"Oralarda ne kadar kalacağız?"

"Oraya Kürt beylerini çağıracağız. Onlarla çok şey konuşacağız. Uzun zaman alabilir bu iş"

"Kaç bey çağıracaksın?"

"Sayılarını bilmiyorum, ama Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Hızan, Adilcevaz, Erciş, Hasankeyf, Sason, Cizre, Mardin, Meks ve Çapakçur bölgelerine haber salacağım. Buralardaki beyleri görevlendireceğim."

"Bunlara bir nevi birer beylik vereceksin değil mi?"

"Tam olarak beylik sayılmaz ama kendilerine ait topraklarda istediği tasarrufu yapabilecekler. Dışarıda ise Osmanlı'ya bağlı kalacaklar."

"Onlar küçük krallar gibi yaşayacaklar, değil mi?"

"Biraz da öyle olacak."

"Padişah neden böyle bir şeye razı oldu?"

"Onu ben razı ettim."

"Senin ne hesabın vardı ki?"

"Ben düşündüm ki bu beylere tam yetki vermezsen Türkmen Kızılbaşı'nı bu topraklardan söküp atamazsın."

"Bu dediğin topraklarda Kürt nüfus mu fazla, Türkmen nüfus mu fazladır?"

"Türkmen nüfus daha fazladır."

"O zaman nasıl olacak bu iş?"

"Bu iş devletin öncülüğünde yapılacaktır. Devlet ile Kürt beyleri ile birlikte onları söküp atacaklar."Amasya artık görünür olmuştu. Amasya'da bölgeye dağılacaklar, bölge beylerini Amasya'ya çağıracaklardı.

Amasya Sancak Beyi'ne daha önce haber verilmişti. Amasya Sancak Beyi, onları bekliyordu. Türkmen eline sefer düzenlemek için Amasya'da alınacak kararlar çok önemliydi.

Nihayet Osmanlı devlet konağına geldiler. Amasya Valisi Murat Bey onları bekliyordu. Murat Bey onları karşılamaya atlı askerler gönderdi. Amasya'nın girişinde atlı askerler tarafından karşılandılar. Atlı askerlerle beraber Osmanlı konağına kadar geldiler.

Murat Bey onları kapıda karşıladı. Onları alıp sultan konağına götürdü. Sultan sarayında misafir edildiler.

Sarayda hoş sohbetler edildikten sonra misafirler dinlenmeye alındılar. Herkes yatağının başına çekilerek istirahate başladı.

Amasya yeşile bürünmüş gelinlik bir kız görünü-

mündeydi. Yeşilırmak, şehrin kıyısında gelinlik kıza takılmış bir gerdanlık gibiydi. Karşıdaki Ferhat ile Şirin'in mağaraları şehrin yanakları gibiydi. Amasya, her şeyden önce bir şehzade şehriydi.

Ertesi gün İdris-i Bitlisî ve Bozo valinin yanına gittiler. Amasya Valisi Murat Bey ile toplantılar yaptılar. Daha önce Kürt beyleri ile ilgili hazırlamış oldukları 28 kişilik listeyi Vali Murat Bey2e verdiler. Vali Murat Bey'e, bunların Amasya'ya çağırılmasını söylediler.

Amasya Valisi Murat Bey, listeyi eline alıp inceledi. Liste; Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Hızan, Adilcevaz, Erciş, Hasankeyf, Sason, Cizre, Mardin, Meks ve Çapakçur şeklinde uzayıp gidiyordu. Bu şehirlerdeki beylerden bazıları çağrılacaktı.

Vali Murat Bey bu listedekileri Amasya'ya çağırmak için Subaşı'nı çağırdı. Subaşı hemen valinin yanına geldi. Vali ona elindeki listeyi uzattı. Subaşı listeyi inceledikten sonra, vali ona buyurdu:

"Listede adı ve memleketi yazılan şahısları buraya çağıracaksın."

"Baş üstüne, valim."

"Her birine iki tane atlı asker çıkarıp onları Amasya'ya davet edeceksin."

"Başım üstüne, valim." "Onlara hiçbir açıklamada bulunmasınlar."

"Peki, ne desinler?"

"Vali çağırıyor desinler."

"Korkmazlar mı?"

"Hayır, onlarla hayırlı bir iş için toplantı yapılacak desinler."

"Onlara da at gönderecek miyiz?"

"Hayır, onların mutlaka atları vardır."

"Onlardan ölen veya hasta olan birileri varsa ne yapacağız?"

"Öyle durumlarda sorsunlar, ailenin ikinci adamı konumunda kim varsa onu çağırsınlar."

"Tamam, emir anlaşılmıştır, valim." Vali ile subaşı arasındaki bu diyalogdan sonra, Subaşı hemen Kürt beylerini çağırmak amacıyla bölgeye atlı askerler gönderdi. Askerler ellerindeki adreslere doğru yola koyuldular. Birkaç güne kalmadan döneceklerini söylediler.

İdris-i Bitlisî ise yoldaşı Bozo ile Amasya'yı turlamaya başladı. Amasya çok güzel bir şehirdi ama ilkbahardaki güzelliği bir başkaydı.

Yeşilırmak kıyısında gezindiler. Daha sonra Ferhat ile Şirin'in hikâyesinin geçtiği yere gittiler. Bir süre o bölgeyi incelediler. Ferhat'ın deldiği dağları ve su kanallarını gördüler.

Ferhat'ın yardığı dağlardan gelen sudan kana kana içtiler. Ferhat ile Şirin'in ruhları için dua ettiler.

Daha sonra yüksek bir tepeye çıkıp Yeşilırmak kıyılarına kuşbakışı baktılar. İlkbaharda dağlardan esen ılık rüzgâra yönlerini çevirdiler. Yeşil vadideki yeşile boyanmış yeryüzünü gözden geçirdiler.

Bozo, İdris-i Bitlisî'ye:

"Sen bu kadar devlet tecrübesini nereden öğrendin? Senin saraydaki varlığın daha çok yeni." dedi.

İdris-i Bitlisî gülümseyerek cevap verdi:

"Uzun Hasan öldükten sonra ben Akkoyunluların sarayına geldim. Orada Sultan Yakup'un kâtipliğini yaptım."

"Sultan Yakup 'un kâtibi olmak çok önemli bir şey olmalı."

"Sadece kâtip değil, genç yaşta ona kazasker de oldum."

"Seni nasıl keşfettiler peki?"

"Benim babam da orada çalışıyordu, ben oranın yabancısı değildim. Şah İsmail saldırdı ve Akkoyunlu Devleti'ni ortadan kaldırdı, ondan sonra ben o saraydan ayrıldım, Sultan Beyazıt'ın sarayına çağırıldım ve geldim."

"İkinci Beyazıt'ın yanında galiba fazla kalmadın."

"Evet kalmadım."

"Neden kalmadın?"

"Bana, Osmanlı padişahları ile ilgili bir divan nesri yazmamı söyledi. Ben de 'Heşt Behişt' adlı divan nesrini yazdım. Bunun üzerine saraydaki bazı dalkavuklar beni kıskandı."

"Ne yaptılar?"

"Padişahı bana karşı kışkırttılar ve bunda da başarılı oldular."

"Sen ne yaptın?"

"Ben de padişahtan müsaade isteyip Mekke'ye gittim."

"Peki ya padişah, paranı verdi mi?"

"Hayır, vermedi."

"İstedin mi?"

"Hayır, hiç istemedim."

"İstesen ne olacaktı ki?" Bir süre sonra konağa döndüler. Vali onları yemek odasına aldı. Orada yemeklerini yediler. Vali, onlara İstanbul'daki gelişmeleri sordu ve İdris-i Bitlisî, İstanbul'daki durumu ona anlattı. Sultan Selim'in şehzadelerle olan mücadelesini de sordu Vali Murat Bey. Bozo olup bitenleri tek tek anlattı Vali Murat Bey'e. Vali Murat Bey olup bitenleri bir şaşkınlık içinde dinledi.

Vali Murat Bey bu "devletin bekâsı" lafından hiçbir şey anlamamıştı. Yapılan katliamların üzerini örtmek için bir örtü aracı olarak görüyordu bu tabiri. Devlet işlerinde altı ve on yaşındaki çocuğun devletin bekâsı ile ne sorunu olabilir, diye kendi kendine söylenmeye başladı.

Şah Kulu İsyanı da vali beyi çok şaşırtmıştı. Bu devletin kurucusu olan Türkmenler, birer birer katliamdan geçiyorlardı. "Bu ne yaman çelişki!" diyordu Murat Bey.

Vali Murat Bey Osmanlı'nın kurucusu olan Oğuzlar'ın Kayı Boyu'ndaki Türkmenlerdendi. Bu devleti kendi ataları kurmuşlardı ama sarayda Türkmen'in mesanesi okunmuyordu. Türkmen saraydakilere göre cahil, dağlı, hiçbir şey bilmez, asi ve saldırgan olarak biliniyordu. Bir de son Şah Kulu isyanı ile beraber onlar diğer toplumlardan ayrıştırılmış ve onlara Kızılbaş denilmeye başlanmıştı.

Bundan sonra Türkmen olmak zor işti. Vali Murat Bey de Türkmen olduğunu söyleyemedi ve Türkmenliğini gizledi.

Günler hızla geçiyordu. Amasya çok güzel bir toprak parçasıydı. Doğanın her türlü güzelliklerini kendi içinde barındırıyordu.

İdris-i Bitlisî ve Bozo burada hoşça vakit geçiriyorlardı. Günler birbirini kovalarken aşiret beylerini çağırmaya giden askerler de dönmeye başlamışlardı. Her gün askerlerin bir kısmı aşiret beyleri ile birlikte Amasya'ya dönüyorlardı.

İdris-i Bitlisî gelen aşiret beyleri ile birlikte baş başa oturmuş Kürtçe sohbetler ediyor ve onları dinliyordu. Bölgelerinde olup bitenleri birinci ağızdan dinliyordu böylece.

En sona kalan askerler de gelmişti. Gelen beylerin toplamı yirmi sekizdi. Kürtleri temsilen hemen hemen bütün Kürt aşiret beyleri gelmişti.

Yarın onlarla baş başa bir toplantı gerçekleştireceklerdi. Toplantıda çok önemli kararlar alınacaktı. Aşiret beyleri hâlen bu olup bitenlerden habersiz, toplantıya çağırılmışlardı.

Belki yarından sonra kendilerine tahsis edilen toprakların başına birer yarım kral olarak döneceklerdi. Kendi iç işlerinde serbest, dış işlerde Osmanlı'ya bağlı birer Mir olarak döneceklerdi. Devletten aldıkları bu yetki ile böylece bölgeye de yeni bir düzen vereceklerdi.

Bunun birinci sebebi bölgede Türkmen nüfusunun temizlenmesi idi. Türkmenlerin o bölgede olmaları Padişah Sultan Selim'i rahatsız ediyordu.

Yakında İran'a doğru sefere çıkılacaktı. İran seferi sırasında Türkmenler karşı tarafa geçerse bunun çok tehlikeli olabileceği endişesini kendi içinde taşıyordu Sultan

Selim. Onun için İran seferinden önce Türkmenler bölgedeki Kürt beylerinin insafına terk edilecekti.

Türkmenler ile Kürt beyleri arasında çıkacak bir çatışmada devlet Kürt beylerinin yanında yer alacaktı. Böylece bölgeden Türkmenler arındırılacaktı. Türkmenlerin tamamı bu topraklardan söküp atılacaktı. Karar böyleydi.

Türkmen bundan böyle yaylasına göçemeyecekti. Artık kendisine başka bir yurt bulmak zorundaydı. Bu yurt kara toprak ile İran'ın Azeri bölgesi arasında bir yer olacaktı. Artık vakit tamam olmuştu.

Toplantıya gelen aşiret beylerinin kaldıkları konakta hizmetleri görüldü. Günler çok çabuk geçmişti. Onlar toplantı yapılacak salona girdiler. Herkes kendisine ayrılan yere oturdu. İdris-i Bitlisî beklemeye başladılar.

Bir süre sonra İdris-i Bitlisî salona girdi. İdris-i Bitlisî'nin salona girmesi ile salondakilerin hepsi ayağa kalktı. İdris-i Bitlisî onlara Kürtçe "Hoş geldiniz." dedi. Onlar da hep beraber "Hoş bulduk." dediler.

İdris-i Bitlisî toplantının nedenlerini anlatmaya başladı:

"Ağalar, beyler, ben sizi buraya kadar yorduğuma göre çok önemli bir sebebim vard emektir. Siz hepiniz beni tanırsınız. Ben geçmişi Çölemerik'e dayanan, daha sonra Bitlis'e yerleşen bir Mir'in oğluyum. Benim babam Akkoyunlu Devleti'nde Sultan Yakup'un kâtibiydi. Safevi Türkmenleri Akkoyunlu Devleti'ni işgal ettikten sonra babam Bitlis'e döndü, ben de İstanbul'a gittim.

İstanbul'da bir müddet Sultan Beyazıt'ın hizmetinde bulundum, ondan sonra oradan ayrılarak Mekke'ye gittim. Şimdi ise Sultan Selim padişah olunca geri beni

çağırdı ve kendine danışman yaptı. Şimdi benim sizinle konuştuklarımın tamamı bana ait değil, padişaha aittir.

Padişah bana tam yetki vermiştir. Benim her söylediğim söz padişah fermanıdır. PadişahtaN aldığım yetki ile siz Kürt beylerini yetki ile donatmak istiyorum. Şimdi siz kendi bölgenizde Mir olarak kalmak istiyor musunuz?"

Hepsi bir ağızdan cevap verdiler:"İsteriz." dediler. İdris-i Bitlisî konuşmasına devam etti:

"Şimdi herkes kontrol ettiği alanın köy, kaza ve vilayetlerini biliyor, değil mi?" Dinleyici sıralarında, hep bir ağızdan: "Biliriz." diye bağrışımalar oldu. İdris-i Bitlisî konuşmasına devam etti:

"Herkes kendi mıntıkasındaki köy, mezra, kaza, vilayet ne varsa onların adını bana yazıp getirsin. Yarın benim elimde olsun."

O arada birisi bağırdı:

"O yerleşim yerlerinin adını ne yapacaksınız?" "Ben sizi oralara padişah yapacağım." Herkes hayretler içinde birbirinin gözünün içine baktı. O sırada başka birisi bağırdı:

"Sen bizi nasıl padişah yapacaksın?" İdris-i Bitlisî gülümseyerek cevap verdi:

"Tabii tam padişahlık değil, padişaha benzer bir şey olacaksınız."

Bu sırada başka bir bey daha bağırdı:

"Bu iş nasıl olacak? Biraz açık anlat, biz de anlayalım."

"Size ait topraklarda siz padişahın yetkilerini kullanacaksınız. Yani vergi alacaksınız. Mahkeme kuracak-

sınız. Askeriniz olacak. Bölgenizin asayişini siz sağlayacaksınız. İçinizde Türkmen Kızılbaş varsa da onları İran'a göndereceksiniz. Eğer gitmezlerse de icabına bakacaksınız." Arka sıradan bir bey seslendi:

"Bizim bölgelerimizdeki Türkmenler bizim Kürt nüfusundan daha fazla. Bunlarla böyle bir çatışmayı göze alamayız."

"Sizin arkanızda devlet gücü var. Devlet her yerde yanınızda olacak. Padişah hazretleri sizin arkanızda olacak. Sıkıştığınız yerde oranın subaşını çağırabilirsiniz.

Yani siz savaş zamanlarında Osmanlı'ya asker vereceksiniz. Topladığınız vergilerin bir kısmını Osmanlı'ya vereceksiniz. Padişah hazretlerine ara sıra birer hediye göndereceksiniz.

Osmanlı da o toprakların yönetimini size bırakacak. Siz o topraklarda her şeyi yapmakta serbestsiniz.

Birileri size saldırırsa Osmanlı sizi dış düşmandan koruyacak. Siz Osmanlı'yı iç düşmandan koruyacaksınız."İdris-i Bitlisî bu konuşmadan sonra:

"Kafanıza takılan bir şey var mı?" diye sordu.

Arka sıralardan birisi ona:

"Devlet bize konak da yapacak mı?" diye sordu. "Siz Mir olacaksınız. Mir, kendi bölgesinde aynı zamanda padişah demektir. Vergiyi siz toplayacaksınız. Topladığınız vergi ile konağınızı yapacaksınız. Burada size hiçbir engel yoktur. Yeter ki düzenli çalışın." Bir başka Kürt beyi sordu:

"Sizin bu Türkmenlerle ilgili söylediklerniz çok tehlikeli bir iş değil mi?"

"Neden tehlikeli olsun?" "Bir kedi bile karşı koyduğunuzda sizi tırmalar. Karşınızda bir insan seli var. Kan gövdeyi götürür."

"Siz devletsiniz. Arkanızda devlet gücü var. Arkanızda Şeyhülislam'ın fetvası var."

"Yani Türkmen'e karşı cihad mı ilan edeceğiz?"

"Evet, cihad ilan edeceksiniz."

"Onlar da Müslüman, onlar da şehadet getiriyorlar."

"Dinimizin uleması onları kâfir ilen etmiştir."

"Dinimize göre kelime-i şehadet getiren herkes Müslüman değil mi?"

"Sen oraları karıştırma. Sen devletten ve devletin ulemasından daha mı iyi bileceksin!"

"Hepimizin eline kan bulaşacaktır."

"Kan ağalığın, beyliğin, hele hele Mir olmanın bir gereği değil midir?"

"Bu başka bir şey, karşınızda binlerce insan var. Tek bir suçları var, o da Türkmen Kızılbaş olmak."

"Bu görevi yapmak istemeyenleri de yapsın diye zorlamayız."

"Yok, ben o anlamda söylemedim, vezirim."

"Sizin bize ismini yazıp verdiğiniz köy, kasaba, kaza ve toprak parçaları ile ilgili size berat hazırlayacağım. Siz gitmeden önce hazır olacak. Beratlarınızda padişahın mührü mevcuttur. Bunu unutmayın. Bana uğrayın, beratınızı alarak öyle gidin.

Başka sorusu olan var mı?" diye sordu İdris-i Bitlisî. Kimseden ses çıkmadı. İdris-i Bitlisî onlara:

"Toplantı sona ermiştir. Herkes kendi bölgesine dönsün. Orada konağını inşa etsin. Devletine güvensin." diyerek toplantıyı kapattı.

Kürt beyleri İdris-i Bitlisî'den beratlarını aldıktan sonra hep beraber bir veda yemeği yediler ve kendi bölgeleri olan Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Hızan, Adilcevaz, Erciş, Hasankeyf, Sason, Cizre, Mardin, Meks ve Çapakçur bölgelerine dağıldılar.

Kürt beyleri gittikleri bölgelerinde devletin talimnamesine uygun olarak konaklarını inşa ettiler. Devletin bütün yetkilerini kullanarak asker topladılar. Artık beylerin emrinde kendilerine ait, kendi dillerini konuşan birer orduları vardı. Bu ordular dışarıdaki savaşlarda devletin emrine verilecekti. İçeride ise bu ordularla asayiş sağlanacaktı. Bölgedeki Türkmen aşiretler temizlenecekti.

Sultan Selim çok yakında Safevi Devleti üzerinde sefere çıkacaktı. Safevi Türkmen devleti olduğu için Kürt beyleri için de bir tehditti. Bu tehdidi ancak Osmanlı orduları ile bertaraf edebileceklerini düşünüyorlardı.

Sultan Selim, Safevi Devleti üzerine gitmeden önce o bölgenin Türkmen'den arınması gerekiyordu. Beylerin acelesi vardı.

Türkmen aşiretleri Horasan bölgesine ve Azerbaycan'a göçe zorladılar. Bölgede bir tek Türkmen kalmayacak denmişti. Kürt beyleri de kendilerine verilen talimatın gereği bölgeyi Türkmenlerden arındırdılar.

Bir süre sonra durum padişah Sultan Selim'e rapor edildi. Bölgedeki Türkmenlerin ya öldürüldüğü ya da

Azerbaycan'a göçe zorlandığına, bölgenin tamamen Kürtleştirildiğine dair raporlar hazırlandı ve padişaha sunuldu.

Padişah Sultan Selim'in, Safevi Devleti'ne karşı sefere çıkması için önünde hiçbir engel kalmamıştı artık.

Padişah Sultan Selim, raporları enine boyuna inceledikten sonra İdris-i Bitlisî'yi çağırdı. İdris-i Bitlisî çağrıyı alır almaz hemen koşarak padişahın huzuruna çıktı. Padişah onu selamladı: "Hoş, geldin."

"Hoş bulduk, Sultanım."

"Gelen raporları okudun mu?"

"Okudum, Sultanım."

"Senin adamların, bölgeyi Kızılbaş Türkmen'den arındırmışlar."

"Evet, arındırdılar, Sultanım."

"Arık önümüzde bir engel kalmadı, değil mi?"

"Yok, sultanım, hiçbir engel kalmadı."

"Ne kadar Türkmen öldürmüşler biliyor musun?"

"Bazı kaynaklara göre kırk bin, bazı kaynaklara göre de yetmiş bin Türkmen Kızılbaş öldürülmüş."

"Sen bunları arşivlere yazıyorsun, değil mi?"

"Evet, yazıyorum."

"Bu konuda kitap yazıyor musun?

"Evet, sizin adınızla bir eser yazıyorum."

"Bu eserin adı nedir, hangi eser bu?"

"Selim Şah Name, Sultanım."

"Selim Şah Name'de kaç Kızılbaş öldürüldü diye yazdın?"

"Kırk bin ile yetmiş bin Kızılbaş Türkmen katlettik diye yazdım, Sultanım."

"Doğru mu yazdıkların?"

"Fazlası var, eksiği yok, Sultanım."

"Fazlası nerelerde var?"

"Sultanım, bunlar resmi sayımlarla tespit edilenler. Bir de kırsalda köylülerin mallarını talan etmek için öldürdükleri Türkmenler var ki bu sayı hayli kabarıktır.

Teke yöresinde Kızılbaşların işi de tamamlandı."

"Oralardaki Kızılbaş Türkmen'i nereye sürdünüz?"

"Akdeniz'deki adaların hepsine de Kızılbaş Türkmenleri sürdük."

"Padişahım, biz Kürt beylerine yurtluk ve ocaklık adı altında bir bölgeyi teslim etmeseydik, inanın başarılı olamazdık."

"Bu Yurtluk ve Ocaklık senin eserin. Sen de artık bu eserinle övünebilirsin."

"Hepsi sizin sayenizde gerçekleşti, Sultanım."

"Bundan böyle o Kürt ocakları ve yurtlukları onlara ait olacak. Ama askerleri ve vergilerini ihmal etmesinler."

"Etmezler, Sultanım."

"Ben doğu seferine çıktığım zaman onları da askerleri ile birlikte yanımda görmek istiyorum."

"Emrini hemen iletirim, Sultanım."

"Böylece Türkmen'in şerrinden de kurtulmuş olduk."

"Türkmen de en az şehzadeler kadar tahtınız için tehlike arz ediyordu."

"Türkmen, saraya karşı hazımsızdı. Sarayı neden devşirme yönetiyor dedi. Hâlbuki kendileri dağlıydı. Sarayın dilini bilmezlerdi."

Bundan böyle her konuda sizin tahtınızın hizmetindeyim, Sultanım." dedi İdris-i Bitlisî ve müsaade istedi.

Padişah Sultan Selim ise doğu seferi için herkesin hazırlık yapmasını söyledi. Çok yakında Safevi Devleti'ne karşı bir sefer düzenlenecekti. Türkmen ve Kızılbaş olan Şah İsmail ile hesaplaşmaya gidilecekti.

Artık Osmanlı halkı yeni bir sözcük ile tanışmıştı.

Bu sözcüğün adı "Kızılbaşlık"tı.

Kızılbaşlık Türkmen'in diğer adı olmuştu.

Kızılbaş olmak potansiyel tehdit olmaktı.

12.BÖLÜM

Sanma şahım herkesi sen, sadıkhane yar olur

Herkesi sen dost mu sandın, belki ol ağyar olur

Sadıkhane belki ol alemde, dildar olur

Yar olur, ağyar olur, dildar olur, serdar olur

Şair Yavuz Sultan Selim

Sultan Selim padişah olduktan sonra Azeri bir Türkmen olan Şah İsmail'in kurmuş olduğu Safevi Devleti'ni ortadan kaldırmayı kafasına koymuştu. Çünkü onlar Türkçe konuşuyorlar, Türkçe yazıyorlardı. Şah İsmail'in Türk olması Anadolu Türkmenlerinin sevgisini ve sempatisini kazanıyordu. Bu da Sultan Selim için bir tehdit demekti. Türkmenler her an için Şah'ın Türkmen devletine taraf olabilir, karşı tarafa geçebilirlerdi. Bunun için Türkmen devletinin yok edilmesi gerekiyordu.

Sultan Selim bütün hazırlıklarını bu yönde yaptı. Yeni toplar döktürdü. Yeni ateşli silahlar temin etti. Farklı bölgelerde konuşlandırılan askerlerin farklı kollardan Sivas'ın Yenişehir ovasına yönlendirip Sivas'ta toplanmasını söyledi.

Güzel bir nisan sabahında Edirne'den yola çıkan ordular, İstanbul'a doğru yol almaya başladılar. Aynı anda Gelibolu'daki askerler de gemilerine binerek Edirne'den gelen askerlerle birleşmek üzere İstanbul'a doğru yola çıktılar.

Beş yüz t top katırlara yüklenmişti. Bazı toplar da atlı arabalarla taşınıyordu. Bunlara sahra topları deniliyordu. Bu toplar Osmanlı ordusunun en kıymetli hazineleriydi, onları gözleri gibi koruyorlardı.

Safevi ordusunda top yoktu. Top olmadığı gibi hiçbir ateşli silah da yoktu. Osmanlı'nın on iki bin tane de ateşli silahı vardı. Ateşli silahlara karşı kılıçla, okla, yayla, mızrakla savaşmak imkânsız gibi görünüyordu.

Şah İsmail'in ordusu ağırlıklı olarak atlı askerlerden oluşuyordu. Kılıç, ok ve yaydan başka Şah İsmail'in ordusunda silah yoktu.

Sultan Selim'in ordusu çok kalabalıktı. Sivas'ta başka kanallardan gelen askerlerle beraber sayıları iki yüz bini bulabilecekti. Şah İsmail'in ordusunun da otuz sekiz bin civarında olduğu istihbaratçılar tarafında tespit edilmişti.

Sultan Selim'in orduları onuncu gün Seyit Battal Gazi Türbesi'ne ulaştı. Padişah bu türbede dua etti. Askerlerine bin akçe dağıttı. Askerler orada istirahat ettiler. Yorgunlukları giderildikten sonra tekrar yollarına devam ettiler.

Sultan Selim koca bir ordu ile uzun bir yolculuğa çıkmıştı. bu yolculuk en az beş ay sürecekti. Beş ay sonra Teb-

riz'de olacaklarını düşünüyorlardı. Bütün hazırlıklar bu yönde yapılmıştı.

Uzun bir yürüyüşün sonunda Kayseri'ye vardılar. Kayseri'de askerler üç gün kalacak ve dinlenecekti. Öyle de oldu. Üç gün dinlenen askerler güçlerini toplamış ve dirençli bir şekilde yollarına devam ettiler.

Sultan yolculuk boyunca ateşli silahlarla avlanmaya da çalıştı. Kayseri Uzunyayla'da keklik sürüleri uçuşuyorlardı. Padişah, yanındaki arkadaşlarına keklikler in marifetini anlatıyordu. Kekliğin hain olduğunu ve kendi ırkını avcıya kırdırdığını söylüyordu.

Kayseri'den yola çıktıklarından beri bir hafta zaman geçmişti. Bir süre sonra Sivas'ta olacaklardı. Sivas'ta kırk bin tane asker daha orduya katılacaktı.

Sultan Selim'in gittiği bölgelerden Türkmen temizlenmişti. Türkmen onun için hep tehdit sayılmıştı. Türkmen ya öldürülmüş ya da sürgüne yollanmıştı.

Anadolu'da ölümden kurtulup da İran'a kaçan Türkmenlerin çoğu yollarda telef olmuştu. Bulaşıcı hastalıklar bu bölgede kol geziyordu.

Şah İsmail Anadolu'dan İran'a giden askerlere çok iyi davranmamıştı. Onları hep kendisine yük olarak görmüş ve kılıçtan geçirmişti. Türkmenlerin çoğu Anadolu'ya dönmek zorunda kalmıştı. Anadolu toprakları artık eskisi gibi verimli değildi, gittikçe çoraklaşıyordu.

Padişah Sultan Selim, Yeniçeri Ocağı Başkanı Turna Ali'yi çağırdı. Ona sordu:

"Şu anda mahiyetimizde kaç askerimiz var?" dedi. Turna Ali elindeki listeye bakarak:

"Kayseri'den katılanlarla beraber yüz kırk bin askerimiz var, Sultanım," diye cevap verdi.

"Kaç tane top var?"

"Beş yüz top var, sahra topları bu toplara dâAhildir."

"Kaç tane ateşli silahımız var?"

"On iki bin tane de ateşli silahımız var, sultanım."

"Sivas'ta bizi bekleyen kaç tane askerimiz var?"

"Yaklaşık kırk bin askerimiz de Sivas'ta bizi beklemektedir, sultanım."

"Kaç deveye erzak yüklediniz, kaç deve yiyecek taşıyor?"

"Altmış bin deve şu anda yüklenmiş durumda, sultanım."

"Zahireciler toplam kaç kişiler?"

"Beş bin tane zahireci şu anda hayvanların başında bizimle yürüyorlar, sultanım."

"Karşı tarafa gönderdiğiniz casuslar geldiler mi?"

"Geldiler, sultanım."

"Onların durumları nasılmış, öğrenebilmişler mi?

"Onlar çok zayıfmış, sultanım."

"İnançlarına ve padişahlarına sadakatle bağlı bir orduları varmış, ama onlarda ateşli silahlar yokmuş."

"Kim söyledi bunları sana?"

"İdris-i Bitlisî de gidenlerin arasındaydı, o söyledi."

"Başka ne dedi?"

"Onlarda top da yokmuş."

"Ordudaki asker sayısı ne kadarmış?"

"Ordusu taş çatlasa kırk bin kişiyi aşmazmış."

"Bu adam bizi tanıyorsa karşımıza zor çıkar diyorum, Turna Ali."

"Bence de o savaş meydanına gelmez."

"Onu savaş meydanına gelmeye zorlayacağız."

"Nasıl zorlayacağız?"

"Ona mektuplar yazarak tahrik edeceğiz."

"Karar sizin, sultanım."

"Hemen bir mektup yazalım." dedi Sultan Selim. Turna Ali, hemen kâtipleri çağırdı. Kâtipler mürekkeplerinin divitlerini çıkarıp bir ağacın altına oturarak Şah İsmail'e bir mektup yazmaya başladılar.

Sultan Selim, kâtibine "Ben söyleyeyim, sen de yaz," dedi. Kâtip: "Sizi bekliyorum, sultanım." dedi. Sultan Selim:

"Ben ki, Osmanlıların hükümdarı, gazilerin serdarı, kahramanların efendisi, bütün iman düşmanlarını yıkan, ezen yüzyılımızın firavunlarına, zalimlerine dehşet saçan, kibirli ve zalim kralların önünde baş eğdiği Sultan Murat Han oğlu, Fatih Sultan Mehmet oğlu, Sultan Beyazıt oğlu, Sultan Selim Han›ım.

Sen zalimlikte İran'ın kanlı hükümdarı, Sohak ve Avrasiyab'a benzeyen Safevilerin şöhretli emir İsmail'isin.

Sana şöyle hitap ediyorum ki, Allah 'Biz yeri ve göğü oyuncak yapmak için yaratmadık' demiştir. İnsanlara tevdi edilen işler sebepsiz değildir. Bunlarda insan ruhunun nüfus edilmez sırları vardır. Bilesin ve anlayasın ki, ilahi hükümlerden yüz çevirenlerin, Allahü Teala'nın dinini yıkmaya çalışanların bu hareketlerine, bütün Müslümanların ve adalet sever hükümdarların kudretleri nispetinde mani olmaları farzdır.

Sana gelince emir İsmail, sen ki, kötü yoldasın, İslam inançlarının Saffetini bozmuş bulunuyorsun. İslam'a saygısızlıkta ileri gitmektesin. Sen Müslümanlara karşı tiranlık ve baskı kapılarını aştın. Müslümanların memleketlerine saldırdın; şefkat ve utanmayı bir tarafa bırakarak zulümden sakınmadın, günahsız Müslümanları incittin. İkiyüzlülük perdesi altında her tarafa karışıklık ve fesat tohumları ektin. İnsanları boğazlamaktan çekinmedin. Hem de onların en faziletli, en saygıdeğer olanlarını ezdin. Nefsinin kötü arzularına ve fıtratındaki bozukluklara uyarak,din-i İslam'ın emirlerini değiştirmeye kalktın. Haramlara helal diyerek nice Müslümanlar'ı ifsat ettin. Mescitleri yıktın, türbeleri ve mezarları yaktın. Alimleri ve Peygamber Efendimizin neslinden gelen mübarek Seyyidleri öldürdün. Kuran-ı Kerim'i tuvalet çukurlarına attın. Hazret-i Ebubekir ve Hazret-i Ömer'e söverek hakaret ettin. Bu saydıklarım senin kötü hallerinden sadece birkaçıdır. Dillerde dolaşmakta olan bu ve bunlara benzer hareketlerinden dolayı, Alimlerin kesin delillere dayanarak senin kafir olduğuna, dinden çıkıp mürtet olduğuna, ayrıca senin ve sana tâbi olanların öldürülmelerinin vacip olduğuna, mal ve rızıklarınızın yağma, kadın ve çocuklarınızın esir edilmesinin mubah olduğuna fetva verdiler. Bu durum karşısında ben, Allah'ın emirlerini yerine ge-

tirmek, zulüm görenlere yardım etmek için merasimlerde kullandığım ipekli padişahlık elbiselerimi çıkardım. Zırhımı giyip kılıcımı kuşandım. Atıma binerek Safer ayının başında Anadolu yakasına geçtim, sana doğru gelmekteyiz. Alınan asil karara göre, seninle savaşa girmiş bulunuyoruz. Allah'ın yardımıyla zulüm kollarını yok edeceğiz. Seni, geçtiğin yerlerde yükselttiğin yangınların altında boğacağız. Maksadım Allah'ın izniyle senin Şahlığını yok etmek ve acizler üzerinden zulmünü ve fesadını kaldırmaktır. Sana bu mektubu yollayışımızın sebebi seni gerçek inanca çağırıştır. Peygamberin düşüncesine ve inancına uygun bir biçimde hareket ederek savaş başlamadan evvel sana Kur'an'ın sözlerine uymanı, kılıçtan önce teklif ediyoruz. İyilikle gerçek mezhebi kucakla, tam bir samimiyetle tövbe ve istiğfar et, doğru yola gel, gözlerini aç. Doğru yolu bul; sonuç bakımından kendine dönmeni, hatalarından vazgeçmeni, dikkatli ve cesaretli adımlarla iyiliğe doğru yürümeni sana tavsiye ederiz. Hepimizin ayrı bir duası vardır. İnsan zihni ise altın ve gümüş cevherine benzer. Saf ile saf olmayan toprak içinde karışık durur. Bir kötülüğü ortadan kaldırmak için en etkili vasıta vicdanın bütün derinliğine inmek, bağışlayan ve koruyan Allah'ın affını gerçek bir pişmanlık ile istemektir. Şu halde biz senden hemen ülkene dönmeni, gayrı meşru olarak üzerlerinde iddialarda bulunup bize bağlı ülkelerden zorla kopardığın, evvelce atalarımızın ayaklarını bastığı Osmanlı topraklarını bırakmanı da sana öğütleriz. Eğer güven içinde, huzurla yaşamak istiyorsan, söylediklerimizi vakit kaybetmeden hemen yapmalısın.

Ancak başına gelecek felaketlere rağmen, eğer hâlâ geçmiş hatalarında direnirsen, eğer hâlâkudretli olduğun görüşünde ve delice yiğitlik iddialarında ısrar edersen, zulümlerinle simsiyah yaptığın yerleri nura kavuşturmak ve senin elinden almak üzere, az bir zaman sonra ovalarının çadırlarımızla kaplandığını ve askerlerimizin toprakları-

nı istila ettiğini göreceksin. İşte o zaman bir kahramanlık mucizesi olacak ve Allah'ın ordularımız hakkındaki iradesi gerçekleşecektir. Bundan sonrası selamet yolunda ilerleyenlere selam olsun." Bu işaretli bölüm mektup içeriği olduğu için buna uygun bir formatta ve fontta düzenlenmeli sayfa.

Sözlerini tamamlayan Sultan Selim, mektubu kapatarak kâtibine verdi. Kâtip bu mektubu Turan Ali ile birlikte bir çift atlı sipahiye verdi ve Tebriz'e yolladı. Onlara da "Karşı taraf eğer mektup yazarsa onu da getirin,"denildi.

Atlı askerlerden biri mektubu koynuna koyarak diğerleriyle birlikte Tebriz'e doğru yola çıktı. Çok hızlı gitmeleri gerekiyordu. Onun için atlarını hep dörtnala sürdüler.

Daha gidecek çok yolları vardı. Bu yolculuk at sırtında oturmakla bitmezdi. Sultan Selim, Müftü Hamza'yı çağırdı. Müftü Hamza'ya sordu:

"Bu Şah İsmail'in Türkmen Kızılbaşları kendilerine Bâtıni diyorlarmış. Nedir bu Bâtıni?"

"Padişahım, bu gözümüzle gördüğümüz her şey, 'zahir' kelimesi kapsamına girer. 'Bâtın' dediğimiz şey de, göz ve kulakla, beş duyuyla algılayamadığımız her şeydir. Bu baş, bu göz, bazen birçok şeyi algılayamaz. İşte bu algılayamadığımız ama hissettiğimiz şeyler Batın'dır, sultanım.

"Yani batın dediğin şey insanın içindedir, gizlidir, görünmez, zahir dediğiniz ise dışarıda görüp yaşadıklarımızdır, öyle mi?"

"Öyle de düşünebilirsiniz. Bâtıni, insanın özü temiz olmadan Müslüman olamaz derler. Dışarıda gördüğümüz hiçbir şeyi ifade etmez derler, Sultanım."

"Dışarıda gözle görülen ibadetlerimiz de bir şey ifade etmez mi diyorlar?"

"Öyle diyorlar. Allah'ın huzuruna özün ile çıkacaksın, özün temiz ise sen mümin olacaksın diyorlar, sultanım."

"O zaman hiçbir ibadetin bir anlamı yoktur bunların katında."

"Öyle demiyorlar ama insanı doğru yola götürecek olan insanın özüdür, Batındır diyorlar, sultanım."

"Biraz karmaşık değil mi bu anlayış?"

"Biraz karmaşık gibi gelebilir ama çok da karmaşık değildir. Batın ve zahir birbirini tamamlayan iki unsurdur. Bazı olayları beş duyu organımız ile algılayamayabiliriz. Esasen, 'Bâtın', tamamıyla 'Zahir' olanın ta kendisidir.

'Zahir', tamimiyle 'Bâtın' olanın kendisidir. 'Bâtın', algılayabildiğin anda, 'Zahir' olur.

Zahir, algılayamadığın süreçte Bâtındır. Yani değişen, Zahir ve Bâtın değil; insanın algılamasıdır."

"Benim anladığım kadarıyla batın insanın iç dünyasının dışa yansımasıdır. Zahir ise dışarıda yaptıkların öze yansımasıdır."

"Doğrudur, Sultanım; bu, Kuran yorumlamaları için de geçerlidir."

"Nasıl yani?"

"Batın olanlar Kuran'da birçok söylemin kelimelerin içine gizlendiğini, açık gözle bunların görülmeyeceğini söylerler."

"Peki, nasıl göreceklermiş?"

"Görmeyecekler, onu sadece sezecekler, hissedecekler."

"Herkes bunu hissedemez ki."

"Zaten sorun da burada. Kuran'daki gizli sırları ancak arif olan anlar."

"Neden arif anlarmış?"

"Batınlara göre arifin gönül güzü varmış. Ancak Kuran'daki derinlikleri gönül gözü ile okurlarmış."

"Ben seferden döndükten sonra bu konuyu derinlemesine inceleyeceğim."

"İncelemek gerek, sultanım. Bu gönül gözü diyenler bizden değiller."

"Kim bunlar?"

"İşte Şah İsmail ve onun peşinde koşan Türkmen Kızılbaşlar."

"Ama sen bunların katli vaciptir diye fetva verdin."

"Bana göre bunlarla savaşanlar gazi olurlar. Ölürlerse de şehit olurlar. Bu 'Batın' düşünce bizim Kuran yorumumuza uymaz."

"Müftü Hamza, bunların peygamberin Ehlibeyt'i ile ne alakaları var ki?"

"Aslında hiçbir alakası yok. Bunu Hüseyin ile Yezit 'in Kerbela'daki savaşına dayandırırlar. Hüseyin Kerbela'da öldürülünce, Hüseyin'i sevenler kendilerine Ehlibeyt yanlısı dediler ve ayrıldılar. İslam'ı böldüler."

"Peygamberin ailesini öldüren biri ile aynı safta olmamaları onların en doğal hakkı değil mi?"

"Ama bunlar İslam'ın içine fitne soktular."

"Yani Yezit'in safında olmamak İslam'ın içine fitne mi sokmaktır sence?"

"Tabii ki Yezit yanlış iş yapmıştır. Yezit yanlış yapmış diye İslam'ı ikiye bölmeye de kimsenin hakkı yoktur."

"Burası da bence biraz karmaşık duruyor."

"Karmaşıklık Hüseyin'in savunmasız olarak Küfe'ye gelip Yezit'e yem olmasından kaynaklanıyor."

"Yezit on binlerce askeri ile sadece yetmiş iki kişinin üzerine gidiyor." dedi Sultan Selim ve atını mahmuzladı. Askerlerin içinde kayboldu.

On binlerce asker günlerdir yollardaydı. Aradan yaklaşık bir ay geçmişti. Askerler Erzincan açıklarına ancak gelebilmişlerdi.

Şah İsmail'e mektup götüren haberciler dönmüşlerdi. Şah İsmail'den Sultan Selim'e haberler gelmişti.

Sultan Selim hemen habercileri çağırdı. Haberciler, atlarını hemen padişahın bulunduğu yere sürdüler. Padişah onlara sordu:

"Söyleyin bakayım, neler gördünüz?"

"Sultanım, Şah İsmail bizi Heşt Behişt sarayında kabul etti. Bize çok itibar etti. Bizi yedirdi, içirdi, gönderdi."

"Mektubu okuduktan sonra ne dedi?"

"Benim bildiğim Sultan Selim böyle mektup yazmaz.

Bu dil padişah dili değildir," dedi.

"Peki, kimin diliymiş?"

"Bu mektubu kâtipler yazmıştır. Padişah Sultan Selim böyle bir şey yazmaz," dedi.

"Başka ne dedi?"

"Biz iki kardeş devletiz. İkimiz de Türkçe konuşuyoruz. Bizim birbirimizle savaşmamız için hiçbir neden yoktur," dedi.

"Siz bir şey demediniz mi?"

"Ne haddimize, Sultanım? Biz sizin adınıza nasıl konuşuruz ki?"

"Türkmenlerle ilgili bir şey söylemedi mi?"

"Şeytan Kulu'ndan da bahsetti. Osmanlı'dan kaçıp kendine sığınan Türkmenleri diri diri kaynar kazanlara attığını ve Osmanlı Devleti'nin kendi devleti sayıldığını söyledi."

"Onları kazana mı atmış?"

"Öyle söyledi, sultanım."

"O zaman bu adam savaşmaktan korkuyor."

"Korkusunu bilmem ama hiç de savaşmaya niyetli değildi."

"Daha toy, yaşı nedir; başı nedir onun devlet yönetebilsin!"

"Sizi sarayda mı yatırdı?"

"Bütün hizmetlerimizi sarayda gördü."

"Başka bir şey demedi mi?"

"Bir de dedi ki, Osmanlı ile Safevi devletleri bir vücudun iki gözü gibidir. Bu gözlerden birisi Batın, diğeri ise Zahir. Birisi insanın iç dünyasına bakar, diğeri ise dış dünyasına bakar."

"Kendisi hangi gözmüş acaba?"

"Onu bilmiyorum, sultanım."

"Kendini Batın, bizi Zahir görür bu zındık." dedi ve atını mahmuzlayarak oradan ayrıldı.

Kâtibin gelmesini emretti. Kâtip, padişahın kendisini çağırdığını duyunca koşa koşa onun yanına geldi. Kâtibe mürekkep okkası ve divitin yanında olmadığını sordu. O da yanında olduğunu söyledi.

"Şah İsmail'e ikinci mektubu yazacağım."

"Tamam, yazalım, sultanım.""Yaz bakalım."

"Söyleyin, yazıyorum, sultanım."

"Yapacağım işlerden seni birkaç ay evvelinden haberdar ettim ki, hazırlıklarını tamamlayıp karşıma çıkasın. Gafil avlandım, hazırlanamadım demeyesin. Uzun zamandan beri benim hazırlıklarıma ve gürültülü hareketime, hatta Erzincan dağ ve tepelerine gelmeme rağmen, sende hâlâ hiçbir hareket yok. Öyle gizleniyorsun ki, varlığınla yokluğun fark edilemiyor.

Hâlbuki kılıç davası güdenlerin siper gibi belalara göğüs germesi, yiğitlik sevdasında olanların, ok ve mızrak yarasından korkmaması gerekir. Devlet gelinini, ancak sararmadan kılıç dudaklarını öpebilenle kucaklayabilir. Karanlıkta rahat arayanlara erlik adını vermek hatadır. Ölümden

korkanların kılıç kuşanması ve ata binmesi münasip değildir. Eğer gizlenmekten maksadın askerimin çokluğundan ise, senin bu korkunu gidermek için kırk bin askerimi Kayseri-Sivas arasında bıraktım. Herhâlde düşmana bundan daha büyük bir iyilik yapılamaz. Onun için, sende bir parça gayret varsa karşıma çık..." (Mektup bölümü olduğu için sayfa düzeninde fonta ve formata dikkat edilmeli.)

Yavuz Selim, Safevi Şahı'na hakaret olsun diye hırka, asa, misvak ve kuşaktan oluşan armağanlar gönderdi. Padişahın gayesi Şah İsmail'i tahrik etmek, bir an önce meydana çıkmasını sağlamak ve tahta gücü ile değil, dervişlik ederek geçtiğini hatırlatmaktı.

Osmanlı ordusu Anadolu'da hayli yol aldığı halde, Şah İsmail'den haber yoktu. Yolların bozukluğu dolayısıyla ordu ilerlemekte çok zorluk çekiyordu. Erzincan'a gelindiğinde, Sultan Selim geride Sivas-Kayseri arasında tedbir için ihtiyat ordusu bıraktı. Erzurum'a yaklaştığında, alınan esirlerden önemli bilgiler öğrendi. Şah İsmail'e üçüncü mektubunu yolladı. Bu mektupta Şah İsmail'in erkeklik damarına basıyor, şöyle diyordu:

"İsmail, sen benim ülkemin sınırları üstünde görünerek bana meydan okudun. Hükümdarların toprakları, onların nikâhlısı gibidir. Bu itibarla erkek ve mert olanlar, ona başka birinin elinin değmesine dayanamazlar. İşte ben geldim. Hâlbuki haftalarca askerimle toprakların üzerinde yürüdüğüm halde ne senden, ne de askerinden bir eser var. Ölü müsün? Yoksa sağ mısın? Bilemem. Aslında şimdiye kadar senin mertlikte ve celadetle ilgili bir hareketin görülmemiştir. Hile ve entrikadan başka bir şey bilmez misin? Eğer korkuyorsan, bir doktor çağır ki, seni tedavi etsin. Seni çok korkutmamış olmak içindir ki, seçkin askerimden kırk binini buraya getirmeyerek Kayseri yakınlarında bıraktım. Düşman hakkında ancak bu ka-

dar yüksek ruhluluk gösterilir. Fakat kendini gizlemekte devam edecek olursan, erkeklik sana haramdır. Öğütlerimi dinle: Zırh yerine çarşaf, miğfer yerine yaşmak kullanarak, serdarlık ve şahlık davasından vazgeçmelisin." (Mektup bölümü olduğu için sayfa düzeninde fonta ve formata dikkât edilmeli.)

Sultan Selim, bu mektupla birlikte Şah İsmail'e bir de kadın elbisesi göndererek onu tahrik edip ortaya çıkmasını istiyordu.

Şah İsmail de bu mektuba ve armağanlara, elçisiyle bir mektup ve bir kutu Afyon sakızı göndererek karşılık verdi. Sultan Selim'e, düşüncelerinin hayal olduğunu belirtmek istiyordu. Şah İsmail mektubunda mağrur bir şekilde ve bir küçümseme ile şöyle söylüyordu:

"Sana bu mektubumu keyfimce süresini uzattığım bir av eğlencesi sırasında yazıyorum." diyerek II. Beyazıt zamanında ve kendisinin Trabzon Valiliği sırasında iki devletin dost bulunduklarını, şimdi aradaki düşmanlığın neden ileri geldiğini ve Padişahı savaşa sevk eden sebeplerin neler olduğunu bilmediğini, eski ilişkilerinin hiçbir surette değiştirmek istemediğini, Dulkadir Hükümdarlarıyla hiçbir zaman husumet içinde bulunmadığını, Osmanlı hanedanıyla eski dostluk dolayısıyla Timur zamanındaki gibi fena bir neticenin ortaya çıkmasını arzulamadığını, mektubundaki ifadeyi bir padişaha yakıştıramadığını, bu mektuptaki ifadelerin Afyon ile sarhoş olmuş kâtiplerin eseri olduğunu, Afyonkeş kâtiplerin sarhoşluklarını tazelemeleri için elçi Şahkulu ile altın kutu Afyon gönderdiğini, irade-i İlahiyenin az zaman içinde tezahür edeceğini, fakat o vakit iş işten geçmiş olacağını, bu dostça mektubunun hüsni kabul görmediği takdirde Osmanlı ordusuna karşı yürümeye, savaşmaya hazır olduğunu belirtiyordu.

Yavuz Sultan, Şah İsmail'in hediyesine ve mektubunda bilhassa Timur hadisesinden bahsetmesine çok öfkelendi ve Şah'ın elçisini idam ettirdi.

Aylardan beri yolda ilerliyordu. Tahrip edilmiş topraklarda ilerlemek daha güçleşiyordu. Üstelik düşman ortalarda görünmüyor, nerede olduğu bilinmiyordu. Uzun süren yolculuk askerin yorulmasına sebep olmuştu. Orduda fısıltılar artmış, asker tahrik edilmeye başlanmıştı. Yeniçeriler açıkça şikâyetlerini bildirerek dönmek istediklerini söylüyorlardı. Yeniçeri gece karanlığından faydalanarak padişahın bulunduğu çadıra ok atıyordu. Sultan Selim, yeniçerilerin cüretlerine çok üzüldü ve öfkelendi. Bu itaatsizlik karşısında Yavuz Selim, atına atlayıp yeniçerilerin ortasında ilerleyerek askere, orduya şöyle hitap etti:

"Biz henüz kastettiğimiz yere varamadık, düşmanla karşılaşmadık, dönmek ihtimali yoktur, hatta bunu düşünmek bile hayaldir, tesadüf olunur ki Şah'ın mahiyeti kendi efendileri yoluna can verdikleri halde, biz Şeriatı Ahmediye'ye muhalif hareket eden bunları yola getirmek için bu serhadlere kadar gelmişken, birtakım gayretsizler bizi yolumuzdan geri çevirmek isterler. Biz, katiyen yolumuzdan dönmeyeceğiz. Emre itaat edenlerle kastettiğimiz yere kadar gideriz. Kalpleri zayıf olanlar ve yol zahmetini bahane edenler kendileri bilirler. Dönerlerse din yolundan dönerler. Eğer bahane düşmanın gelmemiş olmasıysa düşman daha ileridedir. Er iseniz benimle beraber gelin ve illa ben tek başıma da giderim. Bana böyle mi hizmet etmek istiyorsunuz? Aranızda kim kadınlarını, çocuklarını görmek istiyorsa buradan çıksın, ayrılsın. Ben buraya geri dönmek için gelmedim. Korkaklar, benim arkamdan gelmek isteyenlerden, bana hizmet için kılıç kuşanmış ve terkeş (okluk) takmış olanlardan şimdi ayrılsınlar. Ben kararımdan hiçbir vakit geri dönmeyeceğim. Ben buraya utanç içinde geri dönmek için gelmedim."

Konuşmasını tamamlayan Sultan Selim, atını ileri sürdü. Yaptıklarından utanan yeniçeriler ve bütün ordu, padişahı takip etmeye başladı.

Sultan Selim ile yeniçeri arasında bunca olumsuzluk yaşanırken Şah İsmail'in sahaya indiğini ve savaşa hazır olduğunu, Osmanlı ordusunu Çaldıran Ovası'nda beklediğini söyledi.

Sultan Selim ordularını Çaldıran Ovası'na doğru yönlendirdi. Birbirlerine çok yaklaşmışlardı. Beş aydır yollarda yorgun olan Sultan Selim'in ordusu dinlenmeye alındı.

Ertesi gün güneş tutulması oldu. Kâhinler bunu iyiye yordular. Aslında iyiye yorumlanacak hiçbir şey yoktu. İki Türk devleti karşı karşıya gelecekti. Kim kazanırsa kazansın, kaybeden Türkler olacaktı.

Sultan Selim'in emri ile harp meclisi kuruldu. Herkese görev dağılımı yapıldı. Bütün vezirler ikinci kuşakta görevlendirildi.

Yeniçeri ocağındaki askerlerin çoğunun Şah İsmail'in mezhebinde olmaları orduda huzursuzluk ve kaygı yaratıyordu.

Askerler Şah İsmail'in Şah Hatayi olduğunu bilmiyorlardı. Askerler Şah Hatayi'yi çok seviyor, onun şiirlerini ezbere okuyorlardı.

Askerlere fazla düşünme olanağı verilmeden Şafak'ın ilk ışıkları ile Osmanlı ordusu saldırıya geçecekti.

Hıristiyanların takvimine göre 23 ağustos 1514 günü, Osmanlı ordusu ile Safevi Devleti ordusu Çaldıran Ovası'nda karşı karşıya geldiler.

Saldırı şafağın ilk ışıkları ile başlayacaktı. Osmanlı orduları savaş alanına süratle ulaştılar.

Osmanlı orduları sırtlarını kuzey batıya bakan yamaçlara dayadılar. Oradaki derin vadiye hâkim olacak şekilde savaş düzeni aldılar.

Vadinin doğuya bakan kısmında ise Şah İsmail'in kuvvetleri savaş düzeni almıştı. Ordular birbirlerine ajanlar göndererek güçlerini test etmeye çalıştılar.

Şah İsmail'in komutanları yaptıkları çalışma sonucunda güçlerin hiç birbirlerine yakın denklikte olmadığını gördüler. Durumu Şah İsmail'e ilettiler.

Şah'ın en yakın arkadaşı olan komutan Ali Mirza, Şah'ın çadırına geldi. Başı ile onu selamladıktan sonra içeri girdi. Onu:

"Hü Erenler!" diye selamladı. Şah da ona:

"Hü Erenler!" diye cevap verdi. Kendisi bir Avşar Türkmen'i olan Şah İsmail'in sağ kolu Ali Mirza, Şah'a şöyle söyledi:

"Şahım, iki gündür karşı cephede istihbarat yaptırıyorum, seni üzmek istemem ama ordularımız hiç de birbirlerine yakın güçte değiller."

"İstihbarat sonuçlarını aldın mı?"

"Aldım, çelişki çok derin, bu savaş hepimizi yutar."

"Karşı tarafın ne kadar savaşçısı var?"

"Yaklaşık iki yüz bin eli silah tutan askeri var."

"Peki, bizim ne kadar askerimiz var?"

"Bizim tam otuz sekiz bin askerimiz var."

"Düşmanda çok büyük bir güç var, ama bizim askerimiz atlı ve çeviktir."

"Şah'ım, senin kaç topun var?"

"Bizim orduda top yoktur."

"Karşı tarafta tam beş yüz tane top var."

"Biz bunu hiç düşünmedik ama."

"Şahım, bak, senin deden Uzun Hasan'ın bile Fatih'e karşı savaştığı zaman elli tane topu vardı. Sen nasıl böyle bir hata yaparsın?"

"Musahip kardeşim, sen benim moralimi bozmak için mi buraya geldin?"

"Sen benim Şah'ımsın, sen benim musahip kardeşimsin, öl de ki ben öleyim. Sen benim için benim canımdan daha kıymetlisin, sen şu anda Osmanlı ile savaşmakta hata yapıyorsun. Bunu da söylemek zorundayım."

"Allah, Muhammed, Ali bizden yana olacaktır, bu savaşı biz kazanacağız."

"Şah'ım, bir de şunu da söyleyeyim, bizim orduda ateşli çakmaklı tüfek var mı?"

"Yoktur."

"Hiç mi yoktur?"

"Hiç yoktur."

"Karşı tarafta tam on iki bin çakmaklı ateşli tüfek var."

"Bunu bilmiyordum, Ali Mirza."

"Bunları bil ki kiminle, ne ile savaştığını bilesin."

"Savaşmaktan başka şansımız kaldı mı ki canım musahip kardeşim?"

"Her savaşın bir bedeli vardır. Bu bedeli onların yaşaması gerekirken biz yaşıyoruz. Siz tahrik olup onun karşısına çıkmasaydınız, ne yapacaktı bunlar? Bir süre daha kalıp çekip gideceklerdi."

"Bunları konuşmanın zamanı geçti musahip kardeşim."

"Doğru söylüyorsun, bunların zamanı geçti, ama bu işin sonu hiç de hayırlı görünmüyor."

"Askerleri mevzilere yerleştirdin mi?"

"Askerler taarruz durumundalar."

"Bu gece uyumasınlar."

"Yok, uyumak diye bir dertleri yok."

"Senin söylediğin o ateşli silahları bizim askerimiz biliyor mu?"

"Yok, bilmiyorlar."

"Söylemeyin, bilmesinler ki moralleri bozulmasın."

"Baş üstüne, musahip kardeşim." dedi Ali Mirza. Askerleri mevzilerde denetlemeye gitti. Ali Mirza'nın morali çok kötüydü. Yenileceğini bile bile kendisini savaş meydanlarında savaşmaya mecbur görüyordu. Oysaki bu güç dengesizliği ile hiç savaşma şansları yoktu. Sadece toplara ve çakmaklı tüfeklere kalsa savaşı kaybetmeleri kesin görünüyordu.

Osmanlı Padişahı Sultan Selim, kurmuş olduğu savaş meclisi ile bir toplantı düzenledi. Savaşın nasıl yapılacağı, kimin nerede duracağı tartışmaları yapıldı. Savaş birliklerinin yerleri tespit edildi ve ordu savaşa hazır duruma getirildi.

24 saat istirahat edilecek ve bu istirahatin hemen ardından sabahın ilk ışıkları ile saldırıya geçeceklerdi. Hayvanlar da askerler de beş aydır yollardaydılar. Bu uzun yolculuk sırasında yüklenmiş hayvanlar da askerler de yorulmuşlardı.

Savaş meclisi böyle bir karar aldı ve dinlenmeye başlamadan önce Defterdar Piri Mehmet bu alınan karara karşı çıktı. Bu kararın uygulanamayacağını söyledi:

" Eğer derhâl savaşa başlanmazsa orduda, özellikle akıncılar arasında Türkmen olan kimselerin düşmanla ilişki kurarak karşı tarafa geçmeleri, öyle olmasa bile isteksiz savaşma ihtimalleri vardır. Buna meydan vermemek için şafakla savaşmaya başlanmalıdır," dedi.

Sultan Selim, bu görüşe katıldı ve doğru buldu. Sultan Selim savaş meclisine hitap etti: "İşte yegâne görüşü bulunan kimse. Yazık ki vezir olmamış!" diyerek derhâl hücuma geçilmesini emretti.

Şah İsmail'in 10.000 kadar atlı zırhlı askeri vardı. Atlı asker sayısı Safevi ordusunda daha fazlaydı. Buna karşılık Osmanlı ordusu, ateş gücü bakımından Safevi ordusundan daha üstündü.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen iki kardeş ordu karşı karşıya gelip savaşmak zorunda bırakıldı. Her ikisi de Türkçe konuşuyordu, her üç ordu da savaş meydanında Allah diyordu. Kim kimin düşmanıydı, kim ne için savaşıyordu belli değildi. Belli olan tek şey iki padişahın tahtları uğruna binlerce insanın heder olmasıydı.

İki askeri güç, Allah, Muhammed, Ya Ali diyordu. Her iki ordu "Allah Allah!" naraları atıyordu. Bu manzara karşısında cihad fetvası veren ulema da çok şaşırmıştı. Verilen fetvanın bir zorlamanın eseri olduğunu biliyorlardı. Şah İsmail kendi idare ettiği hücumda hep öne atıldı. Askerin içinden hiç ayrılmadı ve üstünlük sağladı.

Fakat sağ kanadın Beylerbeyi olan Sinan Paşa, karşı tarafın düzenini bozmayı başardı.

Sinan Paşa'nın askeri saflarını açacak yerde, düzenli şekilde toplara doğru çekilerek topların önünü açtı. Bu manevra o kadar süratle yapıldı ki, Safevi Türkmen'i birdenbire kendilerini topların namlusunun ucunda buldu. Topların önü açılır açılmaz Selim'in topları ateşlenmeye başladı. Bir anda meydan, ölüm tarlasına dönüştü. Şah İsmail saflarında insanlar bir anda yere serildi. Her tarafta cesetler, parçalanmış bedenler vardı.

Bir anda savaş alanı ölülerle doldu. İlk ölenler arasında Şah İsmail'in en çok sevdiği Ustaçoğlu'nun bulunuşu Şah İsmail'in moralini yerle bir etti. Sultan Selim bu tarafta üstün geldikten sonra sol kanadın yenilgisini de onarmak için harekete geçti. Sultan Selim bunca ölümün karşısında Şah İsmail'in dayanamayacağını sezdi ve saldırılarını artırdı. Yoğun saldırı karşısında Şah İsmail'in askerleri hızla geri çekilmeye başladı.

Sultan Selim'in emri üzerine yeniçeriler, çakmaklı tüfeklerini ateşlediler. Yeniçeriler beraber getirdikleri arabaları siper ettiler. Şah İsmail'in askerleri tüfekler karşısında şaşkına döndüler. Bir anda ne yapacaklarını şaşırdılar. Ateşli silahlar karşısında Şah İsmail'in askerleri dağılmaya başladılar.

Şah İsmail askerlerine moral vermek için savaş meydanında durmadan kılıç salladı. Bu arada Şah İsmail kolun-

dan ve bacağından yaralanarak attan düştü. Bir Osmanlı süvarisi olan Malkoçoğlu elinde mızrağı ile Şah İsmail'in üzerine yürüdü. Şah, perişan halde yerde yatıyordu.

Şah'ın yakınında bulunan musahip kardeşi Mirza Ali, "Şah benim!" diyerek Malkoçoğlu'na doğru koştu. Aslında Şah yaralanmış halde yerde yatıyordu. Mirza Ali kılıcını sallayarak "Şah benim!" diye bağırmaya devam etti.

Osmanlı askerleri Mirza Ali'yi Şah sanarak esir ettiler. Mirza Ali hep Şah olduğunu söyledi. Amacı yerde yaralı yatan musahip kardeşi Şah İsmail'in kurtulması idi. Kendini musahip kardeşi için feda etmişti.

Mirza Ali, Sultan Selim'in huzuruna getirildi ve sorgusu yapıldı. Orada da inat ederek şahın kendisi olduğunu söylemeye devam etti. Daha sonra parçalanması için emir verildi ve Mirza Ali, kılıç darbeleri ile parçalandı.

Bu sırada Hızır adında biri kendi canını tehlikeye atarak Şah İsmail'e atını verdi. O savaşın kesin kaybedilmiş olduğunu görerek atını olanca hızıyla sürüp savaş alanını terk etti.

Savaş meydanı Osmanlı ordusuna kalmıştı. Meydanda binlerce insanın cesedi serilmişti. Ölen de öldüren de aynı halktı.

Şah İsmail'in ordusundan 14 Han savaş meydanında bırakılmıştı. Sultan Selim'in ordusunda da 10 sancak beyi savaş alanında hayata gözlerini yummuşlardı.

Şah İsmail, bu savaşta on dört bin asker kaybetmişti. Osmanlı Devleti ise on bin asker kaybetmişti.

Şah İsmail, kendisine verilen ata bindikten sonra bütün gece yol gitti. Ertesi gün şafak vaktinde Tebriz'e ulaştı, fakat kendisini başkentinde güven içinde göremediğinden

Dergezen'e doğru çekilmeye devam etti.

Bir gün sonra bir sabah vakti Sultan Selim, vezirlerinin ve askerlerinin resmi kutlamalarını kabul etti.

Ertesi gün, Sultan Selim, bu zaferin havası ile Tebriz'e doğru ilerledi ve ertesi gün Tebriz'e girdi.

Tebriz'de geniş bir inceleme yaptı, ertesi gün Akkoyunlu Sultanı Sultan Yakup adı verilen camiye gitti. Sultan Yakup Cami'sinde kendi adına hutbe okutturdu. Cuma namazını burada kıldı. Bu yapının tamir edilmesini emretti.

Sultan Selim, Tebriz'de yaklaşık on gün kaldıktan sonra İstanbul'a dönüşünde Tebriz'de sanat erbabı, tüccar, şair gibi işe yarar bin haneyi İstanbul'a getirdi.

Safevi Şahı, yine tavrını barıştan yana koydu. Bunca ölüme rağmen Osmanlı'yla barışmak istiyordu. Barış, onun geleceği için de çok önemliydi.

Şah İsmail, Sultan Selim'e çok kıymetli hediyeler alıp onları elçilere verdi ve Sultan Selim'e gönderdi. Sultan Selim gelen elçileri kabul etti. Elçiler Çaldıran Savaşı'ndan sonra Padişah'ın eline esir düşmüş olan Şah'ın zevcesi Sultan'ın hürriyetinin geri verilmesini rica etmekle görevliydiler. Selim, onların isteklerini dinlemedi ve elçileri tutuklattı. İkisi İstanbul'a, ikisi de Dimetoka'ya gönderilerek orada hapse konuldu. Şah'ın eşi olan Sultan da Taç-zade Cafer ile evlendirildi.

İslam Hukukuna göre de elçilere zeval olmazdı. Yenilmiş olan askerin eşine İslam dine göre dokunulmazdı. Ama elçilere de, Şah'ın eşine de bu kural uygulanmadı.

Çaldıran Savaşı'ndan önce Akkoyunlu Devleti yıkıldığı için Diyarbakır Safevi'lerin eline geçmişti. Çaldıran Savaşı'ndan sonra İdris-i Bitlisî'nin aracılığıyla 25 kadar

mahalli Kürt beyi bir araya gelerek Osmanlı hâkimiyetini kabul ettiler. Vaktiyle Akkoyunlu merkezi olan Diyarbakır böylece Osmanlı'nın eline geçmişti.

Bir süre sonra Şah İsmail, Çaldıran'da ölen Ustaçoğlu Mehmet Han'ın kardeşi Karahan'ı göndererek Diyarbakır'ı kuşattırdı. Halkın Sultan Selim'den yardım istemesi üzerine gönderilen Bıyıklı Mehmet Paşa ile Şadi Paşa komutasındaki kuvvetler gelince Karahan kaçtı ve böylece Diyarbakır Osmanlı toprağı oldu ve Bıyıklı Mehmet Paşa Diyarbakır beylerbeyi olarak atanıp Karahan'ı takip etti. Mardin yakınlarındaki savaşta Karahan vuruldu ve başı kesilerek öldürüldü.

Sultan Selim'in babasını tahttan indirerek yerine geçmesine ve ülkesinin güvenliğini sağlayabilmek için Şah İsmail yanlılarına karşı çok sert ve acımasız tedbirler almasına sebep olmuştu. Türkmenlerin Anadolu'daki varlıkları her geçen gün biraz daha azalmaktaydı. Çünkü Sultan Selim, Türkmen Kızılbaşları tehdit olarak görüyordu.

Yavuz Selim ile Şah İsmail arasındaki mücadele ve Çaldıran Savaşı Anadolu'da Türkmen ve devşirme kavgasını da beraberinde getirdi. Türkmenler ve devşirme Müslümanlar arasındaki ayrışma gittikçe derinleşmeye başlamıştı. Birçok Türkmen ya dağ başlarına çekilmiş, ya mezhep değiştirmiş ya da Azerbaycan'a göç etmişlerdi.

Anadolu'nu Türkmen Kızılbaşları dağ başlarına çekilerek tecrit hayatı yaşadılar. Türkmen Kızılbaşlar, böylece pozitif bilgi ve dini bilgilerden yoksun kaldılar. Daha çok geleneklere dayalı, kulaktan dolma şifahi kültürle yetindiler. Bunda Erdebil Tekkesi ile Anadolu Türkmenlerinin ilişkilerinin kesilmiş olması da etkili oldu. Gerçi başlangıçta bilim ve tasavvuf eğitimi yapan bu tekkenin zamanla bunu önemsemeyip siyasete ağırlık vermesi sebebiyle çökmüş olduğu söylenebilir.

Bu savaştan sonra Osmanlı İran sınırı çizildi ve bir daha bozulmadı.

Erdebil tarikatının Anadolu'da kalan mensupları, kendi dışındaki Müslümanların EhliBeyt sevgisinden mahrum oldukları şüphesine kapıldılar. Diğer gruplarla aradaki bu soğukluk zamanla ihtilafa dönüştü.

Kürt bölgesindeki Türkmen kıyımı ve göçü sonucu İdris-i Bitlisî'nin işaret ettiği bölgeler tamamen Kürtleşti.

Bu bölgede kalan Türkmenlerin çoğu dillerini gizleyerek Türkçe konuşmadıklarını söylediler.

Türkmen, dinsel ayinlerini hep gizli yaptı.

Türkmen dilini değiştirse de dinsel ayinlerini hep Türkçe yaptı.

Türkmen'e ait yeni bir mezhep ortaya çıktı, mezhebin adı da "Kızılbaşlık"tı.

İran'da kalan Türkmenler ise daha sonra Şii olduklarını söylediler, Anadolu Türkmen'inden böylece ayrışmış oldular.

Şah İsmail Hatayi'nin bir şiirinde Çaldıran Savaşı

Alay alay geldiler
Koşan koşan durdular
İkinci gelen bir top
Atıldı ana saldılar

Eskerler örüledi
Çakmaklar kuruladı
Ol kâfir Melhuçoglu
Şah üstüne duruladi

Hey al kana al kana
Kızıl kanlar çalkana
Melhuçoğlu kılıç urdu
Şahım aldı kalhana

Şah anda bindi ata
Yezitler döndü mata
Şah bir kılıç urdu ki
Kelleden indi ata

Melhuçoğlu attan düştü
Şah anda geriye kaçtı
Beş yüz elli tüfekçi
Şah›ın ardına düştü

Ün edüben gittiler
Şah›ın ardından yettiler
Sultan Ali Mirza'mı
Bu kavgada tuttular

Dört yanın uladılar
Ciğerciğim dağladılar
Sultan Ali Mirza"mın
Ağ ellerin bağladılar

Bindirdiler atına
Göt(ür)düler inkar katına
İnkar bir sual sordu
Bakınca suratına

Sağ mısın, esen misin?
Ciğerciğim kesen misin?
Koca haydar zül olası
Şah dedikleri sen misin?

Elifim var kaddim var
Bir İskender hadd'im var
Ben Şah'ın kurbanıyım
Şah olmaya ne haddim var

Seni attan indirmiyem
Gül benzin soldurmuyam
Gel Şah'a şek getür sen
Vurup boynun öldürmeyem

İşte geldim yanına
Sığındım Sübhan'ıma
Ben Pire şek getürmem
Lanet senin canına

Şunu atından indirin
Gül benzini soldurun
N'oldu benim cellatlarım
Vurun boynun öldürün

Cellatlar aralandı
Ciğerler parelendi
Sultan Ali İmirza'm
Bu kavgada parelendi

Gönül hüma kuşudur
İşitenler nâşidir
Baş(?) verip ser kurtarmak
O da Mervan işidir

Çöl olasi Çaldıran
Altun kadeh kaldıran
Hatayi'm ağlar gezer
Musahibin aldıran/ kaynak:İsmail Kaygusuz

Şah İsmail

Elinizdeki bu Kitap, Osmanlı tarihinin karanlık bir dönemini roman dilinde anlatmaya çalışmakta. Bu kitap bir tarih kitabı olmamasına rağmen, bütün konular tarihin gerçekleri arasından seçilmiş ve doğruluktan taviz verilmemeye çalışılmıştır. Sadece ayrıntılarda kurgu yapılmıştır.

Osmanlı tarihinde çok önemli bir yere sahip olan Şah Kulu Ayaklanması, saraydaki şehzadelerin taht kavgaları, şehzadelerin katledilmeleri ve Kızılbaş Türkmen katliamları bu kitabın ana temasını oluşturmaktadır.

Tarihin bir dönemini sentezleyerek o dönemin temellerini oluşturan sebepleri ve sonuçlarını bu kitapta bulmak mümkündür.

Bu kitapta, Şah Kulu Ayaklanması'na zemin hazırlayan, saraya hâkim olan devşirmeler ile kırsal kesimde yaşamını sürdürmeye çalışan Türkmen aşiretler arasındaki kavga esas alınmakta. Başka bir deyişle Kızılbaş Türkmen aşiretlerin aşırı vergilendirilmesi sonucunda, Şah Kulu adındaki bir dervişin öncülüğünde ayaklanmasını ve bu ayaklanma sonucu Türkmen katliamlarını konu edinmekte.

Kızılbaş Türkmen ayaklanmalarına bağlı olarak Yavuz Selim ile Şah İsmail arasında geçen Çaldıran Savaşı süreci ve bu sürecin nedenleri de bu kitapta ayrıntıları ile anlatılmakta.

Elinizdeki bu kitap üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci Bölümde, bir Türkmen ayaklanması olan Şah Kulu Ayaklanması'nın sebepleri ve sonuçları anlatılmaktadır.

İkinci bölümde, Osmanlı Padişahı İkinci Beyazıt ve onun oğulları arasında meydana gelen taht kavgaları ve bu kavgalar sonucunda Şehzade Selim hariç bütün şehzadelerin katledilmesi anlatılmakta.

Üçüncü bölümde ise aynı coğrafyada iki Türk devletinin oluşmasından rahatsızlık duyan Osmanlı Devleti'nin Safevi Devleti ile savaşa giriş süreci yer almaktadır.

Her ikisi de Türk olan, Osmanlı ile Safevi Devletleri arasındaki Çaldıran Savaşı sonucunda Anadolu Türkmen katliamları yaşanmış, bu katliamların ayrıntılarına da bu kitapta değinilmiştir.

gece kitaplığı

/gecekitap

/gecekitap